

Täysistunto

Keskiviikko 10.12.2025 klo 14.00—0.03

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto keskeytettiin klo 14.04. Täysistuntoa jatkettiin klo 14.20. Täysistunto päättyi 11.12.2025 klo 00.03.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—14.04 ja 14.20—14.57), ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (14.57—18.01 ja 20.01—21.59) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (18.01—20.01 ja 21.59—0.03).

Montenegron parlamentin puhemies Andrija Mandić seurueineen oli seuraamassa täysistuntoa.

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

Puhemies Jussi Halla-aho: Arvoisat kansanedustajat! Ilmoitan, että Montenegron parlamentin puhemies Andrija Mandić seurueineen on saapunut seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta toivotan arvoisat vieraat tervetulleiksi. [Suosionosoituksia]

Puhemies Jussi Halla-aho: Olimme kuulevinamme huutoja, että joidenkin laitteet eivät mahdollisesti toimi [Välihuutoja] — kenenkään eivät. Meillä on nähtävästi jokin tekninen häiriö, johon toivon mukaan löydämme ratkaisun tuota pikaa. — Hyvät edustajat! Keskeytämme istunnon noin 15 minuutiksi ja pyrimme ratkaisemaan käsillä olevan ongelman.

Täysistunto keskeytettiin kello 14.04.

Täysistuntoa jatkettiin kello 14.20.

Puhemies Jussi Halla-aho: Äskeisen toimintahäiriön vuoksi pyytäisin itse kutakin tarkistamaan, että läsnäolopainike on aktivoitunut, ja jos ei ole, niin sitä on syytä painaa uudelleen. — Onko salissa joku, jonka läsnäolopainike ei toimi? — Ilmeisesti kaikki on nyt kunnossa.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 64/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 9.12.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa edustaja Timo Mehtälä on edustaja Vesa Kallion kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena. Lisäksi yleiskeskustelussa edustaja Johannes Yrttiaho on edustaja Hanna Sarkkisen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 2 mukaisena.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

1. lakiehdotus

1 §

Mietintö ”jaa”, Timo Mehtälän ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 31; poissa 25 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

6 §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 163, ei 11; poissa 25 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

8 §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 10; poissa 25 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 64/2025 vp sisältyvien 1.—6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 156/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 9.12.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa edustaja Hanna Sarkkinen on edustaja Johannes Yrttiahon kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hyväksytään vastalauseen 3 mukaisena.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

2 §

Mietintö ”jaa”, Hanna Sarkkisen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 10; poissa 25 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 156/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 16/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 9.12.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa edustaja Tiina Elo on edustaja Krista Mikkosen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 1 mukaisina.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

1. lakiehdotus

24 §

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

25 §

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

26 §

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

28 §

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

30 §

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

32 §

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

34 §

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

38 §

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

51 §

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

53 §

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

55 §

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

5. lakiehdotus

4 §

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 152, ei 21; poissa 26 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 16/2025 vp sisältyvien 1.—16. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 143/2025 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 11/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 9.12.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Vesa Kallio on edustaja Hanna Sarkkisen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Keskustelussa edustaja Vesa Kallio on edustaja Hanna Sarkkisen kannattamana tehnyt vastalauseen mukaiset neljä lausumaehdotusta.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotusten hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 42; poissa 26 (äänestys 17).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 143/2025 vp sisältyvät 1.—5. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Vesa Kallion ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 78; poissa 25 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Mietintö ”jaa”, Vesa Kallion ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 78; poissa 25 (äänestys 19). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vesa Kallion ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 78; poissa 25 (äänestys 20). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vesa Kallion ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 74; poissa 26 (äänestys 21). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset. Asian käsittely päättyi.

6. Eduskunnan oikeusasiamiehen vaali

Vaali VAA 94/2025 vp

Vaaleja

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 9. asiana on eduskunnan oikeusasiamiehen vaali. Oikeusasiamies valitaan neljän vuoden toimikaudeksi, joka alkaa 1.1.2026 ja päättyy 31.12.2029.

Edustajille on jaettu ote perustuslakivaliokunnan pöytäkirjasta, joka sisältää valiokunnan arvioinnin ilmoittautuneista. Tehtävään ilmoittautuneiden hakemukset ovat olleet nähtävänä keskuskansliassa.

Vaali toimitetaan kuten puhemies vaali, siis umpilipuin. Äänestyslippussa saa olla vain valittavan nimi niin selvästi ilmaistuna, ettei epäselvyyttä tarkoitettusta henkilöstä synny. Muunlainen äänestyslippu hylätään. Vaali toimitetaan yhtä urnaa käyttäen. Edustajat tuovat äänestyslippunsa urnaan nimenhuudon mukaisessa järjestyksessä ja niin taitettuna, ettei lipun sisältö ole näkyvissä.

Vaalitoimituksessa avustamaan pyydän seuraavat edustajat: Pia Kauma, Miko Bergbom, Piritta Rantanen ja Eeva Kalli.

Vaalitoimitus alkoi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Äänestyksen tulos julistetaan.

Päsihteeri luki:

Äänestyksessä ovat ääniä saaneet: Jari Råman 101 ääntä, Mikko Sarja 67 ääntä. Tämän lisäksi on annettu kaksi äänestyslippua, jotka on hylätty sen johdosta, että niissä on ollut väärä nimi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kun oikeustieteen tohtori Jari Råman on saanut äänestyksessä enemmän kuin puolet annetuista äänistä, on hänet valittu eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävään toimikaudeksi, joka alkaa 1.1.2026 ja päättyy 31.12.2029.

Eduskunta valitsi eduskunnan oikeusasiamieheksi oikeustieteen tohtori Jari Råmanin toimikaudeksi 1.1.2026—31.12.2029.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 173/2025 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 7/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 7/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Mietinnön meille tulee esitteleämään valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Elomaa. Olkaa hyvä.

Keskustelu

15.17 **Ritva Elomaa ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain muuttamisesta — ja todella esittelen maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön ydinasiat.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on käsitellyt hallituksen esityksen metsästyslain muuttamiseksi. Esitys perustuu vuonna 2025 hyväksytyyn EU:n luontodirektiivin muutokseen, jonka myötä suden suojelustatus lieveni liitteestä IV liitteeseen V. Tämä muutos mahdollistaa jäsenmaille joustavamman, tieteelliseen seurantaan perustuvan kannan hallinnan. Keskeisenä sisältönä lakiesityksessä on suden ympärivuotisen rauhoituksen poistaminen metsästyslaista. Rauhoitusajasta säädetään jatkossa metsästysasetuksella. Samalla lakiin tehdään teknisiä tarkennuksia, ja kokonaisuus kytkeytyy hallitusohjelman linjaukseen turvata suurpetojen kannanhoidollinen metsästys ja huomioida sosiaalinen kestävyys.

Valiokunnan kuulemisissa kävi ilmi, että susikannan kasvu ja ihmiseen kohdistuvan arkuuden väheneminen ovat lisänneet poliisin tehtäviä, turvallisuusriskejä sekä kotieläintaloudelle aiheutuvia vahinkoja. Erityisen vaikea tilanne on lammastaloudessa ja poronhoidossa, joissa vahinkomäärät ovat kasvaneet ennätyksellisiksi. Myös metsästyskoiraharrastuksen ja vapaaehtoisen pelastuskoiratoiminnan turvallisuus on vaarantunut susiriskin vuoksi.

Näistä syistä valiokunta pitää välttämättömänä, että sudenmetsästys toteutetaan jatkossa alueelliseen kiintiöön perustuvana metsästyksenä, joka tukee suden suotuisan suojelutason ylläpitoa mutta ehkäisee vahinkoja ja lisää susien ihmisarkuutta. Metsästys kohdennetaan reviiiriperusteisesti, ja sen vaikutuksia seurataan tieteellisesti muun muassa Luonnonvarakeskuksen kehittämällä verotusmallilla. Valiokunta korostaa, että DNA-näytteiden kerääminen ja analysointi on susikannan luotettavan seurannan edellytys. Vuodelle 2026 esitetty metsästysaika, 1.12.—10.2., ei lausuntojen perusteella häiritse suden lisääntymistä, eikä ehdotettu sadan suden kiintiö uhkaa kannan suotuisaa suojelutasoa.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä, että myös karhun ja ilveksen kannanhoidollinen metsästys saatetaan lainsäädännöllisesti mahdolliseksi. Nämä kannat ovat suotuisalla tasolla, mutta kannanhoidollinen metsästys on estynyt valitusketjujen vuoksi. Valiokunta esittää lakiin muutoksia, jotka mahdollistavat karhun ja ilveksen rauhoituksesta poikkeamisen alueellisin kiintiöin koko maassa. Tämä on välttämätöntä taloudellisten vahinkojen, turvallisuusriskien ja kannan liiallisen kasvun ehkäisemiseksi.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Alueelliseen kiintiöön perustuvan metsästyksen tulee olla johdettua, hallittua ja vastuullista. Salametsästystä on hyvin tärkeää ehkäistä.

Saamansa laajan selvityksen perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna ja pitää sitä välttämättömänä sisäisen turvallisuuden, kotieläintalouden jatkuvuuden, metsästyskulttuurin sekä suurpetopoliitiikan kokonaisvaltaisen uskottavuuden kannalta. Valiokunta ei ollut yksimielinen, vaan vastalauseensa jättivät sosiaalidemokraatit yksin sekä vasemmisto ja vihreät yhdessä. — Kiitos. [Arto Satonen: Se oli hyvin esitelty, ei ollut liian pitkä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten mennään puhujalistaan. Edustaja Honkasalo.

15.21 **Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! En ole koko kansanedustajan urani aikana joutunut todistamaan metsästyslakiesityksen käsittelyn kaltaista näytelmää. [Eduskunnasta: Voi hyvänen aika!] Paitsi että hallituksen esitys on sisällöllisesti surkea, lainvalmistelun perusedellytykset laiminlyövä raakile, sen käsittely on alusta loppuun ollut tarkoitushakuisesti hutiloitua, kiirehdittyä ja pakolla läpi runnottua.

Aloitetaan alusta. Hallitus tosiaan esitti omassa lakiesityksessään suden rauhoituksen poistamista ja kiintiömetsästyksen mahdollistamista siitä huolimatta, että susi on Suomessa edelleen erittäin uhanalainen laji. [Hannu Hoskonen: Ei ole!] Luonnonvarakeskuksen tuoreimman arvion mukaan Suomessa elää noin 430 sutta. Lausuntokierroksella olevassa ministeriön asetuksessa metsästettävän susikiintiön kooksi ehdotetaan sata sutta vuodessa, siis lähes neljäsosaa koko Suomen susikannasta. [Hannu Hoskonen: Höpö höpö!] Tähän päälle tulevat vielä kaikki poikkeusluvut sekä muu luontainen ja ihmisen aiheuttama susikuolleisuus. Ei tarvitse olla huippuälykäs ymmärtääkseen, että tämä yhtälö on auttamattoman ja kertakaikkisen kestämaton. Vaarana on Suomen susikannan romahtaminen samaan tapaan kuin vuosina 2015—2016, kun suden kannanhoidollinen metsästys edellisen kerran mahdollistettiin. Esitys susien tappamiseksi ilmentää kirkkaimmalla mahdollisella tavalla tämän hallituksen petovihamielisyyden mittakaavaa. Ajojahtiin pääsemisen vimma jättää kaiken muun alleen, mukaan lukien asiallisen lainvalmistelun.

No, sitten tähän esityksen käsittelyprosessiin. Oli hallituksen esityksen sisällöstä mitä mieltä tahansa, sen valiokuntakäsittely on ollut todellinen murhenäytelmä demokraattiseen oikeusvaltioon kuuluvan päätöksenteon kannalta. Sitä se on ollut myös eläinten ja luonnon monimuotoisuuden kannalta. Valiokunta on päättänyt mietinnössään esittää metsästyslakia muutettavaksi myös karhun, ilveksen ja saukon metsästyksen osalta hallituspuolueiden edustajien kehittämien pykälien mukaisesti. Tarkoituksena on sallia karhun, ilveksen ja saukon kiintiömetsästys koko Suomessa eli myös poronhoitoalueen ulkopuolella. Valiokunnan menettelytapa on ollut syvästi ongelmallinen niin lainvalmistelun laadun, eduskunnan toimintatapojen kuin perustuslainkin kannalta.

Perustuslakivaliokunta on toistuvasti pitänyt ongelmallisena ja epätydyttävänä sitä, että hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia joudutaan laajasti täydentämään ja korjaamaan eduskuntakäsittelyssä. Tällaisessa menettelyssä sivuutetaan lakiesityksen valmisteluun perustuslain mukaan osallistuvat toimielimet ja eduskunnan täysistunto, ja silti juuri näin maa- ja metsätalousvaliokunta on esityksen käsittelyssä menetellyt. Mehän emme ole täällä lainkaan käyneet esimerkiksi lähete keskustelua ilveksestä, karhusta ja

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

saukosta. Ehdotetut muutokset runnottiin läpi valiokunnassa ilman minkäänlaisia vaikutusten arviointeja ja kuulematta lainkaan asiantuntijoita ja oikeusoppineita. Karhun, ilveksen ja saukon metsästämisen mahdollistamiseksi ei ole yhtäkään hyvää, uskottavaa, tieteelliseen tietoon pohjaavaa perustetta. Juuri tästä syystä valiokunnassa varmasti vastustettiinkin asiantuntijoiden kuulemista. Valiokunnan tekemät laajennukset ovat täysin katteettomia, eikä niillä ole minkäänlaista sosiaalista hyväksyntää. Ne on lisätty esitykseen puhtaasti metsästäjien jahtihupien mahdollistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Samaa aikaan valiokunnassa tehtyjen muutosten EU-oikeudelliset ulottuvuudet on sivuutettu täysin. Saukko, karhu ja ilves ovat yhä rauhoitettuja, ja ne kuuluvat luontodirektiivin tiukasti suojeltujen lajien liitteeseen. Niitä koskee edelleen tiukempi vaatimus perusteista, joilla metsästys voidaan sallia. Uskoakseni hallituspuolueissakin tämä ymmärretään, mutta kenties siellä lasketaan sen varaan, että EU:n rikkomusmenettelyyn joutumisesta ei koidu mitään oikeita seurauksia. Toimitaan siis tietoisesti EU-lainsäädäntöä vastaan. [Mai Kivelä: Törkeää!]

Arvoisa puhemies! Oleellista on myös kiintiömetsästyksen ongelmallisuus kansalaisten ympäristöperusoikeuden toteutumisen kannalta. Kiintiömetsästys poistaa kansalaisten valitusoikeuden metsästyksen lainmukaisuudesta. Hallituspuolueille tämä on kuitenkin hieno uutinen. Nimittäin tuoreen kyselytutkimuksen mukaan selvä enemmistö suomalaisista vastustaa susien kiintiömetsästystä nykytilanteessa, myös haja-asutusalueilla. [Hannu Hoskonen: Ne vastustaa, jotka ei ole susien kanssa tekemisissä!] Kansalaiset eivät anna tukeaan hallituksen petovihamieliselle agendalle, ja siksi heidän oikeuksiaan on hallituspuolueiden näkökulmasta rajoitettava. Kansalaiset ymmärtävät, että susi kuuluu Suomen luontoon ja että sillä on ekosysteemissään korvaamaton tehtävä. Tätä ymmärrystä, saatikka empatiaa muita eläviä kanssaelentoja kohtaan, ei hallituspuolueiden edustajilta löydy. [Arto Satonen: Älä unohda kepu!]

Lopuksi, arvoisa puhemies: Tässä talossa on vuosikymmeniä kunnioitettu hallituspohjasta riippumatta parlamentarismien periaatteita, suojeltu eduskunnan legitimiteettiä ja huolellista lainsäädäntötyötä. Se suojelee meitä kaikkia mielivaltaa vastaan. Kysynkin varsinkin pääministeripuolue kokoomukselta ja sen edustajilta: eikö teitä hävetä? [Oikealta: Ei!] Eikö teitä hävetä, että olette vetäneet läpi täysin perustuslaista piittaamattoman prosessin? Sen sijaan, että olisitte omin päin keksineet pykälämuutoksia valiokunnassa, olisitte voineet osoittaa muutoksen valtioneuvoston tehtäväksi, mikä myös turvaa lainsäädännön sisällöllisen ja teknisen laadun. Nyt olette kehitelleet sellaisen paketin, jota edes maa- ja metsätalousministeriö ei kannata. Voiko surkeammin suorittaa Suomen ylintä päätösvaltaa edustavassa instituutiossa, jonka pitäisi nauttia koko Suomen kansan legitimiteettiä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Mennään jonkin aikaa näitä ja otetaan sitten vastauspuheenvuoroja. — Edustaja Elo.

Täällä on kahdeksan pyyntöä, eli edustaja Kemppi on ollut vielä jonottamassa, joten otetaan sinne asti, missä on edustaja Kemppi, ja sitten pidetään vastauspuheenvuorovaihe.

15.29 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Olemme käsittelemässä hallituksen esitystä suden kiintiömetsästyksen sallimiseksi, esitystä, joka valiokunnan käsittelyssä muuttui suden, karhun, ilveksen ja saukon kiintiömetsästyksen sallimiseksi farssin piirteitä saaneen prosessin seurauksena. Tämä on ollut arvoton näytelmä. Kun viikko sitten kävimme tässä

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

salissa vielä lähetekeskustelua, oli maa- ja metsätalousvaliokunta jo aloittanut asian käsittelyn. Kesken valiokunnan kuulemisen saatiin tieto lainsäädännön arviointineuvoston tyrmäävästä lausunnosta. Hallituksen esityksestä puuttuivat kaikki vaikutusarviot, ja arviointineuvoston mukaan puutteet ovat niin merkittäviä, että esitys ei täytä lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimuksia. Jo tämä arviointineuvoston murskakritiikki olisi ollut riittävä peruste vetää laki uudelleen valmisteltavaksi. Mutta sen sijaan, että, hallitus, te olisitte ottanut perustellun kritiikin vakavasti, te ryhdyitte valiokunnassa runnomaan kiireellä läpi esitykseen muutoksia, joilla sallitaan suden lisäksi myös karhun, ilveksen ja saukon kiintiömetsästys koko maassa. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Järkyttävää!] Viime hetken sekoilu saukon osalta osoittaa, miten ala-arvoisella tavalla tässä on tehty lainsäädäntöä.

Arvoisa puhemies! Päätöksentekoprosessi valiokunnassa on ollut aivan ennenkuulumaton. Hallituksen esitykseen on tehty merkittäviä muutoksia ilman asiantuntijakuulemisia ja vastoin ministeriön näkemystä. Ministeriön näkemys valiokunnassa oli, että asiayhteys ei muutosten osalta täyty, joten nyt tehdyn kaltaista laajennusta sudesta muihin eläimiin ei olisi pitänyt valiokunnassa tehdä. Mutta tälle valiokunnan enemmistö ei korvaansa lotkauttanut vaan vei asian läpi. Kuulemisissa esitettiin perusteltuja arvioita siitä, että jo suden kiintiömetsästyksen salliminen on EU-lainsäädännön kannalta ongelmallista. Karhun ja ilveksen osalta ristiriita EU-lainsäädännön kanssa on ilmeinen, koska ne ovat EU-lainsäädännön mukaan tiukasti suojeltuja. EU-oikeudellista arviointia ei kuitenkaan suostuttu pyytämään. Valiokunnan enemmistö äänesti kolmeen kertaan kumoon esitykset, joita teimme asiantuntijakuulemisten jatkamisesta, jotta olisimme saaneet hallituksen itse sorvaamista uusista pykälistä perusoikeudellisen ja EU-oikeudellisen arvion. Edes ministeriön vastinetta uusista pykälistä ei suostuttu pyytämään — tätä pidän pöyristyttävänä. Täytyy kysyä: eikö teitä hävetä, pääministeri Orpo, ja eikö teitä hävetä, hallituspuolueiden kansanedustajat, [Oikealta: Ei! — Oikealta: Ei hävetä! — Oikealta: Päinvastoin! — Vasemmistoliiton ryhmästä: Noloa!] että olette mukana prosessissa, jossa on sivuutettu tyystin lainsäädännön perusperiaatteet? Pidän tätä todella vakavana ja lainsäädännön luotettavuutta romuttavana ennakkotapauksena. [Pia Lohikoski: Keksii pykälät omasta päästä! Miksi pitäisi hävetä? No siksi! — Perussuomalaisten ryhmästä: Ei tätä ole päästä keksitty!]

Arvoisa puhemies! Vakavaa on myös se, että metsästäjien edunajajien valta metsästyslain valmistelussa on ollut jopa tämän hallituksen mittapuulla poikkeuksellista. Julkisuudessa olleiden tietojen valossa näyttää vahvasti siltä, että pykälät on kirjoitettu Metsästäjäliiton ja MTK:n tiukassa ohjauksessa. On äärimmäisen huolestuttavaa, että valiokunnan enemmistö ei ole välittänyt siitä, että se tekee lainsäädäntöä, joka lähtökohtaisesti on ristiriidassa EU-lainsäädännön kanssa. Erittäin ongelmallista on myös se, että kun suden, karhun ja ilveksen metsästys siirretään alueellisten kiintiöiden piiriin, rajataan samalla myös kansalaisten valitusoikeutta, kiintiöluvista kun ei voi valittaa.

Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu ympäristöstä kuuluu kaikille. Tätä periaatetta toteuttaa suurpetojen metsästyksen liittyvä valitusoikeus, jonka tarkoitus on taata se, että metsästyksen myönnetyt luvat ovat lainmukaisia. Jotta hallituksen esityksen perustuslainmukaisuudesta olisi voitu varmistua, esitimme tässä salissa sen lähettämistä perustuslakivaliokuntaan, mutta enemmistö ei tätä halunnut. [Jenna Simula: Kutsutaan demokratiaksi!] Valiokunnan enemmistö torjui myös sen, että olisimme saaneet

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

valiokuntaan asiasta asiantuntijalausunnon. [Jenna Simula: Jälleen demokratia puhuu!] Näin ei tehdä hyvää lainsäädäntöä. Siitä tässä on kyse.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että susi ei ole vihollinen. Se on arvokas ja tärkeä osa Suomen luontoa. [Jenna Simula: Niin on!] Meidän tehtävämme on varmistaa, että susi voi elää rauhassa Suomen luonnossa jatkossakin. [Jenna Simula: Niin me halutaan tehdä!] Rinnakkaiselo susien kanssa on täysin mahdollista, kun siihen suhtaudutaan tiedolla eikä pelolla. [Jenna Simula: Kyllä!]

Vielä lopuksi totean, että todella vaikea on ymmärtää sitä vimmaa, jolla halutaan päästä metsästämään ilveksiä. WWF:n mukaan suomalaisten jo ennestään myönteiset asenteet ilvestä kohtaan ovat muuttuneet viime vuosina aiempaakin myönteisemmiksi. Järjestön teettämän kyselyn mukaan neljä viidestä suomalaisesta katsoo, ettei ilveksiä ole liikaa. On erittäin ongelmallista, että ilves niputetaan haittojen ja sosiaalista hyväksyttävyyttä arvioitaessa yhteen suden ja karhun kanssa. Ilveksen vuosittain aiheuttamat haitat ovat yksilömäärään suhteutettuna varsin pieniä. Ilveksen kiintiömetsästykselle ei ole perusteita, eikä siitä myöskään ole käyty minkäänlaista lähetekeskustelua tässä salissa.

Arvoisa puhemies! Toimintatavat koko tämän lain käsittelyn aikana ovat laajasti olleet sellaisia, joita ei tulisi hyväksyä demokraattisessa oikeusvaltiossa. Itse asia eli suden sekä uutena myös karhun, ilveksen ja saukon kiintiömetsästämisen mahdollistaminen vastoin parasta asiantuntijatietoa ja vieläpä ilman kansalaisten valitusmahdollisuutta on täysin kestäväntöntä. Siksi tulemme esittämään lakiesityksen ja siihen sisältyvän lausuman hylkäämistä. [Jenna Simula: Harmi! — Vasemmistoliiton ryhmästä: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

15.36 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Näin surkeaa lainvalmistelua ei tässä talossa usein näe. Mietinnössä halutaan käynnistää uhanalaisen suden lisäksi karhun, ilveksen ja saukon metsästyksen ilman asiantuntijakuulemisia, ilman vaikutusten arviointia suhmuroiden ja hyvän maun rajojen tuolla puolen. [Jenna Simula: Saukkoa voi metsästyä nytkin!] Lainsäädännön arviointineuvoston mukaan jo ministeriöstä lähtenyt alkuperäinen metsästyslaki oli huonosti valmisteltu laki, joka eduskunnassa vielä saavutti huonon valmistelun uuden lakipisteen. Valiokunta esittää lain laajentamista uusiin lajeihin, joissa vaikutuksia ei ole lainkaan arvioitu ja joista yksi on sinne lehtitietojen perusteella vain putkahtanut jostakin. Hyvät kollegat, nyt järki käteen. Me emme voi hyväksyä tällaisista esityksistä. Olisiko siinä vaiheessa, kun uusi laji lipsahtaa lakiin ilman siitä käytyjä keskusteluja, aika viheltää peli poikki ja laittaa laki asialliseen valmisteluprosessiin? [Jenna Simula: Saukko on laissa jo nyt!]

Arvoisa puhemies! Arviointineuvoston lausunto sudenmetsästyksen sallivasta laista on tyrmäävä. Esitys ei täytä lainvalmistelun vaatimuksia. Siitä puuttuvat muun muassa kaikki vaikutusarviot. On todella vakavaa, että hallitus yrittää voimalla runnoa läpi suden, karhun ja ilveksen metsästyksen näin häikäilemättömillä keinoilla. Vaikuttaa siltä, että pikemminkin epärationaalinen petoviha on ohjannut lainvalmistelua. [Oikealta: Höpö höpö!]

Suden lukumäärän pienentämistä ajetaan perustellen sillä, että susi aiheuttaa vaaraa ja vahinkoa. Kun katsoo esimerkiksi Riistakeskuksen ehdottamia alueellisia kiintiöitä, ei tämä peruste ole kestäväällä pohjalla. Esimerkiksi Pohjois-Karjalassa esitetään tapettavaksi

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

yksi kokonainen lauma, vaikka alueella on raportoitu vain yksi koiraelain- ja yksi kotieläinvahinko.

Susia on Suomessa reilu 400. Tällä lailla halutaan mahdollistaa sadan suden kiintiömetsästys. Tapettavien susien määrä ei kuitenkaan tulisi olemaan vain sata, vaan sen lisäksi tulevat muut kuolinsyyt ja muut poikkeuslupat, mahdollisesti jopa toiset sata lisäksi. Vuonna 2025 nimittäin myönnettiin yli 60 poikkeuslupaa. Näitä poikkeuslupia ei tulla vähentämään tästä sadan suden kiintiöstä. Sen lisäksi tulevat vielä poliisin pakkotilanteet ja muu kuolleisuus, esimerkiksi liikennevahingot. On perusteltua sanoa, että jos tätä rataa jatketaan eikä muuta kuolleisuutta vähennetä kiintiöstä, susikanta voi hävitä seuraavan kymmenen vuoden aikana Suomesta.

Arvoisa puhemies! Susi kuuluu Suomen luontoon. Jos 500 sutta koko poronhoitoalueen eteläpuolisessa maassa olisi liikaa eikä susi saa olla rauhassa edes asumattomillakaan seuduilla, missä susi saa olla? Susi kuuluu havumetsävyöhykkeen luonnon ekosysteemiin. Sillä on tärkeä osa meidän ekosysteemissämme säädellä hirvieläinkantoja. Nyt nähdään, että susi onkin saaliin perässä kertynyt juuri sinne, missä on paljon pieniä hirvieläimiä, erityisesti vieraslaji valkohäntäpeuraa, [Arto Satonen: Kyllä!] ja siksi tiedämme susikannan vahvistuneen juuri Varsinais-Suomessa. Susi auttaa tämän peurakannan harventamisessa, jos sen annetaan tehdä niin. Ja kun susi aiheuttaa vaaraa, siihen on jo nyt lainsäädännössä keinot, ja silloin, kun kaikki muut keinot on käytetty — sutta on karkotettu toistuvasti ja on käytetty ennaltaehkäisevät keinot, kuten petoaidat, tai jos esimerkiksi loukkaantunut tai sairas ja nälkiintynyt susi tosiasiallisesti aiheuttaa turvallisuusriskin — on mahdollista jo nyt poistaa susiyksilöitä vahinkoperusteisin luvin.

Vaara metsästyskoirille taas perustuu helposti ymmärrettävään biologiaan: susi poistaa reviiriltään toisen koiraeläimen. Ihmisille susi ei juurikaan aiheuta vaaraa. Susi väistää ihmistä. Sen sijaan tämä esitys voi lisätä suden aiheuttamia vaaratilanteita. Kun lauma hajoo, jää irtosusia, jotka helpon ruoan perässä hakeutuvat kotieläintiloille. Kokonaisten laumojen metsästäminen tuskin tulee onnistumaan.

Arvoisa puhemies! Näyttöä siitä, että laillinen metsästys vähentäisi salametsästystä, ei ole. Luontopaneeli on esimerkiksi huomauttanut, että tutkimustieto Pohjois-Amerikasta tukee jopa päinvastaista: laillisen metsästyksen lisääminen lisää myös salametsästystä.

Arvoisa puhemies! Laki tulisi palauttaa uudelleen valmisteltavaksi, ja sen vaikutukset uhanalaiseksi luokiteltuun susikantaan ja sen suojelustatukseen on arvioitava huolella.

Arvoisa puhemies! Valiokunta haluaa sallia myös karhun ja ilveksen kiintiömetsästyksen. Karhu ja ilves ovat luontodirektiivin tiukasti suojeltuja lajeja. Miksi valiokunta näin haluaa tehdä? Se on jäänyt täysin pimentoon. Miksi valiokunta haluaa esimerkiksi ilvestä metsästää, vaikka tiedämme, että ilveksen haitat ovat minimaaliset? Euromäärissä vuodessa puhutaan muutamista kymmenistä tuhansista euroista, mitä ilves aiheuttaa aineellista haittaa. Se tarkoittaa noin 13,5 euroa ilvestä kohden. Ilveksestä on sen sijaan luonnossamme paljon hyötyä, jota valiokunta ei ole myöskään käsitellyt eikä ole asiantuntijoita siitä kuullut. Etenkin ilveksen kauriskantaan kohdentama metsästys vähentää monia haittoja, kuten liikennevahinkoja ja tautien leviämistä. [Anne Kalmari: Ja metsäpeuroja!] Koska tätä esitystä ei ole valmisteltu mitenkään, ei näitä ilveksen aiheuttamia hyötyjä ja metsästyksen vaikutuksia näihin hyötyihin ole arvioitu mitenkään.

Ilveksen metsästäminen on kuohuttanut aiemminkin. Suomalaiset rakastavat luontoamme ja pitävät ilvestä kiehtovana eläimenä eivätkä kannata sen metsästämistä

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

kyselytulosten perusteella. Näyttää siltä, että ilvestä haluavat metsästää metsästäjät ja sen takia tämä esitys on nyt meillä käsillä.

Arvoisa puhemies! Hallitus haluaa myös rajoittaa kansalaisyhteiskunnan oikeutta valittaa näistä luvista. Minkä takia valittaminen, jolla pyritään testaamaan esitysten lainmukaisuutta, on niin suuri uhka hallituksen petopoliitikalle?

Arvoisa puhemies! Suomi on sitoutunut luontokadon pysäyttämiseen. Susi kuuluu Suomen luontoon. Myös karhuilla ja ilveksillä on oikeus elää Suomen luonnossa, kuten myös saukolla. Tämä lakiesitys on irvikuva hyvästä valmistelusta. Se on myös luontovihamielinen ja tiedevastainen, ja se tulee hylätä. — Kiitos. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

15.43 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä edellä on hyvin kuultu, tätä lakiesitystä ei ole tehty tieteelliseen tietoon perustuen eikä hyvän hallintotavan mukaisesti, vaan sitä on ajanut kiihko päästä metsästämään sutta ja myös muita eläimiä. Jo eduskuntaan tuotu hallituksen esitys oli sutta ja sekundaaria, ja sen jälkeen esityksen ympärillä on nähty täysin arvoton näytelmä, sellainen, mitä ei Suomen kaltaisessa oikeusvaltiossa toivoisi joutuvansa todistamaan.

Hallituksen esitys sai lainsäädännön arviointineuvostolta täystyrmäyksen. Se on heikoin esitys, mitä hallitus on eduskuntaan tuonut, ja se on varsin paljon se, sillä olemme tällä kaudella nähneet muitakin varsin huonosti valmisteltuja esityksiä, mutta tämän arviointineuvosto todellakin arvioi kaikkein heikoimmaksi. Enkä nyt puhu lain sisällöstä, siitä voi olla ihan mitä mieltä tahansa, vaan puhun lainsäädännön perusasioista. Esitys ei sisältänyt arviota susien nykymäärästä ja levinneisyydestä, ei niiden aiheuttamien vahinkojen määrästä ja esiintymisestä, ei metsästyksen vaikutuksista, ei minkäänlaisia vaikutusarvioita.

Arviointineuvosto totesikin lausunnossaan: ”Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksen puutteet ovat niin merkittäviä, ettei esitysluonnos täytä lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimuksia. Hallituksen esitysluonnoksen pohjalta ei pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko hallituksen esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi.”

No, tänne se kuitenkin oli jo tullut, ja niinpä sitten täällä olisi pitänyt tehdä ne korjausliikkeet. Koska lain valmistellut maa- ja metsätalousministeriö ei ollut tehnyt sille kuuluvaa työtä, täällä eduskunnassa esitimme, että sekä ympäristö- että perustuslakivaliokunta olisivat antaneet mietintöä valmistelevalle maa- ja metsätalousvaliokunnalle lausunnon, ja näin eduskunta olisi paikannut sen lainvalmistelussa tehdyt puutteet.

Susi on Suomessa erittäin uhanalainen laji. Kun lakiesityksessä oltiin lopettamassa sen ympärivuotinen rauhoitus sekä sallimassa metsästyksen, niin totta kai luonnon monimuotoisuudesta vastaavan ympäristövaliokunnan olisi ollut syytä tarkastella lain vaikutuksia tästä näkökulmasta. Esityksestä puuttuivat myös oikeusturvakeinot eli mahdollisuus valvoa metsästyksen laillisuutta tuomioistuimissa, ja siksi sitä olisi pitänyt arvioida perustuslakivaliokunnassa sen osalta, onko esitys perustuslain ympäristöperusoikeuden vastainen.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Esitimme todellakin tässä salissa, ja tästä asiasta sitten äänestettiin, menevätkö nämä näihin valiokuntiin lausunnoille, mutta valitettavasti hävisimme nämä äänestykset, sillä hyvän lainsäädännön periaatteet jäivät jalkoihin. Jotkut jopa syyttivät viivytystä, kun halusimme vain pitää kiinni oikeusvaltion mukaisesta asianmukaisesta käsittelystä.

No, niin kuin sitten me olemme kuulleet, itse valiokunnassa alkoikin sen jälkeen varsinainen hulabaloo — edellä kuultiin hyvin valiokunnan jäsenten kertomuksia siitä — sillä mitäpä sitä kuulemaan asiantuntijoilta tutkittua tietoa tai oikeudellisia reunaehdoja, kun selvästikin oli jo päätetty lopputuloksesta yhdessä etujärjestöjen kanssa. Tutkittu tieto ja oikeudelliset reunaehdot kun olisivat voineet tuoda esille näkökulmia, jotka eivät olisi sopineet jo valittuun agendaan.

Lehdestä saimme lukea seuraavanlaisia otsikoita: ”Professori metsästyslain valmistelusta: ’Kyseenalaista toimintaa eikä hyvän hallintotavan mukaista.’” ”Ministeriö kritisoi ilveksen ja karhun metsästyksen laajentamista ja vastustaa valiokunnan esitystä.” ”Susiesitys kuohuttaa: ’Ei tulisi hyväksyä demokraattisessa oikeusvaltiossa.’” ”Suden, karhun ja ilveksen metsästyksestä tuli farssi: valiokunta teki kyseenalaisia muutoksia omin päin.”

Epäilenpä, mahtoivatko valiokunnan jäsenetkään itse olla tietoisia, mitä olivat päättämässä. Esimerkiksi saukon metsästyksen helpottaminen taisi tulla yllätyksenä monelle kokouksessa paikalla olleellekin. Vai mitä muuta voidaan ajatella, kun luemme otsikoita tyyliin: ”Iltasanomien tiedot: Hallitus suunnittelee kohupäätöstä — saukko ja muita lajeja metsästettäväksi.” ”Hallituksen metsästysluonnokseen ui paha virhe: saukko!” ”Hallituspuolueet eivät olekaan helpottamassa saukon metsästystä, kerrotaan valiokunnasta.” ”Iltasanomien tiedot: Hallitus suunnittelee kohupäätöstä. Yksi laji tipahti pois ’virheenä’.” ”Eduskunnassa hämmäntävä hässäkkä saukoista: ’Jotenkin se on sinne jäänyt.’” Tämä oli valiokunnan puheenjohtajan sitaatti. ”Kansanedustaja selittää: Tämän takia saukko jäi mietintöön, vaikka lupasin muuta.”

Todellakin, kun tämä lakiesitys oli täällä lähete keskustelussa, silloin me puhuttiin vain sudesta, koska tuo lakiesitys koski vain suttu. Siinä vaiheessa ei ollut tietoa, että siihen lisätään myös karhun ja ilveksen ja saukon metsästyksen helpottaminen. Silloin nostimme täällä lähete keskustelussa esille niitä ongelmia, mitä, ihan totta, susi aiheuttaa monissa paikoin, ja esitimme myös niitä ratkaisuja, miten siihen voi puuttua. Esimerkiksi poikkeuslupakäytäntöähän on jo sujuvoitettu, ja jatkossakin sen tulisi olla riittävän sujuva, jotta nämä susiyskilöt, jotka tulevat pihaan tai niihin lampoloihin tai aitauksiin, saadaan nopeasti poistettua. Toisaalta on se, miten pystymme ennaltaehkäisyä kehittämään ja myös rahoittamaan esimerkiksi petoaitojen pystyttämistä vain pelkkien materiaalien sijaan.

Mutta todellakin, vaikka EU:ssa suden status muuttui, kun se siirrettiin luontodirektiivin nelosliitteestä vitosliitteeseen, niin saukko, karhu ja ilves ovat edelleen siellä nelosliitteessä. Sen takia esimerkiksi valiokunnan lausuma siitä, että karhua ja ilvestä voisi metsästä vastavalla tavalla, on täysin kestävä. Siellä nelosliitteessä on myös naali, saimaannorppa ja pyöriäinen. Itse ainakin jännitin loppuun asti, mahtavatko nämäkin lajit vielä eksyä tähän valiokunnan listalle, että niitäkin pääsisi metsästä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Nyt on paksua!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

15.50 **Piritta Rantanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä on kyllä asia, josta ei oikein tiedä: jos puhut metsästyksen puolesta, niin olet himometsästäjä, ja jos et puhu mitään, niin olet viherpiipertäjä, ja jos otat sen toisen kannan, niin en edes tiedä, mikä sitten on. Tämä on kyllä asia, joka herättää aivan valtavasti ihmisissä tunteita, ja jotenkin sellaisen kultaisen keskittien löytäminen näissä asioissa olisi erittäin toivottavaa ja ehkä niin, että se ei menisi puolin eikä toisin sellaisiin älyttömyyksiin. Minua ei huolestuttanut yhtään, tuleeko saimaannorppa tähän mukaan — ei ole ollut tulossa. [Jenna Simula: Järkipuhetta!] Eikä se kyllä etenäkään tämän asian käsittelyä mitenkään helpota, että tällaisia vetoja tähän yritetään ottaa mukaan.

Arvoisa puhemies! SDP kannattaa siis suden kannanhoidollista kiintiömetsästystä hallituksen esityksessä 173/2025 esitetyllä tavalla, ja haluamme, että metsästys voisi alkaa heti vuoden alussa. Tällä lailla ei kuitenkaan metsästetä yhtään sen enempää sutta, karhua, ilvestä, saukkoa eikä mitään muutakaan suurpetoa ilman, että tähän saadaan asetus voimaan. Me kannatamme myös karhun ja ilveksen kiintiömetsästystä, mutta emme todellakaan pidä hyvänä sitä tapaa, jolla hallituspuolueet ovat lisänneet nämä pykälät tähän esitykseen ilman, että valiokunta ehti kuulla asiantuntijoita, ja kyllä niin on, että myös vaikutusarvioinnit nimenomaan karhun ja ilveksen osalta ovat jääneet puutteellisiksi. Kyllä se niin on, että lait täytyy säätää hyvässä järjestyksessä, ja tässäkin me olisimme todellakin kaivanneet ministeriön valmistelua ja asiantuntemusta pohjaksi tälle esitykselle. Tässä jää nyt turhan paljon kysymyksiä, eikä asioiden tarkastaminen ole ilveksen ja karhun metsästyksen osalta mahdollista, ja nyt on mahdollista, että asia ei esimerkiksi näiden puutteiden vuoksi olekaan EU-lainsäädännön mukainen, eikä meillä kenelläkään ole siihen vastauksia, mitä sitten myöhemmin tämän asian tiimoilta tapahtuu. Varmaan on niin, niin kuin eilisessä tiedotustilaisuudessa hallituspuolueidenkin edustajat totesivat, että tämä ponnistetaan sitten siellä EU-päässä.

Valiokunnassa on tämän syksyn aikana käsitelty neljä mietintöä, joista yksi on ollut tämä metsästyslaki ja esimerkiksi yhtenä on ollut tämä metsätalouden kannustejärjestelmä. Täytyy kyllä aidosti ihmetellä, mitä siellä ministeriössä oikein tehdään, kun niin huonosti nämäkin lait on valmisteltu. Peräänkuulutan kyllä johtajuutta tässä asiassa ja peräänkuulutan sitä, että hallituspuolueetkin tarttuisivat näihin asioihin jo aikaisemmin, että ei käy niin, että kiireellä joudumme täällä tekemään tällaisia päätöksiä, jotka eivät varmasti sen suden kannanhoidollisen metsästyksenkään kannalta ole asiaa edistäviä vaan ehkä vain lisäävät tätä vastakkainasettelua, jota tässä asiassa emme yhtään enää tarvitsisi. Kiirettä ei siis ole valiokunnassa pitänyt, vaikka totta kai meillä on ollut paljon myös EU-asioita kiihtyvään tahtiin, ja tietysti nekin ovat vieneet aikaa. Mutta jos tämä on haluttu priorisoida, niin olisin toivonut sen näkyvän myös hallituspuolueitten kirittämisenä sinne ministeriön suuntaan.

Ehkä tässä kohtaa herääkin sellainen ajatus, että voi kun vaikka viljanviljelijöitten tai naudanlihantuottajien asioissa löytyisi samanlainen kiihko viedä asioita eteenpäin, niin voisi olla, että nekin asiat edistyisivät paremmin.

Julkisuudessa on kuitenkin voinut saada sellaisen kuvan, että ilvestä ja karhua ei ole aiemmin tässä maassa metsästetty. Sellaiselta se mediassa oleva myllytys tällä hetkellä näyttää. Mutta ehkä siinäkin on hyvä palata siihen, että kyllä aiemminkin tässä maassa on voinut metsästää pyyntiluvilla niin ilvestä kuin karhua. [Arto Satonen: Aivan!] Se, minkä vuoksi olemme tässä tilanteessa, on juuri se, että oikeusprosesseihin ovat ne luvat jääneet kiinni. Tämä on nyt uusi tapa yrittää hoitaa sitä metsästystä, jota tässä maassa on

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

vuosikymmenet ja vuosisadat hoidettu, joten ei tässä ole kysymys mistään uudesta asiasta. On selvää, että tyyliä tässä ei ole jaossa, mutta kyllä tähän sellaisiakin kysymysmerkkejä jää, niin kuin Metsähallitus on jo kerinnyt toteamaan, että ei ehkä ehdi päivittää omia maanvuokrasopimuksiaan niin, että tammikuun alussa suden kannanhoidollinen metsästys mahdollistuisi. Kyllä me jääme mielenkiinnolla odottamaan, minkälaiset ne ministeriön asetukset sitten kunkin lajin kohdalta ovat ja minkälaisen käsittelyn ne nyt sitten saavat.

Ehkä myös toivon jatkossa hallituspuolueiden edustajilta, että jos omia virheitä yritetään peitellä sillä, että mustamaalataan toisia puolueita tai edustajia, sekään ei varmasti tälle suden statukselle tuo mitään hyvää tullessaan.

Toivon todella, että tässä asiassa löydetään se kultainen keskitie, jossa kaikki voivat nimenomaan vastuullista metsästäystä kannattaa niin sudelle, ilvekselle kuin karhullekin. Me tarvitsemme tämän lain voimaan sen vuoksi, että omalla paikkakunnallanikin susi on mennyt keskellä päivää päiväkodin aidan viertä, kun lapset ovat siellä pihalla. Meillä on niitä lammastilahyökkäyksiä, joissa lampaista on kuollut. Meillä on hevosten ja ponien päälle käyty ja koiria on viety aivan kotirappuselta asti. Ei ole syyttä tulossa tämä laki voimaan, ja toivon erittäin kovasti, että tästä asiasta voidaan faktaperusteisesti ja asiallisesti keskustelu tänään käydä. [Timo Suhonen: Tee se esitys!] — Joo, hyvä, kiitos, Timo. Minulla oli esitys, josta minä jo sanoin, että minä varmaan unohdan sen. — Tämän vuoksi teen vastalauseen 2 mukaisen ehdotuksen, että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja käsittelyn pohjaksi otetaan hallituksen esitykseen 173/2025 sisältyvä lakiehdotus. — Kiitos. [Laura Huhtasaari: Loistava puhe, olisi esitys voinut jäädä jättämättä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Suhonen.

15.57 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Etten unohda: kannatan edustaja Rantasen hyvin perusteltua ja tehtyä esitystä. [Perussuomalaisen ryhmästä: Miksi kannatatte?]

Nyt käsitellään vahvasti tunteita herättävää asiaa eli metsästyslain muuttamista. Kyseessä on ensinnäkin muutos suden suojeluasemasta ja toisekseen valiokunnan mietintöön tullut lisäys, että maa- ja metsätalousministeriö valmistelee viipymättä asetukset, joita tarvitaan karhun ja ilveksen rauhoituksesta poikkeamiseen alueelliseen kiintiöön perustuvalla metsästyksellä.

Esityksessä siis ehdotetaan metsästyslaista poistettavaksi säännös suden ympärivuotisesta rauhoituksesta. Suden rauhoitusajasta ehdotetaan säädettäväksi metsästysasetuksessa. Lisäksi metsästyslakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä teknisiä muutoksia.

Kasvanut susikanta vaarantaa valiokunnan saamien lausuntojen mukaan esimerkiksi metsästyskoiraharrastuksen ja metsästyskoirilla tapahtuvan metsäskulttuurin jatkumisen. Varsinaisten metsästystapahtumien ohella riski koiran ja suden kohtaamiseen on myös metsästyskoirien kokeessa ja vapaaehtoisessa pelastuskoiratoiminnassa. Tämä metsästyskoirien käytön vaarantuminen on vaikuttanut merkittävästi siihen, että riistanhoitoyhdistykset ovat aiemmin keskeyttäneet suurriistavirka-apu- eli SRVA-sopimukset Itä-Suomessa. Tänä päivänä tulleen tiedon mukaan kaikki Itä-Suomen alueella

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

toimivat riistanhoitoyhdistykset ovat aloittaneet jälleen suurriistavirka-avun antamisen, joka on meidän kaikkien kannalta erittäin hyvä asia. Tämä myönteinen muutos johtuu ymmärtääkseni siitä, että tämä suurriista-asia on nyt siinä kulmassa, että metsästäjät uskovat jatkossa koirien olevan paremmassa turvassa siellä metsän sopukoissa, kun metsästyslakia ollaan kerran muuttamassa.

Arvoisa rouva puhemies! Kuten alussa totesin, tämä asia herättää tunteita. Tästä huolimatta mielestäni on tärkeää, että asioista puhutaan, kuten ne ovat. Henkilökohtaisesti minuun liittyen on joidenkin edustajien toimesta väitetty, että olisin äänestänyt suden kannanhoidollisen metsästyksen osalta sitä vastaan jossain asiayhteydessä. Sanon tässä vielä varmuuden vuoksi ihan selvällä suomen kielellä: Olen ollut koko ajan suden kannanhoidollisen metsästyksen kannalla, koska siihen on olemassa perusteet, varsinkin tuolla Itä-Suomen alueella. Olen siis myös äänestänyt valiokunnassa valiokunnan mietinnön puolesta ja äänestän salissakin sen puolesta, kun se aikanaan tänne tulee äänestettäväksi. [Kokoomuksen ryhmästä: Hyvä!] Olen aiemmin tätä asiaa käsiteltäessä lähetekeskustelussa todennut, että susi on mahtava ja arvostettava eläin. Susikannan tulee kuitenkin perustua hallittuun ja ennakoivaan järjestelmään, jossa suden ja ihmisen yhteiselo jatkuu turvallisesti molempien osapuolten edun mukaisesti. Tämä näkemys on edelleen itselläni hyvin vahvana, ja tämän vuoksi tämä esitys, mitä tässä vielä käsitellään jatkossa, on tärkeä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Nikkanen.

16.00 **Saku Nikkanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tässä on jo useassa puheenvuorossa todettu, tosiaan käsillä oleva metsästyslain muutos herättää todella voimakkaita tunteita, ja se aiheuttaa voimakkaita tunteita myös kotiseudullani Salossa ja Varsinais-Suomessa. Lounais-Suomessa on tällä hetkellä ehkä Suomen tihein susikanta, [Arto Satonen: Kyllä näin on!] ja nämä jatkuvat törmäykset susien kanssa ovat ihan arkipäivää. Siellä on ihmisten pihoiilla, koulujen pihoiilla ja bussia odottavien lasten ohi juoksevia susipareja, susilaumoja, ja kunnat ovat joutuneet käyttämään jo nyt valtavan määrän rahaa susikyvydityksiin. Se on yksinkertaisesti mielestäni selvä osoitus siitä, että meillä on olemassa ja on jo pitkään ollut sosiaalinen peruste ja myöskin ihan vahva suden kantaan perustuva oikeutus sudenmetsästyksen. Tämä on pitkäaikainen tavoite, ja nyt siihen ollaan pääsemässä.

Mielestäni tämä kanta on myös siinä mielessä ihan riittävän vahva, että se kestää tämän nykyisen noin sadan yksilön kaatoluvat. Tässä lakiesityksessä on myös se hyvä puoli, että on myöskin mahdollisuus saada alueellisesti lupia. Tässä lainvalmistelussa on siis myöskin hyvää.

Sitten itse prosessiin ja lakiesitykseen noin muuten: Eihän siitä pääse yli eikä ympäri, että tässä on ollut puutteita. Tämä on kestänyt verrattain varsin pitkään. Sitten tämä tulee tänne loppuvuodesta, ja vielä viime hetkellä valiokunnassa tehdään muutoksia. [Jenna Simula: Hyviä muutoksia!] Kyllähän nämä kertovat siitä, että jotkut hallituspuolueet tuntuvat keskittymään enemmän tämmöiseen somespinnailuun ja kaikenlaiseen väärän informaation levittämiseen kuin asialliseen lainvalmisteluun. Mielestäni siihen kyllä kannattaisi nyt ihan oikeasti siellä oikealla puolella vahvasti tarttua, sillä tämä ei ole suinkaan ainoa laki, mistä tässä on nyt annettu jo ihan asiallista palautetta muidenkin kuin

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

meidän oppositiopuolueiden osalta, ihan arviointineuvoston puolelta perustuslakiasiantuntijoilta ja niin edelleen.

Mutta edelleen prosessin heikkoudesta huolimatta olen sitä mieltä, että tämä laki tulee hyväksyä ja saattaa voimaan. Itse asia on sinänsä tärkeä, mutta kyllä tässä kuitenkin on huolestuttavia merkkejä siitä, että kun asioita valmistetaan hätäisesti, huonosti, niin sitten siellä toisessa päässä nämä altistavat erilaisille valitusprosesseille. Itse tämä tärkeä asia, mitä tuossa jo alkuun kuvasin, saattaa sitten ajautua sellaiseen tilanteeseen, että ikään kuin tämä hyvä tarkoitus vesittyy siinä. Esimerkkinä on esimerkiksi se, mistä varoitettiin jo viime keväänä, kun karhunmetsästyksestä puhuttiin, että näiden pyyntilupien osalta ne tulevat kaikki kaatumaan hallinto-oikeudessa, ja niinhän siinä sitten kävi. [Anne Kalmari: Mutta te kannatitte sitä!] — Kyllä, me kannatamme sitä, mutta se pitäisi valmistella kunnolla. Tämä on ihan päivänselvä asia. — Mutta tämä alkuperäinen kertoo siitä... [Jenna Simula: Ette saaneet mitään aikaan!] — Puhemies, saako täällä puhua?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kyllä, olkaa hyvä.

Kiitos! — Se karhunmetsästyksen käytännössä vesittyi, ja muistan, että edustaja Simulakin siellä aika tomerastikin ilmoitti, että kyllä, tämä mahdollistaa karhunmetsästyksen, mutta toisin kävi, ei mahdollistanut. [Jenna Simula: Saako vai eikö saa!] Nyt te olette sitten korjaamassa sitä, mutta olisitte korjanneet sen normaalin käsittelyn kautta. Te otitte sen sitten valiokuntaan, ja nyt meillä on täällä tällainen soppa käsillä, että joka laita huutaa.

Niin kuin tässä edustaja Suhonen, tai Rantanen, toi hyvin esille, että kun yrität tässä ikään kuin esittää jonkinlaista järkilinjaa, niin aika vaikeaa on esittää, kun täällä vedetään mutkat suoraksi oikealla ja vasemmalla vastustetaan kaikkea, kun yritettäisiin saada järkevää metsästystä aikaiseksi tässä maassa. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Tällä esityksellä — minä toivon ja uskon ja myöskin kannatan tätä — me otamme karhun ja ilveksen kiintiöiden piiriin, koska se on se tapa, jolla se metsästyksen mahdollistetaan. Mutta meidän esitys lähtee siitä, että valmistellaan se kunnolla, ja se on meidän lausumaehdotuksissa, niin kuin olette täällä jo kuulleet. Eli toivon, että jatkossa olette... [Anne Kalmarin välihuuto] — Emme vastusta! Eikö täällä nyt suomen kieltä ymmärrä kokeneet edustajat eturivissä? Me kannatamme tätä esitystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, sitten on edustaja Kemppi, ja sen jälkeen saatte vastauspuheenvuoroja niin paljon kuin haluatte. [Naurua] — Kemppi.

16.06 **Hilkka Kemppi kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Mitä on tämä mölinä, kun on yhteinen asia käsillä? Laissa on ollut puutteita, ja nyt ne saadaan korjattua vihdoinkin. Suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen salliminen on ollut keskustan tavoitteena jo pitkään. [Jenna Simulan välihuuto] Metsästyslaista poistetaan nyt suden ympärivuotinen rauhoitus. Se auttaa palauttamaan suurpetojen kasvaneiden kantojen myötä vähentynyttä ihmisarkuutta, ja sitä kautta se tuo turvallisuutta myös maaseudulle. Täällä vaaditaan lakia uudelleen valmisteluun, mutta uskallan väittää, että eivät uudelleen valmistelemalla kannat siitä muuttuisi. Tätä lakia on nimittäin käsitelty talossa jo monta vaalikautta ja hyvin paljon.

En ole kiihkomielinen ja olen aina ajatellut, että metsästystä parempi termi olisi itse asiassa riistanhoito. Metsästäjät tekevät niin monella tavalla arvokasta luonnonhoitotyötä

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

kaikkiällä Suomessa. Susikanta kaksinkertaistui neljässä vuodessa vuoteen 21 mennessä, ja senkin jälkeen se on ollut verrattain korkealla tasolla vuosittain. Suurpetojen kannanhoidollinen metsästys on ollut pitkään pattitilanteessa. Nykyinen lupajärjestelmä ei toimi, koska laajat valitusoikeudet ja toimeenpanokiellot ovat estäneet nämä luvat kertakaikkisesti yksi kerrallansa. Kasvava kanta yhdistettynä pyyntilupien estämiseen on aiheuttanut turvattomuutta, ja se näkyy ainakin minun kotiseuduillani hyvin vahvasti. Se on heikentänyt myös luottamusta lainsäädäntötyöhön, ja ajattelen, että sen pitäisi olla myös meidän kansanedustajien tehtävä.

Huolimatta susiaidoista ja -pannoista muun muassa syötyjen lampaiden ja koirien määrä on pysynyt varsin korkeana. Molempia on lähtenyt myös minun pihapiiristäni suden suuhun. Viime aikoinakin bordercollie lenkipolulta, mäyräkoira ja jämtlanningpystykorva metsästysreissuilta — kertakaikkisen hienoja koiria. Susien tappamien lampaiden määrä kasvoi vuonna 2024 jo 406:een, ja porojen määrä on ollut vuosittain reippaasti yli tuhannen. Ajattelen, että tässä ei ole kyse enää riistan tasapainosta suhteessa petokantaan. Esitetty muutos on nähdäkseni välttämätön. Taustalla on myös EU:n luontodirektiivin vastikään muuttunut linja, jossa susi siirrettiin tiukasti suojelluista lajeista vähemmän tiukasti suojeltujen joukkoon. Siksi nyt on tietenkin oikea aika toimia.

Keskusta näkee tässä uudistuksessa myönteisiä vaikutuksia myös luonnon monimuotoisuudelle. Petokantojen hallittu sääntely mahdollistaa esimerkiksi laidunnuksen palauttamisen niille alueille, joilla se on aiemmin ollut suurpetojen vuoksi mahdotonta. Meilläkin oli lampaita, kun olin pieni, ja ajattelen, että esimerkiksi lampaiden osalta on tapahtunut isoja muutoksia lammastilojen nykytilassa laidunnuksen osalta.

Vaikka kiintiömetsästyksen laajentaminen valiokunnan päätöksellä on kannatettava muutos, olisi ollut ilman muuta parempi, että hallituspuolueet olisivat hoitaneet tämän tyylikkäämmin, niin että ilves ja karhu olisivat sisältyneet jo hallituksen esitykseen. Prosessista ei keskusta anna kiitosta hallitukselle tässä kohtaa, mutta pääasia on tietenkin se, että lopputulos on sellainen, että se parantaa lain nykytilaa. Valiokunnan tekemä esityksen korjaustyö oli välttämätön, ja nyt ei auta muu kuin jatkaa tämän osalta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Arvoisat edustajat, sitten otetaan debattivaihe, ja niitä, jotka haluavat käyttää siinä puheenvuoron, pyydän nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Valiokunnan puheenjohtaja Elomaa saa aloittaa.

16.10 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kannanhoidolliseen metsästykseseen siirtyminen oli iso muutos metsästyksessä, joten on tärkeää, että mietinnössä on nostettu esille metsästyksen johtajien ja varajohtajien vastuullisuus — ylilyöntejä ei tietysti sallita. Palautetta kansalaisilta on tullut paljon, ja ennen kaikkea huolia on ollut siitä, että homma karkaa käsistä ja käy kuten 2015, jolloin pilottikokeilu kannanhoidollisesta susien metsästyksestä ei päättynyt oikein hyvin ja se jouduttiin keskeyttämään ja kanta romahti pariaksi vuodeksi. Mutta nythän ei käy niin, sillä me hoidamme tämän homman kontrolloidusti. Voimme luottaa siihen.

Lopuksi: aloitin puheenjohtajana valiokunnassa syyskuun alussa, ja täytyy sanoa, että lisäaika tässä käsittelyssä olisi ollut tietysti tervetullutta, mutta nyt mennään näillä. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Varapuheenjohtaja, edustaja Kalmari.

16.11 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakihan ei tullut tyhjiöstä, vaan se tuli tämän talon edellyttämänä. [Oikealta: Kyllä!] Se tuli myös hyvän hallitusohjelmakirjauksen myötä. Näin ollen on itsestäänselvää, että meidän tulee noudattaa sitä, mitä tämä talo vaatii. Meillä on suurpetojen kannanhoidollisesta metsästyksestä ollut tämän talon linjauksia jo pitkään, ja on aivan sietämätöntä, että ne eivät ole edenneet normaaleja reittejä pitkin. Tästä toimintamallista ei toki kauneuspisteitä tai tyyliä tule, mutta oikeastaan näen itse, että ei ollut juurikaan muuta vaihtoehtoa kuin toimia näin, [Veronika Honkasalo: Aikamoista puhetta!] vaikka en todellakaan tyyliä siitä pysty tietenkään antamaan.

On tärkeää, että suurpetojen kantoja voidaan säädellä. Sudet kuuluvat Suomen luontoon. Ne eivät kuulu pihapiiriin. Meillä täytyy olla mahdollisuus elinkeinon harjoittamiseen, koirilla tapahtuvaan metsästykseseen ja lasten kouluun menoon myös maaseutualueilla turvallisesti. [Oikealta: Kyllä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

16.12 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin sitä oikeusvaltiota murennetaan pala palalta. Tämä on todella surullinen esimerkki siitä, miten demokratiaa murennetaan. [Välihuutoja] Olen oikeasti myös järkyttynyt siitä, että hallituspuolueiden edustajat ja keskustalaiset täällä sen myöntävät täysin avoimesti, että näillä nyt mennään. Mutta teille tiedoksi, että se, miten tämä prosessi on hoidettu, järkyttää laajasti myös kansalaisia, myös metsästäjiä. [Hälinää — Puhemies koputtaa] He eivät haluaisi, että asioita hoidetaan näin huonosti.

Oli tästä asian sisällöstä tosiaan mitä mieltä tahansa, tähän taloon kuuluu se, että asiat hoidetaan huolellisesti asiantuntijalausuntoihin pohjautuen. Olihan se nyt irvokas tilanne valiokunnassa, että valmistavaa keskustelua tästä esityksestä käydään mututuntumalla ja sen perusteella, mitä joku serkun kaima on jossain päin Suomea kokenut, [Jenna Simula: Ei pidä paikkaansa! — Hälinää — Puhemies koputtaa] niin että ei ole mitään oikeudellista arviota, ei mitään asiantuntijalausuntoja, ei mitään tieteellisiin asiantuntijalausuntoihin pohjaavaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Täällä on 32 puheenvuoroa pyydetty ja nyt on laitettu sitten mahdollisuus kiinni, mutta ihan lopuksi myönnän varapuheenjohtajalle ja puheenjohtajalle vielä sitten puheenvuorot ennen kuin mennään puhujalistaan. — Nyt jatketaan. Edustaja Kinnari.

16.14 **Teemu Kinnari kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Värikästä keskustelua arvasin, että kuullaan tämän asian ympärillä. Oppositiolta tulee kovaa palautetta, että emme ole kuunnelleet asiantuntijoita. Mielestäni suurpetoihin liittyen tässä talossa ja valiokunnassa on viime aikoina kuunneltu useammassa kohtaa asiantuntijoita, ja niin toimitaan jatkossakin.

Ja se keskustelu suurpedoista: kyllä, totta kai suurpedot kuuluvat Suomen luontoon, ihan varmasti ne kuuluvat, mutta siihen kantojen kasvuun, mikä on kiistaton tosiasia, mikä on

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

tapahtunut, pitää pystyä puuttumaan metsästyksen avulla, kuten tässä maassa on ennenkin tehty ja toimittu. Mutta kun tämä toiminta on käytännössä ollut pysähdyksissä, niin hallitusohjelmaan on kirjattu, että suurpetojen metsästys tulee mahdollistaa lainsäädännöllä. Sitä hallitus tekee, ja sen johdosta nämä esitykset ja toimenpiteet ollaan tekemässä, jotta ihmiset, elinkeinot, suurpedot, tämä kaikki pystytään yhteensovittamaan. Tästä tässä on kyse. Me tehdään sitä, mitä on luvattu, ja toisaalta myös sitä, mitä tämä talo on toivonut. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

16.15 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin eduskunta päättää Suomessa asiat eikä mikään komitea tai komissio. Eduskunta on se päätöksentekopaikka, ja valmistelu on ollut huolellista. [Jenna Simulan välihuuto] Oli kansalaisaloitteita, monet muut lausunnot aikaisemmilta ajoilta. Kaikki tiedetään. Ainut, mitä ei tiedetä, on se, kun ministeriö on nimenomaan salannut tätä todellista susikannan määrää. Kaikki järkevät ihmiset, jotka maalla asuvat, tietävät, että Suomessa on noin tuhannen sutta, enemmänkin, mutta ei ole koskaan annettu tehdä oikeaa kanta-arviota. Sama koskee karhuja. Elikkä nyt elämme tilanteessa, jossa sudet ja karhut tulevat pihamaille, vaarantavat ihmishenkiä. Tiedän kotiseudultani kaksi tapausta, joissa pieni koulutyttö oli vaarassa joutua suden suuhun, mutta vain paikallisen ihmisen terävä äly pelasti sen, nämä lapset, kun hän tajusi heti, että lapsi on vietävä autolla kotiin eikä pidä jättää siihen tienvarteen. Tätäkö te, vihervasemmisto, haluatte, joku pieni lapsi suden suuhun? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] On teillä kyllä aika kova tuo teidän sydämenne, mutta se ei ole meidän ongelma. Saatte itse kertoa omille äänestäjillenne, miksi teille ihmishenki ei ole niin kallis. On tärkeää, että sutta metsästetään ja saadaan sille nimenomaan se ihmispelko palautettua. Susi kuuluu metsiin, siellä juuskoon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

16.16 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eihän tätä päätöstä nyt missään tyhjiössä olla tekemässä. Luen täältä lausunnoista, joita olemme valiokuntaan saaneet: Vuonna 2025 karhu on aiheuttanut 251 kotieläinvahinkoa ja [Jenna Simulan välihuuto] 402 maatalousvahinkoa, kasvua edellisestä vuodesta 40 prosenttia. Vuonna 2025 ilvekset ovat aiheuttaneet 95 kotieläinvahinkoa, kasvua edellisestä vuodesta 60 prosenttia. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Poliisihallitus kertoo, että vuonna 2025 lopettamispäätöksiä on susien osalta tehty 50 kertaa, kun vuonna 22 alle 20. Näistä päätöksistä arviolta kolmannes johtaa suden lopettamispäätöksiin — eivät todellakaan kaikki, vaan tälläkin hetkellä noin kolmannes on johtanut lopettamiseen. Lopetuspäätöksiä tehdään siis hyvin pieni määrä verrattuna siihen, kuinka paljon tehtäviä susi poliisille aiheuttaa. Poliisihallitus kertoi, että tehtäviä on poliisille tullut yli 700. Siis poliisitehtävien valossa Poliisihallitus lausuu, että suurpetotilanne on hälyttävä. Emme ole siis missään tyhjiössä näitä päätöksiä tekemässä. [Hannu Hoskonen: Juuri näin, oikeaa tietoa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Simula.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

16.17 **Jenna Simula ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hoidetaan nyt ensin se kuuluisa saukko pois alta. Saukon mukanaolo perustuu siihen, että se on jo nykyään siellä lakipykälissä. Se, missä muodossa se nykyään siellä on, tulee vuodelta 2011 ja perustuu EU-sääntelyyn, koska EU mahdollistaa saucon kannanhoidollisen metsästyksen, kyllä, ja se on säädetty silloin, kun vihreät olivat hallituksessa. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Sen jälkeen ei kertaakaan ole harkittu eikä nytkään ole harkittu, että saukkoa metsästettäisiin kannanhoidollisesti. [Veronika Honkasalo: Se mahdollistetaan!] Mutta on totta, että on annettu 30:n kiintiö. [Anne Kalmari: Ai, vihreät ja vasemmisto sen teki?] Siis jo tähän päivään asti on annettu vuosittain 30 eläimen kiintiö [Vasemmalta: Puolustakaa esitystä!] vahinkoyksilöiden poistamiseksi, ja tämä ei tule muuttumaan, joten lopettakaa ihmisten pelottelu sillä, että nyt alettaisiin saukkoja ampumaan ympäri maan. Se ei pidä paikkaansa.

Karhu ja ilves on lisätty sinne siitä syystä, että me ollaan oltu pattitilanteessa aivan liian pitkään. Nyt tarvitaan ratkaisuja, ja me ollaan katsottu, [Puhemies koputtaa] että ratkaisu voi olla tämä, että kiintiömetsästys myös karhulle ja ilvekselle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pidetään minuutin mittaisia puheenvuoroja niin että ehtivät kaikki puhua. — Edustaja Suhonen.

16.19 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Suomen susikannan hoito on herättänyt paljon tunteita ja keskustelua, kuten tänäänkin tässä salissa sen koemme. Siksi on tärkeää, että päätökset perustuvat sekä tutkimustietoon että ihmisten kokemuksiin.

Omassa puheenvuorossani toin esiin ihmisten kokemuksia esimerkiksi Itä-Suomessa, missä itse asun, niin että kyllä se on tosiasia, että siellä susien osalta on paljon ollut ongelmatilanteita. Kun viittasin tähän suurriistavirka-avun loppumiseenkin, se oli yksi osoitus siitä, minkälaisia vaikutuksia näillä asioilla voi pahimmillaan olla, tosi kauaskantoisia vaikutuksia, puhumattakaan siitä, että lapsia joudutaan saattelemaan autolla tai taksilla kouluun ja niin poispäin.

Siksi tähän asiaan kannattaa suhtautua erittäin pragmaattisesti eliikkä suoraan siihen tietoon ja sitten myös siihen, että se asia hoidetaan kuntoon, kuten kuuluu, niin kuin tässä nyt olemme tekemässä. Toivoisin tämmöistä asiallista keskustelua ilman suurempia syytelyitä. Kuitenkin myönnetään se, että asian valmistelu olisi voinut olla parempaa, mutta tärkeintä on lopputulos, jota mekin kannatamme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

16.20 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä suoraan sanoen pidän tätä hieman harmillisena, että ihmisiä pelotellaan ja levitellään monenlaista huhua ja näkökulmaa ja asetellaan vastakkain näitä asioita. Minä, arvoisa oppositio, ymmärtäisin, jos tämä keskustelu käytäisiin 1990-luvulla, koska silloin nämä suurpetokannat olivat oikeasti alhaisella tasolla. Siitä ne ovat kasvaneet omien näkemysteni mukaan 5—10-kertaisiksi ja nyt aiheuttavat ongelmia.

Arvoisa puhemies! Luen sähköpostilla lähettämäni viestin eräälle kansalaiselle: ”Metsästyslain muutosta suurpetojen kohdalla ei tehdä sen takia, että päästään metsästämään, vaan sen takia, että suurpetojen lukumäärää säädellään vahinkojen estämiseksi ja ihmisten turvallisuuden varmistamiseksi. [Keskeltä: Juuri näin!] Tämä

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

tapahtuu vastuullisesti koko Suomen alueella suurpetojen kannanhoidollisella metsästyksellä, jonka pitää aina perustua luontodirektiivin tiukkoihin sääntöihin. Kysymys on siis sekä suurpetojen suojelusta että ihmisten turvallisuuden ja kotieläinten turvallisuuden varmistamisesta sekä merkittävien omaisuusvahinkojen ennaltaehkäisystä. Varsinainen kannanhoidollinen metsästys tapahtuu ministeriön asetuksella tarkoin valvotuissa olosuhteissa ja vastuullisesti niin, että suurpetojen lukumäärä säilyy suotuisan suojelun tason yläpuolella mutta kuitenkin niistä kärsivien kansalaisten sietokyvyn rajoissa.”

Arvoisa oppositioedustaja, te ette kärsi näistä suurpedoista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

16.22 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä siihen, että karhu ja ilves tuotiin tähän hallituksen esitykseen valiokunnassa. Kutsutuilla asiantuntijoilla ei siis ollut mahdollisuutta lausua karhusta ja ilveksestä. Se, että hallituspuolueiden edustajat niistä sitten kysyivät oppositio puolueille yllätykseksi, ei ole sama asia kuin että ollaan saatu asiasta kattavat asiantuntijalausunnot.

Karhu ja susi eivät voineet kuulua hallituksen esitykseen, koska niiden kiintiömetsästys olisi EU-lainsäädännön vastaista. Tämä käy myös ilmi ministeriön vastineesta. [Jenna Simula: Mites Romania?] Tästä varmasti johtuu se, että pykälistä ei sitä ministeriön vastinetta haluttu erikseen kuulla, mutta ei lainsäädäntöä näin pidä tehdä.

Suden osalta on todettava, että valiokunnan saamien selvitysten mukaan on ilmeistä, että susi ei Suomessa ole vielä suotuisalla suojelun tasolla. Vaikutusarvioita tästä esityksestä ei ole tehty, ja se on todella raskauttavaa. [Jenna Simulan välihuuto] Näin merkittävässä asiassa on kyse uhanalaisesta lajista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Norrback.

16.23 **Anders Norrback r** (vastauspuheenvuoro): Tack, ärade talman! Det finns få frågor som engagerar folk så mycket som när vi diskuterar de stora rovdjuren. Det märks också här i salen: känslorna är under ytan och man tar till grova förenklingar.

Tämä on minun mielestäni harmittavaa. Tässä on minun mielestäni yhteinen asia, eli miten meidän lähiluonto voidaan hoitaa parhaimmalla tavalla, niin että sekä eläimet että ihmiset viihtyvät.

Sitten haluan ehkä nostaa sen, mikä on sekä julkisuudessa että tänäänkin tässä salissa, en tiedä, varmasti väärin ymmärretty. Tämä lakihan on mahdollistava laki. Ennen kuin metsästetään, tarvitaan asetus, ja se asetus elää joka vuosi, niin kuin luontokin elää. Siksi tämä on muotoiltu tällä tavalla, että voidaan seurata, että uhanalaisuus ei vaarannu, mutta myös, että nämä petovahingotkin pysyvät aisoissa. Tämä on minun mielestäni syytä muistaa. Ei nyt sanota, että nyt ammutaan sata sutta vuodessa ja vielä päälle parisataa. Tämä ei pidä paikkaansa. [Perussuomalaisien ryhmästä: Erinomainen puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

16.24 **Mikko Polvinen erk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tahtopolitiikkaa. Tämä on komeaa. Päästään lopulta metsästämään sutta, ja ilves ja karhu, ne tulevat perästä. Maaseutua on kuultu. Sieltä vihervasemmasta laidasta kerrotaan, mitä suomalaiset ajattelevat. Kotikunnassani, synnyinkunnassani Kuhmossa 2023 puolueitten yhteinen näkemys oli, että metsästämään täytyy ryhtyä, suurpetoja on liikaa. Kuunneltiin kuntalaisia ja kunnassa vierailevia tuhatta ihmistä: Kysymys oli, onko paikallisten ihmisten mielipiteitä suurpetoalueilla otettu tarpeeksi huomioon. Vastausprosentti oli 100, ”ei”-vastauksia 85 prosenttia — ihmisiä ei ole aiemmin kuultu tässä laajuudessa. Onko susia liikaa? ”Kyllä”, 81,3 prosenttia. Jos täältä kivitalojen keskeltä kerrotaan maaseudulle, miten pitää elää suurpetojen kanssa, niin minä en sitä hyväksy. Tämä laki, tämä esitys ja tämä mietintö tukevat maaseudun näkemystä, ja tämä on oikein.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Huhtasaari.

16.25 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suurpedot ja ihmiset tulevat oikein hyvin toimeen keskenään, kunhan suurpedot pelkäävät ihmistä, ja se tarkoittaa sitä, että niitä pitää silloin metsästä. Suurpetojen tulee väistää ihmistä ja pysyä poissa ihmisten pihoilta ja kotikaduilta.

Tämä laki on erittäin hyvä. Tämä petopolitiikka on erittäin hyvä ja vastuullinen. Tämä perustuu hallitusohjelmaan. Nyttien tarvittiin ilmeisesti, että perussuomalaiset tulevat hallitukseen, niin saadaan tämä maaliin. Haluan kyllä kiittää hyvästä yhteistyöstä sosiaalidemokraatteja, jotka kuitenkin olivat paljon samaa mieltä meidän kanssamme, ja keskustaa, joka tuki meitä hyvin vahvasti.

Kyllä tässä nyt huomaa sen, että kun aikuiset tekevät politiikkaa, niin silloin se on vastuullista. Kannanhoito on suotuisaa, ja se on silloin oikeasuhtaista ja hyvää. Täällä hallituksessa ovat nyt aikuiset päättämässä, eivät aktivistit.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma. [Välihuutoja] — No niin, edustaja Oinas-Panuma puhuu ja muut kuuntelevat.

16.26 **Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Haluan kyllä kiittää hallitusta, että tämä asia nyt etenee, mutta ehkä vielä vähän hallitusta enemmän haluaisin kiittää sitä sutta, joka popsi Saksassa ponin tuossa joku aika sitten. Nimittäin sehän myös yhtenä osana varmaan mahdollisti sen, että susi siirtyi sieltä tiukasti suojellusta vähemmän tiukasti suojeltuun. [Laura Huhtasaaren välihuuto] Mutta on hieno homma siis, että tämä sudenmetsästys voidaan aloittaa.

Haluaisin muistuttaa, kun täällä keskustelu kuulostaa välillä siltä, että sitä mennään sinne metsään ja sitten sitä vaan nähdään se susi siinä ja pam, ja siltä on henki pois, että ei se sudenmetsästys ihan niin yksinkertaista ole, vaan se on itse asiassa tosi vaikeaa ja vaatii erittäin suurta ammattitaitoa metsästäjiltä, joten varmastikin huoli sen suhteen pois, että tässä nyt jotenkin hommat riistäytyisivät tämän vuoksi käsistä.

Kaksi kolmasosaa suomalaisista muistaakseni kannattaa järkevää kannanhoidollista metsästystä suurpetojen osalta, elikkä enemmistö suomalaisista sekä täällä eduskunnassa että tuolla eduskunnan ulkopuolella niin sanotusti kentällä, ja se on hieno homma se. Ilmoittaudun kyllä vapaaehtoiseksi susipassiin.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Nikkanen.

16.28 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tehtäköön nyt vielä kerran selväksi tässä salissa, että meidän ryhmä kannattaa suden kannanhoidollista metsästystä ja myös sitä, että karhun ja ilveksen osalta se mahdollistuisi. [Laura Huhtasaari: Ja näitä ei sitten peruta!] Karhun ja ilveksen osalta, niin kuin puheenvuorossani sanoin, meidän ryhmämme toive on siinä, että tätä valmisteltaisiin huolellisemmin, ja kiitän myös edustaja Huhtasaarta kiitoksista tästä.

Mielestäni tässä meidän kannattaa hakea enemmän yhteisiä asioita kuin näitä eriäviä asioita, niin kuin se nyt tuntuu edelleen haittaavan. Minä ymmärrän kyllä, että tietysti se harmittaa, kun se ei mennyt ihan niin hyvin kuin tässä on todettu, mutta tarkoitus on hyvä, ja olemme sen tukena. Mutta huolellinen valmistelu huolehtii siitä, että metsästysluvut ja kiintiöt myös kestävät, ja silloin mielestäni tämä on se asian ydin ja ehkä myöskin se kritiikkimme ydin. [Jenna Simula: Ministeriö teki asetuksen!]

Suurpedot kuuluvat Suomen luontoon, mutta niiden suurentuneet kannat ja siitä seuraavat haitat oikeuttavat kiintiöihin perustuvan kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisen Suomessa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Aamen!] — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Holopainen.

16.29 **Hanna Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä tuntuvat suurimmat tunteet loiskuvan siitä, että kilvoitellaan, kuka on nyt eniten ollut mahdollistamassa näitten suurpetojen ampumista — ainakin kun kuuntelee tätä välihuutojen määrää. [Jenna Simula: Te sääditte saukkolain!] Sinänsä ei yllätä se, että luonnon monimuotoisuuden ja suurpetojen kannalla olevia ja ystäviä täällä on aika vähän, koska lähetekeskustelussa se tuli jo ilmi. Silloin keskusteltiin tästä susien kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta.

Se, mikä ehkä sitten tullut yllätyksenä itselleni, on se, että täällä on näin vähän demokraattisen oikeusvaltion puolustajia. [Arto Satonen: Voi hyvä tavaton!] Kansanedustajien pitäisi kantaa huolta siitä, että näiden päätöksentekoprosessien uskottavuus ja luotettavuus säilyvät, koska se on oikeastaan tämän talon koko työn lähtökohta. Jos jatkossa täällä pystytään tekemään lainvalmistelua näin heikoin perustein, näin kiirehtien, näin huonosti valmistellen, [Juha Mäenpää: Monta vuottahan tätä on veivattu!] niin kyllä se silloin voi osua kenen tahansa meidän omien poliittisten tavoitteitten tai muitten kohdalle ja suomalaiset paljon vähemmän voivat luottaa tämän talon huolelliseen työskentelyyn, ja se on kyllä todella surullista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kangas.

16.30 **Antti Kangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen luonnonlaitumien ja perinnebiotooppien hoito perustuu lammastalouteen. Lammastaloudesta kuitenkin viimeisinä vuosina on vähentynyt jopa 40 prosenttia, ja kyselyiden mukaan suurin syy tähän on suurpetovahingot. Olenkin tullut siihen johtopäätökseen, että tämä meidän vihervasemmisto on historian luontovihamielisin

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

oppositio. Vihreät ja vasemmisto vastustavat perinnebiotooppien ja luonnonlaitumien hoitoa systemaattisesti. [Vasemmalta: Sellaista trollausta!] Tyylipeiteitä tällä ei todellakaan tule. Suomen lammastalous ansaitsee puitteet toimintaan. Ilman lammastaloutta perinnebiotoopit häviävät, luonnonlaitumet häviävät, pusikoituvat umpeen, harvinaisia luontotyyppejä häviää. Oletteko te yhtään huolissanne luontotyypeistä vai oletteko te luontovihamielisiä, vasemmisto ja vihreät?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] — Edustaja Jukkola.

16.31 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tämän lain tarkoituksena ei ole suurpetojen metsästäminen metsästäminen vuoksi, vaan kantojen hallittu ja vastuullinen säätely. Tavoitteemme on ehkäistä vahinkoja, turvata ihmisten ja kotieläinten turvallisuus sekä suojella omaisuutta samalla huolehtien siitä, että suurpetokannat säilyvät selvästi suotuisan suojelutason yläpuolella.

On myös syytä todeta, miksi tämä lakimuutos on nyt välttämätön. Suden, karhun ja ilveksen kannat ovat kasvaneet nopeasti viime vuosina osin siksi, ettei kannanhoidollista metsästystä ole voitu toteuttaa luonnonsuojelujärjestöjen jatkuvien valitusten vuoksi. Kun pyyntiasetuksia ei ole saatu voimaan, ei ole voitu myöskään tehdä suunnitelmallista ja hallittua kannan säätelyä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

16.32 **Timo Furuholm vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hienoa nähdä, että perussuomalaisetkin ovat löytäneet nyt saliin, kun täällä ei leikata pienituloiselta suomalaiselta. [Mauri Peltokangas: Ei teitä näkynyt eilen!]

Mutta se, mikä minussa ei herätä tunteita, on se, että jollain on näkemys metsästyksestä, tai se, että joku käy metsällä. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Mutta minussa herättää tunteita kyllä se, että täällä halutaan polkea näitä demokratian ja oikeusvaltion perusprosesseja. Ensin valiokuntaan tuodaan todella heikosti kirjoitettu esitys, jota sitten vielä höystetään valiokunnassa lisäämällä sinne ilvestä ja karhua [Perussuomalaisten ryhmästä: Oletteko luontovihamielinen?] ilman mitään vaikutusarviointia tai asiantuntijakuulemista. Se on täysin arvoton näytelmä ja laittaa aika paljon näitä argumentteja, mitä täällä on tänään kuultu, outoon valoon. Ainoa oikea ratkaisuhan tässä olisi lähettää tämä paketti takaisin ministeriöön, jotta täällä edes tiedettäisiin, mistä päätetään. Minun mielestäni se on eduskunnan tämmöinen minimivaatimus. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ingo.

16.33 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitos keskustalle ja myöskin demareille, että nyt tunnin päästä tätä keskustelua minä ymmärrän demareiden ongelman tämän paketin kanssa, ja minä voin sinänsä yhtyä siihen. Toki en yhdy kritiikkiin maa- ja metsätalousvaliokunnalle. [Perussuomalaisten eduskuntaryhmästä: Se on paras valiokunta se!] Koen, että valiokunta on tehnyt työnsä. Minä toivon kyllä, että ministeriö ottaa opikseen jatkossa ja valmistelee parempia esityksiä, niitä semmoisia, mitä tulevaisuudessa ilman muutoksia voi hyväksyä täällä.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Sedan kan man ju fråga sig var vänsteroppositionen riktigt står nu, eller hur högt i luften är fötterna, då de säger att en majoritet av befolkningen på landsbygden skulle motsätta sig stamvårdande jakt på de stora rovdjuren. Jag har under min över tioåriga politiska karriär arbetat för just det här resultatet som vi är på väg att få nu, och åtminstone har jag inte i Vasa valkrets en enda gång fått någon sorts kritik emot stamvårdande jakt på stora rovdjur. Det här är en bra sak att komma vidare med. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä.

16.35 **Milla Lahdenperä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman valmistumisen jälkeen me ollaan käsitelty valiokunnassa useaan otteeseen suurpetoja, ja meillä on asiantuntijakuulemisia näitten noin kolmen vuoden ajalta melko paljon. Eilen kävin näitä läpi, ja täällä on useassa kuulemisessa käyty läpi kaikkia suurpetoja. [Veronika Honkasalo: Ei tästä lakiesityksestä ole käyty!]

Sitten täällä mainittiin tämä ympäristönäkökulma. Meillä Saaristomeren suojeleluun käytetään paljon kapasiteettia, ja suurpedot Varsinais-Suomessa ovat varsin runsaassa kannassa tällä hetkellä. Kyllä tämä, että meidän lammastalous on puolittunut 40 prosenttia, kuten Kangas täällä mainitsi, on suuri harmi, koska laidunnus olisi kuitenkin yksi kustannustehokkaimmista. Susihavaintoja Varsinais-Suomessa on lokakuun loppuun mennessä ollut 8 500 kappaletta, joista pihossa 3 000 kappaletta. On äärimmäisen tärkeää, että me saadaan tämä laki voimaan ja että me saadaan siihen alueellinen kiintiö. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Täällä on vielä 14 pyydettyä puheenvuoroa, ja sitten lupaamani puheenjohtajistolle. Seuraavaksi edustaja Pitko.

16.36 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy saukon osalta kyllä tilanne kerrata. Tällä hetkellä saukon metsästäminen on sallittu poronhoitoalueella kiintiömetsästyksenä [Anna Kalmarin välihuuto] tai erillisillä poikkeusluvilla yksilöihin kohdistuneena koko Suomessa. Näin esimerkiksi myös suden osalta. Jatkossa saukon kiintiömetsästys, vaikka laumoittain, olisi mahdollista koko Suomessa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Vaatii asetuksen!] Eli kyllä saukon osalta tilanne muuttuu.

Olisi kyllä mukava kuulla tässä keskustelussa ilveksen osalta, miksi ilveksen kantaa pitää alkaa laumoittain kiintiömetsästyksellä koko Suomessa vähentämään. Emme ole kuulleet siihen yhtäkään perustelua.

Lopuksi haluaisin myös kuulla, missä se susi sitten saa elää, kun se ei saa elää täällä Etelä-Suomessa asutuksen lähellä [Perussuomalaisten ryhmästä: Voi hyvänen aika!] eikä se saa elää erämaisilla alueilla metsissä, vaan siellä pitää saada metsästyskoiran juosta vapaana. Missä on sudelle oikea paikka?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, Jani.

16.37 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä suurpetojen kiintiömetsästyksen mahdollistava metsästyslain muutos on kerrankin työtä, joka ei mene hukkaan. Tässä viime vuosien aikana on ollut turhauttavaa, kun ihmiset tulevat kysymään, miksi te ette tee mitään tälle suurpeto-ongelmalle, ettekö te siellä eduskunnassa pysty säätämään lakeja. No, nyt käsillä on historiallinen muutos. Tämä hallitus tekee tälle asialle

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

enemmän kuin mikään aiempi hallitus. Suurpedot kuuluvat Suomen luontoon mutta eivät ihmisten pihoihin tai kotieläinten tiloihin, ja on korkein aika, että ihmisten oikeudentajuun vastataan ja me lainsäätäjinä otamme tämän asian käsiimme.

Ihmettelen tätä kritiikkiä väärin sammuttamisesta, että eduskunta kerrankin saa päättää jostain. Se on nyt teidän mielestänne vasemmistossa ongelma, että eduskunnassa päätetään asioista eikä niitä valmistella jossain ministeriön kabineteissa. [Veronika Honkasalo: Mites toi perustuslaki?] Montako vuotta teidän mielestänne, sosiaalidemokraatit, täytyisi vielä odottaa, että niitä karhuja tosiasiallisesti päästään metsästäämään? Montako vuotta te haluatte, että valitusoikeutta voitaisiin edelleen väärinkäyttää? Ei sille kotieläimelle tai jollekin ihmiselle, joka tuntee olonsa sen pedon uhkaamaksi, auta mitään nämä teidän selityksenne näistä ajoista ja käsittelyistä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

16.38 **Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Niin, kiitoksia, rouva puhemies! Kiitos valiokunnalle työstä. Kiitoksia rohkeudesta, vihdoinkin ja viimein saadaan asianmukainen mietintö tänne käsittelyyn.

Edustaja Honkasalo, helppo on huudella täältä Helsingin lähiöstä. [Veronika Honkasalo pyytää vastauspuheenvuoroa] Mutta kiitän siitä, että valiokunta on vihdoinkin ja viimein ollut maaseudun lasten puolella ja että tähän turvattomuudentunteeseen on vastattu. Niin kuin edustaja Lahdenperä totesi, että Varsinais-Suomen luvut ovat 8 500 ilmoitusta susista, joista 3 000 sutta pihakäynneillä — kolmetuhatta ilmoitusta siitä, että sudet ovat olleet pihossa. Edustaja Honkasalo, mitä te sanotte näille varsinaissuomalaisille siitä, että he ovat eläneet pelon tunteessa? [Perussuomalaisen ryhmästä: Hyvä kysymys!] Ja minä totean nyt vain näin, että, edustaja Honkasalo, laittakaa ulkovaatteet päälle, lähtekää käymään Varsinais-Suomessa, Satakunnassa erätulilla ja kuunnelkaa [Veronika Honkasalo: Susia on myös Uudellamaalla!] — juurikin näin, siellä Länsi-Uudellamaalla, käykää myös siellä — kansalaisten kommentteja siitä, mikä on oikein ja mikä on väärin. [Laura Huhtasaari: Mikä on demokratiaa?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Honkasalo, vastaus tähän äskeiseen.

16.39 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kettunen, pidän tällaista puheenvuoroa todella ala-arvoisena. Te ette tiedä minun taustastani mitään ja heittelette täällä aivan satunnaisia kommentteja. Olen kasvanut lapsuuteni ja nuoruuteni Länsi-Uudellamaalla, maaseudulla, [Laura Huhtasaari: Ja siellä ei ollut susia silloin!] jossa on nimenomaan niitä susia myös esiintynyt enemmän, joten olisitko ystävällinen, ettekä levittäisi täällä pöyhöpopulismia.

Kenenkään ei tässä salissa pidä puolustaa täysin epädemokraattista lainvalmistelua [Välihuutoja oikealta] ja täysin oikeusvaltiota murentavaa lainvalmistelua, joka tehdään ilman asiantuntijakuulemisia, ilman oikeusarvioita. Me voimme olla tästä sisällöllisesti vaikka mitä mieltä tahansa, mutta minä puolustan kansanedustajana sitä, että tässä talossa lait valmistellaan huolella ja demokraattisesti tutkittuun tietoon pohjautuen.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Teille, jotka olette tulleet myöhemmin saliin: täällä napin painalluksella sai pyytää V-painikkeella, ja otin ne, niitä oli monta kymmentä, ja ne ovat nyt kaikki... Tässä on vielä 11 jäljellä, mutta tähän väliin nyt otetaan vielä Kettunen, ja sitten jatketaan tätä V-painikelistaa. Otetaan myöhemmin sitten uusi debattierros.

16.41 **Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Kiitoksia, että annatte tämän vastauspuheenvuoron, ja on hyvä, että tätä keskustelua käydään.

Kuten edustaja Nikkanen totesi, kyllähän oikealla mutkat laitetaan joiltain osin tuolla sosiaalisessa mediassa aika suoriksikin, ei pelkästään tässä petoasiassa vaan monessa muussakin asiassa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Väärin sammutettu!] Mutta kyllä myös vasemmalla laidalla vasemmistoliitto ja myös vihreät ovat lähteneet sille linjalle, että vastustetaan kaikkea. Ja jos lähdetään siitä, että vihreätkin sanovat siitä näkökulmasta, että on kiihko päästä metsästämään sutta, niin ei tässä lainsäädännössä siitä ole kyse, ei todellakaan ole kyse. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei todellakaan!]

Edustaja Honkasalo, te sanoitte, että ei ole tieteellistä perustetta. No, miksi te ette ole lukenut näitä Luken, Luonnonvarakeskuksen, arvioita susikannoista? Te sanotte: ”ei sosiaalista hyväksyttävyyttä”. Ette ole katsonut viime vaalikauden kansalaisaloitteita tai useampien vuosien takaisia kansalaispalautteita. Te sanotte, että ei ole vaikuttavuuden arviointia. No, katsokaa niitä lukuja, miten paljon tällä hetkellä tässä maassa me maksamme veronmaksajien rahoilla petoeläinvahinkoja tuolla maakunnissa. Onko se veronmaksajien edun mukaista? [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä Honkasalo.

16.42 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella puhutaan nyt siis valiokunnan mietinnöstä, [Keskeltä: Kyllä!] jossa tämä hallituksen esitys on laajennettu ilvekseen, karhuun ja siihen kuuluisaan saukkoon myös. [Markku Eestilä: Erinomainen!] Näistä eläimistä ei ole käyty minkäänkokoisia asiantuntijakuulemisia, ei ole saatu minkäänkokoisia oikeudellisia arvioita. Ja tästä on nyt kyse, että tämä esitys on valiokuntavaiheessa muuttunut todella dramaattisesti ja nämä pykälämuutokset on sinne kehitetty [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] hallituspuolueiden edustajien omasta päästä mututuntumalla ilman, [Sanna Antikainen: Törkeä väite!] että niitä olisi millään tavalla arvioitu. On kolme kertaa tosiaan esitetty asiantuntija-arvioita, kuulemisia ja oikeudellista arviointia, ja sitä ei ole sallittu. [Juha Mäenpää: Eikös eduskunta ole korkein päättävä elin?] Siitä on kyse, kun puhun, että tutkittu tieto puuttuu tästä esityksestä täysin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Satonen.

16.43 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suurpedot kuuluvat suomalaisen luontoon mutta eivät asutuksen ympärille. Minä tulen tuolta lounaisesta Suomesta, lounaiselta Pirkanmaalta, joka on nimenomaan sitä aluetta, johon nämä sudet ovat tulleet valkohäntäpeurojen perässä. Ymmärrän, että samantyyppisiä ongelmia on karhujen kanssa muualla Suomessa. Kyllä silloin, kun tosiaan lapset joutuvat koulutiellä pelkäämään sutta, ja meillä menee koiria, menee tuotantoeläimiä, tämä on oikeasti ison

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

luokan kysymys. Ja niille minä haluan sanoa, jotka puhuvat tästä oikeusvaltiosta, että kun tätä kannanhoidollista metsästystä, kuten täällä muun muassa Kalmari sanoi, jo viime vaalikaudella yritettiin viedä eteenpäin, niin sitten ne ihmiset, jotka asuvat ihan muualla päin Suomea, ovat kyenneet valituksilla sen käytännössä estämään, niin että kyllä tämä on yksi niistä asioista, joissa haja-asutusalueella olevien ihmisten usko päätöksenteon järkevyyteen ylipäätään horjuu. Siinä on teille oikeusvaltiota. Kuunnelkaa niitä ihmisiä, jotka elävät näitten petojen keskellä. [Keskeltä: Juuri näin! — Hannu Hoskonen: Hieno puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen.

16.45 **Mira Nieminen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihmiset ovat ottaneet minuun valtavan paljon yhteyttä, vaikka en ole mitenkään metsästys- tai näitten asioitten päällä varsinaisesti: maaseudun ihmiset, harva-asutusalueilla elävät ihmiset, elinkeinonharjoittajat, viranomaiset, huolestuneet lasten vanhemmat. Esitys tuo nyt ratkaisun pitkään jatkuneeseen ongelmaan, miten turvata ihmisten arki ja elinkeinot, kun suurpetojen kannat kasvavat ja liikkuvat yhä lähemmäksi asutusta.

Tämä tavoite on kaksijakoinen. Sillä turvataan ihmisten arjen turvallisuus sekä samalla säilytetään petokannat elinvoimaisina. Nykyinen tilanne, jossa sudet liikkuvat piholla ja vahingot kotieläimille lisääntyvät, ei ole kestävää suurpetopolitiikkaa. Se heikentää ihmisten luottamusta ja aiheuttaa todellista painetta erityisesti poro- ja lammashoidossa. Ratkaisuna ei ole hallitsematon metsästys, vaan tarkasti ohjattu järjestelmä. Kiintiöperusteinen metsästysalueiden koordinointi ja selkeä vastuunjako varmistavat, että toimet ovat hallittuja ja perustuvat tieteelliseen tietoon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

16.46 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän nämä suurpetojen kannat, määrät ovat Suomessa kasvussa niin suden, karhun kuin myöskin ilveksen osalta, ja sitä myötä myöskin nämä haitat ovat kasvaneet. Ja mitä haittoja sitten on: haitat kotieläintiloille, haitat hevostiloille, haitat metsästysharrastuksille eivät ole lainkaan vähäisiä, ja myöskin se, että suurpedot aiheuttavat pelkoa lapsiperheille. Erityisesti tuolla maaseudulla ollaan jouduttu hankkimaan niitä susikyntejä ja tekemään erityisjärjestelyjä. Nämä kaikki alleviivaavat sitä, miksi meidän on tärkeää pystyä se suurpetojen ihmisarkuus palauttamaan. Siihen on meillä olemassa tämä keino: kannanhoidollinen metsästys. Itse kyllä tuen sitä, että kannanhoidollinen metsästys saadaan liikkeelle järkevällä tavalla niin, että petoja on meillä nimenomaan siellä luonnossa se suotuista määrä myöskin jatkossa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten edustaja Rintamäki.

16.47 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun sutta ei metsästetä, se menettää pelkonsa ihmisiä kohtaan ja tulee entistäkin rohkeammaksi. Susikannan kasvu ja susien käyttäytymisen muutos aiheuttavat jännitteitä, mutta tämän hallituksen esityksen tarkoituksena on nimenomaan hallita ongelmia ennakoivasti eikä vasta sitten, kun jotain oikeasti sattuu.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Esitys ottaa huomioon tavalliset ihmiset, joiden arjessa susien läsnäolo tuntuu ja turvallisuudentunne on heikentynyt. Tällä hetkellä on helppo todeta, että susien määrä on kasvanut ihmisten turvallisuudentunteen kustannuksella aivan liikaa. Esityksen tavoitteena on sudenmetsästyksen mahdollistaminen, valituskierteiden välttäminen ja palauttaa päätöksenteko normaalin riistanhoitoa koskevan prosessin piiriin. Samalla varmistetaan, että susikanta säilyy elinvoimaisena ja metsästys toteutuu kestäväällä ja valvotulla tavalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hänninen.

16.48 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Vastuullisuus on tämän esityksen ytimessä. Puhumme nyt suurpedoista. Valiokunnan mietinnön pohjalta esitystä on hyvä kirkastaa heidän esittämällään tavalla. Suden ja muiden mainittujen suurpetojen kannanhoidollinen metsästys ei ole päämäärä sinänsä vaan väline suden ja ihmisen rinnakkaiselon mahdollistamiseksi.

Viime vuosina susien lisääntynyt liikkuminen lähellä asutusta on heikentänyt monien turvallisuudentunnetta ja aiheuttanut vahinkoja kotieläimille ja porotaloudelle. Kunnat ovat joutuneet järjestämään koulukuljetuksia pelon vuoksi, ja monilla alueilla arki ja liikkuminen luonnossa ovat muuttuneet. Täällä eduskunnassa meidän on toimittava ihmisten turvallisen arjen puolesta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

16.49 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Metsästys on ensimmäistä kertaa hallitusohjelmassa, [Anne Kalmari: Ei ole, viime kaudella ja toissakaudella oli!] ja teemme tässä maassa nyt vastuullista ja luontoa kunnioittavaa suurpetojen kannanhoidollista metsästystä.

Metsästäjät tekevät arvokasta maaseututyötä, jotta pedot pysyvät hallinnassa ja ihmisarkoina, maamme pysyy turvallisena, metsästyskoiratoiminta pääsee jatkumaan ja lammas- ja porotilalliset saavat säilyttää elantonsa ja yrittäjyytensä. On erinomaista, että nyt suden metsästys alkaa vajaan kuukauden päästä sadan suden kiintiöllä. Kevään aikana kiintiömetsästys tulee ulottaa myös ilveksen ja karhun metsästykseseen, ja oikea kanta-arvio tulee tehdä.

Arvoisa puhemies! Tästä päätöksestä me vastuulliset metsästäjät kiitämme, ja tästä kiittävät myös monet pienet koululaiset ja kotieläintilalliset. Turvallisuus ennen kaikkea. Ilmoittaudun vuoden alusta passiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

16.50 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vahinkoa aiheuttaneen suurpedon metsästys poikkeusluvalla on jo nyt mahdollista. On erikoista, että valiokunta lisäsi metsästyslain muutokseen täysin uusia pykäläitä, jotka mahdollistavat hallituksen esityksestä poiketen susien lisäksi myös karhun, ilveksen ja saukon kiintiömetsästyksen koko Suomessa. Muutokset syntyivät hallituspuolueiden omasta päästään keksimien pykäläluonnosten pohjalta, siis ilman virkamiesvalmistelua, ilman

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

asiantuntijakuulemista ja ilman vaikutusarviointeja. WWF Suomi kommentoi tänään: ”Pöyristyttävää! [Perussuomalaisten ryhmästä: Olipa yllätys!] Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää ilveksen, karhun ja saukon metsästystä, vaikka ne ovat EU:n luontodirektiivin nojalla tiukasti suojeltuja.”

Valiokunnan episodi johti tilanteeseen, jossa hallituspuolueet itse eivät tienneet, mitä lakimuutokset tulevat käytännössä tarkoittamaan. Kokoomuksesta jopa väitettiin, ettei tämä koske saukkoja. Pykälien rustaaminen itse ilman virkamiesvalmistelua on kyllä eduskunnan pelisääntöjen vastaista, ja te tiedätte sen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas. — Valitettavasti nyt otetaan vain ne, jotka kerkesivät ottamaan ensimmäisessä vaiheessa vastauspuheenvuoron. Totta kai jatketaan sitten myöhemmin, mutta nyt on täällä vielä neljä, ja näistä neljästä ensimmäisen puheenvuoron käyttää Peltokangas.

16.52 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos valiokunnalle erinomaisesta mietinnöstä.

Muistelen tässä omaa rakasta beagle-koiraani, Irwin-koiraa, joka on tällä hetkellä jo luonnollisen poismenon vuoksi siellä arvokkaassa kotipiirissä ja jota muistelen usein. Koirani elämä olisi keskeytynyt aikaisemmin, mikäli ripeä naapurini ei olisi häntä pelastanut suden suulta — kiitos naapurin Jarkolle vieläkin tästä asiasta.

Olen ollut aina sitä mieltä — ja taisi olla 2019, kun sanoin tuossa puhujapöytätyössä — että susi on turkiseläin, ja mikäli se tulee pihapiiriin, häiritsee ihmisten elinkeinoja, on vaaraksi esimerkiksi edustaja Hoskosen mainitsemille lapsille, niin siltä pitää ottaa turkki pois. Olen sitä mieltä, että kaikille muillekin suurpedoille, mitkä häiritsevät ja ovat vaaraksi, tämä on ainut ja hieno menetelmä, ja sitä hän on satoja vuosia Suomessa harrastettukin ansiokkaasti.

Kiitän valiokuntaa erinomaisesta työstä, ja kiitän myöskin näistä kahdesta lisäyksestä, mitä täällä kauhistellaan. Suurpedot ovat suurpetoja, ja niitä käsiteltäköön sen mukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

16.53 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin hallituspuolueilla ja osalla oppositiopuolueista tavoitteena on jo pitkään ollut, että suurpetoja päästään metsästämään, ja sen takiahan se on hallitusohjelmaankin kirjattu. Mutta näyttää siltä, että ette vieläkään ymmärrä sitä, että tämä tapa, millä tämä esitys nyt on runnottu läpi, on täysin luokaton ja täysin vastoin niitä pelisääntöjä, mitä tässä talossa on. [Pia Sillanpään välihuuto] Normaalisti, jos halutaan tehdä muutoksia ministeriön esitykseen, se viedään sitten ministeriöön ja yhdessä katsotaan ja virkamiehet siellä kirjoittavat ne muutokset. No, tässä tapauksessa todellakin valiokunta itse kirjoitti nämä pykälämuutokset, koska ministeriö ei niitä halunnut kirjoittaa, katsoi, että niissä on oikeudellisia ongelmia, ja toisekseen tämän lain käsittelyn mukana sinne todellakin kaksi lajiakin nostettiin, ilves ja karhu, ihan ulkopuolelta, ja vielä tätä saukonkin pykälää muutettiin.

Eihän tätä ole tehty niin kuin tässä talossa tehdään hyvää lainsäädäntöä. [Sanna Antikainen: Eduskunta voi tehdä niin!] Te olisitte saaneet tämän saman lain ihan varmasti läpi myös noudattamalla hyviä lainsäädännön periaatteita, ja sen takia, kun teitte näin, tämä sekä murentaa meidän, tämän talon, työskentelyä että luulen, että tässä lakiin jää kyllä

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

sellaisia ongelmia, mitä ette itsekään ehkä nyt tunnista, juuri sen takia, että tässä ei ole huolehdittu siitä, että tämä laki on asianmukaisesti ja hyvien hallintotapojen mukaisesti tehty.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä edustajat Sillanpää ja Räsänen, Hanna, ja sitten on puheenjohtajisto. — Sillanpää.

16.55 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Susikannan kasvu ja susien levittyminen yhä laajemmalle alueelle luovat pelkoa ja huolta. Poikkeuslupiin nojaava järjestelmä ei ole riittävä susikannan hallitsemiseen. Vaikka vahinko- ja turvallisuusperusteisia poikkeuslupia on viime vuonna tehostettu, niiden vaikutus susikannan kasvuvauhtiin on ollut käytännössä pyöreä nolla. Susikanta on jatkanut kasvuaan, ja susien liikkuminen uusille alueille on tuonut pelkoa ja turvattomuutta, puhumattakaan yrittäjille aiheutuneista taloudellisista tappioista tai lemmikkien menetyksistä suden kitaan.

Kaupungissa asuvien voi olla vaikea käsittää sitä, miksi susia pitäisi saada metsästä tarvittaessa. Siksi toivon, että jokainen miettisi maaseudulla asuvien ihmisten arkea. Kyse on esimerkiksi siitä, kun pienet lapset kulkevat pimeässä koulukyydille ja sudet liikkuvat samoilla alueilla tai kun susi tulee ihmisten tonteille pihoihin ja kotieläinten lähelle tai kun lammastalouden harjoittaja menettää elinkeinonsa yön aikana susien vuoksi. Meidän tehtävämme on huolehtia siitä, että suomalaiset voivat asua ja elää maaseudulla turvallisesti, sekä turvata lasten oikeus kulkea kouluun ilman pelkoa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Hanna.

16.56 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Pitko tässä nosti esille kotimaakuntani Pohjois-Karjalan ja sanoi, että Pohjois-Karjalassakin on ollut vain yksi koiravahinko ja yksi kotieläinvahinko, mutta voi kun tietäisitte, kuinka paljon siellä on läheltä piti -tilanteita. Ne ovat aivan arkipäivää meillä maakunnassa. On ihan lähiajoilta tarina siitä, kun tyttäreni tuttu oli metsällä ja siellä tuli susi aivan siihen lähelle kiertelemään, vaikka hänellä oli koira jalan vieressä, ja susi jäi siihen aivan puitten taakse odottelemaan, josko koira erkanisi siitä. Meillä rakennetaan koirille suurin piirtein umpihäkkeitä sinne, on oltava verkkokatot, on kaivettava ne maan alle, koska susi noutaa koirat sieltä häkistä. Tämän lisäksi meillä ovat pihajänikset tosissaan vähissä, koska sudet noutavat pihajänikset sieltä ovelta. Eli ei minkäänlaista ihmispelkoa ole enää susilla. Olen erittäin tyytyväinen, että tämä lakiesitys on tällä hetkellä täällä salissa.

Myös karhun osaltahan on käynyt niin, että karhun ihmispelko on hävinnyt, koska ovat aina näitten valitusten takia menneet jäihin ne luvat, ja siellä on useampi sukupolvi karhuja, jotka eivät ole kohdanneet ihmistä. Ei se nyt ihan normaalia ole, jos karhu keväällä syö oven vieressä talipötköä siinä pihamaalla. Erittäin lämpimästi kiitän, että tämä laki on täällä salissa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä puheenjohtajisto. Aloitetaan vaikka edustaja Kalmarista ensin ja sitten Elomaa.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

16.57 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin muutamia oikomisia: myös Antti Rinteen hallitusohjelmassa oli metsästysmyönteisiä kirjauksia, mutta on hienoa, että ne nyt ovat olleet hyvin selkeitä ja viety läpi.

Sitten niille, jotka pelkäävät oikeusmahdollisuuksien puolesta. Varmasti tästä valitetaan, ja voi olla, että ei edes pärjätä, mutta on ainakin yritetty. Ehkä huojentaa tieto, että KHO kertoi valiokuntakäsittelyssä, että tällainen kiintiön lisääminen on sinänsä mahdollista, ja monissa muissakin maissa on tämäntyyppistä kiintiömetsästystä.

Yksi asia, minkä varmasti koko tämän salin mielestä pitäisi olla merkityksellistä, on se, että saadaan nämä suotuisan suojelun tasot määritettyä tiedepohjaisesti mutta myös laajempaan sosiaaliseen kestävyysperusteen perustuen, kuten tämä talo on edellyttänyt. Eli toivoisin, että suden ja karhun ja ilveksen suotuisan suojelun tason määrittäminen on selkeää ja metsästys voi sitten pohjautua tältä pohjalta siihen ilman valituskierteitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja vielä, edustaja Elomaa.

16.59 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En usko, että metsästäjät tai edustajat haluavat suurpetojen häviävän Suomen luonnosta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tietenkään ei!] Totuus on, että kannanhoidollisen metsästyksen vahva kannatus on valiokunnassa ja se on myös täällä eduskunnassa, ja sitä kutsutaan silloin enemmistön kannatukseksi ja demokratiaksi.

Oppositio arvostelee valiokuntakäsittelyä. Minä totesin tuossa aiemmin, että lisäaika olisi ollut tervetullutta, mutta nyt kun minä ajattelen näitä muutamaa vuotta tässä, viime vuotta valiokunnassa, niin tuntuu, että ei muuta ole käsiteltykään kuin suurpetoja ja sutta. Meillä on ollut valtavasti asiantuntijoita eri asioissa, ja kyllä me ollaan näihin pureuduttu erittäin syvällisesti. Aivan kuten Lahdenperä tuossa totesi, asiantuntijoita on kyllä riittänyt.

Fakta on, että kannat ovat kasvaneet. Lounais-Suomessa asun itse, ja se on kyllä huomioitu. Minä toivon, että tämä liika pelottelu molemmilta suunnilta loppuu, ja uskon, että kannanhoidollinen metsästys voidaan hoitaa järkevästi ja vastuullisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten mennään puhujalistaan, hetkeksi aikaa ainakin, ja sieltä Jukkola aloittaa. — Edustaja Jukkola, olkaapa hyvä.

17.00 **Janne Jukkola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsitellyssä oleva metsästyslain muutos ei anna oikeutta ampua yhtään suurpetoa ilman asianmukaista säätelyä ja lupaa, vaikka täällä puheista niin voisi päätellä. Metsästyksessä tarvitaan jatkossakin pyyntilupa, ja se perustuu ministeriön asetuksissa määrättyihin kiintiöihin ja alueellisiin rajoituksiin. Asetukset laaditaan kantojen tilan ja alueellisten vaihtelujen perusteella, ja metsästys voidaan aloittaa vain siellä, missä kanta sen kestää. Jos kanta on pieni, metsästystä ei avata.

Suden, karhun ja ilveksen osalta on havaittu käyttäytymistä, joka ei ole lajille normaalia, mikä johtuu osittain metsästyksen olemisesta tauolla. Ihmisarkuus puuttuu, mistä taas seuraa turvattomuutta sekä haittaa ihmisille ja kotieläimille: milloin hyökätään lampaiden, hevosten tai muiden kotieläinten kimppuun. Tämän lain myötä kannanhoidollinen metsästys voidaan toteuttaa koko Suomen alueella ja kaikille näille lajeille silloin, kun perusteet täyttyvät ja suotuisa suojelutaso säilyy.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Saukko on taas sisältynyt lakiin vähintään vuodesta 2011. Emme valiokuntana tai puolueena edistä saukon metsästystä. [Krista Mikkonen: Helpotitte sitä!] Vaikka metsästyksen mahdollisuus laajenisi teoriassa koko maahan, ministeriö ei ole valmistelemassa tästä mitään asetusta.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän lain tarkoituksena ei ole suurpetojen metsästäminen metsästämisestä vuoksi, vaan kantojen hallittu säätely. Tavoitteena on ehkäistä vahinkoja, turvata ihmisten ja kotieläinten turvallisuus sekä suojella omaisuutta tai mahdollistaa sen oman ammatin harjoittaminen siellä maaseudulla samalla huolehtien siitä, että suurpetokannat säilyvät oikeasuuntaisesti. Esimerkiksi valiokunnan kuulemisissa Poliisihallitus kertoi suurpetojen aiheuttavan noin 700 tehtävää vuodessa, mikä osaltaan kertoo siitä, miksi tämä laki on täällä salissa tänään.

Arvoisa rouva puhemies! Suurpedot kuuluvat Suomen luontoon. On tärkeää todeta, miksi tähän lakimuutokseen on päädytty. Suden, karhun ja ilveksen kannat ovat kasvaneet nopeasti viime vuosina, osin siksi, ettei kannanhoidollista metsästystä ole voitu toteuttaa luonnonsuojelujärjestöjen jatkuvien valitusten vuoksi. Kun asetuksia ei ole saatu voimaan, metsästystä ei ole voitu järjestää. Nyt tämän lain tullessa voimaan pyyntiasetukset tehdään ministeriön toimesta eikä niistä voi valittaa, mikä mahdollistaa suunnitelmallisen ja perustellun kannanhoidon Suomen suurpedoille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

17.03 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä alkaa olla kaikki jo vähintään kertaalleen, todennäköisesti useampaan kertaan, sanottu — ja lähetekeskustelussa myös — mutta lyhyesti nyt joku poiminta tähän vielä. Luonnonvarakeskuksen mukaan Suomessa on reilut viisi- ja puolisataa sutta, karhuja lähes kaksi- ja puolituhatta, ja ilveksiä on arvioitu olevan noin kolme- ja puolituhatta.

Suurpetojen havaintoja ihmisten pihoilla on kirjattu Luonnonvarakeskuksen ylläpitämään Tassu-järjestelmään useita tuhansia. Myös kotieläintuotannon vahingot ovat lisääntyneet, kuten täällä on tuotu esille. Lampaita on joutunut susien tappamiksi tilastojen mukaan noin 500 yksilön molemmin puolin vuosittain. Nyt tosiaan tämä valiokunnan laatiman mietinnön mukainen kiintiömetsästys mahdollistaa suurpetojen kannanhoidon, jolla voidaan palauttaa suden ja muiden suurpetojen ihmisarkuus, koska se on heikentynyt huomattavasti, kun metsästys on ollut mahdotonta näiden valitusten vuoksi.

Arvoisa puhemies! Kannanhoidollinen metsästyshän ei ole mikään uusi asia Suomessa. Se oli mahdollista ilveksen ja karhun osalta ihan viime vuosia lukuun ottamatta koko 2000-luvun alun ajan. Kannanhoidollisesta metsästyksestä huolimatta sekä ilveksen että karhun kanta tuplaantui. Myös susikannan kasvu on ollut voimakasta: vuosien 2017—2021 aikana kanta kaksinkertaistui, ja vielä senkin jälkeen tähän vuoteen kasvu on ollut noin 75 prosenttia. Kannanhoidollinen metsästys tosiaan pysähtyi käytännössä näiden valitusten tekemistä varten perustetun yhdistyksen toiminnan seurauksena. Nyt toivon mukaan tämä saadaan loppumaan.

Täytyy kiittää valiokuntaa, että se korjasi hallituksen esityksessä olleet puutteet ja nyt on mahdollisuus palata niin sanotusti normaaliin tilanteeseen suurpetojen metsästyksen osalta: tilanteeseen, jossa kotieläintuotanto ja metsästys voivat jatkua ilman kohtuutonta pelkoa petojen aiheuttamista vahingoista. Myös ihmisten turvallisuudentunnetta saadaan metsästyksen myötä parannettua alueilla, missä petoja on erityisen paljon.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Arvoisa puhemies! Kiitos valiokunnan enemmistölle tämän asian viemisestä eteenpäin oikeaan suuntaan. Ei ole mitään syytä enää viivytellä sen kanssa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

17.06 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Metsästyslain muuttaminen koskien suden kannanhoidollisen metsästyksen palauttamista on tärkeä, ajankohtainen, välttämätön ja pitkään odotettu askel kohti vastuullisempaa, viisaampaa ja realistisempaa suurpetopoliittikkaa — huomatkaa: sanoin ”suurpetopoliittikkaa”. Tällä muutoksella ei olla heikentämässä luonnon monimuotoisuutta vaan nimenomaan varmistamassa ja vahvistamassa tasapainoa luonnon, ihmisyyhteisöjen ja elinkeinojen välillä. Kyse on ennakoitavasta, tutkittuun tietoon pohjautuvasta ja tarkasti säädellystä toiminnasta.

Esityksen keskeinen muutos on suden ympärivuotisen rauhoituksen poistaminen ja kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistaminen kiintiöperusteisesti jo vuoden 2026 alusta lähtien eli reipas pari viikkoa siihen hetkeen. Kiintiön suuruus, joka on alustavasti noin 65 sutta, määritellään Luonnonvarakeskuksen kanta-arvion ja suotuisan suojelun viitearvon pohjalta. Lupasääntely ja alueelliset kiintiöt mahdollistavat sen, että metsästys toteutetaan hallitusti luonnon kestäkykyä kunnioittaen ja erityispiirteet huomioiden. Samalla esitys ottaa huomioon geneettisen monimuotoisuuden, metsäpeuran suojelun ja aluekohtaiset erityistilanteet, joissa susien aiheuttamat haitat ovat olleet merkittäviä.

Arvoisa puhemies! Vastuullisuus on tämän esityksen ytimessä. Puhumme nyt suurpedoista. Valiokunnan mietinnön pohjalta esitystä on hyvä kirkastaa heidän esittämällään tavalla: suden ja muiden mainittujen suurpetojen kannanhoidollinen metsästys ei ole päämäärä sinänsä, vaan väline suden ja ihmisen rinnakkaiselon mahdollistamiseksi. Viime vuosina susien lisääntynyt liikkuminen lähellä asutusta on heikentänyt monien turvallisuudentunnetta ja aiheuttanut vahinkoja kotieläimille ja porotaloudelle. Kunnat ovat joutuneet järjestämään koulukuljetuksia pelon vuoksi, ja monilla alueilla arki ja liikkuminen luonnossa ovat muuttuneet. Täällä eduskunnassa meidän on toimittava ihmisten turvallisen arjen puolesta.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys ei vastusta luontoa, se puolustaa tasapainoa. Se vahvistaa luottamusta siihen, että suurpetopoliitikassa kuunnellaan nyt myös maaseudun ääntä, paikallistietoa ja arjen todellisuutta. Pidän tätä esitystä välttämättömänä, harkittuna ja vastuullisena. Siksi kannatan sitä valiokunnan tekemillä tarkennuksilla. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

17.10 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme tänään hallituksen esitystä metsästyslain muuttamisesta sekä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintöä. Sanon tämän heti alkuun, ettei tarvitse jännittää loppuun saakka: kannatan valiokunnan mietintöä enkä yhdy vihervasemmiston vastalauseisiin.

Nyt puhutaan asiasta, joka ei ole vain paperia ja pykälää. Tämä liittyy ihmisten arkeen, oikeaan elämään, siihen, kun aamulla avaat oven ja ensimmäisenä pitää katsoa, onko se naapuri, postinjakaja vai susi, joka pihassa liikkuu. Maaseudulla tätä ei lueta fantasiakirjoista, sen näkee saappaat jalassa omilla silmillään.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

On huvittavaa ja toisaalta kieltämättä surullistakin, miten täällä salissa toiset suhtautuvat susiin kuin Disney-hahmoihin, jotka kulkevat kukkaniittyjä pitkin lauleskellen, mutta haja-asutusalueilla susi ei esitä roolia musikaalissa, vaan se kulkee koulutien varrella, ihmisten kotipihoissa ja karjasuojissa. Sitä pidetään siellä vähemmän satuolentona ja enemmän turvallisuusriskinä. Vihervasemmiston vastalauseen perusteella voisi kuvitella, ettei näitä tilanteita ole olemassakaan, mutta kyllä ne ovat. Uhat ihmisille ja kotieläimille ovat ihan todellisia, eikä niitä poisteta puhumalla kauniisti susihukasta.

Arvoisa puhemies! Suden EU-suojelustatus on muutettu. Se on nyt liitteessä V. Se on suojeltu laji edelleen, mutta sitä ei suojella niin kuin muinaisaarretta, johon ei saa koskea, kävi miten kävi. Tämä on luonnonsuojelun onnistumista, ja sen ansiosta metsästystä voidaan säädellä joustavammin. Meillä olisi nyt mahdollisuus tehdä järkevä laki, eikä meillä ole varaa hukata sitä mahdollisuutta jonkinlaiseen ideologiseen jarrutukseen.

Valiokunnan mietintö nimenomaan palauttaa järjen susiasiaan. Se antaa viranomaisille keinot reagoida tilanteisiin eikä jätä ihmisiä yksin pihoihinsa hakkaamaan käsiään yhteen toivoen, että susi ystävällisesti siirtyisi seuraavaan kylään.

Nyt kun kuuntelen vastapuolen puheenvuoroja, tuntuu välillä siltä kuin ongelmana ei olisikaan susi vaan suomalainen maaseudulla asuva ihminen. Susi on luontokappale, jonka kanssa haja-asutusalueen ihminen on joutunut elämään rinnakkain. Ongelmaksi on tullut se, että susi on kadottanut ihmisarkuutensa pitkän metsästyksestä vapaan kauden jälkeen.

Arvoisa puhemies! Sitten tämä valitusoikeusasia, josta on yritetty tehdä dramaattisempi kuin saippuasarjasta konsanaan. Emme ole murskaamassa oikeusvaltiota. Olemme tekemässä siitä toimivaa myös silloin, kun ihmisten turvallisuus on kyseessä. Tässä salissa ja pääsääntöisesti kerrostaloissa asuvat punavihreät haluavat valittaa joka ikisestä päätöksestä, joten ehdotankin, että valittaja voisi tulla joskus sinne maaseudulle katsomaan susien tekemiä vahinkoja eikä katsoa pelkkiä tilastokäppyröitä konttuurin seinältä.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys ei ole mikään salaliitto luontoa vastaan. Se on järkevä, hallittu, turvallisuutta lisäävä kokonaisuus. Se ottaa huomioon luonnon, mutta se ottaa huomioon myös ihmisen, ja se on asia, jonka vihervasemmisto tuppaa unohtamaan. Ihminenkin kuuluu luontoon, eikä häntä pidä ajaa sieltä pois sallimalla petojen lisääntyminen hallitsemattomasti.

Arvoisa puhemies! Kannatan siis lämpimästi valiokunnan mietintöä. Pidetään huolta suomalaisesta luonnosta, mutta pidetään huolta myös suomalaisista ihmisistä. Siinä on minusta huomattavasti enemmän maalaisjärkeä kuin siinä, että vain toivotaan parasta ja pelätään pahinta. Onhan meillä ollut käsittämätön tuuri, että kuin ihmeen kaupalla yhtään ihmisuhria ei vielä ole suden suuhun jäänyt. Metsästyskoiria, lampaista, poroja ja nautoja on raadeltu, eli eikö veri ole vuotanut jo aivan tarpeeksi? Ei kai ihmisverta tarvita ennen kuin valo alkaa vihervasemmiston vintillä palamaan? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

17.15 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Metsästys on ensimmäistä kertaa Suomen historiassa kirjattuna hallitusohjelmassa, ja tämä on erinomainen osoitus metsästyksen tunnustamisesta suomalaisena elämänmuotona.

Käsittelyssä oleva metsästyslain muutos on välttämätön kohti tasapainoista suurpetopolitiikkaa, politiikkaa, joka ottaa huomioon sekä petokantojen tilanteen että

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

ihmisten arjen turvallisuuden ja toimeentulon. Esitys on varsin kannatettava. Emme joudu suden suuhun emmekä joudu hukkaan tämän päätöksen myötä.

Arvoisa puhemies! Viime vuosien kehitys osoittaa, että suden ihmisarkuus on selvästi heikentynyt. Poliisin tehtävät ovat lisääntyneet jyrkästi, ja pelkästään vuonna 2025 poliisi on tehnyt jo 50 lopettamispäätöstä. Tämä ei ole satunnaista vaan merkki muutoksesta, jossa sudet liikkuvat yhä rohkeammin asutusten läheisyydessä. Tämä ei ole myöskään poliisien tehtävä. Riskit kasvavat niin ulkoileville ihmisille, pienille koululaisille kuin niille, jotka työskentelevät ja harrastavat metsässä.

Arvoisa puhemies! Susia arvioidaan olevan 560 yksilöä, ilveksiä 3 500 ja karhuja 2 500, eli näitä suurpetoja on aivan liikaa luonnon kantokykyyn nähden. Kasvanut susikanta näkyy raskaasti myös kotieläintaloudessa. Susien aiheuttamat lammis- ja porovahingot ovat moninkertaistuneet viime vuosina. Korvaukset eivät kerro koko totuutta, sillä yrittäjien huoli, lisätyö ja epävarmuus kuluttavat jaksamista. Myös metsästyskoirien turvallisuus ja koko metsästyskulttuurin jatkuvuus ovat paineessa. Monilla alueilla koiria ei voida käyttää metsässä susiriskin vuoksi, mikä heikentää esimerkiksi hirvikannan hallintaa.

Arvoisa puhemies! Näiden ongelmien taustalla on selvä rakenteellinen muutos, susikanta on kasvanut ja ihmisarkuus vähentynyt. Tarvitaan hallittua, tieteellisesti ohjattua kannanhoitoa, joka ylläpitää susien luontaista varovaisuutta. Lakimuutos, joka siirtää suden rauhoituksen asetustasolle ja mahdollistaa alueelliset kiintiöt, yhteensä 100 sutta, tuo ennakoitavuutta ja kohdistaa metsästystä niille alueille, joissa tarve on suurin.

Valitusoikeuden poistaminen lupapäätöksistä tekee järjestelmästä toimivan. Pitkät valituskierteet ovat aiemmin halvaannuttaneet koko prosessin. Nyt vastuu palautuu viranomaisille, jotka kantavat turvallisuus- ja vahinkojentorjuntavastuun. Sama koskee myös karhua ja ilvestä. Jotta suurpetopolitiikka olisi johdonmukaista, tarvitaan kiintiöihin perustuvaa kannanhoitoa näillekin lajeille, ja näiden kiintiöiden tulee perustua oikeisiin tietoihin.

Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuutta, elinkeinoja ja metsästyskulttuuria ei voi sivuuttaa. Tämä lakimuutos on oikea ja juuri ajankohtainen. Me metsästäjät kiitämme tästä vastuullisesta päätöksestä. Ilmoittaudun susipassiin reilun kolmen viikon päästä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kinnari.

17.18 Teemu Kinnari kok: Kiitos, rouva puhemies! Arvoisat edustajat, tänään on käyty jo paljon keskustelua, mutta haluan tässä muutamia asioita vielä esille nostaa.

Ensinnäkin ydintä tässä kaikessa, yksi suurin asia, on tietysti tämän suden osalta tämä keväällä tapahtunut luontodirektiivin muutos, joka nyt tosiasiallisesti mahdollistaa sitten tämän kannanhoidollisen metsästäjän toteuttamisen sudella ja vielä niin, että tämä käyty keskustelu myös muistuttaa meitä siitä, että tämä kannanhoidollinen metsästys suurpetojen osalta ei ole mikään uusi asia Suomessa. Se on käytännössä ollut se toimiva malli, miten ilvestä ja karhua tässä maassa on aiemmin metsästetty.

Suden osalta ydintä on todella, että tämä suden ympärivuotinen rauhoitus poistetaan laista ja samoin se, että suden rauhoituksesta ja metsästysajasta säädetään asetuksella ja metsästys toteutetaan alueellisen kiintiön perusteella tieteelliseen tietoon nojaten. Keskeistä tässä kaikessa on tietysti se, että kanta-arvion osalta on panostettava entistä enemmän siihen, että meillä on se paras mahdollinen tieto siitä meidän todellisesta

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

susikannastamme. DNA-näytekeräystä pitää tehdä aktiivisesti, näytteet pitää analysoida, ne kaikki, mitä metsästäjät niitä eteenpäin lähettävät. Tämä on se pohja ja perusta, mihin jatkossakin sitten sudenmetsästys perustetaan, ja vuosittain asetuksella arvioidaan sitten pyyntimääriä.

Kuten puhuttu, poliisin tehtävät susien takia ovat kasvaneet rajusti viime vuosina. Pihapiireissä liikkuvat sudet, ihmisarkuuden menettäneet sudet, ovat todellakin arkipäivää, ja tämän osalta tarvitaan selkeästi suunnanmuutos.

Maatalousyrittäjien tilannetta tänään on käyty useammassa puheenvuorossa, ja nimenomaan lammastalouden osalta tunnusluvut, miinus 40 prosenttia tuotannossa, ovat aika karua kertomaa. Ja vielä kun tässä salissakin puhutaan luontokadosta ja ollaan huolissaan tästä luonnon monimuotoisuuden heikkenemisestä, niin muistutan, että nämä perinnebiotoopit ovat se keskeinen luontotyyppi, missä sitä tosiasiasa tapahtuu, ja tämä laiduntaminen on käytännössä muuttunut mahdottomaksi. Vielä näen, että nämä petoaidat eivätkä laumanvartijakoiratkaan ole se automaattivastaus tähän asiaan.

Hallitusohjelma edellyttää todellakin sen, että suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan, ja tähän liittyen lainsäädäntötyön yhteydessä karhu ja ilves on lisätty nyt sitten mukaan tähän kiintiömetsästyksen malliin. Siinä tosiaan on nyt sitten tietyllä tapaa paluu siihen aiempaan vallinneeseen muotoon, jolloin tässä maassa karhua ja ilvestä on metsästetty kannanhoidollisilla menetelmillä. Muistutan kuitenkin kaikkia meitä siitä, että sinä aikana, kun tätä on toteutettu, niin karhu- kuin ilveskannat ovat tässä maassa aina nousseet.

Nostan vielä tähän tämän saukkokysymyksen, koska siitä — tässä salissa nyt valitettavasti ei ole hirveästi vasemmiston ja vihreiden edustajia paikalla — joka tapauksessa nyt sitten puhutaan. Eli minkä takia sauکو täällä on mukana? No, sauکو on mukana siksi, koska se on mukana lakitekstissä 41 a §:n lajeissa ja se on lueteltuna siellä, kuten ovat useammat muutkin näistä lajeista. Eli sitä ei voi sinällään sieltä erikseen pois ottaa muuttamatta tietysti sitä koko sisältöä, vaan se kulkee keskeisenä osana siinä rimpsussa, lajilistassa, joka siellä tosiasiallisesti on, mutta saukon osalta kukaan ei ole missään nimessä esittämässä kiintiömetsästyä.

Mutta miksi sen kuuluu siellä olla? Sen takia, että sen kautta on mahdollista myöntää vahinko- ja haittaperusteinen lupa, jos saukokysilö esimerkiksi on kalanviljelylaitoksella, missä tosiasiallisesti sen poistaminen tarvitsee sitten tämän toimesta tehdä. Eli sen pitää olla siellä mukana, mutta kukaan ei ole esittämässä, ei kukaan ole esittämässä poliittisesti, että sitä aletaan asetuksella metsästäämään kannanhoidollisesti kiintiömetsästyksenä, ei tietenkään. Tästä on tietysti hyvä väentää keskustelua, mutta minun mielestäni se keskustelu kannattaa nyt ohjata ihan johonkin muualle ja ymmärtää, minkä takia tämä asia täällä on.

Vielä loppuun, arvoisa puhemies: luottamus suurpetopoliikkaan ja lainsäädäntöön syntyy vasta silloin, kun ihmisten arjen kokemukset tukevat tätä. Sen takia me tehdään nämä päivitykset, jotta meillä ihmiset voivat jatkossa todeta, että täällä eduskunnassa, Arkadianmäellä, pystytään tekemään ne lainsäädäntötoimet, mitä meiltä tosiasiasa odotetaan ja mitä me olemme luvanneet. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

17.24 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on toistettu tänään monta kertaa sitä, mistä kukin edustaja tulee ja miten se sitten luo raameja siihen, miten tähän asiaan voi suhtautua tai ehkä jopa sitten suhtautuu. Koska asia on näin, niin mielestäni tämä nimenomaan korostaa sitä, kuinka ensisijaisen tärkeää se on, että lait valmistellaan laadukkaasti ja että niissä on mahdollisimman laajat vaikutusarvioinnit ja ymmärrys siitä, mitä päätetään. Arvostamani kollega Rantanen puhui tässä omassa puheenvuorossaan kultaisesta keskitiestä tämän keskustelukulttuurin suhteen, ja jotta se syntyisi, niin on juuri näin, että tarvitaan virkamiesvastuulla tuotua tietoa niin paljon kuin mahdollista, niin paljon kuin on välttämätöntä, ja sitten me käytetään täällä sitä poliittista harkintaa, keskustellaan asiasta poliittisesti. Sitten demokratia lopuksi puhuu siinä, jos vaikka asiasta äänestetään, kun jokainen edustaja täällä valitsee puolensa.

Täällä mainittiin monta kertaa kotimaakuntani Varsinais-Suomi ja sen tilanne. Ehkä haluan sanoa, että on tärkeää, että ihmisten ääni kuuluu täällä salissa ympäri Suomen. Siksi eilen esimerkiksi puhuimme toimeentulotuen leikkausten kohdalla näitä arjen kertomuksia siitä, mitä tapahtuu, kun ihmisten viimesijaisesta turvasta leikataan. Myös ajattelen niin, kun edustan Varsinais-Suomea, että pidän myös tärkeänä ja on varsinaissuomalaisen etu, että niitä prosesseja, joita tänne taloon on vuosien varrella syntynyt, jotka mahdollistavat sen oikeusvaltiomaisen päätöksenteon, myös suojellaan. Erityisesti tähän oma kritiikkini tämän keskustelun aikana on kohdistunut.

Oikeastaan se minun keskeinen kysymykseni on, miksi tämä piti hoitaa näin. Minä olen tämän keskustelun aikana kuullut keskeltä, sieltä oikealta, mutta myös täältä reunasta näkemyksiä, että ollaan varmoja näistä argumenteista ja tämän lain tärkeydestä ja oikeudenmukaisuudesta. Silloinhan sitten se on tavallaan helppoa tätä lakia puolustaville, että jokainen kivi käännetään ja tuodaan se laaja ymmärrys tänne, että jokainen voi sitten siltä pohjalta tehdä ja rakentaa näkemyksiään. Mutta nyt tässä on menty vähän turhan suoraviivaisesti, ja se jättää hyvin paljon kysymyksiä ja langettaa oudon varjon tämän koko lakiesityksen päälle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kangas.

17.27 **Antti Kangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Susi kertoo saukko, lainsäädännössä on ollut valtava aukko, ja nyt se aukko on viimein tukittu. [Naurua]

Kysyin tekoälyltä, kun tekoälyä nykyään tämä tietoyhteiskunta suosii, mikä on kansanedustajan perustehtävä. ”Kansanedustajan perustehtävä on keskeinen edustuksellisen demokratian toiminto. Hän edustaa kansaa, säätää lakeja, valvoo hallitusta ja päättää valtion menoista tarkemmin. Lainsäätäjänä kansanedustajat käsittelevät, muokkaavat ja säätävät lakeja valiokunnissa ja täysistunnoissa. Kaikki lait kulkevat heidän kauttaan ennen kuin ne hyväksytään tai hylätään.” Nyt ollaan siinä tilanteessa suurpetojen osalta. Suurpetoja on käsitelty viimeiset kymmenen vuotta tässä talossa ties kuinka monta kertaa. Myös tämän hallituskauden aikana on keskusteltu niin karhuista, susista, ilveksistä, ahmoista kuin kaikista muistakin, mutta saukoista ei kylläkään ole käyty keskustelua millään tasolla ennen tätä keskustelua.

Ei voida väittää, että edustajat olisivat epätietoisia siitä, paljonko suurpetoja on, mitä vahinkoja ne aiheuttavat, mitä ne tekevät. Sinänsä suhtaudun opposition kritiikkiin, lainsäädännön arviointineuvoston kritiikkiin vakavasti. Se oli täysin aiheellista ja todenmukaista. Ministeriön lainvalmistelu oli tehty hutiloiden, ja siksi valiokunta ottikin

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

mietinnössään kantaa näihin kantoihin ja niistä aiheutuneisiin ongelmiin. Loput kritiikinaiheet korjataan ministeriön asetuksilla aikanaan, kun ne tulevat.

Miten tähän tilanteeseen on päädytty? Nyt täällä kritisoidaan voimakkaasti sitä, että suden ja myös karhun ja ilveksen osalta ollaan poistamassa valitusmahdollisuus ja ollaan siirtymässä kannanhoidolliseen metsästyksen. Mistä tämä johtuu, kun meillä oli toimiva kannanhoidollinen metsästys karhulla ja ilveksellä aiemmin? Se johtuu vastuuttomasta luontopolitiikasta. Aktivistit on masinoitu osittain tämänkin talon istuvien edustajien toimesta valittamaan kaikesta mahdollisesta. On luotu valitusaparaatti valittamaan kaikesta. Sitten joudutaan järeisiin keinoihin. Nyt on tilanne se, että tämä talo otti jälleen vallan itselleen. Jos asetukset, lakimuutokset, pykälät eivät tule ministeriöstä, kansanedustajat ottavat sen vallan, joka tekoölynkin mukaan heille kuuluu, ja säättävät pykälät kuntoon niin, että tavoitetila saavutetaan.

Tämä 41 a §:n saukko on saanut täysin suhteettomat mittasuhteet, kuten jokaiselle, joka valiokunnan mietinnön lukee, sieltä selviää hyvin ja täysin selkeästi, se, että saukkoa ei ole käsitelty miltään osin ja se on siellä vanhaa perua eikä kukaan ole siihen asetuksia säätämässä. Lainvalmistelutyö on ottanut kaikesta tyyli- ja muotoilukritiikistä huolimatta huomioon asiantuntijalausunnat myös karhun ja ilveksen osalta. Eräs virkamies tässä talossa sanoikin, naurahti oikeastaan minulle, että tämä on hiukan huvittavaa, että nyt kun säädettiin sudesta, niin on keskusteltu pääasiassa karhusta ja ilveksestä, ja viime keväänä kun säädettiin karhusta, niin keskusteltiin pelkästään susista. Tämä on sikäli hiukan koomista, että sitten sanotaan, että tästä asiasta ei ole tietoa.

Turvallisuus on meidän kansalaisten kaikkein keskeisin arvo, mistä he haluavat pitää kiinni. Se on ollut turvallisuuspolitiikassa sitä. Suomalaiset ovat halunneet puolustusta. Suomalaiset haluavat myös turvallisen koulutien ja turvaa heidän omistuksessaan oleville kotieläimille. Turvallisuus on suomalaisille keskeisen tärkeä. Ja tällä hetkellä tilanne on se, että erityisesti Itä-Suomessa karhun osalta turvallisuus on menetetty, pihavierailuja on valtavasti, poliisilla on valtavat määrät tehtäviä muiden tehtävien lisäksi karhujen osalta. Susi on aiheuttanut koko Suomessa ongelmia. Itsekin kesällä olin poikani kanssa menossa katsomaan, ovatko heinät kuivia, kylän toiseen reunaan, ja järkytyksekseni tein lukkojarrutuksen, kun huomasin yhden kyläläisen pihassa auki revittyjä lampaita tienvarressa, paikassa, mistä heidän lapsensa nousevat koulukyytiin. Tämä ei ollut sielläkään tilalla suinkaan ainoa vierailu, vaan näitä vierailuja oli useita. Tästä saatiin yksi vahinkoperusteinen lupa, yksi lupa, vaikka sudet vierailivat toistuvasti ja niitä oli useita. Kaiken lisäksi tämä luvan toimeenpano oli niin kankea ja hankala, että se yksikin susi jäi kaatamatta loppujen lopuksi.

Tämä osoittaa aukottomasti sen, että lainsäädäntömuutoksiin on pakko ryhtyä eikä tässä auta enää jaakailu sen suhteen, kenen pitää tehdä lainvalmistelutyöt, ja minkälaisia asiantuntija-arvioita se tarvitsee, kun niitä asiantuntija-arvioita on kuultu tässä talossa jo kymmenen vuotta ja asiat ovat menneet vain entistä pahempaan solmuun. Nyt on sellainen hallitus, joka otti vallan omiin käsiin, säätää lait siten, että kansan haluama demokratia toimii, ja näillä mennään eteenpäin. Uskon siihen vankasti, että kansalaiset ymmärtävät tämän ja antavat tälle täyden tuen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

17.33 **Milla Lahdenperä kok:** Arvoisa rouva puhemies! Susikanta oli Varsinais-Suomessa varsin suuri jo eduskuntatyöni alkaessa keväällä 2023, saati sitten nyt lähes kolme vuotta myöhemmin. Varsinais-Suomessa on tiedossa 23 reviiriä ja näissä kaikissa pennut. Alueellinen kiintiö on välttämätön.

Petteri Orpon hallitusohjelmassa todetaan, että suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan lainsäädännöllä. Hallitusohjelman valmistumisesta alkaen suurpetolakimuutosta on maa- ja metsätalousvaliokunnassa säädetty, kuten myös jo aiemmissa hallituksissa yrityksiä on ollut. Asiaan liittyviä asiantuntijakuulemisia on ollut monia. Laskin äkkiseltään valiokunnan työtilasta, että ainakin 110 lausuntoa suurpetoihin liittyen löytyy tämän hallituskauden ajalta. Tieteellistä tietoa meillä siis on, olemme sitä saaneet jokaisesta näkökulmasta. Sitä on turha kyseenalaistaa. Kaikkien näiden käännteiden kautta ollaan lopulta tässä pisteessä, että esitys suden kannanhoidollisesta metsästyksestä on tässä, nyt hallituksen esityksenä. Suden ympärivuotinen rauhoitus poistetaan, ja kiintiöön perustuva metsästys alkaa tammikuussa 2026.

Arvoisa puhemies! Olen jo aiemmin asiaan liittyen pitänyt puheita, joten otan tässä esiin ainoastaan muutamia huomioita, joita olen aiemmin jättänyt taka-alalle.

Suurpedoista susi on työllistänyt ja kaivanut kuoppaa valtion kassaan, jos lasketaan virkakoneiston käyttämää aikaa asian pyörittämiseen maa- ja metsätalousministeriössä, oikeusministeriössä, sisäministeriössä, eduskunnassa, korkeimmassa hallinto-oikeudessa, Riistakeskuksessa, Luonnonvarakeskuksessa, DNA-näytteiden tulkinnassa ja lisäksi erilaisissa lukuisissa susihankkeissa, SusiLIFE ja niin edelleen, vapaaehtoisten jälki- ja DNA-keräilyssä, suurriistavirka-avussa ja niin edelleen. No, ajatellaanpa poliisia, jonka työn lähtökohtainen fokus on täysin muualla: Poliisilla on susiin liittyen ollut vuonna 2025 yli 700 työtehtävää. Myös karhujen osalta osuus on kasvussa. Tänä vuonna karhujen karkotus- tai lopetuspäätöksiä poliisi on ollut tekemässä marraskuuhun mennessä 60 kertaa. Maatalousyrittäjille susien aiheuttamia lammas- ja porovahinkoja on korvattu 2,9 miljoonalla eurolla vuonna 2025, ja tuossa ei ole huomioitu vasahävikkiä tai yrittäjien henkistä painetta.

Arvoisa puhemies! Huomio kiinnittyy myös asetettuun suotuisan suojelutason viitearvoon 273. Tuon määrittäminen ensinnäkin perustuu asiantuntijakuulemisissa saamien tietojen mukaan Luonnonvarakeskuksen vuoden 2021 susikantatietoihin. Arvo on lausunnonantajien näkemyksen mukaan biologisesti ja hallinnollisesti liian korkea. Minustakin tuolla arvolla voidaan pyyhkiä pöytää. Kun Luonnonvarakeskus on viimeiset viisi vuotta kertonut koko Suomen susikannaksi noin 300 sutta, niin eihän tässä tutkimusryhmä kovin suurta meriittiä itselleen voi anoa — no, ei maaseudun kansa meriittiä myönnäkään. Tuo määrä lienee pelkästään jo Lounais-Suomessa. Suden suojelutason viitearvo tuleekin arvioida uudelleen tieteellisiä, kestäviä ja pohjoismaisia vertailukelpoisia kriteerejä vastaten: olen tästä täysin samaa mieltä. Kanta-arvio on ollut jo vuosia virheellinen.

Maa- ja metsätalousvaliokunta painottaa mietinnössään, että saaliiksi saaduista susista tarvitaan DNA-näytteet. Näin voidaan erottaa koirasudet sekä saada luotettava suden kanta-arvio, mutta, kuten tiedämme, ellei DNA-analyysi toimi nopeasti, saaliiksi saadut koirasudet pienentävät käytettävissä olevaa susikiintiötä, sillä metsästysaika on suhteellisen lyhyt, joulukuusta tammikuuhun. Siksi lajimääritykset on saatava päivissä, ei kuukausissa, kuten välillä on käynyt.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Osassa valiokunnan saamista lausunnoista esitettiin, että metsästys tulisikin voida aloittaa jo elokuussa. Näin ehkäistäisiin myös kotieläinvahinkoja. Koirasudet, vahinkosudet ja turvallisuusperusteisilla poikkeusluvilla pyydetty sudet eivät saa pienentää metsästyskiintiötä.

Lopuksi: Eilen katsomani vuoden 2025 kanta-arviot Luonnonvarakeskuksen sivuilla olivat seuraavat: susi 669 yksilöä, karhu 2 367 yksilöä ja ilves 3 485 yksilöä. Nämä ovat siis tämän vuoden lukemat. Sosiaalisen ja taloudellisen kestävyuden ja sietokyvyn raja on ylittynyt kaikilla tasoilla niin lainsäädännössä kuin susikannassa. Nyt vihdoin on tulossa joku tolkkua tähän touhuun. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma.

17.38 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa rouva puhemies! Haluan kyllä kiittää hallitusta siitä, että tämä asia etenee, ja niin kuin edellisessä puheenvuorossa kuultiin, susiunatkoon, kuinka kallis elukka se susi oikeasti Suomelle on.

Tämähän on vaatinut pitkän työn ja ollut kyllä minun mielestäni tahtotila jo pitemmän aikaa, ja minusta on hienoa, että ensin tämä EU-liitensiirto onnistui, minkä jälkeen sitten myös hallitus pääsi toimeen, ja keskusta on tässä sudenmetsästysasiassa kyllä tukenut ja tuemme.

Tänä päivänä, kun olen tätä keskustelua täällä kuunnellut ja etenkin debattia kun kuuntelin, tässä on semmoinen hyvin perinteinen asetelma ollut, että semmoisetkin ihmiset, jotka eivät välttämättä niitten susien kanssa elä, ovat nytten kaikkein parhaita asiantuntijoita aiheesta, ja se näkyy myös esimerkiksi sähköpostiin tulleissa viesteissä. Hyvähän se on meillä täällä kaupungissa, jos viikot elellään, kertoa, miltä se tuntuu sitten, kun se susi pyörii siellä kotipihalla, mutta kyllä tässä minun mielestäni kuuluisi kuunnella niitä ihmisiä, jotka oikeasti niitten petoelukoitten keskellä elävät, ja myös arvostaa sitä, mitä he päivittäin kohtaavat. Itse kun tulen tietenkin poronhoitoalueelta ja on poro- ja lammastaustaa, niin kun olen tämän Suomen petopolitiikan kanssa saanut ikäni olla tekemisissä, niin olen kyllä hyvin iloinen, että siihen helpotuksia on tulossa.

Kaksi kolmasosaa suomalaisista kannattaa järkevää kannanhoidollista metsästystä. Se on hieno juttu, se on enemmistö. Se on samalla tavalla enemmistö kuin tässä salissakin on meillä enemmistö. Tämä asia saadaan hoitumaan. Vain 14 prosenttia vastustaa hyvin kovasti tämän tutkimuksen mukaan, minkä minä katsoin, joten se on aika pieni osa suomalaisista.

Poronhoitoalueellahan tilanne on äärimmäisen vaikea. Näitä suurpetojahan puskee meille täältä poronhoitoalueen eteläpuolelta, vaikka meillä onkin se mahdollisuus siihen kannanhoidolliseen metsästyksen. Petovahinkoihin menee kymmenen miljoonaa euroa vuodessa, ja joka ikinen petovahinko on käytännössä tappiota myös sitten poromiehelle, koska eihän se petokorvaus todellisuudessa korvaa sitä määrää, mitä menettää siinä vaiheessa, kun esimerkiksi nuori vaadin menee suden suuhun ja jää monta vasaa saamatta ja lihatulot saamatta.

Oma asiansa on myös tämä lammastalous, mikä on noussut tänä päivänä esille. Sillä tavalla on pikkuisen ulkokultaista hallitukselta olla nyt hirveän huolestunut lammastaloudesta, koska tosiasia on se, että tältä hallitukselta ei juurikaan sinne lammastalouden helpottamiseksi kyllä toimia ole tullut. Sen sijaan perinnebiotoopeista kyllä on leikattu. Mutta yksi asia, millä nyt voitte tätä lammastaloutta helpottaa, on toki se,

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

että tämä suden kannanhoidollinen metsästys sallitaan, koska etenkin täällä etelämmässä Suomessa on ollut hyvin tympeitä vahinkoja näitten susien ja lampaitten kohtaamisista. Eli sen suhteen hieno juttu. Jos lammastaloudessa ovat lampaat vähentyneet, oliko 40 prosenttia seitsemässä vuodessa, jos minä nyt oikein muistan, niin se on aika hälyttävä luku, ja se kyllä pitää ottaa tosissaan.

Keskustelussa on kuulostanut myös välillä siltä, että se sudenpyynti on tosi yksinkertainen juttu, mutta kyllä minä haluaisin muistuttaa, että se vaatii hyvin paljon ammattitaitoa ja se ei ole semmoinen juttu, että sitä vain kävellään metsään ja ammutaan se susi, vaan jos esimerkiksi ihan lehdestä menee lukemaan, minkälaisia juttuja on näistä sudenpyynneistä siellä, missä on näitä poikkeuslupia, kuinka paljon siinä menee resursseja, rahaa, aikaa, että se susi mahdollisesti joskus saadaan kaadettua, niin se ehkä pikkuisen avaa sitä. Eli minä en ole suinkaan huolissani siitä, että nyt jotenkin kaikki sudet tämän esityksen seurauksena sitten muksittaisiin nurin, ja täällä on tarkat rajaukset siitä, paljonko niitä saa missäkin sitten ampua. Susihan ei ole siis mikään pullasorsa. Se on äärimmäisen viekas elukka ja sen mukaisesti myös pyydettävä.

Se on muutenkin jännittävää, kun puhutaan petopolitiikasta, että sehän on sillä lailla, että jos kaupungissa susi tai karhu kävelee pihalla, niin se on tyylisiin hätätiedotus telkkariin ja häätö heti, ja sitten kauheasti kauhistellaan, että nyt se on siellä ihmisten seassa. Mutta voi hyvänä aika, kun se meillä maaseudulla kävelee ihmisten pihoille, niin se ei kiinnosta oikeastaan ketään. Mutta tänä päivänä tässä salissa on kiinnostanut, ja myös silloin, kun hallitusohjelmaa on tehty, se on kiinnostanut — kiitos siitä.

On puhuttu myös aika paljon näistä saukosta, ilveksestä ja karhusta. En ole kuullut vielä yhtään puheenvuoroa, missä oltaisiin saukkoa lähdössä pyytämään — karnea ajatus, onneksi ei näin — mutta ajattelen kyllä, että karhun ja ilveksen osalta kannattaa sitten myöhemmin edetä mahdollisimman nopeasti, niin että myös niitä päästään kannanhoidollisesti kiintiömetsästämään.

Kokonaisuutena olen iloinen, että tämä asia etenee. Toivon, että tämä sitten tosiaankin nyt etenee eikä jää jonkinlaisiin pyöryksiin vielä jonnekin oikeusasteille. Nähtiin esimerkiksi sen karhunmetsästyksen kanssa, että meteli oli kauhean kova, että nyt päästään karhua pyytämään, mutta lopputulos oli mitä oli: se oli kyllä nolo epäonnistuminen. Joten toivottavasti tämän suden suhteen ei sitten käy niin, vaan oikeasti myös hommat alkavat etenemään niin kuin me täällä halutaan ja niin kuin enemmistö suomalaisista haluaa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

17.43 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa rouva puhemies! Viisi vuotta sitten kävin tässä salissa keskustelua samasta asiasta, ja silloin edellisen hallituksen maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä sanoi — lainaan pikkasen lehdestä juttua: ”Jari Leppä on sanonut kannattavansa susien kannanhoidollista metsästystä ja totesi tämän myös tänään eduskunnassa käydyssä keskustelussa. Hänen mukaansa metsästyksen on määrä alkaa syksyllä 2021.” Nyt me olemme vihdoinkin siinä tilanteessa. Aikaa on kulunut viisi vuotta. Silloin kun kävimme keskustelua, siinä Mäenpäältä taisi lipsahtaa joku ruma sana, kun kuuntelin vasemmiston puhetta. Silloin edustaja Mai Kivelä totesi uhanalaisten susien työllistävän muun muassa susiturismia ja luontokuvaajia. Mielestäni se oli jotenkin pöyristyttävää, ja minulta pääsi ruma sana, ja silloinen puhemies minua nuhteli täällä.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Arvoisa puhemies! Voimassa olevassa hallitusohjelmassa todetaan: ”Suurpetopolitiikka on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestäkyvyn. Suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan lainsäädännöllä. Jo aloitettua työtä kannanhoidollisen sudenmetsästyksen mahdollistamiseksi jatketaan eduskunnan päätöksen mukaisesti.” Arvoisat kansalaiset, nyt on tarjolla hyviä uutisia. Edellä mainittua kirjausta pistetään käytäntöön. Hallitus muuttaa metsästyslakia. Esityksen mukaan laista poistettaisiin säännös suden ympärivuotisesta rauhoituksesta. Suden rauhoitusajasta sitten säädettäisiin metsästysasetuksessa. Lain tullessa voimaan susia saisi vastaisuudessa metsästä joko pyyntiluvalla tai alueellisen kiintiön perusteella.

Voi sanoa, että nyt ollaan oikein demokratian eli kansanvallan ytimessä. Lokakuussa 24 toteutetussa suurpetokyselyssä jopa kaksi kolmasosaa suomalaisista kannatti suurpetojen kannanhoidollista metsästystä ja vain 14 prosenttia vastusti suurpetojen metsästämistä. Kansalaisten lisäksi esitys saa vahvaa tukea muun muassa järjestökentältä. Lausuntopalautteesta useat metsästäjäjärjestöt, maatalouden edustajat ja alueelliset toimijat kannattavat suden ympärivuotisen rauhoituksen poistamista ja kiintiömetsästyksen mahdollistamista.

Eduskunnan saamien viestien mukaan suden aiheuttamat vahingot kotieläimille, erityisesti lampaille ja pihvikarjalle, ovat merkittäviä ja kasvussa. — Meidän vaimolla on lampaita, ja hän aika usein näyttää sitten ihan ympäri Suomea heidän jostain ryhmästään näitä kuvia, ja näitä lampaita on kyllä mennyt kauhea määrä tässä vuosien aikana niin sanotusti hukkaan tai suden suuhun. — Suden ihmisarkuus on vähentynyt, mikä aiheuttaa turvallisuusvajetta erityisesti maaseudulla. Kiintiömetsästys nähdään hallinnollisesti selkeänä ja tehokkaana tapana toteuttaa kannanhoitoa.

Arvoisa puhemies! Poliittinen päätöksenteko on erityisesti demokraattisissa valtioissa välillä tuskallisen hidasta. Toki usein aivan syystäkin, sillä hätiköinnille ei ole tärkeiden asioiden suhteen varaa sen enempää lainopillisesti kuin moraalisesti. Siksi onkin erityisen mieluisaa, kun jokin aihe, josta itse olen ääntä pitänyt, alkaa lähestyä päätöksen tasolla maaliviivoja. Olen tästä suden kannanhoidollisesta metsästyksestä puhunut täällä eduskunnan istuntosalissa jo vuonna 20, ja silloin jouduin otsikoihin näistä rumista sanoista. Tuolloin susikeskustelussa tässä samassa salissa puhuttiin siitä, että ne työllistävät luontokuvaajia ja susiturismia, ja minun mielestäni tämä on ihan käsittämätöntä, kun nykyinen susimäärä on nimenomaan sellainen, että susia voi kopata ihan kotoa ikkunasta, niin että sehän tekee nimenomaan susikuvaajista, luontokuvaajista työttömiä.

Arvoisa puhemies! Olen omalta osaltani kaikin mahdollisin tavoin pyrkinyt edistämään sitä, että Suomessa aloitetaan kannanhoidollinen metsästys. Siksi iloitsen tästä hallituksen esityksestä. Suurpedot eivät saa aiheuttaa haittaa asumiselle, ihmisten turvallisuudelle tai yrittämiselle. Karjatilaa kiertävä susi on painajainen niin omistajalle kuin kesyille vasikoille tai lampaille. Riistan ja petojen kaatoluvat eivät kaipaa sen enempää Helsingin kuin Brysselinkään ohjeita eivätkä erityisesti ohjeita vasemmistolta eivätkä vihreiltä. Susi kuuluu luontoon, ei pihapiiriin, ja kuten jo vuonna 20 totesin, kaikille pihaan tai pihan läheisyyteen tuleville susille tulisi mielestäni laittaa nappi otsaan. Tämä ei ehkä vielä täysin toteudu, mutta haluan, että lapsilla on turvallista kotona kotipihassa, taajamissa, niin että sinne eivät tule sudet meuhkaamaan. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen poissa. — Edustaja Ingo, olkaa hyvä.

17.49 Christoffer Ingo r: Arvoisa rouva puhemies! Matka tähän pisteeseen, jossa voimme pian hyväksyä ehdotetut muutokset metsästyslakiin, on ollut pitkä ja kivinen, mutta nyt olemme vihdoinkin perillä, ja haluan esittää suuret kiitokset maa- ja metsätalousvaliokunnalle, joka onnistui hyväksymään nopeasti mietinnön järkevästä ja kestävästä suurpetopolitiikasta. Monet meistä täällä salissa ovat ajaneet tätä asiaa johdonmukaisesti yli vuosikymmenen ajan, ja nyt olemme vihdoinkin päässeet maaliin.

Då vi nu möjliggör stamvårdande jakt på varg, lo och björn fattar vi ett tydligt beslut i linje med regeringsprogrammet. Programmet förutsätter att rovdjurspolitiken ska skötas på ett sätt som beaktar den sociala hållbarheten och värnar om de betande djuren, jakthundarna och människorna på glesbygden, som i dag lever med en kännbar oro när vargflockar och andra rovdjur rör sig alldeles nära hem och gårdar.

Det är lite förvånande att det från vissa håll ännu höjs kritiska röster mot införandet av stamvårdande jakt. Att motsätta sig en kontrollerad stamvårdande licensjakt har ju inget med djurskydd eller genetisk hållbarhet att göra. Tvärtom leder en helt okontrollerad fortplantning, som vi nu ser, till ökad inavel i stammen.

Det är svårt att tala om djurens välfärd eller djurvälfärd för dem som tvingats avliva sönderrivna får eller fått bära hem sina jakthundar i delar. Trots att många skulle ha velat se en bredare fördelning av licenser, vilket bereds i förordningen parallellt, har en regional kvotjakt sina fördelar. Då den nya jaktlagen träder i kraft har vi möjlighet att säkerställa en genetiskt stark vargstam som håller sig på avstånd från bebyggelse och produktionsdjur.

Att skjuta enskilda individer här och där skulle i värsta fall kunna bli kontraproduktivt, eftersom en vargflock med sämre förmåga att skaffa föda sannolikare söker sig till människobebyggelse. Erfarenheter från andra länder visar att de bästa resultaten uppnås då problemflockar på ett visst område tas ut en i taget. Att lagen ska träda i kraft redan vid årsskiftet är också en viktig framgång.

Arvoisa rouva puhemies! Karhujen ja ilvesten osalta minun on vaikea ymmärtää maa- ja metsätalousvaliokunnalle osoitettua kritiikkiä. Ymmärrän paremmin ministeriölle kohdistetun kritiikin. Hallituksen olisi ollut viisasta noudattaa eduskunnalle tuodussa esityksessään hallitusohjelmaa ja selkeää poliittista tahtoa ja valmistella hyväksyttävämpi esitys. Toivon, että ministeriössä otetaan opiksi ja jatkossa valmistellaan parempia esityksiä, joilla on myös ilman muutoksia edellytyksiä tulla hyväksytyiksi eduskunnassa. On kuitenkin hyvä muistuttaa, että arviointineuvosto on olemassa hallitusta varten, ei eduskuntaa, ja luotan täysin siihen, että me täällä tiedämme, mitä päätämme.

Då vänsteroppositionen pratar om att en stor del av befolkningen på landsbygden skulle motsätta sig stamvårdande jakt står man stadigt med fötterna i luften. Jag har under mina tio år av politisk karriär arbetat för just det här resultatet, och jag har åtminstone inte i Vasa valkrets och knappt någon annanstans heller hört ett enda upprört meddelande i linje med det som vänsteroppositionen säger. Tvärtom ser man nu ljus i en väldigt lång och mörk tunnel.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Värderade fru talman! De ändringar i jaktlagen som vi nu behandlar motsvarar det som riksdagen slog fast redan i somras. Mot den bakgrunden är det förvånande att man från vissa håll fortfarande kritiserar själva införandet av stamvårdande jakt, eller i klarspråk licensbaserad jakt på varg, lo och björn.

Arvoisa rouva puhemies! Olemme nyt ratkaisevassa vaiheessa suurpetopolitiikassa. Kymmenen vuotta kestänyt kamppailu byrokraattisia esteitä vastaan on tulossa päätökseensä, ja tiedämme, että maa- ja metsätalousministeriö valmistelee asetusta yhdessä Suomen riistakeskuksen ja metsästäjien kanssa, jotka ovat valmiina aloittamaan metsästyksen jo tammikuussa. Maa- ja metsätalousvaliokunnalle ja arvoisille muille esitystä tukeville kollegoille kuuluukin vielä kerran suuri kiitos. Kannatan valiokunnan tekemää mietintöä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen poissa. — Edustaja Polvinen, olkaa hyvä.

17.54 Mikko Polvinen erk: Arvoisa rouva puhemies! Olen maalta kotoisin, Kuhmossa lapsuuteni elänyt, tavallinen, luontoa kunnioittava metsästyksen harrastaja — metsästyksen harrastaja, jonka perheestä on myös suurpeto koiran vienyt. Tämän lain ja tämän valiokunnan mietinnön kautta näen, että metsästys on palaamassa arvoonsa. Tämä eduskunta antaa tunnustusta siitä vanhasta, perinteisimmästä suomalaisesta kulttuurista, metsästyksestä. Se on tärkeä osa suomalaisuutta. Se on tärkeä osa maaseudun arkea ja elämää.

Vasemmasta ja vihreästä laidasta on tullut jopa loukkauksia maaseudun elämää kohtaan. Betonirakennusten keskeltä, täältä Kehä kolmosen sisältä, huudellaan ja yritetään ohjata maaseudun elämää, hallita omaisuuksia, hallita eläimiä siten, että maaseudun väki ei saisi elää sitä perinteistä elämäntapaansa. Se ilmentyy ylisuojeluna, ja susi on ollut heille poliittinen eläin, symboli hallita maaseutua.

Kun nyt sudesta päästään tämän lain kautta eroon, niin tässä on semmoinen mielenkiintoinen sivujuonne ollut eli tämä saukko, Lutra lutra, tämä viikikäs uimamestari. Myös siitä on tullut hetkeksi Suomen poliittinen eläin suden rinnalle, mutta tämän päivän keskustelun myötä vaikuttaa siltä, että meidän tämän saukkomme, Lutra lutran, poliittinen parrasvalo on himmentymässä ja tosiasiat on täällä senkin osalta tunnustettu.

Näistä poliittisista eläimistä voisin sanoa metsäpeurankin. Siitä tässä salissa on puhuttu aivan liian vähän. Kun luonnonsuojelijat puhuvat globaalisti lumileopardin tilanteesta, täällä salissa harvoin muistetaan se, että metsäpeuroja on suunnilleen saman verran yhteensä maailmassa kuin lumileopardia. Se vain vihreiltä ja vasemmistolta unohtuu, että metsäpeuroja on vain Suomessa ja Venäjän Karjalassa. Venäjän Karjalan puolella metsäpeuran tilannetta ei voida tällä hetkellä valvoa. Me Suomessa emme tiedä täysin metsäpeuran tulevaisuutta sillä alueella, mutta Suomessa meillä on ainutlaatuinen mahdollisuus suojella metsäpeuraa. Kuitenkin susi tahtoo mennä edelle näissä keskusteluissa tällä vihervasemmistolaidalla. Niitä on kymmeniätuhansia tuolla Venäjän puolella.

Olen tehnyt kaikkeni, että tämä laki etenee. Haluan kiittää maa- ja metsätalousvaliokunnan jäseniä siitä rohkeudesta ja tahtopolitiikan osoittamisesta, mikä näkyy valiokunnan mietinnössä. Nyt mennään voimalla eteenpäin. Olen tyytyväinen.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Kun myöskin karhu ja ilves tulivat valiokunnan myötä näitten metsästettävien lajien pariin ainakin tämän esityksen myötä — ja uskon, että eduskunta sen tulee vielä hyväksymään ja ne asetukset valmistellaan — niin tämä on, väitän, jo positiivinen yllätys jopa metsästäjille. Tahtopolitiikka näkyy, ja se myös hyvältä tuntuu.

Lampurit, porotalous, metsästysharrastus, metsästysmatkailu, maaseudun ihmiset ja turvallisuus — tämä on oikeaa politiikkaa. Tämä näyttää maaseudun tahdolta. Ja kuten jo aikaisemmissa puheenvuoroissa sanoin, Kuhmossa 2023 mielipidemittauksissa tuli ilmi, että 81,3 prosenttia pitää susikantaa liian suurena Kuhmossa. Kuhmossa vierailevien ja kuhmolaisia vastauksia oli noin tuhat kappaletta. Jos täältä betonibunkkereitten keskeltä sitä olisi kysytty, niin vastaus olisi ollut, että täällä maassa pitää suojella susia eikä metsälle pidä päästä. Mutta kun sitä asiaa kysytään niiltä, jotka siitä parhaiten tietävät, niin vastaukset näyttävät tältä. Me maaseudun ihmiset kyllä näitä suurpetoja arvostamme ja niistä myöskin huolehdimme, mutta liika on liikaa. Sen ihmiset siellä ovat myös tunnustaneet.

Kiitos maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenille. Kiitos ministeriölle tästä alkuvaiheesta ja tästä voimapolitiikasta ja tahtopolitiikasta, mitä valiokunta on osoittanut. Me maaseudulla odotamme vielä hetken, että pääsemme päättämään myöskin tämän lain loppuun saattamisesta tämän kauden aikana ennen joulua. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

17.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnä lämpimät kiitokset maan hallitukselle siitä, että on toiminut määrätietoisesti. Erikoiskiitos maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajalle, varapuheenjohtajalle, koko valiokunnalle. Olette tehneet hyvää työtä pelkäämättä julkisuuden painetta tai niitä vääriä tietoja, mitä tässä asiassa on levitetty valtakunnan median sivuilla. Siellä muuten ei näissäkään asioissa totuutta kovin paljon kunnioiteta.

On aivan oikein, että susikantaa leikataan. Se on liian iso, kuten tiedämme. Susi ei kuulu pihoihin eikä kotikaduille, vaan sen paikka on metsässä. Tällä hetkellä kun katsoo susien määrää, sitä virallista kanta-arviota, niin ensimmäisenä nousee mieleen, minkä takia Luonnonvarakeskuksen toimintaan ei kukaan puutu. Susien todellinen määrä on tuolla varmaan lähempänä tuhatta. Kun 2020-luvun alussa edellisen hallituksen aikaan viiden kunnan alueella keskustelin metsästäjien kanssa — elikkä Iломantsi, Lieksa, Nurmes, Juuka, ja sitten Nurmekseen kuului Valtimo jo silloin ja sitten tietysti Kuhmo — niin näillä alueilla oli vähintään 150 sutta. Kun siihen aikaan 300 oli virallinen kanta, niin tuskin näiden viiden kunnan alueilla puolet Suomen susista oli. Ei siihen kukaan usko.

Ja toinen juttu, mikä Kuhmossa oli vielä vakavampi: siellä oli koirasusikasvattamo, jonka piti lopettaa se koirien ja aidon suden risteytys, koska se susi meni niin vihaiseksi. Tuntemani henkilö kertoi miehestä, joka oli käynyt sitten lopettamassa tämän suden ja myös ne koirat sieltä. Tein siitä kantelun oikeusasiamiehelle, ja ei koskaan mennyt poliisin tietoon sekään. Miten tämä tällainen toiminta Suomessa on yleensä mahdollista? Suomessa koirasusien tuottaminen tai sen risteyttäminen, suden ja koiran risteyttäminen, on lailla kielletty. Jokainen sen tietää. Samoin koirasusi itsessään ei nauti lain suojaa. Se on kielletty sekä metsästyslailla että lailla vieraslajeista, molemmilla laeilla, elikkä siihen sen kaatamiseen ei tarvita lupia. Mutta kuinka moni metsästäjä lähtee sen kaatamaan, koska sehän tarkoittaa sitä, että geenitutkimuksen perusteella se todennäköisesti todistetaan

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

aidoksi sudeksi, ja silloinpa odottaa metsästäjää kamala juttu. Kaikki tietävät Perhon tapauksen, mitä siellä tapahtui. Siinäkin asiassa todistajat salattiin ja tämä syytön ihminen ei päässyt koskaan sen oikean totuuden äärelle. Hän joutui kärsimään vain rangaistuksen.

Susi ei ole uhanalainen, kuten tässä salissa vihervasemmisto huutaa kurkku suorana. Uralin länsipuolella Venäjällä on 30 000—40 000 sutta, ja meidän susipopulaatio, mikä Suomessa on, on osa sitä. Eli susi ei ole mitenkään uhanalainen. Ja rajavartijoilta kun kyselen, kun sattumoisin sukuunkin sellaisia kuuluu, niin susia on rajan pinnassa paljon. Turha kuvitella kenenkään, että ne ovat millään lailla uhanalaisia. Elikkä tämä Venäjän valtava populaatio pitää Suomen susikannan puhtaana ja hyvin elinvoimaisena.

Kun täällä kentillä puhutaan ja mediassa puhutaan, että on näitä susilaumojen tapaamisia, niin siinä kuusamolaisessa luontokuvassa, jossa sudet juoksivat häntä pystyssä toisiaan tervehtimään, yksikään niistä ei ollut aito susi. Susi ei koskaan juokse häntä pystyssä. Se on ainoastaan muutamissa kiimatilanteissa kuulemma mahdollista. Nämä olivat tervehtimässä toisiaan, kellertäviä susia — ei susi koskaan sellainen ole. Oikea susi on harmaa. Susi on harmaa, ja siinä on tietyt tunnusmerkit. Se olisi hyvä noiden mediankin ihmisten tietää.

EU-oikeus siis sallii suden kannanhoidollisen metsästyksen. Se on ihan perusteltu laillinen toimi, ja sitä harrastetaan monessa muussa EU-maassa, niin että emme ole siinäkään suhteessa millään lailla laittomalla tiellä.

Kun katsoo tätä susitulannetta ja susikeskustelua Suomessa, niin siihen hyvin vahvasti liittyy näköjään se, että ne henkilöt ja niihin aatepiireihin kuuluvat edustajat, jotka haluavat lopettaa koko metsästyksen, käyttävät tässä tapauksessa sutta, karhua ja ilvestä erinomaisena välineenä sitä varten, että kun ei saa metsästä, niin sitten se loppuu ja sitten on luonnossa villi ja rauha.

On hyvä, että myös karhu tuli ja susi tuli tähän mukaan. Kun viime viikonloppuna itsenäisyyspäivän jälkeen kävin eräässä tilaisuudessa maanantaina puhumassa, niin siellä tapasin yhden henkilön, joka sanoi, että mitäs näille karhuille tehdään, kun heidän kylässään on laskettu nyt päättyneen syksyn aikana kahdeksan karhua. Hän sanoi, että ei uskalla enää pimeällä ulos mennä ollenkaan. Nyt tietysti karhut menevät nukkumaan, mutta taitaa lumipula estää senkin vielä. Elikkä tässä tapauksessa voi sanoa, että karhun kantaa kun ruvetaan harventamaan, niin se on myös turvallisuuskysymys. Pihossa liikkuvat karhut ovat hengenvaaraisia ihmiselle, ja varjalkoon sitä lenkkeilijää, joka lenkillä kävellessään tai juostessaan näkee karhunpennun. Hän on sillä hetkellä välittömässä hengenvaarassa, koska jos on sattunut olemaan sillä hetkellä emäkarhun ja pennun välissä, niin silloin ovat vitsit vähissä.

Tämän takia on aivan välttämätöntä, että suurpetojen kantoja leikataan ja nimenomaan samalla palautetaan luonnon tasapaino. Nimittäin luonnossahan on sellainen tasapaino... Esimerkiksi kotikunnassani Ilomantsissa ennen pyöri minun taloni, meidän perheen talon ympärillä metsäjäniksiä. Nyt kun ilveskanta on kasvanut valtavan isoksi, niin kaikki metsäjänikset on syöty, rusakotkin hävisivät ja naapurista kaksi kissaa. Ulkona ei kannata mitään eläintä enää pitää, kun ilvekset siellä hoitavat sen homman. Elikkä tämä lyhyt esimerkki osoittaa sen, miten vaikea tämä tilanne on.

Suurpetojen metsästys Suomessa on hallittua, taitavasti hoidettua, metsästäjien tekemää hyvää työtä Suomen luonnon hyväksi. Se olisi myös vihreiden ja muiden itseään luonnonsuojelijoina pitävien ihmisten hyvä tietää. Metsästäjät sen homman osaavat, ja he tekevät sen taitavasti ja ennen kaikkea valtion kannalta korvauksetta. Se on ilmaista

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

luonnonsuojelua. Ei tarvita miljardeja eikä direktiivejä. Homma hoituu järjellä ja hyvällä osaamisella.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

18.05 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva metsästyslain muutos on merkittävä askel suurpetopolitiikan järkevöittämiseen. Nyt vihdoin saadaan kannanhoidollinen sudenmetsästys käyntiin. Samalla palaamme päätöksentekoon, joka ei kaadu jatkuviin valituksiin vaan toimii ennakoitavasti ja oikeudellisesti vakaalla perustalla. Nykyinen järjestelmä ei enää toimi, sillä poikkeuslupiin perustuva malli on johtanut vuosi toisensa jälkeen valituksien kautta kumottuihin lupiin ja kiihdyttänyt suden kannan kasvamista kohtuuttomaksi.

Arvoisa puhemies! Keskustelu sudesta on ollut jo vuosien ajan epätasapainoista ja omaan korvaani myös todellisuudesta irrallaan. Olemme kuulleet puheita, joissa riskit on sivuutettu totaalisesti ja paikallisten ihmisten kokemukset vähätelty olemattomiksi. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa susikanta on kasvanut ja susien ihmisarkuus on heikentynyt, ja susia liikkuu jo pihapiireissä ja taajamissa. Välillä tuntuukin, että asiaa katsotaan Kehä kolmosen kaupunkien keskustoista sisältä. Suomi on pitkä maa, ja maatalous- ja porotalouselinkeinoa harjoitetaan koko maassa aina etelästä Lappiin saakka.

Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan susia on jo yli 500 yksilöä. Itse uskon, että tämäkin luku on pikemminkin vahvasti alakanttiin. Ihmiset maaseudulla ja taajamissa ovat eläneet kohtuuttoman paineen alla. Lammas-, poro- ja karjatalous sekä metsästyskoiraharrastus kantavat kasvaneen riskin. Perheet joutuvat miettimään, voivatko lapset leikkiä omalla pihalla ilman huolta, tai onko koulutie turvallinen. Tämä ei ole millään tapaa kestävää ja järkevää. Lukuisia lampaista on joutunut susien raatelemiksi, useita poroja ja poronvasoja on menettänyt henkensä suden hyökkäyksessä sekä aivan liian moni metsästäjä on menettänyt oman, rakkaan koiransa, koska susikantaa ei ole saatu pidettyä aisoissa. Monet suden hyökkäyksen kohteeksi joutuneista eläimistä ovat joko jääneet kitumaan tai kokeneet kivuliaan kuoleman. Suurin osa päättyy kuitenkin susien suuhun.

Sain hiljattain puhelimeeni kuvan, jossa susi oli raadellut poroa viemällä osan takareidestä. Poromies näki seisaallaan olevan poronsa, jonka selässä oli korppi nokkimassa raadeltua poroa — järkyttävää.

Porotalouden osalta petokorvauksiin menee monia miljoonia euroja, ja poroelinkeinoon harjoittajille korvaukset tulevat usein pitkällä viiveellä ja haittaavat näin elinkeinoon harjoittamista. Lisäksi porojen vasahävikki on kasvanut suuresti susien toimesta. Valtiollekin on taloudellisesti järkevämpää hoitaa ongelma ennaltaehkäisevästi metsästyksellä. Näin säästetään myös suuri määrä rahaa korvauskustannuksissa.

On tullut palautetta vahinkoperusteisten luvitusten osalta, että lupien käsittelyn ja niiden myöntämisen tulisi olla nopeampaa ja sujuvampaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus on sitoutunut pitkäjänteiseen ja sosiaalisesti kestävään suurpetopolitiikkaan, ja tämä lakiesitys toteuttaa tuon linjauksen. Susi siirtyy normaalin riistanhoitoa koskevan prosessin piiriin. Päätöksentekoa ohjaa jatkossa kiintiöjärjestelmä, jota valtioneuvosto säätää asetuksella. Viranomaisilla säilyy edelleen mahdollisuus puuttua poikkeusluvilla tiettyihin yksilöihin, jotka aiheuttavat vahinkoa tai turvallisuusriskiä. Kannanhoidollinen metsästys ei kuitenkaan enää perustu poikkeuslupiin

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

vaan suunnitelmalliseen kiintiöjärjestelmään. Tällä estetään valituskierre ja saadaan aidosti suden kannanhoidollinen metsästys käyntiin.

Lakiesitys vahvistaa myös kannan seurantaa. Jokaisesta kaadetusta sudesta otetaan DNA-näyte. Näin saadaan tarkempi ja avoimemmin hyväksytty tieto susikannan koosta ja rakenteesta. Tämä tukee sekä metsästyskiintiöiden asettamista että suotuisaa suojelutasoa koskevaa arviointia.

Arvoisa puhemies! Kannanhoidollinen metsästys lisää turvallisuutta ja palauttaa suden ihmisarkuuden ja mahdollistaa poro- ja maatalouselinkeinon harjoittamisen. Suomen suurpetopoliitiikka on ollut pitkään retuperällä, ja hyvä, että vihdoin saadaan joku järkevä askel eteenpäin. Suden kannanhoidollisen metsästyksen lisäksi on erittäin perusteltua saada kiintiömetsästyksen alle ilveksen ja erityisesti karhun metsästys, joiden kanta on myös kasvanut. Näiden petojen metsästys on ollut käytännössä mahdotonta, kun valitusten vuoksi pyyntiluvat ovat kaatuneet oikeudessa. Onneksi tähän on tulossa muutos.

Kiitän hallitusta tästä hyvästä esityksestä ja valiokuntaa erittäin hyvästä sekä ripeästä työstä. Kannatan ehdottomasti tätä esitystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula poissa. — Edustaja Viljanen.

18.11 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Saimme lopulta valiokunnassa tehtyä erittäin hyvän mietinnön. Itse asiassa maa- ja metsätalousvaliokunnassa tehty mietintö on huomattavasti parempi kuin alkuperäinen hallituksen esitys. Suden kannanhoidollinen metsästys saadaan liikkeelle, ja samassa parannettiin edellytyksiä myös karhun ja ilveksen kannanhoidollisen metsästyksen liikkeelle saamiselle.

Arvoisa puhemies! Valiokunnalle osoitetussa Poliisihallituksen lausunnossa tuodaan esille, että suurpedoista erityisesti susi on viime aikoina aiheuttanut säännöllisesti tehtäviä poliisille. Tehtävissä on ollut kysymys tilanteista, joissa suden arvioidaan aiheuttavan vaaraa ihmisten hengelle tai turvallisuudelle. Todetaan myös, että susikanta on kasvanut viime vuosina merkittävästi. Valiokunnalle annetussa lausunnossa todetaan, että poliisin antamat suden karkottamis- ja lopettamismääräykset ovat lisääntyneet merkittävästi viime vuosina, ja edelleen että päätösmäärien kasvu johtuu susikantojen kasvusta ja niiden ihmisarkuuden vähenemisestä. Edelleen poliisin näkemyksen mukaan metsästyksellä ennaltaehkäistäisiin susien aiheuttamia uhka- ja vaaratilanteita. Suden metsästyksen salliminen esitetyllä tavalla ehkäisee sudesta aiheutuvia häiriöitä, kun suden ihmisarkuus sen metsästyksen vuoksi lisääntyy.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan saamista lausunnoissa on tuotu esille myös susikannan kasvun vaikutukset maatalousyrittäjille, joille hallitsematon tilanne on aiheuttanut kohtuutonta painetta. Varsinkin useat lammastaloutta harjoittaneet viljelijät ovat lopettaneet tai harkitsevat lopettavansa tuotannon jatkuvasti kasvavan susiriskin vuoksi. Vaikka esimerkiksi petoaitoja ja muita suojatoimenpiteitä on tehty huomattava määrä, vuonna 2024 valtion varoin korvattuja vahinkotapauksia oli ennätykselliset 90 kappaletta. Näissä tilanteissa susi tappoi yli 400 lammasta. Valiokunnan saamien tietojen mukaan tänä vuonna jo marraskuun loppuun mennessä näitä tapauksia on ollut 104 eli tapausten määrä on todella rajussa kasvussa. Kuitenkin euromääräisiä vahinkoja huomattavasti suurempi asia on vahinkojen välttämiseksi tehtävä lisätyö ja vahinkoriskin aiheuttama kova henkinen paine. Viimeisen seitsemän vuoden aikana on raportoitu, että lampaan

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

lihantuotanto on supistunut noin 40 prosenttia, ja tämän keskeisin syy on susista johtuva toimintaympäristön muutos ja sen aiheuttama paine, lisätyö ja stressi.

Arvoisa puhemies! Töitä susien määrän kasvun hillitsemiseksi on tehty jo useiden vaalikauden ajan. Viime vaalikaudella maa- ja metsätalousvaliokunta otti erittäin selkeän kannan kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisen puolesta, ja nyt saimme tästä hallituksen esityksen. Olisi ollut hyvä, jos hallitus olisi esityksessään antanut raamit myös karhun ja ilveksen kiintiömetsästykselle, mitä se ei kuitenkaan tehnyt, mutta haluan kiittää maa- ja metsätalousvaliokunnan hallituspuolueiden edustajia, joilla oli halu ja valmius nämä raamit valiokunnassa asettaa myös karhun ja ilveksen kiintiömetsästykselle, mitä keskustakin kannusti ja edellytti. Kiitän myös maa- metsätalousvaliokunnan kollegoja tämän asian käsittelystä. Valiokunnassamme on erinomaisen hyvä henki, ja tämänkin asian käsittelyssä henki oli hyvä, toki pois lukien saukosta syntynyt turha kohu lopussa. Kukaan ei ole ehdottanut saatikka ajanut saukkojen metsästyksen aloittamista. Todetaan tämähän tässä nyt vielä erikseen. [Krista Mikkonen: Te helpotitte sitä kuitenkin!]

Arvoisa puhemies! Tämä on hyvä lainmuutos, jolla lisätään turvallisuutta, vahvistetaan elinkeinojen ja perinteisen metsästyskulttuurin harjoittamisen edellytyksiä. Samalla tällä uudistuksella vahvistetaan suomalaisen yhteiskunnan legitimitettä, vahvistetaan oikeudentuntoa ja lainkuuliaisuutta nyt, kun vihdoon pystymme reagoimaan todella paljon vahvistuneiden suurpetokantojen aiheuttamiin ongelmiin. Susikanta säilyy jatkossakin suotuisalla suojelun tasolla, mutta susi kuuluu luontoon, ei piholle, ei kouluteille, ei karjasuojiiin eikä estämään perinteistä suomalaista koirien avulla tapahtuvaa metsästystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Norrback.

18.16 **Anders Norrback r:** Tack, ärade talman! Jag har ett skrivet tal här, men jag tycker det går i den stil som många tal har gått här när det gäller lagförslaget.

Jag har i stället försökt reflektera över diskussionen som vi har haft här i dag. Jag tror att de som motsätter sig den här ändringen är genuint oroliga för hur våra stammar av rovdjur ska utvecklas, hur de ska klara sig. Däremot har jag upplevt att de som försvarar misstänkliggör mina motiv till varför jag stöder den här lagen. Jag stöder den därför att jag tror att vår natur, våra medborgare ute på landsbygden behöver en lagändring när det gäller det här.

När det gäller rättsstaten, som många har lyft upp här, att den på något sätt skulle vara i fara: För mig betyder rättsstaten att man bevakar alla medborgares intressen, de som tycker att rovdjuren helt på sina egna grunder ska få växa sig till omåttligt stora stammar, och vi som vill begränsa — också vår rätt måste beaktas.

Därför är det nog klart för mig att vi har någonting som inte fungerar i vår nuvarande lagstiftning. Det är alldeles uppenbart. När det bildas föreningar som ser som sin enda uppgift att överklaga de beslut som berör det här området, då finns det någonting i lagstiftningen som inte fungerar. Det tycker jag att vi alla måste medge, att den nuvarande lagstiftningen inte fungerar, när den alltid leder till besvär. Det kan inte vara så att vi har så dåliga tjänstemän, som under tjänstemannaansvar bereder de här undantagsloven och så vidare, utan här måste vara ett systemfel, och det är det systemfelet som vi vill åtgärda.

Arvoisa puhemies! 25. päivä kesäkuuta 2022 muutti kyllä oman perheeni elämää. Tilalla oli toinen susihyökkäys, ja oma usko oikeusvaltioon horjui kyllä silloin aika kovastikin. En

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

tunne minkäänäköistä vihaa sutta kohtaan. Ymmärrän, että hän ei lue tutkimuksia, vaan hän on petoeläin, joka etsii ruokaa. Hän ei siis ymmärtänyt sitäkään, että susiایدان yli ei voi mennä. Vaikka tutkimus sanoi, että hän ei voi mennä yli, niin hän ei ollut lukenut sitä tutkimusta, vaan hyppi vain siitä yli ja oli siellä lampaiden keskuudessa.

Tämä oli viimeinen niitti meidän tilan osalta, eli meidän tila on osa sitä 40:tä prosenttia, mistä lammastuotanto on vähentynyt, ja näitä tulee lisää, jos ei tähän asiaan tule muutosta. Laiduntaminen loppuu, luonnonlaiduntaminen loppuu täysin, mutta myös peltolaiduntaminen loppuu ainakin lampaiden osalta. Eli minun mielestäni meidän on tehtävä jotain, ja siksi kannatan tätä esitystä. Se on minun mielestäni perusteltu, ja kyllä kaikki faktat ovat olleet pöydällä ainakin omalta osaltani. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.19 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomalainen susikanta on viimeisten vuosien aikana kasvanut voimakkaasti. Susien ihmisarkuus on vähentynyt ja susihavainnot yleistyneet taajamien liepeillä, kotipihoilla ja kotieläinten läheisyydessä. Hallitukset toisensa perään ovat luvanneet ottaa asian vakavasti, mutta mitään ei ole tapahtunut. Maaseudun asukkaat ovat jääneet yksin. Toisin on nyt. Käsittelemme nyt historiallista uudistusta, jolla suurpetopolitiikkaa viedään vihdoon suomalaisten haluamaan suuntaamaan. Ehdotuksen ydin on suden ympärivuotisen rauhoituksen poistaminen ja suden metsästyksen palauttaminen normaalin riistahallinnon piiriin. Pidetään kannat kurissa, mutta suojellaan lajin elinvoimaisuutta. Susi kuuluu Suomen luontoon, ei siis sukupuuttoon. Tätä ei ole pelotteluista huolimatta tapahtumassa, tämä tiedoksi vasemmistolle.

Arvoisa rouva puhemies! Kuten jo todettu, susikanta on kasvanut voimakkaasti. Monilla alueilla susia esiintyy nyt paikoissa, joissa niitä ei ole aiemmin ollut lainkaan. Susia on havaittu niin pihapiireissä, kotieläinten läheisyydessä kuin lasten koulumatkoillakin. Samaan aikaan poliisin tiedot osoittavat, että susien karkotus- ja lopettamistehtävät ovat yleistyneet merkittävästi. Näitä tilanteita ei voi kuitata yksittäisinä poikkeuksina. Ne vaikuttavat suoraan tavallisten ihmisten arkeen, kokemukseen turvallisuudesta ja monien maaseutuelinkeinojen harjoittamiseen. Kasvaneen susikannan seuraukset näkyvät jo nyt suomalaisten arjessa. Yhä useampi kotieläin on joutunut suden saaliiksi, lammastaloudessa vahinkotapaukset ovat monilla alueilla moninkertaistuneet, ja jatkuva petopaine on saanut osan tuottajista lopettamaan toimintansa. Samalla metsästyskoirien pitäminen on käynyt monin paikoin lähes mahdottomaksi. Koiria on menetetty sekä metsästystilanteissa että koe- ja harjoitustoiminnassa. Perussuomalaiset eivät tätä hyväksy.

Arvoisa rouva puhemies! Nykytila, jossa sudenmetsästys on nojannut poikkeuslupiin, ei ole ollut riittävä. Lupia on myönnetty, mutta metsästystä ei ole saatu toteutettua, koska tuomioistuimet ovat keskeyttäneet lupien toimeenpanon vuodesta toiseen, siis turvatakseen valittajien oikeusturvan. Kysyn: missä suomalaisten — suomalaisten — oikeusturva? Tilanne on johtanut siihen, että kannanhoidollista metsästystä ei ole voitu käytännössä harjoittaa lainkaan. Näkemyksemme on yksiselitteinen: tällainen tilanne ei ole kestävä sen enempiä suomalaisten turvallisuuden kuin lajien tarkoituksenmukaisen hoidonkaan kannalta. Uuden lainsäädännön myötä sudenmetsästys siirretään kiintiöpohjaiseen järjestelmään, jossa metsästyksestä säädetään vuosittaisella valtioneuvoston asetuksella. Luonnonvarakeskuksen vahvistama tietopohja, mukaan

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

lukien jokaisesta kaadetusta sudesta otettava DNA-näyte, varmistaa, että kiintiöt tulevat perustumaan ajantasaisiin kanta-arvioihin.

Arvoisa puhemies! Emme kuitenkaan rajoita muutosta vain suteen, vaan tuomme lakiin myös karhun ja ilveksen. Suden ohella myös näiden lajien metsästys on viime vuosina käytännössä pysähtynyt valituskierteiden vuoksi, vaikka karhukanta kasvaa nopeasti ja ilveskanta on monilla alueilla poikkeuksellisen vahva. Kun kannat kasvavat mutta metsästys ei etene, ongelmat kasaantuvat, vahinkoja syntyy, ihmisarkuus heikkenee ja turvallisuus huolestuttaa yhä useammilla alueilla. Tämän vuoksi valiokunta esittää, että myös karhu ja ilves otetaan selkeän, kiintiöihin perustuvan kannanhoidon piiriin koko maassa. Tavoitteena on, että metsästystä voidaan suunnitella etukäteen, lupaprosessit toimivat ja kantojen kehitys pysyy hallinnassa. Siitä kiitos valiokunnalle, siitä kiitos hallitukselle.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus on mietinnön kantava teema. Poliisin arvion mukaan kannanhoidollinen metsästys vähentää uhka- ja vaaratilanteita ja pienentää tarvetta tehdä karkotus- ja lopettamismääräyksiä, joita on viime vuosina annettu ennätysmäärä. Myös maatalousyrittäjien ja metsästäjien näkemykset on otettu vakavasti. Suurpetokantojen kasvu vaikuttaa suoraan elinkeinoihin ja vapaaehtoiseen pelastuskoiratoimintaan, joka on tärkeä osa suomalaisen riistahallinnon kokonaisuutta. Samalla valiokunta korostaa, että metsästyksen tulee olla vastuullista ja hyvin johdettua. Siksi metsästysalueiden rajaukset, vuosittaiset kiintiöt ja metsästyksen johtajien osaamisvaatimukset ovat keskeisiä. Vuodelle 2026 valmistellussa asetuksessa esitetään suden metsästyskiintiöksi enintään sataa yksilöä. Tämä perustuu laajoihin asiantuntija-arvioihin, joiden mukaan tällainen metsästyskiintiö ei vaaranna lajin suotuisaa suojelutasoa.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus palauttaa luottamuksen meihin päättäjiin, joilta toimia suurpetopolitiikassa on kaivattu vuosia. Nyt suden, karhun ja ilveksen kannanhoido mahdollistetaan. Kiitän hallituspuolueiden edustajia ja asiaa edistäneitä kansalaisia asian edistämisestä. Demokratia on puhunut. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

18.24 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Keskusta iloitsee tästä suurpetopäätöksestä. Saimme eilen maa- ja metsätalousvaliokunnassa valmiiksi lain suden, karhun ja ilveksen kiintiömetsästyksessä. Tätä uudistusta on odotettu kauan. Itse asiassa se aika, mitä minä olen ollut eduskunnassa, tätä on yritetty.

Maaseudun elämä on tullut turvattomaksi. Nyt saamme parannettua suurpetojen ihmisarkuutta keskustan toivomalla tavalla. Kiitän erityisesti edustaja Eestilää kaikesta siitä työstä, mitä hän tämän lain läpiviemiseksi on tehnyt.

Me kaikki olisimme jo monella vaalikaudella toivoneet ja olemme vaatineet, että tämäntyyppistä esitystä pitää tulla ministeriöstä, mutta sitä ei ole tullut. Sitä ei yksikään ministeri ole saanut aikaiseksi, ja sen takia, vaikka tyyliä ei tästä heru, tätä esitystä oli muutettava tässä talossa, sillä tämä on ylimmän poliittisen päätöksenteon kehto ja tänne kuuluu se, että jos eduskunnan vaatimat linjaukset, lausumalla vaaditut linjaukset, eivät toteudu, tämän talon pitää hoitaa niitä maaliin.

Ursula von der Leyenin poni toimi uhrieläimenä, ja susi siirtyi EU:ssa tiukasti suojeltujen liitteestä pois, toki myös Suomen hallituksen myötävaikutuksella, kiitos siitä. Kiintiömetsästys tuli meille ikään kuin lahjana. Kiintiömetsästystä harjoitetaan kuitenkin monissa muissakin EU-maissa myös muille suurpedoille. On hyvä, että valiokunta

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

muokkasi lakiesitystä myös noiden osalta. Päätökset eivät ole tulleet tyhjiöstä, vaan, kuten mainitsin, eduskunnan edellyttämänä ja hallituskirjausten pohjalta.

Keskusta teki muuten viime kaudella valtavan työn, että suden kannanhoidollista metsästystä koskeva aloite saatiin myönteisenä maaliin. Palautin sen itse silloin ministeriöön, ja myöskin jouduimme hieman ehkä runnomaan sitä täällä talossa läpi, että se sellaisena meni, mutta se tuli suurella enemmistöllä hyväksytyä.

Nyt tehtävillä päätöksillä maatalouselinkeinon harjoittaminen mahdollistuu paremmin, kun kiintiötä voidaan myöntää alueille, missä ongelmaa on ja missä pihakäynnit ovat yleistyneet. Mehiläistarhausta on jouduttu lopettamaan karhujen vuoksi, ja karhut tulevat pihapiiriin.

Sivumennen sanoen meilläkin on kokemusta suurpedoista ja petoaidoista. Meidänkään karhu, aivan samoin kuin Norrbackin sudet, ei osannut lukea, että petoaitojen pitäisi pidätellä karhua, ja selvisimme kohtuullisen vähällä. Yksi auto meni lunastukseen, kun sonnilauma törmäsi auton nokkaan, mutta maatalouslomittaja, joka oli menossa toisaalle valtatieltä 58 pitkin, säilyi hengissä. Mutta ei ole autuaaksi tekeviä pedoilta suojautumiskeinoja, jos ne ovat menettäneet ihmisarkuuden. Siksi on tärkeää, että tätä ihmisarkuutta pystytään nyt lisäämään metsästämisellä.

Tärkeä huomio on, että luonnon monimuotoisuus paranee, kun kantoja voidaan säädellä. Laiduntaminen mahdollistuu jälleen monilla alueilla. Maaseudun ihmisten ja suurpetojen rinnakkainelo paranee, ja me voimme saada yhä kasvavan suurpetokannan säilymään Suomen luonnossa ja siirtymään samalla pois pihoista. Muistammehan, että lähes kolmannes uhanalaisista lajeista liittyy jotenkin laiduntamiseen. Tämä on tärkeä seikka huomata.

Saimme valiokunnassa kuulla siitä, miten poliisin lopettamis- ja karkottamispäätökset ovat vuodesta 22 kaksi- ja puolikertaistuneet. Poliisin näkemyksen mukaan metsästyksellä ennaltaehkäistäisiin susien aiheuttamia uhka- ja vaaratilanteita.

Siellä valiokunnassa kerrottiin valtavasta korvausmäärien kasvusta, joka meille tietysti on itsestäänselvyys, että näin on tapahtunut, ja Euroopan unionin säätämä kymmenen miljoonan rajakin on täyttynyt niin, että poromiehet eivät edes ole saaneet heille kuuluvia korvauksiaan.

Karhujen osalta varoittavana esimerkkinä Euroopassa on Romania. Karhun kannanhoidollinen metsästys kiellettiin siellä vuonna 2016, ja tämän jälkeen karhut ovat tappaneet parisenkymmentä ihmistä ja yli 100 ihmistä on joutunut karhun raadeltavaksi. Vahinkoja oli tuskin lainkaan silloin, kun karhukanta oli optimaalinen ja ihmisarkuus pedoille oli tallessa.

Vielä haluan lisätä, että Venäjän kanssa yhteiseen susipopulaatioon kuuluu yli 30 000 sutta ja maailmanlaajuisesti susia on 300 000. Vahva kanta tuo perustan kannanhoidolliselle metsästykselle. Sen sijaan esimerkiksi metsäpeuroja on maailmassa alle 2 500. Sen uhanalaisuutta olisi syytä miettiä. Kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan suojella myös metsäpeuraa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

18.31 **Eeva Kalli kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Satakuntalaisena edustajana olen itse varsin kouriintuntuvasti nähnyt ja kuullut sen, miten susikanta on viime vuosien aikana kasvanut. Tulen siis itse alueelta, jolla susikanta on tihentynyt ja susihavainnot ovat

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

enemmän tai vähemmän arkipäivää. Itse saan yhteydenottoja susista säännöllisesti, toisinaan useammin, toisinaan hieman harvemmin, mutta joka tapauksessa tänä päivänä varsin säännöllisesti, ja näitä yhteydenottoja yhdistää se, että nuo viestit ovat varsin huolestuneita. Susia on nähty milloin metsässä, milloin piholla, milloin kirkonkylällä vaikkapa tehtaiden piholla tai koulujen takapihoilla, kouluteistä puhumattakaan. Kun itse muistelen omaa lapsuuttani ja omaa nuoruuttani, niin jotain on todella muuttunut, koska emme minä itse koululaisena ja kouluikäisenä ja luokkakaverini olleet susiin törmänneet eivätkä sudet meitä pelottaneet eikä niistä huolta kannettu. Mutta tänä päivänä susikanta esimerkiksi omalla kotiseudullani on tihentynyt, ja susihavainnot ovat siten arkipäivää.

Siten on aivan ymmärrettävää, että myös ihmisten turvallisuudentunne on horjunut, koska samassa suhteessa ymmärrettävästi myös vahingot ovat lisääntyneet. Viime metsästyskaudella tehtiin valitettava ennätys suden suuhun joutuneiden metsästyskoirien osalta, ja valitettavasti nyt olemmekin siinä tilanteessa, että nuo vahingot ja se uhka, joka esimerkiksi metsästyskoiria uhkaa, todella vaarantavat jo koirien käyttöä metsästyksessä ja esimerkiksi kaikkien kannalta tärkeässä SRVA-toiminnassa.

Tässä keskustelussa on jo nostettu esiin myös monia muita ongelmia, joita tämä tihentynyt susikanta on saanut aikaan. Edustaja Norrback äsken puhui hyvin konkreettisilla esimerkeillä lammastilojen menetyksistä, edustaja Kalmari nosti esiin äsken muun muassa mehiläistarhoihin liittyvät ongelmat, ja monia, monia muitakin, elinkeinojen harjoittamisen mahdollistamiseen liittyviä hyviä puheenvuoroja on tässäkin keskustelussa jo kuultu.

Selvää tietysti on se, että tämänkaltaiset säännölliset susihavainnot ihmisten piholla ja vaikkapa niillä lasten kouluteilla ovat merkki paitsi siitä, että susikanta on tihentynyt, eittämättä myös siitä, että ihmisarkuus on heikentynyt. Näistä tilanteista johtuen muun muassa niin sanottujen koululaisten petokyytien tarve on kasvanut, ja siihenkin liittyy tietysti myös kasvaneita kustannuksia.

Joten, arvoisa rouva puhemies, pidän välttämättömänä ja tärkeänä, että tämä asia nyt etenee. Kuten täällä on todettu, susi kuuluu Suomen luontoon, mutta susi ei kuulu ihmisten arjen elinpiiriin, ei uhkaamaan ihmisten arjen turvallisuutta eikä elinkeinoja. Siksi annan tukeni tälle esitykselle ja kiitän kaikkia asiaa vuosien saatossa edistäneitä. Tämä todella on ollut pitkä projekti, valitettavan pitkä projekti. Tätä on edistetty pitkään. Edustaja Kalmari äskeisessä puheenvuorossaan kuvasi hyvin tämän pitkän prosessin monia vaiheita. Todella kiitos kaikille asianosaisille. Kiitos kansalaisille, jotka ovat sitkeästi pitäneet asiaa esillä, kiitos edellisellä kaudella toimineelle valiokunnalle, joka nosti tämän huolen esiin, kiitos nykyiselle ministerille ja hallitukselle, ja kiitos myös tälle maa- ja metsätalousvaliokunnalle, joka on nyt tämän mietintönsä saanut valmiiksi. Annan tälle täyden tukeni, ja toivon, että näiden muutosten myötä kantaa pystytään hallitsemaan turvaten kuitenkin suden elinvoiman niin, että susi jatkossakin varmasti kuuluu Suomen luontoon. Uskon, että kun kantaa pystytään hallitsemaan ja näitä vahinkoja myös paremmin hallitsemaan ja ihmisen turvallisuudentunnetta parantamaan, niin se on lopulta kaikkien yhteinen etu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru, Pauli poissa. — Edustaja Holopainen.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

18.36 **Hanna Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Täällä jo aikaisemmin debatissa käytin puheenvuoron siitä, kuinka näyttää siltä, että tässä salissa tosiaan on vähemmistö niitä ihmisiä, jotka ymmärtävät susien suojelun merkityksen, jotka ymmärtävät luonnon monimuotoisuuden merkityksen. Tämä sama tilannehan, asetelmahan oli tuossa lähetekeskustelussa, kun ihan tässä hetki sitten tätä lakia maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnölle täällä isossa salissa oltiin lähettämässä. Oikeastaan jo silloin olin tosi huolestunut tästä lakiesityksestä, koska oli silloin jo tiedossa, että nämä vaikutusarviot on tehty erittäin puutteellisesti. Tietenkin se sitten hämmästytti suuresti, kun se käsittely siellä valiokunnassa mediasta seuratenkin tuntui eskaloituvan vielä kaoottisemmaksi kuin mitä tämä lakiesitys alun perin oli.

Olisin kyllä toivonut, että vaikka nyt sitten suurpetojen suojelulle ei tässä salissa niin paljon arvostusta tule, niin demokraattisen oikeusvaltion puolustajia olisi löytynyt enemmän, jotta sitten tämäläisyydestä lainvalmisteluprosessia ei olisi muodostunut.

Olen tosi huolissani siitä, mikä vaikutus tällä on koko tämän eduskunnan osalta lainvalmisteluprosessin luotettavuuteen ja uskottavuuteen jatkossa, jos meillä muodostuu sitten standardiksi, että jos on hankala asia, niin sitten sitä voidaan tällä tavalla täällä talossa runtata eteenpäin ilman asiantuntijakuulemisia ja ilman sitä, että asianmukaisesti myöskään pyydetään lausuntoja muilta valiokunnilta, niin kuin tässä tapauksessa täällä äänestettiin siitä, oltaisiinko voitu pyytää lausunnot myös ympäristövaliokunnalta ja perustuslakivaliokunnalta, ja sitten äänestyksessä täällä enemmistö hylkäsi nämä esitykset ja näitä lausuntoja ei tähän valmisteluun saatu. Se on mielestäni kyllä todella hämmentävää, että näin toimitaan, koska useimmiten kyllä periaatteena on se, että se lisätieto parantaa lainvalmistelun tasoa. Tosiaan mielestäni olisi ollut niidenkin etu, jotka sitten ovat sen kannalla, että nämä muutokset metsästyslakiin tulevat, että tämä valmisteluprosessi olisi ollut asianmukainen ja ikään kuin noudattanut niitä vakiintuneita käytänteitä, joita eduskunnassa on.

Tämä nyt sitten on varmasti heittänyt varjon tämän lainvalmistelun ja tämän lakiesityksen ylle jo sinänsä, ja olisi varmaan ollut tämän asiankin kannalta edullisempää, että tämä olisi mennyt täällä asianmukaisesti eteenpäin.

Todellakaan itse en varsinkaan nyt tämän kaiken jälkeen kyllä missään tapauksessa voi kannattaa tätä hallituksen esitystä, ja olen todella huolestunut siitä, mitkä vaikutukset tällä on sitten suden suojeluun jatkossa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ronkainen.

18.40 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä, jolla suden ympärivuotinen rauhoitus poistetaan metsästyslaista ja suden metsästys siirretään takaisin selkeän, ennakoitavan ja normaalin riistahallinnon piiriin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että susikanta voidaan jatkossa säädellä pyyntilupien ja sudenkaadolle asetettujen kiintiöiden kautta. Valiokunta täydentää kokonaisuutta lisäämällä mukaan myös karhun ja ilveksen, joiden metsästystä ohjataan jatkossa vastaavalla kiintiömallilla. Tämä lisäys ei sisällynyt alkuperäiseen hallituksen esitykseen, mutta valiokunta pitää sitä välttämättömänä suurpetopoliittikan toimivuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi. Tällä muutoksella on yksi selkeä viesti: suurpetopoliittikkaa ei voida rakentaa vain oikeussalien varaan, vaan ihmisten turvallisuus ja paikalliset olosuhteet on ensi kädessä turvattava.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Arvoisa puhemies! Susikanta on kasvanut nopeasti ja laajentunut alueille, joilla susia ei aiemmin ole ollut. Tämä muutos ei ole jäänyt keneltäkään huomaamatta. Suden ihmisarkuus on selvästi vähentynyt, ja se näkyy konkreettisesti lammastiloilla, karjataloudessa, poronhoitoalueilla ja metsästyskoiraharrastuksissa mutta yhä useammin myös taajamien liepeillä. Monilla alueilla susia on nähty pihapiireissä, lasten kouluteiden varrella ja kotieläinten läheisyydessä. Ihmiset eivät enää kohtaa suurpetoja vain uutisissa vaan omassa arjessaan. Monilla alueilla tilanne on ollut vakava jo pitkään. On ymmärrettävää, että kun sudet liikkuvat elinympäristöissä, joissa niitä ei aiemmin ole nähty, myös paikallisten ihmisten kokemus turvallisuudesta muuttuu. Näitä kokemuksia päättäjien on velvollisuus kuulla ja ottaa huomioon.

Arvoisa puhemies! Nykyinen järjestelmä, jossa suden kannanhoito on nojannut lähes täysin sudenkaatolupiin, ei yksinkertaisesti ole toiminut. Vaikka kaatolupia on myönnetty, metsästystä ei ole saatu käytännössä toteutettua. Tämä johtuu siitä, että lupapäätöksistä on valitettu hallinto-oikeuksiin ja valitusten seurauksena oikeus on keskeyttänyt lupien toimeenpanon. Näitä täytäntöönpanokieltoja on annettu vuodesta toiseen, ja käytännössä kaikki kannanhoidolliset poikkeusluvut ovat pysähtyneet tähän. Tällaista järjestelmää ei voi pitää selkeänä, toimivana eikä kenenkään etua palvelevana. Valiokunnan mietintö osoittaa, että täsmälleen sama ongelma koskee myös karhua ja ilvestä. Valitusprosessit ovat pysäyttäneet metsästyksen vuosikausiksi, vaikka karhukanta kasvaa nopeasti ja ilveskanta on monilla alueilla poikkeuksellisen vahva. Pelkkä vahinkoeläinyksilöiden poistaminen ei riitä hallitsemaan kasvavia kantoja eikä ehkäisemään turvallisuushaittoja.

Arvoisa puhemies! Nyt tätä epäkohtaa korjataan. Hallituksen esityksen myötä suden rauhoitus poistetaan lain tasolta ja laji siirtyy normaalin metsästysasetuksen ja kiintiöohjauksen piiriin samaan tapaan kuin muutkin riistalajit. Tämä mahdollistaa sen, että suden kantaa voidaan säädellä suunnitelmallisesti ja avoimesti. Samalla vahvistetaan kanta-arvioiden luotettavuus. Jokaisesta kaadetusta sudesta toimitetaan jatkossa DNA-näyte Luonnonvarakeskukselle. Tämä parantaa tiedon laatua ja varmistaa, että metsästyksen mitoitus perustuu ajantasaiseen havaintoaineistoon. Valiokunta katsoo, että sama kiintiömalli on otettava käyttöön myös karhulle ja ilvekselle, jotta kantojen hallinta palautuu ennakoitavaksi ja viranomaisilla on selkeät työkalut ehkäistä sekä turvallisuusettä vahinkoriskejä. Tavoitteena on tasapaino, se, että susikanta pysyy elinvoimaisena mutta ei kasva hallitsemattomasti tai siirry alueille, joilla se aiheuttaa kohtuuttomia haittoja. Sama tavoite koskee karhua ja ilvestä. Kantojen hallittu ohjaaminen on välttämätöntä sekä luonnon monimuotoisuuden, maaseudun elinkeinojen että ihmisten arjen turvallisuuden näkökulmasta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

18.45 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Sen toki ymmärrän, että politiikka kuuluu syvällisesti tämän talon luonteeseen ja keskustelussa se on hyvinkin vahvasti esillä, mutta täytyy kyllä todeta, että kun täällä on niin paljon ollut viime aikoina julkisessa sanassa ja lehdistössä esillä metsästys ja tappaminen ja nämä, niin minun mielestäni tällaiset sanat enemmänkin edistävät vastakkainasettelua, eivätkä siitä Suomi eivätkä kansalaiset hyödy. Kyllähän näitä pitäisi pystyä arvokkaasti käsittelemään ja tuoda mielipiteet julki.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Kiitän edustaja Kalmaria siitä kiitoksesta, mutta totean itse, että eduskunnassa on myös oppositiolla oma rooli ja me olemme yhdessä tehneet valiokunnassa tätä työtä. Osa oppositiosta ei ole tukenut, osa on tukenut, ja kaikki valiokunnan jäsenet ovat samalla tavalla osallistuneet tämän mietinnön rakentamiseen. Täytyy tietysti myöntää, että voi olla, että ihan nämä menettelytavat eivät ole vakiintuneita, mutta kun tahtoo kuitenkin olla niin, että perustuslain mukaan lainsäädäntövalta kuuluu eduskunnalle, ja valiokunta edustaa eduskuntaa ja hallitus tekee esitykset, niin minun mielestäni tämä marssijärjestys on selvä. Varsinkin kun puolueet, jotka muodostavat tällä hetkellä hallituksen, ovat sopineet, että suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan lainsäädännöllä, niin en minä tässä näe paljoa moitteen sijaa.

Nyt täällä on paljon puhuttu oikeusturvasta, ja kyllä täällä ovat hyviä puheenvuoroja edustaja Ronkainen ja monet muut käyttäneet siitä, että eihän se voi olla yksisuuntaista. Kiinnitän huomiota, että valiokunta ei ole puuttunut poikkeuslupien valitusoikeuteen lainkaan, eikä se ole muuttanut riistahallintolain 31 §:ää, joka koskee sitten tavallaan oikeuden päätöksiä. Se ei ole muuttanut sitä lainkaan, eli nämä pysyvät ennallaan. Mutta sitten kun mennään perustuslakiin, niin hallituksen esityksessä oli nostettu yksi perustuslain pykälä, oikeusturva, ympäristövastuu kuuluu kaikille. Ei kai tässä nyt kovin syvälle tarvitse mennä perustuslakiin eikä olla sen asiantuntija, jota todella en olekaan, että ainakin minulle tulee välittömästi mieleen vastuu ympäristöstä -lisäyksestä omaisuudensuoja, oikeus harjoittaa ammattiaan, eri väestöryhmien oikeus harjoittaa kulttuuriaan. Ei oikeus kulttuuriin ja kieleen ole pelkästään vähemmistöjen oikeus, jos perustuslain esitöitä lukee ja katsoo, että miten se on muodostettu. Ja sitten tietenkin oikeusturva.

Jos yleensä ratkotaan asioita ja pyritään saamaan kompromissi, joka ottaa näitä eri perusoikeuksia huomioon, niin sanoisinpa vain, että valiokunnan mietintö aika pitkälle sitä noudattelee. Ei voi olla direktiiviä, joka edistää luonnonsuojelua ja suden ja suurpetojen suojelua, ja sitten se jättää kokonaan sen paineentasausventtiilin eli valitusoikeuden nulliteetiksi eli täydellisen mitättömäksi, ja niinhän tässä yhteiskunnassa on nyt tapahtunut. Kun me pyritään tällä kiintiömetsästyksellä sitten se vakiinnuttamaan ja asetuksella määritellään tarkat kriteerit, miten se tapahtuu ja missä päin maata, ja niin, että suden, karhun ja ilveksen suotuisan suojelun taso ei alitu, niin en ymmärrä, miten voidaan todeta, että me olemme menossa vastuuttomasti ampumaan ja tappamaan eläimiä. Kyse on siitä, että meidän pitää suojella kotieläimiä, suojella ihmisten elinkeinoja ja huolehtia siitä, että ihmiset kokevat turvallisuutta metsässä liikkeessaan, teillä liikkeessaan tai missäkin milloinkin. Siksi tämä tehdään.

Mutta arvoisa puhemies! Tässä olisi paljonkin juttua, mutta vain kerron pikkuisen. Itse olen näitä suurpetokantoja pitkään tutkinut. Suomen suurpetokannat ovat tällä hetkellä erittäin vahvat. Euroopan unionin vuonna 92 säätämän luontodirektiivin tarkoitus on Suomessa toteutunut erinomaisesti. Myönteistä kehitystä on vaikea ymmärtää, ellemmme edes pintapuolisesti arvioi suurpetojen historiallista kehitystä. Suomen suurpetojen lukumäärät kävivät liian voimakkaan metsästyksen takia 1990-luvun alkupuolella vaarallisen alhaalla. Olen itse elänyt täällä maaseudulla tämän tilanteen ja nähnyt sen, mitä se oli.

Tarkkoja lukuja silloisista lukumääristä on vaikea luotettavasti esittää, mutta on arvioitu, että Suomessa oli silloin noin 400 karhua, reilusti alle 100 sutta ja noin 600 ilvestä. Luvuilla ei sinänsä ole merkitystä, mutta suuruusluokka kertoo sen, kuinka alhaalla

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

kannat olivat ennen luontodirektiivin hyväksymistä. Jos me tänä päivänä verrataan näitä kantoja, niin ne suurpetokannat ovat kymmenkertaisia tai viisinkertaisia — se riippuu sitten siitä suurpedosta. Eihän se nyt näin voi olla, että ne vain kasvavat ja kasvavat ja ongelmat kasvavat ja maaseudun ihmiset lähinnä kärsivät, kun ei pystytä metsästyskulttuuria harjoittamaan, mutta sitten osa poliitikoista on sitä mieltä, että muut eivät ymmärrä ja ei saa mennä leikkaamaan, koska luontodirektiivi silloin ikään kuin hajoaa käsiin. tätä minä kritisoin.

Ja toinen juttu, mistä en itse hirveästi pidä: jos valiokunta luotettavasti ja hyvässä hengessä käsittelee ja tekee mietinnön, tekee sen minkälaiseksi tahansa, niin kesken valiokunnan käsittelyn me luemme Ilta-Sanomista ja Iltalehdestä, mitä valiokunnassa käsitellään, aivan tarkat sanamuodot. [Petri Huru: Juuri näin!] Tiedän kokemuksesta, että on aivan turha lähteä hakemaan, että kuka tämän on vuotanut. Se ei itse asiassa minua kiinnosta, mutta jonkun verran minua harmittaa, että tällainen kulttuuri on sitten levinnyt meidän valiokuntaan. Toivon jatkossa, että mitä tahansa asioita siellä käsitelläänkin, niin ne pysyvät niin kauan salassa ennen kuin se asia on julkinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Huhtasaari poissa. — Edustaja Pitko.

18.51 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Muutama puheenvuoroissa osoitettuihin asioihin ja argumentteihin haluaisin kommentoida:

Ensinnäkin täällä toistuu näissä asioissa yleisesti käytetty argumentti siitä, että Suomessa ei osata laskea suden määrää oikein. Luonnonvarakeskuksen arvio suden tämänhetkisestä tasosta on täällä kiistetty monessa puheenvuorossa. On väitetty, että susia on yli tuhat tai että pelkästään Varsinais-Suomessa olisi se 400, mikä on se noin viime kevään arvio susipopulaatiosta Suomessa. Tämä kertookin siitä ongelmasta eli että nämä päätökset perustuvat tietoon, mikä ei pidä paikkaansa. Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto tästä lainsäädännöstä on juuri huomauttanut siitä, että tässä ei oteta huomioon tämän lain vaikutusta susikannan kehittymiseen, ja aivan erityisesti, jos tällaista metsästystä, nyt esitettyä sadan suden kiintiötä, toteutettaisiin joka vuosi, niin mitkä sen vaikutukset ovat. Niitä ei ole arvioitu ollenkaan, ja se tietenkin kertoo, että ei ehkä ihan hirveästi edes kiinnosta se, mikä se vaikutus olisi.

No, sitten mietintö perustuu myös sille, että susi olisi jo nyt suotuisalla suojelutasolla, ja näin tieteellisesti katsoenhan se ei ole sitä. Asiantuntija-arvioissa, mitä valiokuntakin on kuullut, suden suotuisa suojelutaso on vähintään yli 500, ja jos puhutaan geneettisestä monimuotoisuudesta, niin sen pitäisi olla lähempänä tuhatta silloin. Eli jos oikeasti halutaan pohjata tieteeseen nämä päätökset, niin sitten kannattaisi kuunnella niitä tieteilijöitä tässä asiassa.

Ihmettelen myös sitä, että valiokunta on vähän niin kuin vetänyt hatustaan myös näitä ilvekseen liittyviä kannan kokoja. [Sanna Antikaisen välihuuto] Siitä ei ole suotuisan suojelutason arviota tehty, mutta täällä lukee, että valiokunnan saaman selvityksen mukaan ilveksen kannan tilanne vastaa pitkälti karhun tilannetta, ja suotuisan suojelutason viitearvo voi olla arviolta 1 400 yksilöä, eli voi olla. Valiokunnan mietinnön mukaan se voi olla sitä, ja siihen ilmeisesti on perustettu se, että ei olla kuultu asiantuntijoita, vaan valiokunta on itse halunnut tämän perustella tällä tavalla.

No, aika loppuu kesken, mutta haluan sanoa vielä sen, että ilveksen suhteen en vieläkään ole saanut sitä perustelua, miksi ilves haluttiin tähän nostaa, kun ne vahingot ovat varsin

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

pieniä. Ja jos saukkoja ei haluta metsästää, kuten täällä on vakuuteltu, niin miksi se sitten piti nostaa? Miksi se pykälä haluttiin muuttaa, missä saukon kannanhoidollinen metsästys koko Suomessa tullaan sallimaan? Mielestäni se ei ole hyvä perustelu, että ei sitä asetusta varmaan tulla antamaan, koska tämä laki mahdollistaa myös saukon kannanhoidollisen metsästyksen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

18.54 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ei ole kyse siitä, että haluaisimme hävittää suden Suomen luonnosta. En usko, että sitä haluaa kukaan. Susi kuuluu Suomen luontoon, mutta se ei kuulu maatalojen ja kotieläinten luokse, ei lasten koulumatkoille eikä ihmisten pihoihin. Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat antaneet kesällä 2025 niin kutsutun luontodirektiivin, jonka myötä sudet eivät ole yhtä tiukasti suojeltuja kuin aikaisemmin. Sen myötä sudenmetsästys on lähtökohtaisesti sallittua. Direktiivi edellyttää toki vastuullisuutta ja suojelutason seurantaa, mutta se antaa jäsenmaille oikeuden järjestää sudenmetsästys tavalla, joka huomioi paikalliset olosuhteet ja ihmisten turvallisuuden.

Arvoisa puhemies! Susikannan kasvu ja susien levittyminen yhä laajemmalle alueelle luovat pelkoa ja huolta. Poikkeuslupiin nojaava järjestelmä ei ole riittävä susikannan hallitsemiseen. Vaikka vahinko- ja turvallisuusperusteisia poikkeuslupia on viime vuosina tehostettu, niiden vaikutus susikannan kasvuvauhtiin on ollut käytännössä pyöreä nolla. Susikanta on jatkanut kasvuaan, ja susien liikkuminen uusille alueille on luonut pelkoa ja turvattomuutta, puhumattakaan yrittäjille aiheutuneista taloudellisista tappioista tai lemmikkien menetyksistä suden kitaan.

Kaupungissa asuvien voi olla vaikea käsittää sitä, miksi susia pitäisi saada metsästä tarvittaessa. Siksi toivon, että jokainen miettisi maaseudulla asuvien ihmisten arkea. Kyse on esimerkiksi siitä, kun pienet lapset kulkevat pimeässä koulukyydeille ja sudet liikkuvat samoilla alueilla tai kun susi tulee ihmisten tonteille, pihoihin ja kotieläinten lähelle tai kun lammastalouden harjoittaja menettää elinkeinonsa yön aikana susien vuoksi. Kuinka moni lähettäisi oman lapsensa pimeänä marraskuisena aamuna kävelemään koulukyydille tietäen, että samaa reittiä on edellisenä päivänä kulkenut susia? Tuskin kovin moni vanhempi. Meidän tehtävämme on huolehtia siitä, että suomalaiset voivat asua ja elää maaseudulla turvallisesti, sekä turvata lasten oikeus kulkea kouluun ilman pelkoa. Meidän täytyy taata se, että susikannan hoito on järkevää ja vastuullista.

Arvoisa puhemies! Onkin hyvin selvää, että meidän täytyy poistaa suden ympärivuotinen rauhoitus. Voimme asettaa selkeän metsästysajan sudelle, ja metsästystä voidaan toteuttaa metsästyslain mukaisin pyyntiluvuin. Se mahdollistaa suden kannanhoidon ilman niitä tiukkoja poikkeusedellytyksiä, jotka ovat tähän mennessä jo vuosia estäneet järkevän metsästyksen ja johtaneet jopa karhun ja ilveksen kannanhoidollisen metsästyksen estymiseen. Poikkeusluvut jäävät jatkossa siihen käyttöön, johon ne on alun perin tarkoitettu: akuutteihin tilanteisiin, kun susi uhkaa turvallisuutta tai omaisuutta.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen myötä voimme jatkaa vastuullisesti susien kannanhoidollista metsästystä ja turvata maaseudun asukkaiden ja yrittäjien oikeuden turvalliseen arkeen. Tämä on järkevää suurpetopoliittia. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen. [Jari Ronkainen: Onko Kettunen vapaata riistaa?]

18.58 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Hieman petopolitiikasta: Euroopan unionissa suden suojelua on vuosikymmeniä ohjannut tiukka lainsäädäntö. Direktiivit on laadittu aikana, jolloin susi oli harvinainen näky suurimmassa osassa Eurooppaa, niin kuin edustaja Eestilä omassa puheenvuorossaan aikaisemmin toi esille. No, sittemmin susikannat ovat vahvistuneet, ja samalla on kasvanut huoli kotieläinvahingoista, turvallisuudesta ja maaseudun ihmisten kokemasta turvattomuudesta.

Käännekohta nyt oli yllättävän henkilökohtainen tämänkin lainsäädännön osalta. Muistamme syksyllä 2022 EU:n komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin perheen ponin, jonka tappoi susi heidän kotitilallaan Saksassa. Tapaus ei ollut vain oma tragedia vaan nosti näkyvästi esiin ristiriidan tiukan EU-sääntelyn ja suden vahvistuneen kannan välillä. No, oli tämä von der Leyenin toteamus sitten myöhemmin, että susilaumoista oli tullut todellinen uhka kotieläimille ja mahdollisesti ihmisille joillakin alueilla. Näin tosiaan puheenjohtaja von der Leyen totesi. Tämä puheenjohtajan viesti oli selvä: EU:n oli tarkasteltava omaa lainsäädäntöään uudelta pohjalta.

No, tämä keskustelu sitten johti keväällä 2024 historialliseen päätökseen: EU kavensi suden suojeluluokitusta. Sudet siirrettiin sieltä tiukasti suojellusta lajista suojeltuun lajiin. Käytännössä tämä mahdollistaa jäsenmaille aiempaa laajemmat keinot kannanhallintaan. Tiukasta suojelusta poiketen suojeltua lajia voidaan metsästää ilman poikkeuslupajumppaa, kunhan sääntely perustuu tutkittuun tietoon ja selkeisiin kriteereihin.

Suomelle, arvon rouva puhemies, tämä on tervetullut ja pitkään odotettu muutos. Suomi on elänyt vuosia tilanteessa, jossa sudet ovat lisääntyneet, mutta lainsäädäntö on rajoittanut tehokasta kannanhoidtoa. Luonnonvarakeskuksen tuore arvio näyttää 413—465 sutta Suomen kannaksi. Susikanta on korkeimmillaan vuosikymmeniin. Ja veikkaanpa, että näitä susia on vielä enemmän kuin tämä Luken arvio antaa ymmärtää.

No, puhemies, keskustan näkökulmasta EU:n päätös on tunnustus sille, mistä suomalaiset maaseutualueet ovat varoittaneet jo pitkään. Petopolitiikkaa ei voi tehdä irti arjesta eikä kaupunkien neuvottelupöydistä käsin. Ihmisten turvallisuus, kotieläinten suoja ja elinkeinon toimintaedellytykset ovat yhtä lailla osa kokonaisuutta kuin luonnon monimuotoisuus. Siksi hallituksen esitys metsästyslain muutoksesta, jossa suden ympärivuotinen rauhoitus poistetaan ja kannanhoidollinen metsästys sallitaan vuoden 26 alusta, on hyvä. Tavoite on sallia 65 suden metsästys ensi vuonna, jopa sadan suden metsästys — merkittävä askel oikeaan suuntaan.

Keskustalle tämä muutos ei ole vastakkainasettelua ihmisten ja luonnon välillä, päinvastoin. Aito luonnonsuojelu edellyttää yhteisöjen hyväksyntää, ja hyväksyntää ei synny, jos ihmiset kokevat olevansa ahtaalla omalla kotiseudullaan — siellä maaseudulla tai harvaan asutulla alueella tai jopa kaupunkialueella — jatkuvan pelon ja petovahinkojen myötä. No, kun EU:n sääntely kevenee, Suomi voi viimein rakentaa pitkäjänteisen ja järkevän petopolitiikan, jossa 1) susikantaa hallitaan kestävästi, 2) kotieläinvahingot vähenevät, 3) susilaumojen geneettinen rakenne säilyy terveenä ja lopuksi ja ennen kaikkea maaseudun ihmiset kokevat, että heidän huolensa otetaan tosissaan. Maaseudun lapset saavat kulkea turvallisesti koulutiellä tulevaisuudessa.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Rouva puhemies! Komissaarin ponin kuolema — se oli traaginen tapaus, mutta se paljasti jotain olennaista. Kun ongelmat koskettavat myös päättäjiä, niin asenteet muuttuvat. Nyt muutos on ulottumassa koko Eurooppaan. Tämän myötä se antaa myös Suomelle mahdollisuuden tehdä sellaista susipolitiikkaa ja suurpetopolitiikkaa, joka nojaa tutkimustietoon, käytännön järkeen ja maaseudun ihmisten arjen ymmärtämiseen. [Sanna Antikainen: Ilman, että keskusta on hallituksessa!] — Niin, rouva puhemies, täällä tuli nyt edustaja Antikaiselta välihuuto: ”Ilman, että keskusta on hallituksessa.” Totean näin, että onpa ilo, että parlamentaarisesti pääsemme yhteisymmärrykseen niin että tämä laki saadaan maaliin. Kiitän myös valiokuntaa, edustaja Antikainen, siitä, että valiokunnassakin opposition tuella tämä asia vietiin eteenpäin. Kiitän myös siitä rohkeudesta valiokunnan jäseniä ja puheenjohtajaa, [Timo Suhonen: Kiitos!] että tämä valiokunnan mietintö on jo nyt täällä eduskunnan käsittelyssä. [Timo Suhonen: Kiitos, Kettunen!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen.

19.04 **Sanna Antikainen ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Itse tulen tuolta Pohjois-Karjalasta, ja susiongelma on aiheuttanut ihmisten parissa jo pitkään ja paljon pelkoa ja huolta. Koko Pohjois-Karjalassa ja yleensäkin maaseudulla koko Suomessa sudet ovat vaatineet jo satojen kotieläinten hengen, kuolleita metsästyskoiria, raadeltuja lampaita ynnä muuta. On aika ottaa ihmisten hätä tosissaan, ja nyt hallitus tekee niin. Huolimatta siitä, että viime kaudella hallituksella oli sinällään hyviä kirjauksia aiheen ratkaisemiseksi, ongelman poistamiseksi, ne eivät valitettavasti edenneet mihinkään. Miksiköhän? Mutta nyt ihmisten hätä otetaan tosissaan.

Tähän lakiin on otettu mukaan myös karhu ja ilves, ja mistä se johtuu? Se johtuu siitä, että myös karhu- ja ilveskanta on luonnonsuojelijoiden valitusten takia kasvanut sellaiselle tasolle, että ne aiheuttavat suuria haittoja maaseudulla, varsinkin meillä Pohjois-Karjalassa. Pian esimerkiksi karhukannan kasvun myötä ihmisten henki voi olla vaarassa. Tämä on, kuten sanoin, luonnonsuojelijoiden valitusten takia, mikä kertoo siitä, ettei nykyinen poikkeuslupajärjestelmä enää toimi

Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskustelussa on esitetty paljon vääriä väitteitä, joita nyt muutamia haluaisin korjata. Ensinnäkin vasemmistoliitosta tulivat nämä normaalit väitteet, kuten että tämä on jollakin lailla oikeusvaltion ja nyt jopa demokratiankin vastainen esitys. Tuntuu sille, että aina kun joku ei ole vasemmistoliiton mieleen, niin sitten sieltä tulee näitä syytöksiä. Kerrottakoon, että tämä laki on aivan normaalisti valmisteltu. Valiokunta voi tehdä halutessaan muutoksia lakiin, jos se niin tahtoo. Me olemme kuitenkin Suomen eduskunnassa, ja näin nyt on tehty, ja syy on siinä, että me hallituspuolueiden edustajat haluamme ottaa ja otamme ihmisten hädän tosissaan.

Sitten seuraavaksi demareista haluttiin vähintäänkin jarruttaa tätä lakia niin, ettei suden kiintiömetsästyslaki tulisi voimaan 1.1.2026. Jos tämä olisi mennyt vielä perustuslakivaliokuntaan, niin näin todella olisi käynyt, että laki ei olisi kerennyt tulla voimaan 1.1.2026. Tämän karhun ja ilveksen suhteen olisi niin, ettei laki kerkiäsi tulla voimaan 20.8.2026, joka on tavoitteena, ja siihen pyritään.

Vihreistä on puhuttu paljon tiedosta, asiantuntijatiedosta. Silti siellä puheissa vilisi esimerkiksi ilveslaumat. No, ei ole olemassa ilveslaumoja, [Jenni Pitko: Kyllä on!] koska ilves elää yksin. Ylipäätään, vielä lopuksi — aiemmissa puheissa ovat jo tulleet nämä

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

faktat lain suhteen — itse haluan teroittaa sitä, että tässä otetaan nyt ihmisten huoli tosissaan. Savo-Karjalan kansanedustajana tämä asia on se ykkösasia, mistä ihmiset ottavat minuun yhteyttä. Siellä on aivan aitoa hätää, huolta, pelkoa, pelkoa omien lasten turvallisuuden puolesta. Sille, ettei vasemmalla oteta sitä tosissaan, minä en tietenkään mahda mitään, mutta minä vannon sen, ja te näette tämän nyt, että hallituspuolueet ottavat tämän hädän tosissaan.

Sanottakoon vielä lopuksi, että on oikeusvaltion kannalta erittäin tärkeää, että ihmisiä kuunnellaan ja heidän huoliinsa vastataan, ja vihdoinkin tämä historiallinen laki saadaan pian voimaan. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kontu.

19.09 **Mauri Kontu kesk:** Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Tulen Vakka-Suomesta. Se on tuolla Turun ja Rauman välissä seutukunta, jossa on Uusikaupunki, Laitila, Kustavi, Vehmaa, Taivassalo ja Pyhäranta. Siellä susi ei ole vain osa luontoa, vaan se on osana meidän arkea. Meillä susi kulkee pihoilla, koulujen reiteillä ja kotieläinten läheisyydessä päivittäin. Tämä ei ole pelkkä tilasto, tämä on todellisuutta — se on Suomen tihein susikanta tällä hetkellä. Se koskettaa meidän ihmisten turvallisuutta siellä ja maaseudun elinvoimaa. Tätä olemme kohdanneet jo viimeiset kymmenen vuotta, ja ei siihen ole saatu muutosta, vaikka nykyinen metsästyslaki ei mitenkään mahdollista todellisia susien kaatoja.

Mutta nyt käsittelyssä oleva metsästyslain muutos on ratkaiseva askel. Se ei ole pelkkä kansallinen päätös, se on linjassa Euroopan unionin uuden direktiivin kanssa. EU on siirtänyt suden tiukasta suojelusta hallittuun suojeluun, jotta jäsenvaltiot voivat toimia vastuullisesti. Meillä on velvollisuus turvata lajin suotuisa suojelutaso mutta myös ihmisten arki. Tämä laki tekee juuri sen. Metsästys on luvanvaraisena kiintiönä, tieteelliseen seurantaan perustuen tasapaino luonnon ja ihmisten välillä.

Arvoisa puhemies! Kyse ei ole susivihaisuudesta, kyse on järkevästä kannanhoidosta, EU:n linjan mukaisesta ratkaisusta ja maaseudun turvaamisesta. Siksi kannatan ja keskusta kannattaa lakiesitystä ja toivon, että eduskunta antaa sille vahvan tukensa. Sitten tähän on kohdistettu myös muita eläimiä, mutta yksi, jonka voisi lisätä tulevaisuudessa, on merimetso, joka tuhoaa siellä saaristoja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

19.11 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä on käyty jo pitkään keskustelua tästä hallituksen esityksestä, ja jotenkin minua harmittaa se, että vaikka yleensä aina politiikkaa tehdessä perusteluna on, että hyvin vahvasti lähtökohtana tulisi olla tutkittu tieto, niin tässä nyt ei ihan kaikissa perusteluissa ja argumenteissa näin ollut, vaikka meillä paljon tutkittua tietoa on. Sen lisäksi täällä hyvin moni edustaja vielä ihan suoraan epäili täysin meidän tutkimuslaitosten osaamista. Pidän tätä vähän erikoisena käytöksenä kyllä kansanedustajille, varsinkin kun me tiedämme, että kun kansalaisilta on kysytty esimerkiksi, mistä he saavat tietoa ja kuinka luotettavana he pitävät tietoa eri tahoilta, niin sieltä nousevat nimenomaan tutkimuslaitokset, poliisi ja riistahallinto kaikkein suurimmiksi ja luotettavimmiksi tahoiksi. Sen jälkeen tulevat metsästys- ja riistajärjestöt ja luonnonsuojelujärjestöt siinä seuraavassa osiossa, ja sitten me kansanedustajat olemme

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

siellä kaikkein hännän huipulla. Kansanedustajilta saatua tietoa susiasioista pitää vain siis alle kaksi prosenttia erittäin luotettavana ja hieman luotettavana 13 prosenttia ja todellakin ei pidä lainkaan luotettavana tai vain hieman luotettavana 40 prosenttia. En tiedä, miten tämän päivän keskustelussa tuo luottamus nyt sitten tästä mahtaa nousta. Kyllä täällä välillä niin erikoisia väitteitä on kuultu.

Todellakin tässä on paljon keskusteltu sekä tavallaan tästä lainsäädäntöprosessista että sitten myös lain sisällöstä. Kyllähän tähän prosessiin pitää sanoa, että tämä ei todellakaan ollut mikään normaali prosessi, vaikka täällä näin yritetään väittää. Ei ole normaali tapa, että hallituksen esitykseen tulee valiokunnassa suuria muutoksia sillä tavalla, että nämä eivät ole olleet lausuntokierroksella, aivan uusia asioita, ne eivät olleet täällä lähetekeskustelussa, eivätkä edes valiokunnan asiantuntijakuulemisissa ole olleet tiedossa ne muutokset, mitä sinne on tehty. Toki valiokunnat tekevät muutoksia toisinaan lainsäädäntöön ja hallituksen esityksiin, mutta kyllähän ne tehdään yhteistyössä sitten ministeriön kanssa ja ministeriön virkamiehiltä saa apua niiden pykälien kirjoittamiseen, mutta tässä nimenomaan ministeriö on kieltäytynyt niitä näin kiireessä kirjoittamasta, koska eivät pystyneet olemaan tietenkään varmoja, että ne pykälät, mitä sinne haluttiin, olisivat olleet oikeudellisesti pitäviä. Tässähän tulikin edellä tavallaan se syy, miksi tässä niin kova kiire on yhtäkkiä ollut, ja se on ollut juuri sen takia, että tämä on nyt haluttu tähän vuodenvaihteeseen saada valmiiksi, jotta sutta saisi sitten ruveta metsästämään jo heti vuoden vaihduttua. Tämä ei ole siis mikään eduskunnan budjettilaki, mikä on se syy, miksi me nyt normaalisti tähän aikaan iltamyöhään täällä lakeja käsittelemme, että saamme budjetin valmiiksi, vaan tämä kiire tulee nyt ihan jostakin muusta.

Pidän kyllä valitettavana tätä heikkoa käsittelyä, mitä tämän asian ympärillä on ollut. Uskon, että varmasti tämä suden kannanhoidollinen metsästäminen, kun nyt se on sieltä nelosliitteen lajeista siirtynyt viitosliitteeseen EU-tasolla, että tämä lakimuutos olisi mahdollista tavallaan tehdä, mutta olisin toivonut tietysti, että tämä olisi tehty asiallisesti tämän talon sääntöjä noudattaen eikä tällä tavalla runnoen ja niistä meidän hyvistä tavoistamme, mitä eduskunnassa on, vähät välittäen.

Täällä on monesti keskustelussa nostettu esiin niitä näkemyksiä, mitä ihmisillä, suomalaisilla on susista tai suurpedoista laajemminkin. Samaan aikaan itse asiassa katsoin, koska näitähän on myös tutkittu, siis luonnonvara- ja biotalouden tutkimusta, joka julkaistiin vuoden 24 joulukuussa, kysely maaseudun ihmisiltä ja muilta ihmisiltä. Tässä on 2 000 ihmisen otos, josta 1 000 eli puolet on nimenomaan semmoisista niin sanotuista susikunnista elikkä niistä kunnista, joissa vähintään 50 kertaa susihavaintoja on ollut viimeisen vuoden aikana, ja sitten on se toinen puolikas muualta satunnaisotoksella tehty ja edustava otos sukupuolen, iän ja niin edelleen mukaan pyritty saamaan. Mielenkiintoiseksi tämän tutkimuksen tekee, että sama tutkimus tehtiin myös vuonna 20 eli neljä vuotta sitten. Kun mietitään, että susien määrä on kuitenkin noussut tuossa neljässä vuodessa, me tiedämme, että susikanta on kasvanut, niin ihmisten asenteet ja ihmisten pelot tai muut susia kohtaan eivät ole sillä tavalla lainkaan muuttuneet kuin esimerkiksi tämän salin keskustelussa tänä iltana on annettu ymmärtää. [Jari Ronkainen: Olen tuosta kyllä eri mieltä!] Tämä oli siinä mielessä varsin mielenkiintoinen. On selvää, että tuotantoeläinten omistajienkaan huoli ei itse asiassa juurikaan ole kasvanut, mutta se, missä se suurin huoli on kasvanut, on metsästäjien osalta. Se näkyy myös luontoaktiiviteeteissa, että metsästys on semmoinen, jossa koetaan, että sudesta on erityisen paljon haittaa, ja tämä haitta on lisääntynyt. Mutta esimerkiksi huoli susiin liittyvistä riskeistä semmoisissa perheissä,

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

joilla oli alle 15-vuotiaita lapsia, ei ole tässä neljässä vuodessa muuttunut. Mielenkiintoista oli myöskin se, että se on samaa tasoa niin susikunnissa asuvilla kuin muualla asuvilla.

Sen takia minä toivoisin, että me emme myöskään turhaan lietso ja nosta täällä semmoisia pelkoja ja välitä myöskään semmoista väärää viestiä. On totta kai selvää, että täytyy turvallisuudesta huolehtia. On totta kai selvää, että näitä petovahinkoja pitää ennaltaehkäistä, ja siinä on menty onneksi eteenpäin. Esimerkiksi tämä poikkeuslupien käytäntö, että voidaan vaara- ja turvallisuusperusteisesti lopettaa näitä susiyksilöitä, on parantunut ja nopeutunut merkittävästi, ja se on hyvä asia myös.

Sitten ehkä vielä ihan viimeiseksi tästä saukosta, kun se on nyt tässä noussut keskusteluun. Ei, nyt ei olla asetusta antamassa saukon metsästyksestä. Asetuksia ei anna eduskunta, ne antavat ministeriöt, mutta kyllä tämä lakimuutos johtaa siihen, että saukosta voidaan nyt antaa kiintiömetsästyksen mahdollistava asetusta koko Suomen alueelle ja itse asiassa helpommin kuin ennen. [Jari Ronkainen: Niin, voidaan! — Petri Huru: Nyt ei olla muuttamassa oikeustilaa!] Ja kun täällä edustaja totesi, että olisi ollut teknisesti vaikea siitä muuttaa, niin jos nyt katsoo tätä 41 a §:ää, missä 1 momentissa luetellaan aika iso joukko erilaisia eläinlajeja — ja ne eivät kaikki suinkaan ole sitten tuossa 3 momentissa lueteltuina — niin ne eläimet olisi aivan hyvin voinut karsia sitten halutessaan siitä 1 momentin listasta, mitä eläimiä tämä kiintiömetsästyksen mahdollisuus koskee ja mitä ei. Siinä mielessä tämä on ehkä vain esimerkki siitä, että kun tätä lakia on siellä valiokunnassa nyt runnottu vähän niin kuin keskenään ilman virkakuntaa ja ilman sitä asiantuntemusta, niin sutta tahtoo tulla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kemppi.

19.19 **Hilkka Kemppi kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu on ollut varsin värikästä, mutta oma kantani on selvä: suden kannanhoidollinen metsästys tarvitaan. Tämä on selkeä parannus metsästyslakiin, ja susikannat ovat selvästi liian suuria. Ei suden kuulu olla lasten koulumatkoilla tai ponitarhoissa tai elinkeinojen parissa.

Kiitän kollegani tavoin sitä sutta, joka popsi komission puheenjohtajan lapsen ponin. Muutoksen taustalla on nimittäin tämä muuttunut direktiivi, eli se, että susi siirrettiin vihdoin tiukasti suojellusta lajista vähemmän suojeltujen joukkoon.

Tässä moni on kysynyt, miksei keskusta tai joku muu ole tehnyt tätä aikaisemmin, vaikka olemme tästä huolta kantaneet. No, syy on selvä, muutoksia on tapahtunut, ja nyt voimme tehdä tällaisen toimen. Metsästyslaista poistetaan nyt suden ympärivuotinen rauhoitus, ja se auttaa nähdäkseni palauttamaan suurpetojen kasvaneiden kantojen myötä vähentynyttä ihmisarkuutta.

Lopuksi haluan myös kiittää kaikkia tähän lakiin ja nyt tulevaan tilaan vaikuttaneita. Tätä on tehty monta hallituskautta, ja pidän lain jälkeen tätä tilaa huomattavasti parempana.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piisinen.

19.21 **Jorma Piisinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan saamissa lausunnoissa on tuotu esiin susikannan hallitsemattoman kasvun aiheuttavan kohtuutonta painetta maatalousyrittäjille. Moni on lopettanut tai harkitsee lopettavansa tuotannon jatkuvasti kasvavan susiriskin vuoksi. Erityisen vaikea tilanne on ollut lammastaloudelle. Vuonna 24

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

valtion varoin korvattuja vahinkotapauksia oli ennätyselliset 90 kappaletta. Näissä tilanteissa susi tappoi yhteensä 406 lammasta. Viimeisten seitsemän vuoden aikana lampaanlihan tuotanto onkin supistunut noin 40 prosentilla. Ihmisarkuuden väheneminen näkyy muun muassa siinä, että suurpetojen pihakäyntien määrä on kasvanut merkittävästi. Valiokunta pitää tärkeänä, että nyt toteutettava kiintiömetsästys lisää susien ihmisarkuutta ja vähentää pihakäyntien määrää.

Poliisihallituksen lausunnossa todetaan, että suurpedoista erityisesti susi on viime aikoina aiheuttanut säännöllisesti poliisille tehtäviä, joissa suden arvioidaan aiheuttavan vaaraa myös ihmisten hengelle ja turvallisuudelle, ja edelleen, että poliisin antamat suden karkottamis- ja lopettamismääräykset ovat lisääntyneet merkittävästi viime vuosina. Vuonna 22 ja tätä aiempina vuosina luku on ollut alle 20 lopettamispäätöstä koko vuoden aikana, mutta tänä vuonna poliisi on lausunnon antamiseen mennessä joutunut tekemään 150 prosenttia enemmän susia koskevia lopettamispäätöksiä kuin esimerkiksi vuonna 22.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän lain tarkoitus ei ole hävittää susia Suomesta. Suden ympärivuotisen rauhoituksen poistuessa sen suotuisan suojelutason säilyttäminen on tarkoitus varmistaa ajantasaiseen tietoon perustuvalla alueellisella kiintiömetsästyksellä.

Meidän täällä kaupungissa asuvien on vaikea ymmärtää, mitä maaseudulla asuvat ihmiset kokevat susia tai niiden aiheuttamia vahinkoja kohdatessaan. On selvää, että susi ei kuulu ihmisten pihapiiriin, lasten kouluteille eikä lammastarhoihin. Tämä hallitus on nyt tekemässä historiallisen lakiuudistuksen, ja on hyvä, että se näyttäisi nyt vihdoinkin menevän maaliin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

19.23 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! On hyvä, että tätä susipolitiikkaa järjkeistetään ja että kannanhoidollinen metsästys sallitaan. Se on erittäin järkevä toimenpide. Kotieläimet, tuotantoeläimet ja monet lapsetkin ovat pelänneet näitä susia, ja on tosi järkevä, että tähän suuntaan ollaan menossa. Muistan itse lapsena, kun ekan kerran kotipaikaltani läksin kävelemään semmoista lähitietä pitkin. Se oli semmoinen metsäinen tie. Itsekseni läksin kävelemään. Ei ollut vanhempia eikä ketään siinä mukana. Kuinka ollakaan, sieltä metsästä semmoinen aika iso hirvi, sarvipäähirvi, tuli vastaan. Onneksi se vastaan tuleva eläin ei ollut susi. Olisin ehkä pelännyt sutta enemmän kuin sitä hirveä. Tämmöinen tarina jäi itselleni mieleen.

Samalla tavalla kun nykyajan lapsetkin jo susia kohtaavat tuolla tiellä, niin ei se kovin kiva juttu ole. Olen kyllä omassa pihassanikin nähnyt suden, niin että kyllä niitä susia on. Tosi hyvä, että tähän kannanhoidolliseen metsästykseseen ollaan nyt menossa.

Vähän ihmettelin tuossa äsken, kun kuulin keskustelua, että SDP olisi yrittänyt estää tämän esityksen etenemistä. Vähän sitä kyllä kummastelen, onko tämä tosiaan totta, mutta näin se ilmeisesti oli. Tosi hienoa, että tähän suuntaan ollaan menossa. Susi ei kuulu pihapiiriin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen, vastauspuheenvuoro.

19.25 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustajalle sen verran sanon, että tämä ei ole totta: SDP ei ole estänyt tämän asian etenemistä. Tätä mietintöä kun valiokunnassa itsekkin olen ollut mukana tekemässä, niin

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

voin sanoa, että SDP ei ollut estämässä mietinnön valmistumista tai tekemistä tai muutenkaan viivästyttämässä nimenomaan tämän mietinnön kohdalla. Olemme sen kannalla olleet. Toki meillä on oma lausumaehdotus, joka liittyy karhun ja ilveksen metsästykseen. Se on eri asia, mutta suden kohdalla olemme mietinnön takana. Toki koko paketin kohdalla olemme mietinnön takana, ja emme ole olleet estämässä emmekä viivästyttämässä. Tämän korjaan teille nyt tässä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

19.25 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Suomessahan on kokemusta suden kiintiömetsästyksestä. Sitä on tässä viime vuosikymmenen aikana yritetty, ja kun metsälle tuossa kymmenen vuotta sitten päästiin, niistä kokemuksista kannattaisi ottaa opiksi. Silloinhan metsästäminen johti sekä kannan romahtamiseen että pihasukien määrän lisääntymiseen, eli laumat hajotettiin, yksinäiset sudet lähtivät vaeltelemaan, tulivat pihokille, aiheuttivat vaaraa.

Jos tämän esityksen perusteena ovat aidosti ne vaaraa aiheuttavat sudet, niin eikö silloin kannattaisi se metsästys kohdistaa edelleenkin näiden poikkeuslupien avulla nimenomaan yksilöihin, niihin vaaraa aiheuttaviin susiin, kuin kokonaisesti laumoihin, mistä moni ei ole edes aiheuttanut vaaraa. Tämä on ristiriitaista, ja mielestäni tässä vähän myös leikitään turvallisuudella. Otetaan aikamoista riskiä sekä suden kannan säilymisen kantilta, mutta myös sen suhteen, että mitä tämä tarkoittaa turvallisuuden kannalta. En itse ainakaan toivo, että näemme hajonneita laumoja ja yksinään liikkuvia, laumasta erkaantuneita susia ihmisten pihokilla.

Sitten tätä esitystä on perusteltu metsäpeuroilla, ja se on tuotu esille sudenmetsästystä koskevan alkuperäisen esityksen perusteluissa, mutta myös täällä puheissa. Nythän täytyy muistaa, että susi on erittäin uhanalainen laji ja metsäpeura on silmällä pidettävä laji. Aika nurinkurista politiikkaa on se, että uhanalaisempaa lajia poistetaan vähemmän uhanalaisen lajin tieltä. Fakta on myös se, että me tiedämme Suomessa, että syy metsäpeuran ahdinkoon on totta kai se, että meillä on porotaloutta, ja näitä lajeja pidetään erillään, jotteivat ne sekoitu, mutta erityisesti se, että Suomen metsät, jotka ovat metsäpeurojen elinympäristö- ja laidunpaikkoja, ovat pirstoutuneet, ja niitä on hakattu viimeisten kymmenen vuoden aikana niin, että nämä elinympäristöt ja laidunalueet ovat kadonneet, eli pitäisi kyllä sinne vaikuttaa, aitoon juurisyyhyn.

No, sitten kysyisin edelleen sitä, että jos susi todella kuuluu Suomen luontoon, niin minne se kuuluu, koska nyt on käynyt ilmi, että se ei saa olla siellä, missä on asutusta, se ei saa tulla lähellekään asutusta, ei edes kulkea pellon poikki ohi, se ansaitsee napin otsaan, kuten täällä on sanottu, mutta sitten se ei saa myöskään olla siellä metsissä, koska siellä metsissä taas täytyy pystyä metsästyskoirien juoksemaan vapaana. Eli kyllä vaikuttaa siltä, että aidosti sudelle ei ole paikkaa. Vielä haluan sanoa sen, että kun tulin eduskuntaan vuonna 2019, susia oli silloin parisataa ja myös silloin haluttiin alkaa karsimaan susien määrää, eli edes tämä 200 ei ollut riittävän pieni määrä, vaan sitäkin on haluttu vähentää. Eli kyllä epäilen sitä, että tässä olisi aito halu säilyttää susi Suomen luonnossa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

19.29 **Mikko Ollikainen r:** Ärade fru talman! Äntligen, kan vi nu konstatera. Under de åren som jag har varit här i riksdagen har vargfrågan varit aktuell, egentligen redan före det. Bland annat då jag jobbade som kommundirektör hade vi också varg som sprang i Oravais. Där fanns en genuin rädsla — i Oravais men också i Maxmo skärgård — kring vad vargen kan göra, och det ledde också till skolskjutsar på grund av det här.

Men nu går vi över till stamvårdande jakt, och det här är väldigt efterlängtat. En viktig del i det här är förstås att vargen inte hör hemma i tätbebyggelse. Visst, den hör till Finlands fauna, men inte i tätbebyggelse, så att folk vågar gå ut och gå, så att dagisgrupper kan vara ute och få frisk luft. Det är en väldigt viktig sak. Bland annat i min hemby och -kommun har vi för tillfället haft en hel del varg, och det har skapat mycket oro.

Det här är ett steg i rätt riktning, att man har tillit till myndigheterna att berätta var man har sett de här olika vargarna, var de har rört sig. Det här är ett väldigt bra steg mot en balanserad rovdjurspolitik, som jag ser det, och det är socialt accepterat.

Kiitoksia valiokunnalle tästä mietinnöstä. Aika nopeasti te teitte sen, ja minun nähdäkseni lopputulos on hyvä. Prosesseista on puhuttu, mutta näen, että tämä lopputulos on todella tärkeä. Just susien ihmisarkuus, se, että se on vähentynyt, on huolestuttavaa, ja siitä näkökulmasta tämä kannanhoidollinen metsästys on tärkeä. Hienoa, että tämä hallitus on saanut tukea myös muista puolueista ja me saadaan tämä edistettyä. [Tuomas Kettunen: Keskusta tukee!] Itse asiassa viime kaudellakin äänestettiin tästä asiasta, silloin muistaakseni oli kansalaisaloite, mutta nyt sitten on yhteinen näkemys tästä. Myös se, että me pystytään tekemään päätöksiä tässä eduskunnassa, on tärkeä signaali myös meidän kansalaisille tässä suhteessa tästä eteenpäin.

Suuret kiitokset vielä kerran valiokunnalle. Uskon, että tämä kannanhoidollinen metsästys osaltaan sitten vähentää näitä käyntejä pihossa ja pystytään jatkamaan hyvää suurpetopoliittikkaa tulevaisuudessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.32 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tämä on tietysti, kuten aikaisemminkin olen puheenvuorossa itsekin tuonut esiin, tunteita herättävä asia ja syystäkin, ja niin sen tietysti kuuluu ollakin. Haluan vielä sen sanoa tässä, että tässä käsittelyn aikana hallituspuolueista on myös SDP:tä osin kiitelty siitä yhteistyöstä, mitä valiokunnassa olemme tehneet. Toki parissa puheenvuorossa tällainen epäilyksen varjo langetettiin SDP:n ylle, että mitähän mieltä me nyt olemme ja haluammeko me viivästyttää. Haluan vieläkin korostaa sitä, että SDP toki esitti omassa käsittelyssään ja teimme valiokuntakäsittelyssä sd:n edustajien toimesta vastalauseen lausumaehdotuksen, joka liittyy karhun ja ilveksen metsästyksen. Vastalauseen lausumaehdotus kuuluu seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee karhun ja ilveksen kiintiömetsästyksen erillisenä esityksenä hyvän lainvalmistelun sääntöjen mukaisesti riittävine kuulemisaikoinen.” Tämähän ei siis torppaa sitä, mitä hallitus itse toteaa mietinnössään, että maa- ja metsätalousministeriö valmistelee viipymättä asetusta, jota tarvitaan karhun ja ilveksen rauhoituksesta poikkeamiseen alueelliseen kiintiöön perustuvalla metsästyksellä.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Sen haluan todeta, että olimme mietinnössä todellakin koko tämän paketin takana ja tulemme olemaan tässä salissakin, eli nämä epäilykset varjot kannattaa jo vetää sivuun SDP:n yltä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.33 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Olen kuunnellut tässä illan työhuoneessani tätä keskustelua, ja täytyy sanoa, että kun kaikkiin asioihin tämä eduskunta olisi yhtä intohimoisesti suhtautunut, niin meillä olisivat monet asiat ehkä hieman paremmin ja niitä käytäisiin aivan perinpohjaisesti lävitse, niin kuin tätä käydään. Tämä on sinänsä hyvä asia.

Itselläni on kokemus, kun tätä nuoruutta on kulunut vähän enemmän, että 60-luvulla Pohjanmaalla oli tällaisia susijahteja ja eräs aamu meidän kotipiikan keittiönikkunan alta susi juoksi ja meni tulvivan joen ylitse, ja se oli harvinainen tapahtuma silloin Pohjanmaalla. Silloin siitä syntyi semmoinen iso susijahti siellä Pohjanmaalla. Miksi siellä oli susia? Venäjältä tuli tällaisia vaelluksia, ja niistä yksittäisiä tuli sinne Pohjanmaalle. Siellä oli peräti 500 metsästäjää metsästävänsä sitä yhtä sutta. Se oli tällaista silloin 60-luvulla. Täytyy sanoa, että se herätti kyllä aika paljon semmoisia tunteita myös silloin, ja susia ei ollut niin paljon Suomessa kuin tällä hetkellä on. Silloin se oli aika lailla pieni kanta. [Petri Huru: Silloin niistä maksettiin tapporahaa!]

Tosiasia on, että tämä on semmoinen asia, että me tasapainoilemme nyt tässä erittäin tärkeiden asioiden välillä, kannanhoidollisen metsästyksen ja sitten sen, kuinka koulutie ja kotipiikat ovat turvallisia. Tämä on semmoinen yhtälö, joka pitää tässä pystyä sovittamaan. Olen tyytyväisenä pannut merkille sen, että kaikki ovat sitä mieltä, että luonnon monimuotoisuuden kuuluu erilaisia eläimiä ja sitä kantaa on vaalittava ja se pitää pitää yllä mutta sitten pitää huolehtia myös siitä, että lapset voivat olla turvallisesti kotipiikalla ja voidaan kotieläimiä ja muita kasvattaa. Tämä tasapaino on tässä se vaikein asia. Siellä, missä niitä kohtaamisia tapahtuu, heillä on ihan henkilökohtaisia kokemuksia, ja sitten taas niiden kohdalla, joilla ei ole, tietopohjan ja muun kautta haetaan sitä ratkaisua. Tässä mielessä tämä keskustelu on ollut varmasti paikallaan.

Itse tuen niitä, mitä SDP on esittänyt tämän prosessin yhteydessä. Tämä kannanhoidollinen metsästys on järkevää suden osalta, ja ehkä myös sitten karhunkin osalta.

Kiinnitti tosiaan huomiota se, kun tuolla rauhassa kuuntelin omassa työhuoneessani ja kirjoitin joulukortteja, kuinka kiihkeätä välillä tässä oli se tunnelma, ja hyvä niin, mutta tämä on menossa ihan asiallisessa käsittelyssä eteenpäin, ja lopputulos varmasti tyydyttää hyvin enemmistöä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

19.36 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Myös luontoa koskevat päätökset pitäisi tehdä tietoon eikä tunteeseen pohjaten. Nyt tuntuu, että tämä lainsäädäntö on edennyt pelko edellä tai jopa petoviha edellä.

Minä luen vielä pätkän täältä arviointineuvoston kommentteista lainsäädäntöön: ”Kaikki vaikutusarviot puuttuvat. Hallituksen esityksessä ei ole arvioitu nykytilaa eikä sitä, millaisia vaikutuksia lainsäädännöllä olisi suteen osana Suomen luontoa, millaisia

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

vaikutuksia sillä olisi suden aiheuttamiin haittoihin, voitaisiinko ongelmia ratkaista toisin ja ketkä lainsäädännön muutoksista hyötyisivät ja millä tavoin.” Arviointineuvosto on todennut puutteiden olevan niin merkittäviä, ettei esitys täytä lainvalmistelun perusvaatimuksia, ja toki koskee näin sitten myös näitä valiokunnan itsensä lisäämiä eläimiä: karhua, ilvestä, saukkoa. Nämä aivan samat vaikutusten arviot puuttuvat myös näistä. Huolestuneena kansanedustajana kysyn: onko tämä tapa? Ministeri lehdessä kertoo, että tälle lain eteenpäin viemiselle on suuri eduskunnan tuki. Meillä ei ole yleensä riittänyt lainvalmistelussa se, että enemmistö jotakin haluaa, vaan me ollaan haluttu aina valmistella ne lait huolellisesti, kuulla niiden vaikutusarviot ja kuulla myös ministeriön vastineet, jos valiokunnassa tulee joitakin uusia esityksiä, ja sitten muokata pykäläiä sillä tavalla, että ne oikeasti ovat toimivaa lainsäädäntöä. Nyt tällaista prosessia, johon me olemme tottuneet, ei olla käyty. Tämä on hyvin huolestuttavaa. Kysyn teiltä hallituspuolueiden kansanedustajilta ja myös oppositiolta, joka tässä on mukana: ollaanko muussakin lainsäädännössä menossa tällaiseen hutiloivaan prosessiin, jossa vain enemmistön kanta ratkaisee, ja tiedosta ei niin väliä?

Ei ole epäilyksen varjoa, SDP, sen suhteen, kun olitte huolissanne, etteikö teiltäkin löytyisi intoa näitä petoeläimiä, suojeltuja petoeläimiä, Suomesta metsästää. Kyllä se on käynyt teidän esityksistänne ilmi. [Lauri Lylyn välihuuto]

Olen sitä mieltä, että EU:n täytyy puuttua asiaan, kun tällä tavalla aika avoimestikin meidän keskustelussa myös kansanedustajat ovat sitä mieltä, että nämä mahdolliset EU:n sakot ovat hyvin pieniä ja niitä ei tarvitse huomioida, tai että direktiivin voi sivuuttaa, ja sitä arviota ei myöskään ole tehty, että miten tämä EU:n luontodirektiivin kanssa sopii yhteen.

Oikeastaan vielä yksi kysymys mahtuu tähän: onko tässä mietitty, miten metsästäjiä koulutetaan, että he näistä susilaumoista tunnistaisivat nämä eri roolissa olevat lauman jäsenet, jotta ei aiheutettaisi enempää turvallisuusriskiä tällä lailla?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Huru.

19.40 **Petri Huru ps:** Arvoisa rouva puhemies! Aluksi haluan kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa tästä metsästyslain muutoksesta, jossa olen itsekin ollut varajäsenenä osassa kokouksista. Poliisin antamat suden karkottamis- ja lopettamismääräykset ovat viime vuosina kasvaneet merkittävästi. Vuonna 25 poliisi on joutunut tekemään jo 50 lopettamispäätöstä, kun aiempina vuosina määrä on ollut alle 20. Tämä kehitys johtuu susikannan kasvusta ja sen ihmisarkuuden vähenemisestä. Poliisin näkemyksen mukaan metsästyksellä voidaan ennaltaehkäistä uhka- ja vaaratilanteita, sillä metsästys lisää susien ihmisarkuutta.

Susikannan kasvu aiheuttaa vakavia seurauksia maataloudelle. Erityisesti lammastaloudessa tilanne on kriittinen. Vuonna 24 korvattiin 90 vahinkotapausta, joissa susi tappoi yhteensä 406 lammasta. Tänä vuonna tilanne on entistä pahempi. Lampaanlihan tuotanto on supistunut seitsemässä vuodessa 40 prosenttia susiriskin vuoksi. Myös porotaloudessa vahingot ovat kasvaneet rajusti. Vuonna 2000 susi tappoi 270 poroa mutta vuonna 25 jo lähes 2 000 poroa, mikä tarkoittaa lähes 2,8 miljoonan euron korvauksia.

Arvoisa puhemies! Tilanne uhkaa myös metsästyskulttuuria ja koiraharrastusta. Suomessa on yli 80 000 metsästyskäytössä olevaa koiraa, mutta joillakin alueilla

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

metsästys- ja koetoiminta on liian riskialtista. Näin ollen koirien käyttö metsästyksessä ei ole mahdollista, ja koiria on jo kuluvanakin vuonna kuollut susien hyökkäyksissä useita kymmeniä. Ihmisten ja koirien turvallinen liikkuminen luonnossa on turvattava, ja tällä metsästyslain muutoksella edistetään turvallisuutta. Myös valiokunta katsoo, että hallituksen esityksen toteutuminen on välttämätöntä sisäisen turvallisuuden, kotieläintalouden ja metsästyskulttuurin turvaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Vuoden 26 alueelliseen kiintiöön perustuva metsästys, jonka kiintiö on siis 100 yksilöä, ei alustavan mallinnuksen mukaan pienennä kantaa alle suotuisan suojelutason, jonka määrittely perustuu ajantasaiseen tieteelliseen tietoon ja muun muassa DNA-näytteiden keräämiseen ja tutkimiseen. Mitä tulee suden kannanhoidolliseen metsästykseseen, valiokunta pitää tärkeänä, että Metsähallitus mahdollistaa metsästyksen valtion mailla ja päivittää metsästysvuokrasopimukset kattamaan suurpetojen metsästyksen kaikilla maillaan. Kiintiömetsästyksen kohdentaminen reviireille taas ehkäisee vahinkoja ja perhelaumojen hajoamista.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on käsitellyt myös karhun ja ilveksen kannanhoidollista metsästystä. Toistuvat valitukset ovat käytännössä estäneet metsästyksen, mikä uhkaa johtaa karhukannan kaksinkertaistumiseen seitsemässä tai kahdeksassa vuodessa. Pelkkä vahinkoperusteinen poikkeuslupamenettely ei riitä hallitsemaan suurpetojen kantojen kasvua eikä sosiaalisia, taloudellisia ja ekologisia ongelmia. Karhukannan suotuisan suojelun viitearvo on 1 400 yksilöä, ja molemmat kannat, karhun ja ilveksen, ovat suotuisalla tasolla, vaikka ilvekselle sitä ei ole määritetty. Poliisihallituksen mukaan suurpetotilanne on hälyttävä. Karhuihin liittyviä karkotus- tai lopetuspäätöksiä tehtiin vuonna 22 yhdeksän mutta vuonna 25 jo noin 60. Poliisihallitus kannattaa suurpetojen kannanhoidollista metsästystä.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Suurpetojen kantojen hallinta on tärkeää myös luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Perinnebiotoopit ovat Suomen uhanalaisimpia luontotyyppisiä, ja lähes neljäsosa uhanalaisista lajeista elää niillä. Laidunnuksen ja siten myös luonnon monimuotoisuuden turvaaminen edellyttää suurpetokantojen sääntelyä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

19.44 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Ihan vain muutama huomio tästä keskustelusta.

Edustaja Pitko tuossa totesi näin, että suden kannan säilymisen osalta otetaan riski, jos tämä kannanhoidollinen metsästys nytten sallitaan. Tässä edustaja Lyly muisteli 1960-lukua, kun sinne Etelä-Pohjanmaalle asti oli yksi susi eksynyt sieltä itärajan pinnasta, kun Venäjältä päin tulee tänäkin päivänä susia meille Suomen puolelle. Eli huoli pois, kyllä susikanta tulee pysymään elinvoimaisena, koska se on samaa geeniperimää Venäjältä tulevien susien kanssa. Ja nytten kun puhutaan Venäjästä, niin kyllä siellä Venäjän Karjalassa tällä hetkellä kannanhoidollinen metsästys on jäissä, koska siellä ei ole niitä metsästäjiä, jotka metsästävät näitä susia, ja sieltä vaan valuu tänne Suomen puolelle susia. Se on nähty tällä hetkellä poronhoitoalueella, kuinka sinne on myönnetty yllättävän paljon susilupia poikkeusluvalla.

No, sitten tämä toinen asia, mistä meidän, Suomen kansanedustajien, aidosti pitäisi olla huolissaan, on tämä metsäpeura, Kainuun metsäpeura ja Suomenselän metsäpeura. Se on

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

tällä hetkellä silmällä pidettävä laji, mutta kyllä todellisuus vain on se — ja tähän on tutkimustietoaakin — että susi, kuulkaa, niitä kohta uhanalaisia metsäpeuroja syö. Jos me emme nyt ala tekemään toimenpiteitä elikkä kannanhoidollista metsästystä sekä sudelle että karhulle, niin kyllä meillä tulee olemaan iso ongelma edessä sen suhteen, kuinka me pelastamme uhanalaisen Suomen metsäpeuran, joka siellä Kainuussakin asustaa.

Kun sitä tutkimustietoa täällä on niin paljon peräänkuulutettu, niin sitä tästä metsäpeurasta löysin vuodelta 2021 Helsingin yliopiston maisteriohjelmaturkielmasta, ja täältä luen ihan lyhyen pätkän, rouva puhemies: ”Suomessa elävästä neljästä suurpedosta susi (latinaksi *Canis lupus*), karhu (latinaksi *Ursus arctos*), ilves (latinaksi *Lynx lynx*) ja ahma (latinaksi *Gulo gulo*) saalistavat metsäpeuroja jossain määrin. Merkittävin saalistaja on susi.” Tämä on Kojolan tutkimuksesta vuodelta 2009. ”Luonnonvarakeskuksessa tutkitaan metsäpeurojen kuolleisuutta satelliittipannoitettujen metsäpeurojen avulla. Vuosina 2009—2019 pannoitetuista ja kuolleista 82 metsäpeurasta suden aiheuttama kuolleisuus oli muihin suurpetoihin verrattuna suurin. Suden aiheuttamia kuolemia aineistossa oli 47, eli 59,2 prosenttia aineistosta.” Ja suluissa oli ”Luonnonvarakeskuksen julkaisematon aineisto”. Elikkä kyllä sitä tutkimustietoa on, että sudella on merkittävä vaikutus Suomen metsäpeuran vähenemiseen.

Puhemies! No, tässä nyt näitä vaikuttavuusarvioita tulemme näkemään, kun tämä kannanhoidollinen metsästys alkaa, [Puhemies koputtaa] ja uskon, että suurpetoihin liittyvät vahingonkorvaukset tulevat tässä yhteiskunnassa vähenemään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mattila.

19.48 **Hanna-Leena Mattila kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Olen metsästäjän vaimo, jonka tuttaviiin kuuluu niin lammastilallisia kuin muitakin maaseudulla asuvia ihmisiä, joidenka elämänpääriin sudet vaikuttavat. Susi on osa suomalaista luontoa, ja se on uljas eläin, joka kuuluu erämaahan. Mutta yhtä tärkeää on sanoa ääneen se, mitä maaseudun ihmiset kokevat: susi ei kuulu perheiden pihoille, eikä se saa aiheuttaa pelkoa lasten koulutielle, kotipihoille tai tuotantoeläinten laidunmaille. Keskustassa me puolustamme sekä luontoa että ihmisten oikeutta turvalliseen arkeen.

Tilanne on muuttunut nopeasti, sillä susikanta on kasvanut lyhyessä ajassa rajusti. Kotieläin- ja tuotantoeläinvahingot ovat nousseet tasolle, jota ei voi enää sivuuttaa. Lammastiloilla susien tappamien eläinten määrä ylitti viime vuonna 400, ja tapausten määrä kasvaa edelleen. Porotaloudessa vahingot ovat jo lähes 2 000 poron tasolla, ja tämä tarkoittaa lähes kolmen miljoonan euron tappioita. Metsästyskulttuuri puolestaan on alueilla romahtanut, kun koirien kanssa liikkuminen on käynyt mahdottomaksi. Tämä kaikki heikentää luottamusta hallintoon ja lisää turvattomuutta ihmisissä, jotka pitävät koko maan ruokaturvaa yllä. Siksi toimia on tehtävä, ja siksi keskusta tukee metsästyslain muutosta, jossa suden ympärivuotinen rauhoitus poistetaan ja rauhoitusajasta säädetään jatkossa metsästysasetuksella.

Arvoisa puhemies! Tässä metsästyslain muutoksessa ei ole kyse susivihaisuudesta vaan järjen ja tasapainon palauttamisesta. Euroopan unionin luontodirektiivin muutos velvoittaa meitä päivittämään lainsäädäntöämme, ja tämä esitys saattaa Suomen viimein samalle viivalle muiden jäsenmaitten kanssa. Maa- ja metsätalousvaliokunta on esittänyt perustellusti, että myös karhun ja ilveksen kannanhoidollinen metsästys tulee mahdollistaa alueellisten kiintiöitten kautta, ja tämä on keskustan mielestä oikea ja vastuullinen linja.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Kannanhoidollinen metsästys ei ole uhka luonnolle, päinvastoin. Se palauttaa petojen ihmisarkuutta, turvaa kotieläimet, mahdollistaa laidunnuksen ja varmistaa tärkeän metsästyskulttuurimme jatkumisen. Se on myös edellytys sosiaalisesti kestäväälle suurpetopolitiikalle, jota Orpon hallitus on linjannut ja jota keskusta tukee. Me keskustassa haluamme Suomen, jossa susi elää erämaassa ja jossa ihminen voi elää kotipihallaan ilman pelkoa. Siksi tarvitaan tämä laki, tarvitaan selkeät kiintiöt ja tarvitaan riipeä toimeenpano. Näin turvaamme sekä luonnon monimuotoisuuden että maaseudun elinvoiman, elinkeinot ja perheiden arjen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Jari.

19.51 **Jari Koskela ps:** Kiitoksia, rouva puhemies! Kiitoksia valiokunnalle ja kiitoksia myös täällä salissa puheenvuoroja pitäneille. Tämä on ollut erittäin mielenkiintoista kuunneltavaa ja hyödyllistäkin. Kaiken lisäksi täällä on käyty hyvin korkeatasoista keskustelua. Tällaista pitäisi olla ehkä enemmänkin tässä salissa.

Väistämättä omalla kohdallani tulee mieleen eräs tilaisuus kuusi vuotta sitten. Olin tämmöisessä susiseminaarissa, missä Luken henkilöt olivat paikalla, ja tämä asiantuntija suhtautui susiongelmaan hyvin erikoisella ja mielestäni vielä hyvin persoonallisellakin tavalla. Ensimmäisen kerran elämässäni kuulin silloin käytettävän termiä pihasadet. Kysyin häneltä, onko nyt niin, että meidän eläinkantamme on lisääntynyt uudella lajilla, onko meille tullut tämmöinen kuin Lupus piha. No, hän perusteli näkemystään sillä, että eihän siinä nyt mitään ihmeellistä ole, jos susi silloin tällöin piipahtaa maatilojen pihapiirissä.

Arvoisa puhemies! Tämänpäiväisen runsaan keskustelun myötä olemme vakuuttuneita, että susi ei ole pihapiirien eläimistöön kuuluva eläin. Uskon, että monet ongelmat poistuvat erityisesti maaseudulla. Elinkeinonharjoittajat kiittävät, kansalaiset kiittävät, nuoret koululaiset saavat rauhan ja elämä pääsee taas jatkumaan ilman susien aiheuttamaa pelkoa. Minä uskon, että tämä on sellainen, minkä me kaikki täällä kyllä allekirjoitamme.

Mutta olen ihan vakuuttunut myös siitä, että myös tämä kohde, mistä puhutaan, myös susi kiittää siitä, että se saa tai joutuu nyt siirtymään juuri sinne, mihinkä se kuuluukin, sinne metsien siimeksiin. Ne ovat olleet perinteisesti susien asuma-aluetta, ja siellä niiden on myöskin hyvä elää, ei pihossa. [Krista Mikkosen välihuuto] En usko, että sudetkaan niin mielellänsä niitä koiria ja lampaista raatelevat. Niitä ajetaan sitten takaa siinä, ja on tämä pelon ilmapiiri. Elikkä näillä päätöksillä, mitä tässä tehdään, haluamme myöskin samalla rauhoittaa sudelle oman elinympäristön. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

19.54 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Edustaja Pitko täällä useaan kertaan kysyi, missä ne sudet saisivat nyt sitten olla, ja nyt ehkä ensimmäinen vastaus tuli tästä edustaja Koskelalta, että siellä metsässä saavat olla, [Jari Koskela: Kyllä, ei pihapiireissä!] mutta toisaalta aika paljon täällä on puhuttu myös siitä, että se, että susi käy metsästyskoirien kimppuun, on tässä yksi suuri ongelma ja siksi näitä petoja pitää vähentää. Niin että saa nyt nähdä sitten, miten mahtaa olla, saavatko ne siellä metsässäkään sitten olla. [Tuomas Kettunen: Entä metsäpeurat?]

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Olen tosi ilahtunut siitä, että täällä on löytynyt nyt paljon luonnonystäviä, metsäpeuran ystäviä ja perinnebiotoopin ystäviä. Todellakin se on ihan totta, että sudella on vaikutusta metsäpeuraan, metsäpeura on yksi suden saaliseläimistä, mutta paljon suurempi kysymys metsäpeuran elinvoimaisen kannan osalta on se elinympäristö [Tuomas Kettunen: Ja liikenne!] ja se, että elinympäristö on pirstoutunut ja laajat avohakkuut ovat aiheuttaneet ongelmia siinä. Toivon, että todella sitten kun täällä puhutaan esimerkiksi avohakkuiden rajoittamisesta tai vanhojen metsien suojelusta, saan yhtä laajasti tukea metsäpeurojen ystäviltä tähän kysymykseen.

No, perinnebiotooppien osalta tosiaan ympäristövaliokunta otti tämän omana asiana viime talvena, kun toimin puheenjohtajana siinä. Se on ihan totta, että tämä petokysymys on yksi asia ja varsinkin lammastiloille haasteellinen ja siinä täytyy tehdä toimia, jotta esimerkiksi petoaidat toimivat paremmin, ja on ihan totta, että meillä pitää myös olla toimiva käytäntö siihen, että niitä susia, jotka tulevat sinne laidunten äärelle, pitää pystyä vahinko- ja turvallisuusperusteisesti poikkeusluvilla poistamaan. Tätä on onneksi myös parannettu, ja hyvä näin.

Sitten tietysti näitten perinnebiotooppien osalta toivon todella, että kun siellä hallituksen puolella on nyt paljon perinnebiotooppien ystäviä, niin laitatte Helmi-rahoituksen kuntoon, huolehditte, että laidunkorvaus ja laidunten tukikelpoisuusmääritelmä on vaikka samalla tasolla kuin Virossa, niin että ymmärretään niitten luonnonlaitumien mosaiikkisuus, ja otatte käyttöön erillisiä korvauksia esimerkiksi kuljetusten osalta sinne saaristoon ja niitä muita hyviä keinoja, mitä me luettelimme siinä mietinnössämme. Tämä petoasia on yksi asia, mutta se ei suinkaan luonnonlaitumien tulevaisuuden kannalta ole se ratkaisevin asia. [Tuomas Kettunen: Kyllä se on aika iso osa sitä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

19.56 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Täällä on tullut esille se, että valiokunta on toiminut kiireellä ja sillä tavalla se olisi valiokunnan vika, mutta minä haluan tuoda esille sen, että lausumalla edellytettiin viime keväänä, että hallitus tuo tämän esityksen heti syysistuntokauden alkuun. [Tuomas Kettunen: Kyllä, eduskunnan tahtotila!] Eli voin tällä tavalla todeta, että valiokunta ei ole ehkä mahdollista kiirettä itse aiheuttanut. Jos me aina joudumme siihen tilanteeseen, että nyt pitäisi jotain tapahtua heti tammikuun alussa ja viime hetkillä se tuodaan valiokuntaan, niin meille tulee oikeasti vaikeuksia sitten pysyä näissä niin sanotuissa raameissa.

Edustaja Mikkosella oli rakentava ja hyvä puheenvuoro. Itse jonkun verran olen liikkunut alueella, missä näitä metsäpeuroja on, ja paikallinen väki tietää sen, että kun siellä on nyt susilaumoja, niin siellä ei ole tietyillä alueilla metsäpeuroja, koska ne ovat syöneet ne vasat pois. Ja kun on sanottu, että metsäpeura ei siellä viihdy, mihin edustaja Mikkonen viittasi — hakkuut ja pirstoutuneet metsät — niin se on aivan totta, mutta se ei ole se ainut syy, koska tässä ikääntyneessä polvessa, joka siellä on aikanaan ollut, on parhaillaan metsäpeuroja ollut laumassa noin 70. Eli joskus kannattaa oikeasti kuunnella näitä ihmisiä, jotka siellä ovat kymmeniä ja kymmeniä vuosia seuranneet luontoa ja eläneet tasapainossa. Sitten tutkijat sanovat meille, että metsäpeura ei viihdy siellä. No, ei se varmaan viihdy, jos susi joka kerta syö vasat. Se on todennäköinen syy.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

19.58 **Hanna Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Pahoittelut, teknisiä haasteita saada tämä mikrofoni auki. — Tosiaan metsästyslaista keskustelu on täällä jatkunut aika pitkään tänään, mutta tämä on tosi tärkeä teema, ja tietenkin tämä prosessi on ollut niin poikkeuksellinen ja herättänyt paljon huomiota, että kyllä tästä varmasti syytä täällä on tarkasti myöskin keskustella. Tässä edellä kuvattiin sitä, että kiire on tullut siitä, että hallituksen esitys on tullut hyvin viime tippaan, mutta mielestäni kiireellisyydellä ei voida perustella sitä, että ei nähty sitä vaivaa, että oltaisiin lähetetty tämä edes sinne ympäristövaliokuntaan lausunnolle. Se olisi ihan varmasti ollut mahdollista, ja silti saada tämä laki valmiiksi täällä nyt ennen tämän vuoden istuntojen loppumista. Kyllä täällä olisi ollut valmius ympäristövaliokunnassakin tämä esitys sitten pikaisesti käsitellä. Kyllä se tuntuu siltä, että tämä oli tarkoituksenhenkistä ja ei haluttu, että tässä tarkastellaan tutkittua tietoa, mikä on suden suojelun taustalla.

Tosiaan kaikki kilpistyy tähän suotuisaan suojelun tasoon ja sen määrittämiseen. Nythän maa- ja metsätalousvaliokunta kuuli Luonnonvarakeskusta, ja Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan 500 sutta olisi se pienin elinkelpoinen populaatio lyhyellä aikavälillä. Kanta-arvion mukaan nyt meillä on siis 430 sutta Suomessa, ja kyllä tässä nyt ihan aiheellisesti on sitten huoli siitä, että kun on puhuttu sadan suden metsästämisestä, kuinka sitten mitenkään toteutuu tämä suotuisa suojelun taso. Kyllä tässä mielestäni otetaan iso riski. Tosiaan tämä on nyt sitä tietoa, mitä maa- ja metsätalousvaliokunnassa sen suppean asiantuntijakuulemisen pohjalta on ollut, mutta olisi ollut hyvä, että tätä tosiaan ympäristövaliokunnassakin olisi käsitelty tästäkin näkökulmasta.

Tosiaan nyt tämän sadan suden kiintiön lisäksi vielä tulee sitten tämä suden muu kuolleisuus, ja täällä käsittelyssä muun muassa Suomen luonnonsuojeluliitto esitti, että tästä vuotuisesta kiintiöstä tulisi vähintäänkin vähentää tämä suden muu kuolleisuus. Nythän näin ei olla tekemässä, joten on suuri riski siihen, että Suomen susikanta romahtaa samalla tavalla kuin aiemmin, kun tämä kannanhoidollinen metsästys oli mahdollistettu.

Vielä nostan esiin tämän, että hallituksen esityksessä ei ole säädetty valitusoikeutta alueellista kiintiötä koskien, ja tietenkin sitten ympäristönsuojelusta huolestuneilta kansalaisilta tulee paljon viestiä siitä, että tämä tulee muuttamaan mahdollisuuksia vaikuttaa näihin asioihin.

Vielä se, että valiokunnan tekemien muutosten pohjalta suden lisäksi myös karhu-, ilves- ja saukkometsästys olisi nyt näitten pykälien perusteella mahdollista kiintiöiden pohjalta. Ja nyt sitten samalla kun nämä lajit siirretään näitten alueellisten kiintiöiden piiriin, myös näitten lajien osalta valitusoikeutta näihin lupiin pyritään rajaamaan. Tästä nyt laajasti monet suomalaiset ovat huolestuneita, ja tästä on tullut hyvin paljon viestejä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Huhtasaari, olkaa hyvä.

20.02 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puheenjohtaja! Täällä on 90 prosenttia käytetty kyllä niin hyviä puheenvuoroja, että täytyy ihan kiittää, kun kaikki tiedämme, että tämä on erittäin tunteita herättävä aihe. Kestävä metsästyshän ei ole tarkoitettu suurpetojen hävittämiseen, vaan sen avulla voidaan ylläpitää ekologista tasapainoa, vähentää konflikteja, tukea suojelua ja paikallista taloutta sekä kerätä arvokasta tietoa lajeista. Kyse on hallitusta, suunnitelmallisesta käytöstä, ei liikametsästyksestä.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vammaispalvelulain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 92/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Siellä ensimmäisenä puhujalistalla on edustaja Kemppi. Olkaa hyvä.

Keskustelu

20.03 **Hilkka Kemppi kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Suuri on pettymys tämän lain osalta. Jälleen kerran hallitus leikkaa yli 20 miljoonaa euroa hyvinvointialueiden rahoituksesta — siis hyvinvointialueiden rahoituksesta — tilanteessa, jossa hyvinvointialueet todellakin tarvitsevat rahansa ja ennen kaikkea myös vammaiset ihmiset tarvitsevat palvelunsa. Leikkaamalla ei tule ihmisiä, joilla tarpeet vähenevät, vaan leikkaamalla tulee ihmisiä, jotka eivät ole yhdenvertaisessa asemassa yhteiskunnassa.

Keskustan mielestä säästöjen kohdistaminen heikommassa asemassa oleviin ihmisiin ei ole kertakaikkisesti oikein. Vammaisilta ihmisiltä ei voi leikata edes kaikkein vaikeimpana aikana, koska tarve heidän palveluidensa osalta ei mene pois. Tänään julkaistiin myös Erholan raportti sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisestä. Se ei tarjoa juuri uutta tähän keskusteluun mutta tuo näkyväksi sen, miten hallitus on teettänyt 500 sivua selvitystä korjaustarpeista ja samalla toinen käsi jälleen kerran leikkaa. Nyt järki käteen. Keskusta vaatii tänäänkin parlamentaarista työryhmää sotepalveluiden pelastamiseksi.

Sitten ovat nämä autismi- ja nepsy-kirjoon kuuluvat henkilöt, jotka toin jo tämän lain ensimmäisessä käsittelyssä esille. Tämän lain uudistamisen yhteydessä olisi pitänyt korjata hallituksen virhettä, jossa se poisti autismi- ja nepsy-kirjoon kuuluvat lapset ja nuoret ja ihmiset pois tämän lain piiristä. Tämän seurauksena he eivät ole oikeutettuja palveluihin siinä määrin kuin mitä heidän tilanteensa tarvitsisi. Siksi keskusta esittää lausumaa muun muassa heidän osaltaan.

Arvoisa puhemies! Edellä olevaan viitaten teen vastalauseen 2 mukaisen hylkäysehdotuksen ja ehdotukset kolmeksi lausumaksi. Vastalauseen lausumaehdotuksessa esitämme, että valtioneuvosto seuraa lakimuutoksen vaikutuksia ja vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumista ja antaa tästä selvityksen sosiaali- ja terveysvaliokunnalle keväällä 2028. Toisessa esitämme, että autismi- ja nepsy-kirjon henkilöt pääsevät lain soveltamisalan piiriin ja saavat tarpeidensa mukaisen vammaispalvelulain mukaisia palveluita. Ja kolmannessa valtioneuvosto varmistaisi, että hyvinvointialueilla on riittävät resurssit, jotta vammaiset henkilöt saavat asuinpaikastaan ja elämänvaiheestaan riippumatta yhdenvertaiset vammaispalvelulain mukaiset palvelut. Ajattelen, että nämä lausumat tuovat hiukan inhimillisyyttä tähän lakiin. Ennen kaikkea kuitenkin esitämme hylkäystä vastalauseen 2 mukaisesti sen vuoksi, että laki ei täytä nähdäksemme inhimillisen lain edellytyksiä.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan vastauspuheenvuoro, edustaja Valtola.

20.07 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Kuten pääministeri Orpo tässä salissa on monesti sanonut, niin nyt meillä on tämä riippumaton Erholan selvitys hyvinvointialueiden kehittämisestä, ja pääsemme tästä keskustelemaan, kun pääministeri antaa pääministerin ilmoituksen ensi vuoden puolella asiasta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja haluaako edustaja Kemppi käyttää vastauspuheenvuoron?

20.07 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen kuullut salissa usein hallituspuolueiden edustajilta toteamuksen, että hallitus ei leikkaa, hallitus lisää rahaa sosiaali- ja terveystalouteen. Arvoisat kollegat, teidän julkisen talouden sopeuttamisohjelmassa on 2 miljardilla eurolla leikkauksia sosiaali- ja terveystalouteen, ja yksi rivi siellä koskee myös vammaispalveluita. Kuten totesin, tämä vammaispalvelulaki on kokonaisuus, jonka hallitus toi tänne eduskuntaan. Se karsi sitä viime hallituksen päätösten jälkeen, poisti sieltä nepsy- ja autismitalouteen kuuluvat lapset ja käsitteli muun muassa elämänvaiherajausta ja monia muita asioita tämän lain sisällä. Sen seurauksena hallitus on leikkanut, ja jälleen kerran me toteamme täällä, että hallitus vähentää hyvinvointialueiden rahoitusta. Se näkyy siinä, että ihmiset eivät saa palveluita niin paljon kuin he tarvitsisivat, ja erityisesti heidän pääsemisensä palveluihin viivästyy.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten vielä Valtola.

20.09 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on tällä vaalikaudella lisännyt hyvinvointialueiden rahoitusta 4 miljardia euroa. Alkuperäisissä arvioissa oli, että hallituskauden aikana hyvinvointialueiden kulut nousisivat jopa 6 miljardia euroa, ja tätä kulujen nousua olemme saaneet vähennettyä tosiaan merkittävästi. Mutta tämä on tullut sitä kautta, että hyvinvointialueiden tehtäviä on vähennetty, niin kuin rahoituslaki vaatiikin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt mennään puhujalistalle, ja otetaan hetken päästä sitten noita lisää, jos tarve vaatii. Mutta sitten edustaja Rintamäki.

20.09 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssämme olevan hallituksen esityksen tavoitteena on turvata vammaispalvelulain asema erityislakina ja varmistaa, että palvelut kohdentuvat niille, joilla on vamman tai sairauden vuoksi välttämätön tarve, ei pelkästään ikään liittyvä tarve.

Opposition vastalauseet ovat keskittyneet väitteeseen, että elämänvaihesäännös olisi syrjivä ja johtaisi ikääntyneiden vammaisten oikeuksien kaventumiseen. Tämä ei pidä paikkaansa. Elämänvaihesäännös ei ole ikäraja vaan ohjausväline, joka auttaa arvioimaan yksilöllistä tarvetta suhteessa elämänvaiheeseen. Se estää sen, että vammaispalvelulain kustannukset paisuvat kattamaan tarpeet, jotka kuuluvat normaalisti ikääntymiseen ja joihin on olemassa jo muita palveluja.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Arvoisa puhemies! Opposition kritiikki jättää huomioimatta sen, että ilman täsmennystä vammaispalvelulain soveltamisala hämärtyisi ja hyvinvointialueiden kustannukset kasvaisivat hallitsemattomasti. Tämä ei ole vastuullista taloudenpitoa eikä myöskään vammaisten henkilöiden etu. Jos kaikki ikääntymiseen liittyvät tarpeet siirrettäisiin vammaispalvelujen piiriin, vaarantaisimme lain alkuperäisen tarkoituksen turvata palvelut niille, joilla on vamman tai sairauden vuoksi välttämätön tarve.

Valiokunta on mietinnössään korostanut, että toimeenpanoa seurataan tarkasti ja ohjeistusta täsmennetään, jotta tulkinta on yhdenmukainen ja syrjimätön. Tämä on hallituksen linja. Varmistamme, että laki toteuttaa perusoikeudet ja YK:n vammaissopimuksen velvoitteet.

Arvoisa puhemies! Hallituspuolueet seisovat sen takana, että vammaispalvelulaki pysyy erityislakina eikä siitä tule yleistä vanhuspalvelulakia. Tämä on oikeudenmukainen ja taloudellisesti kestävä ratkaisu. Kannatan hallituksen esitystä ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman poissa. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

20.12 **Hanna-Leena Mattila kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Vammaisten ihmisten arvoa ja oikeuksia ei saisi koskaan laittaa säästöjen puntariin. Heidän elämänsä, osallisuutensa ja ihmisarvonsa eivät ole kuluerä vaan mittari sille, kuinka sivistynyt yhteiskuntamme todella on. Orpon ja Purran hallitus esittää muutoksia vammaispalvelulakiin samaan aikaan, kun se tavoittelee yli 20 miljoonan euron leikkauksia hyvinvointialueilta — leikkauksia, jotka osuvat juuri niihin, joiden elämä jo valmiiksi rakentuu taistelun varaan, leikkauksia, jotka uhkaavat kaventaa palveluita ja sysätä vammaiset ihmiset yleislakien piiriin, vaikka niiden palvelut eivät vastaa yksilöllisiin tarpeisiin. Näin ei voi eikä saa toimia.

Vammaispalvelulaki on tarkoitettu turvaamaan yhdenvertaisuus ja itsemääräämisoikeus, ei rajaamaan niitä. Silti hallitus vie läpi muutoksia, joista edes asiantuntijat eivät ole yksimielisiä, ja vielä tilanteessa, jossa laki on ollut voimassa alle vuoden eikä sen vaikutuksista ole riittävä tietoa. Tämä ei ole hyvää lainvalmistelua.

Keskusta seisoo vammaisten ihmisten rinnalla. Keskustan mielestä palveluiden rahoitus on turvattava, palveluiden jatkuvuus on taattava ja jokaisen vammaisen henkilön yksilöllinen tilanne on arvioitava oikeudenmukaisesti asuinpaikasta ja elämänvaiheesta riippumatta.

Ehdotamme, että hallituksen esitys hylätään. Vaadimme seurantaa, riittäviä resursseja ja varmistusta siitä, että myös autismi- ja neurokirjon ihmiset saavat lain heille lupaamat palvelut. Kannatan edustaja Kempin jo aiemmin tekemää esitystä lain hylkäämisestä, vastalauseita ja lausumia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

20.14 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Vammaispalvelulain tarkoituksena on turvata vammaisille henkilöille välttämättömät erityispalvelut silloin, kun muut palvelut eivät vastaa heidän yksilölliseen tarpeeseensa. Hallituksen esityksen keskeinen muutos on elämänvaiheita koskevan säännöksen lisääminen lain 2 §:ään. Esityksen mukaan elämänvaiherajauksen tarkoituksena on erottaa elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluva

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

avun ja tuen tarve siitä vamman tai sairauden aiheuttamasta välttämättömästä avun ja tuen tarpeesta, johon tulee vastata vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla. Esityksen mukaan ikääntymiseen liittyviä tavanomaisia hoivan ja huolenpidon tarpeita ei kuuluisi kattaa vammaispalveluilla.

Säännös on epämääräisesti kirjoitettu, ja se voi pikemminkin hämärtää rajanvetoa vammaan liittyvän ja tavanomaisen tuen tarpeen välillä erityisesti iäkkäiden vammaisten kohdalla. Vaikka esitys on valiokuntakäsittelyn aikana perustuslakivaliokunnan vaatimuksesta täsmentynyt siltä osin kuin kyse on yksilöllisen arvioinnin perusteista, tämä elämänvaiheen käsite jää yhä edelleenkin tulkinnanvaraiseksi. Kokonaisuutena esitys sisältää merkittävän riskin vammaispalvelujen soveltamisalan kaventumisesta ja palveluihin pääsyn heikentymisestä erityisesti iäkkäiden vammaisten ja iäkkäänä vammautuvien kohdalla mutta myös muissa elämänvaiheissa. Asiantuntija-arvioiden mukaan rajausta ei ole oikeasuhtainen eikä perus- ja ihmisoikeusmyönteinen keino, vaan se voi lisätä epäyhdenvertaista lain soveltamista ja kasvattaisi myös väliinpuotoajien määrää.

YK:n vammaissopimus velvoittaa turvaamaan vammaisille henkilöille yhdenvertaisen oikeuden itsenäiseen elämään, osallisuuteen ja välttämättömiin tukipalveluihin koko elämänkaaren ajan, myös vanhana. YK:n vammaisten oikeuksien komitea ilmaisi Suomelle 3.9.2025 antamissaan suosituksissa huolensa siitä, että vammaispalvelulain 2 §:ään ehdotetut muutokset saattavat sulkea monia vammaisia henkilöitä pois yleissopimuksen edellyttämistä palveluista. Komitea on suositellut Suomea pidättäytymään kokonaan elämänvaiheisiin perustuvista rajoituksista ja varmistamaan, että vammaisten henkilöiden palvelut kehittyvät ilman ikärajoja. Lisäksi komitea on kiinnittänyt huomiota vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisien palvelujen väliseen eriarvoisuuteen ja kehottanut Suomea turvaamaan yhdenvertaisuuden palveluja saavien välillä kotialueesta riippumatta.

On todella surullista, että hallitus tälläkin saralla lähtee leikkaamaan heikommassa asemassa olevia olevilta ihmisiltä, tällä kertaa iäkkäämmiltä vammaisilta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen poissa. — Edustaja Forsgrén.

20.17 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa rouva puhemies! Me olemme erittäin tärkeän asian äärellä tänään vammaisten ihmisten oikeuksia käsittelemässä. Erityisen surullinen olen siitä, että tätä käsittelyä on tehty samasta aiheesta nyt kolmatta kierrosta ja silti lakiesitystä ei ole tehty vammaisten ihmisten oikeuksia turvaten.

Hallituksen esitystä vammaispalvelulain soveltamisalan täsmentämisestä tulee tarkastella erityisesti niiden vaikutusten kautta, joita esityksellä on vammaisten henkilöiden perus- ja ihmisoikeuksien sekä yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Siksi jokainen muutos, joka koskee lain soveltamisalaa, on arvioitava tämän lähtökohdan kautta. Esityksen keskeinen muutos on elämänvaihetta koskevan säännöksen lisääminen lain 2 §:ään. Esityksen mukaan elämänvaiherajauksen tarkoituksena on erottaa elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvan avun ja tuen tarve siitä vamman tai sairauden aiheuttamasta välttämättömästä avun ja tuen tarpeesta, johon tulee vastata vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla.

Arvoisa rouva puhemies! Juuri tämä rajausta on erityisen ongelmallinen hallituksen esityksessä. Ensinnäkin säännöksen konkreettinen lisäarvo jää epäselväksi. Se on

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

epämääräisesti kirjoitettu, ja vaarana on, että se hämärtää entisestään vammaisten oikeuksia. Erityisesti iäkkäiden vammaisten kohdalla riski väärintulkintoihin on ilmeinen. Vaikka yksilöllisen arvioinnin perusteita on valiokuntakäsittelyssä täsmennetty, elämänvaiheen käsite jää edelleen tulkinnanvaraiseksi. Lainsäädännön ei tule nojata tulkinnanvaraisiin perusteluihin tai hyvinvointialueiden vaihteleviin linjauksiin. Vammaisten henkilöiden oikeuden palveluihin tulee olla selkeä ja yhdenvertainen.

Arvoisa rouva puhemies! Kokonaisuutena esitys sisältää merkittävän riskin vammaispalveluiden kaventumisesta. Palveluihin pääsy voi heikentyä niin iäkkäillä kuin muissakin elämänvaiheissa olevilla vammaisilla ihmisillä. Asiantuntijoiden mukaan rajaus ei ole oikeasuhtainen eikä perus- ja ihmisoikeusmyönteinen keino. Sen sijaan se voi lisätä alueellisia eroja ja kasvattaa väliinputojien määrää.

On myös tärkeää todeta, ettei esitys vastaa siihen todelliseen tarpeeseen, joka vammaispalveluiden kehittämisessä on tunnistettu. Esimerkiksi vammaisten lasten itsenäisen elämän tukemiseksi olisi tarpeen säätää lapsen henkilökohtaisesta avusta omana erityispalvelunaan, ei kaventaa palveluja elämänvaihesäätelyllä, joka ei ratkaise nykyisiä ongelmia. Halusin erityisesti ottaa lapset ja nuoret tähän esimerkiksi, koska, niin kuin on hyvä, tämän lain käsittelyn yhteydessä on puhuttu oikeutetusti ikäihmisten palveluista ja tämän riskistä siitä, että heidän osaltaan palvelut heikentyvät, mutta myös on ongelmia lasten ja nuorten palveluitten osalta.

YK:n vammaissopimus velvoittaa meitä turvaamaan oikeuden itsenäiseen elämään sekä välttämättömiin tukipalveluihin koko elämänkaaren ajan. Näiden velvoitteiden tulisi olla lain kehittämisen lähtökohta. Vammaisten oikeuksien komitea ilmaisi Suomelle syyskuussa 2025 eli muutama kuukausi sitten vakavan huolensa siitä, että nyt käsittelyssä oleva muutos voi sulkea monet vammaiset henkilöt pois sopimuksen edellyttämistä palveluista. Komitea suositti nimenomaisesti pidättäytymään elämänvaiheisiin perustuvista rajoitteista ja varmistamaan, että palvelut kehittyvät ilman ikärajoja.

Arvoisa rouva puhemies! Käytännön toimeenpanosta on jo nyt nähtävissä hälyttäviä esimerkkejä. Useilla hyvinvointialueilla on alettu korvata vammaispalvelulain mukaisia subjektiivisia oikeuksia, kuten henkilökohtaista apua, sosiaalihuoltolain tai terveydenhuoltolain mukaisilla palveluilla. Tämä kehitys heikentää vammaisten ihmisten mahdollisuuksia elää itsenäisesti ja osallistua yhdenvertaisesti yhteiskuntaan. Samanaikaisesti liikkumisen tuen palveluita on harmonisoitu tavalla, joka on alentanut vammaispalvelulain mukaista palvelutasoa minimiin. Kun yksilölliset palvelut on sidottu hyvinvointialueiden itse kehittämiin, usein monimutkaisiin hakumenetelmiin, on sosiaalinen pääsy subjektiivisiin oikeuksiin riippunut alueen taloudellisesta tilanteesta, ei yksilön tuen tarpeesta. Tämä on erittäin huolestuttava suunta. On myös huomattava, että vammaispalvelulain toimeenpanosta ei ole vielä riittävää kokemusta. Laki tuli voimaan vasta tämän vuoden alusta. Tässä tilanteessa pikaiset muutokset lisäävät alueellista vaihtelua, vaikeuttavat toimeenpanoa ja heikentävät oikeusvarmuutta. Se, ettei vaikutustietoa vielä ole, on jo itsessään painava peruste sille, ettei soveltamisalaa tule kaventaa tulkinnanvaraisilla kriteereillä.

Arvoisa rouva puhemies! Yhtä lailla hälyttävää on se, että hallituksen esityksen talousvaikutuksiin sisältyy suoraan 20,2 miljoonan euron säästötavoite vuodesta 2026 alkaen. Kun lain tarkoitus on turvata yhdenvertaiset oikeudet, vaarantaa tämä asetelma jo itsessään luottamuksen siihen, että sääntelyä ohjaisivat perusihmisoikeudet eikä taloudellinen näkökulma. Hyvinvointialueiden säästöpaineeet ovat todellisia, mutta niiden

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

ei tule ohjata lakia tavalla, joka kaventaa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten oikeuksia. Juuri näissä olosuhteissa tarvitsemme lainsäädäntöä, joka vahvistaa oikeusturvaa, ei luo lisää tulkinnanvaraisuutta tai heikennä sitä.

Arvoisa rouva puhemies! Vammaispalvelulain tulee olla väline yhdenvertaisuuden toteutumiseen, ei sen kaventamiseen. Esityksen elämänvaiherajaus ei lisää lain selkeyttä eikä paranna palveluiden kohdentumista. Sen sijaan se kasvattaa riskiä, että vammaisten henkilöiden oikeudet heikkenevät ja alueelliset erot syvenevät. Eduskunnan tehtävänä on varmistaa, että Suomi pysyy vammaisten henkilöiden perus- ja ihmisoikeuksien edelläkävijänä, ei etene suuntaan, josta YK on jo varoittanut. Tässä tilanteessa oikea ratkaisu on pidättäytyä esitetystä muutoksesta ja keskittää energia siihen, että jo voimassa olevan lain toimeenpano saadaan toimivaksi ja yhdenvertaiseksi koko maassa.

Edellä olevan perusteella ehdotan, että lakiesitys hylätään ja että hyväksytään vastalauseen 1 mukaiset kaksi lausumaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

20.24 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Pakko sanoa, että oikeistohallituksen moraalinen kompassi on ollut hukassa läpi hallituskauden. Eilen keskustelimme täällä toimeentulotuen leikkauksista, ja nyt voi sanoa, että mitä vaikeammassa asemassa oleva kohderyhmä, sitä todennäköisemmin Purran saksat siihen osuvat, ja tällä kertaa kyse on vammaisista.

YK:n vammaissopimus velvoittaa turvaamaan vammaisille henkilöille yhdenvertaisen oikeuden itsenäiseen elämään, osallisuuteen ja välttämättömiin tukipalveluihin koko elämänkaaren ajan. Se on myös meidän moraalinen velvollisuutemme poliittisina päättäjinä, tai näin ainakin pitäisi olla.

YK:n vammaisten oikeuksien komitea on ilmaissut Suomelle huolensa siitä, että vammaispalvelulain 2 §:ään nyt esitettävät muutokset saattavat sulkea monia vammaisia henkilöitä pois yleissopimuksen edellyttämistä palveluista. Komitea suosittelee Suomea pidättäytymään kokonaan elämänvaiheisiin perustuvista rajoituksista ja varmistamaan, että vammaisten henkilöiden palvelut kehittyvät ilman ikärajoja. Mutta mitä oikeistohallitus tekee? Oikeistohallitus vähät välittävät YK:n suosituksista ja vammaisten oikeuksista. Rikkaiden ja suuryritysten veronalennukset ovat tälle hallitukselle se tärkein prioriteetti, ja niiden kattamiseksi vammaisiltakin on ilmeisesti leikattava. Perussuomalaisethan ovat lupailleet, kuinka he tulevat laittamaan asiat tärkeysjärjestykseen, kun pääsevät valtaan. No, nyt tuo tärkeysjärjestys on selvä, kun ministeri Juuson esityksellä etenkin monet ikääntyneet vammaiset suljetaan kokonaan vammaispalvelulain ulkopuolelle. Raharikkaat kiilasivat tärkeysjärjestyksessä tällä kertaa edelle. Tästä syystä ja edellä pidetyissä puheenvuoroissa nousseiden asioiden johdosta kannatan edustaja Forsgrénin tekemiä ehdotuksia. — Kiitos. [Oskari Valtola pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — No, vastauspuheenvuoroja otetaan yksi tähän, mutta sitten jatketaan kyllä listaa. — Valtola.

20.26 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edellisellä hallituskaudella vasemmistohallitus toi eduskuntaan käsiteltäväksi vammaispalvelulain

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

uudistuksen, jossa oli ikärajaus, joka sitten valiokuntakäsittelyssä poistettiin perustuslaillisten ongelmien takia. Tämä jätti suuren uhkakuvan siitä, että vammaispalvelulaki ei pysy vammaisille tarkoitettuna erityislakina. Nyt Orpon hallitus on tätä korjannut, ja toivottavasti nyt tällä lailla tämä korjaus saadaan maaliin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

20.27 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tänään vietetään YK:n ihmisoikeuksien vuosipäivää. Tämän merkkipäivän tavoitteena on juhlistaa niitä oikeuksia, jotka on turvattu kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa. Päivän tavoitteena on lisäksi muistuttaa siitä, että jokaiselle kuuluu vastuu edistää ihmisoikeuksia. Myös vammaisten oikeudet ovat ihmisoikeuksia, ja jos toimisimme tämän päivän tavoitteiden mukaisesti, niin en ymmärrä, miten voisi päätyä mihinkään muuhun lopputulokseen kuin siihen, että pitää esittää, että tämä lakiesitys hylätään.

Tämä esitys on räikeässä ristiriidassa YK:n vammaisyleissopimuksen kanssa. YK:n vammaisyleissopimus edellyttää meitä toimimaan niin, että voimme tosiasiallisesti edistää vammaisten ihmisten mahdollisuuksia elää itsenäisesti. Tässä valiokunnan mietinnössäkkin lukee, että valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on noussut esiin, että tämä esitys on ristiriidassa tämän vammaisyleissopimuksen kanssa ja myös yleissopimusta valvovan YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien komitean Suomea koskevien kannanottojen ja ratkaisun kanssa. Tämä elämänvaiherajauksen lisääminen vammaispalvelulakiin merkitsisi ikään perustuvaa syrjintää ja olisi ristiriidassa tämän yleissopimuksen 1 artiklaan sisältyvän vammaisuuden määritelmän kanssa. Tämä komitea on huolissaan siitä, että nämä ehdotetut muutokset saattavat sulkea monet vammaiset henkilöt pois vammaisyleissopimuksen edellyttämistä palveluista.

Täällä on puheenvuoroissa jo nostettu esiin ikäänntyneet vammaiset sekä on noussut esiin erityisesti huoli myös näistä neurokirjolla olevista lapsista ja nuorista. On todella tärkeää, että nyt sitten vähintään täällä salikeskustelussa nousevat esiin nämä ristiriitaisuudet, vaikka voi olla, että nyt sitten tässä vaiheessa ei tämän hallituksen esityksen voimaantuloa voida estää. Mutta on tärkeätä, että ainakin jatkovalmistelussa sitten tässä soveltamisessa ja muussa pystyttäisiin huomioimaan näitä asioita. On hyvä, että tässä edellä muun muassa edustajat Forsgrén ja Furuholm esittivät näitä lausumia tähän meidän käsittelyssä.

Tosiaankin meillä on samalla haasteena se, että hyvinvointialueitten vaikea tilanne todennäköisesti haastaa myöskin tämän vammaispalvelulain soveltamista alueilla, ja on vaarana, että sitten siellä resurssipuutteessa pyritään vielä tulkitsemaan mahdollisimman tiukimman kautta sitä, minkälaisia palveluita vammaisille pystytään tarjoamaan. On tärkeää, että meiltä täältä eduskunnasta lähtee vahva viesti siitä, että kaikissa olosuhteissa pyrimme turvaamaan vammaisten henkilöiden yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua tähän yhteiskuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

20.30 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Eduskunnan ihmisoikeusverkoston puheenjohtajana ajattelin minäkin muistuttaa siitä, että tänään vietetään tätä yleismaailmallisen ihmisoikeussopimuksen julistuksen vuosipäivää, eli se solmittiin 10.12. vuonna 48. Tämä YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista on

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

tuorempi. Se tehtiin vuonna 2006, ja Suomi oli yksi ensimmäisistä, jotka olivat mukana allekirjoittamassa sitä heti seuraavana vuonna.

Tämän ihmisoikeusjuhlapäivän tämän vuoden teema on ”aremme oikeudet”, ja näissä sopimuksissa todetaan, että meidän tulee arjessa rakentaa ympärillemme ihmisarvoa ja oikeudenmukaisuuden kulttuuria. Ajattelen, että näissä lausumissa, joita tässä edustaja Forsgrén esitti, on varsin hyvin todettu tämä meidän lainsäädännön suhde näihin YK:n sopimuksiin.

Luen tämän jälkimmäisen lausuman, joka kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa vammaispalvelulain soveltamisen ja palvelujen myöntämiskäytännöt YK:n vammaissopimuksen mukaisesti siten, ettei elämänvaiheisiin tai ikään perustuva arviointi tosiasiallisesti rajoita vammaisten henkilöiden oikeutta sopimuksen edellyttämiin erityispalveluihin ja että mahdolliset rajaavat tulkintakäytännöt korjataan viipymättä.”

Se on tärkeää, että me saataisiin maanlaajuisesti hyvinvointialueille hyvin yhtenäinen käytäntö. Jo kunta-aikaan meillä oli haasteita siinä, että eri kunnat tulkitsivat palveluita eri tavalla ja myös taloustilanteensa mukaan mahdollistivat eri palveluihin pääsyä.

Meidän eduskunnan ihmisoikeusverkosto kuuli eri ikääntyneitä vähemmistöjä. Siellä oli sukupuoli-, seksuaalivähemmistöjä, romaneja, saamelaisia, vammaisia henkilöitä ja vieraskielisiä vanhuksia. Se yksi seikka, joka tästä tapaamisesta tai tilaisuudesta nousi esiin, oli se, että jos useampi tällainen päällekkäinen vähemmistöstatus osuu yhdelle ihmiselle, niin silloin se asema ja palveluiden saanti on yleensä vielä vaikeampaa ja heikompaa. Ikääntyneissäkin on monta sellaista erityisryhmää, joihin meidän palveluissa ei ehkä olla vielä niin varautuneita ja joissa ei olla niin osaavia.

On hyvä, että sitten kun tämä lainsäädäntö tulee, niin tätä käytäntöä seurataan tarkkaan ja katsotaan, että palvelun tarve oikeasti voitaisiin täyttää, katsotaan, miten tämä arjen sujuvuus menee, ja katsotaan, että ihmisarvoinen arki ja oikeudenmukaisuuden kulttuuri toteutuisivat.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén.

20.33 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa rouva puhemies! Haluan vielä täsmentää, minkä takia tämä hallituksen esitys on juuri tässä ajassa hyvin ongelmallinen.

Hallitus teki jo ensimmäiset muutokset tämän vuoden alussa voimaan tulleeseen vammaispalvelulakiin, jolla ohjattiin ensisijaisesti vammaisia sosiaalihuoltolain piiriin. Mitä tarkoittaa sosiaalihuoltolain piiri? Se tarkoittaa niitten palveluitten piiriä, missä me kaikki muutkin ihmiset olemme, ja mitkä maksavat. Nyt aikaisemmin siinä Marinin hallituksen esityksessä oli vahvemmin subjektiiviset oikeudet eli vammaispalvelulain piirissä olevat palvelut. Ja mikä ero näillä sitten on? Nämä palvelut ovat vammaisille lähtökohtaisesti ilmaisia. Tämä nyanssi on johtanut siihen, että hyvinvointialueet ovat alkaneet soveltaa lakia niin, että aika monia vammaisia, jotka ennen ovat olleet siellä vammaispalvelulain piirissä, on yhtäkkiä alettukin siirtämään sinne sosiaalihuoltolain piiriin. Heidän palveluitaan on heikennetty. Tästä lähtökohdasta nyt, kun hallitus tekee vielä tämän elämänvaiherajauksen, se vielä entisestään siirtää ihmisiä ja erityisesti ikäihmisiä sinne sosiaalihuoltolain piiriin. Sieltä nousee se aito huoli, että jos olet vammainen, joka on ikääntynyt, niin toteutuvatko sinun vammaispalveluihisi liittyvät oikeudet. Tähän kysymykseen en ole saanut missään vaiheessa vastausta.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Ihan täällä valiokunnan mietinnössä nostetaan tämä ihan sama huoli, minkä itse nostin esille. Sivulla 7 nostetaan esille: ”Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nostettiin esille erilaisia huolia uuden jo voimaan tulleen vammaispalvelulain toimeenpanoon liittyen. Tuotiin muun muassa esille, että lain voimaantulon myötä hyvinvointialueet painottavat vahvasti sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden ensisijaisuutta.” Sivulla 8 sitten valiokunta itse päätyi toteamaan: ”Sosiaali- ja terveystoimi viittaa edellä todettuihin eduskunnan antamiin lausuntoihin sekä aiempaan mietintöönsä ja korostaa, että sekä voimassa olevan lainsäädännön että nyt käsiteltävänä olevan lainmuutoksen toimeenpanoa tulee ohjata niin, että vammaisten ihmisten perus- ja ihmisoikeudet ja oikeus palveluihin tosiasiallisesti toteutuvat.”

Ajattelenkin, että se, mikä tässä on kriittisintä, on se, että vaikka valiokunta tiesi, kuinka vaikea tilanne tällä hetkellä tämän voimassa olevan lain osalta on jo toimeenpanossa, niin silti lähdettiin tekemään uudenlaista soveltamisalaa, joka kaventaa vammaisten ihmisten oikeuksia entisestään. Tämä on erittäin väärä suunta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

20.36 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomi ottaa tällä lakiesityksellä tietoisesti erilaisen suunnan kuin useat naapurimaamme. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa on asetettu selkeät ikäraajat heidän vammaispalvelulaissaan. Meillä tämä elämänvaiherajaus toimii eri tavalla. Hallituksen esityksen ja valiokunnan mietinnönkin pohjalta todetaan, että ketään ei suljeta pois iän perusteella vaan elämänvaihe toimii nimenomaan työkaluna erottaa tavanomainen tuen tarve sellaisesta, joka johtuu vammasta ja jota varten tämä erityislaki on olemassa. Juuri tämä on toisaalta tämän esityksen vahvuus. Se ei kavenna oikeuksia, se noudattaa sitä lain tarkoitusta ja parantaa sen yhdenmukaista soveltamista. Siinähan, kun elämänvaihe muuttuu ikääntymisen myötä toiseksi, niin siellä huomioidaan yksilökohtaisesti myös näitten palveluiden jatkuvuus, ja tämä on sinne kirjattu.

Asiantuntijakuulemisessakin useat tahot korostivat, että esitys selkeyttää rajapintaa yleisten palveluiden ja vammaispalveluiden välillä ja sitä kautta vahvistaa oikeusturvaa ja parantaa etenkin vammaisten lasten, nuorten ja ikäihmisten asemaa.

Edustaja Forsgrén toi tämän taloudellisen puolen esille, mutta kun tätä vammaispalvelulakia tällä hallituskaudella ensimmäisen kerran lähdettiin muuttamaan, niin erityisesti huoli oli siitä, riittävätkö työvoima ja palvelut, jos tämä vammaispalvelulain soveltamisala kasvaa liian laajaksi. Nyt näillä useammalla lakiesityksillä sitä on rajattu, ja toivottavasti nyt tämä on selkeä kokonaisuus, millä voidaan mennä eteenpäin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén.

20.39 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa rouva puhemies! Ajattelen, että yksi keskeinen ongelma on se, että hallituksen omat tavoitteet lakiesityksen osalta eivät toteudu. On nostettu hallituspuolueen edustajan suulla se, että osa asiantuntijoista näki tämän elämäntaparajauksen mahdollisena. Näin on. Se oli aika pieni joukko, mutta muutama. Mutta hekin nostivat esille sen, että se hallituksen tavoite ei toteudu johtuen siitä, että se lainsäädäntö on niin epätarkka ja monitulkintainen, mikä juuri johtaa siihen, että

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

hyvinvointialueilla tullaan tulkitsemaan sitä lainsäädäntöä hyvin eri tavalla, mikä tulee nostamaan sitä riskiä, mikä tällä hetkellä on jo hyvinvointialueilla eli vammaisten ihmisten tasa-arvo ei alueellisesti toteudu. Elikkä tulee lisääntymään tilanteet, missä ihan samalla tavalla vammautunut ihminen saa toiselta hyvinvointialueelta paljon paremmat palvelut kuin toiselta hyvinvointialueelta, josta ei luultavasti tule saamaan vammaispalvelulain piirissä olevia palveluita ollenkaan, ja tämä johtuu siitä, että meillä hyvinvointialueet ovat hyvin erilaisessa taloustilanteessa ja tässä hallituksen esityksessä, joka tuli tämän vuoden alusta voimaan, näitä vammaisten ihmisten subjektiivisia oikeuksia ei ole kirjattu tarpeeksi tarkasti lainsäädäntöön, mikä mahdollistaa sitten hyvinvointialueille liian laajaa tulkintaa.

Tämä tulee johtamaan myös siihen, että me tullaan näkemään seuraavan kymmenen vuoden aikana sellaiset oikeustaistelut meidän hallinto-oikeudessa, missä me tullaan näkemään, mikä on sitten se vammaisten ihmisten oikeus tietynlaiseen palvelutasoon. Tämä on todella epäreilua, että yksittäiset vammaiset ihmiset joutuvat haastamaan hyvinvointialueita oikeuteen, jotta he pystyvät varmistamaan heille kuuluvat oikeudet. Tämä on erittäin huolestuttava suunta, koska YK:n vammaissopimus lähtee juuri siitä ajatuksesta, että ne vammaisten ihmisten oikeudet ovat subjektiivisia eli yksilöllisiä. Heillä pitää olla lainsäädännön tasolla oikeus niihin vammaisille kuuluviin palveluihin, ja nyt hallitus kaventaa lainsäädännön nojalla tätä oikeutta ja vielä tekee siitä lainsäädännöstä epäselvempää, mikä johtaa siihen, että on myös epävarmempaa, miten se oikeus tosiasiallisesti toteutuu. Erittäin huolestuttava suunta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto.

20.41 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ei ole tarkoitukseni pitkittää keskustelua täällä, kollegat ovat käyttäneet erinomaisia puheenvuoroja. Mutta tässä muutamassa puheenvuorossa sivuttiin hyvinvointialueiden taloudellista tilannetta ja myös sitä, että tähän hallituksen esitykseen itseensä on sisälle kirjoitettu kuitenkin tavoite saavuttaa reilun 20 miljoonan euron säästöt.

Varmasti on niin, että kun nähdään jo nyt, että aika vähän aikaa vasta voimassa ollut vammaispalvelulaki on osoittautunut vähintäänkin haasteelliseksi ja kun tähän yhdistetään hyvinvointialueiden kiristynyt tilanne ja se, että tätä hallituksen esitystä tultaisiin toteuttamaan tilanteessa, jossa sillä nimenomaisesti pitää saada aikaan myös 20 miljoonaa euroa lisäsäästöjä, niin minusta on aika perusteltua kantaa huolta siitä, että etenkin tämä elämänvaihesäännös tultaisiin tulkitsemaan sillä tavalla, että tosiasiallisesti nimenomaan se yksilöllinen oikeus tulla kohdatuksi ja oikeus saada palveluita tämän vammaispalvelulain mukaisesti ei välttämättä siellä toteudu. Viimeksi eilen kävin keskustelua kuulovammaisen nuoren kanssa, joka sanoi nimenomaisesti, että hän ei ole enää vastaavia palveluita omalta hyvinvointialueeltaan saanut. Kuten edustaja Forsgrén tässä aiemmin puheenvuorossaan kertoi, niin moni on tullut sieltä lain piiristä toisen lain kautta palveltavaksi, mikä on sitten aiheuttanut sen, että joko palvelua on vähemmän saatavilla tai se on esimerkiksi henkilölle itselleen maksullista.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta Hallituksen esitys HE 127/2025 vp

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Toimenpideoite TPA 32/2023 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 27/2025 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpideoitteesta. — Ja sillä mennään. Edustaja Sarkkinen, poissa. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.43 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme valtiovarainvaliokunnan mietintöä koskien hallituksen esitystä, jolla kaivosmineraaliveroa korotetaan ja veron perusteita täsmennetään. Mietinnön mukaan esitys on tarpeellinen sekä julkisen talouden vahvistamisen että verojärjestelmän selkeyden kannalta, ja se toteuttaa hallitusohjelman kirjausta siitä, että yhteiskunnan tulee saada kohtuullinen korvaus uusiutumattomien luonnonvarojen hyödyntämisestä.

Esityksen mukaan metallimalmien vero nousisi 0,6 prosentista 2,5 prosenttiin ja muiden mineraalien vero kolminkertaistuisi. Samalla tarkennetaan verotusarvon määräytymistä ja laajennetaan veron piiriä rautaan, jotta lain soveltaminen on jatkossa yksiselitteistä ja oikeudenmukaista.

Valtiovarainvaliokunta toteaa mietinnössään selvästi, että kaivosvero on Suomessa ollut kansainvälisesti matala ja että veron korottaminen on välttämätöntä valtiontalouden vahvistamiseksi sekä EU:n ja muiden verokkimaiden tasoon nähden kohtuullisen verotason varmistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Kaivosveron uudistamisen tausta ulottuu aiemmille hallituskausille, jolloin todettiin, että Suomi tarvitsee järjestelmän, jolla turvataan yhteiskunnalle kohtuullinen korvaus uusiutumattomien luonnonvarojen louhinnasta. Nyt käsiteltävä esitys vie tämän työn loogisesti eteenpäin, ja on myönteistä nähdä, että vuosia valmisteltu kokonaisuus viimeinkin etenee.

Nykyinen verotaso ei enää vastaa sitä tosiasiaa, että kaivostoiminta hyödyntää resursseja, joita voidaan käyttää vain kerran ja joiden käyttöön liittyy mahdollisia ympäristövaikutuksia. Valtiovarainvaliokunnan mukaan esitys vahvistaa verotuottoja ja selkeyttää järjestelmää tavalla, joka tukee sekä investointien ennakoitavuutta että valtiontalouden kestävyyttä. Samalla ratkaistaan pitkään esillä ollut kysymys verotuoton jakautumisesta. Mietinnön mukaan kaivosveron tuotosta 70 prosenttia ohjataan valtiolle ja 30 prosenttia kaivoskunnille. Tämä muutos vahvistaa kaivoskuntien asemaa ja varmistaa, että paikallisyhteisöt hyötyvät kaivosten toiminnasta, mutta samalla tunnustetaan se tosiasia, että valtio on viime kädessä vastuussa mahdollisista laajoistakin ympäristöhaitoista. Tämä on tasapainoinen ja perusteltu ratkaisu.

Hallituksen esitys ja valtiovarainvaliokunnan mietintö korostavat verotuksen ennakoitavuutta ja sitä, että muutoksen tulee olla selkeä sekä yrityksille että viranomaisille. Veronkorotus ei lisää kaivosyhtiöiden hallinnollista taakkaa, mutta antaa yhteiskunnalle vahvemman ja oikeudenmukaisemman korvauksen yhteisestä kansallisvarallisuudesta.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Haluan nostaa esiin myös kentältä tulleen huolen siitä, miksi verotuotto painottuu kuntia enemmän valtiolle. Moni kaivosalueen kunta on toivonut suurempaa osuutta, koska taloudellinen hyöty lisää kannustavuutta kaavoitus- ja investointipäätöksissä. Tämä toive on ymmärrettävä, mutta valtiovarainvaliokunta toteaa, että mahdolliset ympäristöhaitat ja jälkihoitovastuut eivät ole kuntien kannettavissa, vaan valtio on tässä viimekätinen vastuunkantaja. Tämän vuoksi valtion suurempi osuus verotuotosta on nähdäkseni hyvinkin perusteltua.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus vahvistaa julkista taloutta, lisää kaivoskuntien tuloja ja ennen kaikkea varmistaa, että yhteiskunta saa kohtuullisen korvauksen luonnonvaroista, jotka kuuluvat kaikille suomalaisille. Vaikka kuntien jako-osuus uudistuksen myötä pieneneekin, kasvaa veron kokonaiskertymä selvästi, minkä vuoksi kaivoskunnat eivät menetä tulojaan vaan saavat jatkossakin vähintään saman ja useimmiten enemmän kuin nykyisellä verotasolla ja aiemmalla jakoperusteella. Samalla toteutetaan vuosia valmisteltu ja välttämätön muutos, joka selkeyttää verotusta ja tukee kestäväää luonnonvarojen hyödyntämistä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

20.48 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Rakas isänmaamme on täynnä rikkauksia. Nyt keskustelemme siitä, mihin hintaan niitä voidaan kaivaa maastamme. Kyse on isänmaamme kallisarvoisimmista luonnonvaroista, uusiutumattomista rikkauksista, jotka kerran louhittuina katoavat lopullisesti.

On oikein ja kohtuullista, että niiden hyödyntämisestä koituu oikeudenmukainen korvaus meille kaikille suomalaisille. Siksi hallitus esittää kaivosmineraaliveron korottamista sekä metallisten kaivosmineraalien että teollisuusmineraalien veron osalta. Näin varmistetaan, että kaivostoiminnan tuottama hyöty ei valu yksin yhtiöiden tileille, vaan on myös hyväksi meille jokaiselle.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole vain taloudellinen ratkaisu, vaan myös tärkeä arvovalinta. Se kertoo siitä, että hallitus arvostaa meidän omaa maaperäämme ja sen rikkauksia. Emme myy palaakaan isänmaatamme alihintaan. On totta, että tämä arvovalinta voi vaikeuttaa suunniteltuja kaivosinvestointeja, mutta pitkällä aikavälillä Suomi ei häviä siitä. Vaikka tämä veronkorotus voi johtaa joidenkin investointien lykkääntymiseen, voidaan arvokkaat maamme mineraalit ottaa käyttöön myöhemminkin.

Valiokunnassa on meille luonnosteltu oivallinen lausumaehdotus, jonka perusteella meidän tulisi edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee mallin kaivosmineraaliveron rakenteellisesta kehittämisestä hybridimalliksi, jossa vero koostuisi arvorajattomista ja tuottoon perustuvasta verosta siten, että mallin käyttöönotto voisi olla mahdollista jo vuoden 2027 alusta. Tämä on oikea suunta, ja voin lämpimästi kannattaa sitä.

Arvoisa puhemies! Isänmaallisuus ei ole vain kauniita sanoja, se on tekoja, jotka varmistavat, että meidän yhteisiä rikkauksiamme käytetään oikeudenmukaisesti. Tämä veronkorotus on osa hallituksen kasvuriihen linjaa, jolla varmistetaan, että Suomen talous kestää ja että jokainen suomalainen hyötyy siitä, mitä kallioperämme voi antaa. Tällä päätöksellä me osoitamme, että kansainvälisten kaivosyhtiöiden etu ei mene kansalaistemme etujen edelle. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

20.52 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys kaivosveron korottamisesta on varsin perusteltu, ja me vihreät tätä kannatamme. Ensimmäisessä käsittelyssä meillä oli vielä omia pykälämuutosesityksiä. Me olisimme olleet valmiita korottamaan tätä veroa vielä enempi, ja sitten toisaalta meille tuo hallituksen esityksen jakosuhde kuntien ja valtion osalta olisi kelvannut sellaisenaan. Sen lisäksi me olisimme halunneet pitää nämä sivuvirrat myös tässä mukana, kun nythän hallitus rajaa näitten kaivosten sivuvirrat kaivosveron ulkopuolelle.

Mutta nyt tässä toisessa käsittelyssä haluan tuoda vastalauseemme mukaisen esityksen, jolla emme kannata tätä lausumaehdotusta, joka tässä esityksessä on, vaan esitämme, että se hylätään, ja esitämme myös, että tästä mietinnöstä poistetaan siihen liittyvä perusteluteksti.

Elikkä tässä lausumaehdotuksessa todellakin ehdotetaan, että nyt lähdetään valmistelemaan kaivosveroa tämmöiseksi hybridimalliksi, jossa on sekä arvorojalti että nettotuoton verotus yhdistetty. Se, miksi me emme kannata tämän muutosta, johtuu oikeastaan juuri siitä, mitä tässä edellä olevat puhujat puhuivat, että kuinka on oikein, että Suomen maaperästä kaivetusta mineraalista tulee maksaa korvaus suomalaisille, ja tästä periaatteesta tulisi pitää jatkossakin kiinni.

Tämä hybridimallihan tätä nyt muuttaa, ja tämä mallihan on nimenomaan sellainen, mitä kaivosteollisuus on itse ajanut, ja toki siinä on varmasti syynsä, miksi he katsovat tämän mallin heille edullisemmaksi. Tämä kaivosvero tosiaan tuli ja otettiin käyttöön viime hallituskaudella. Se oli tosi tärkeä, sitähan aiemminkin on yritetty, ja sitä paljon selviteltiin. Olen tosi iloinen, että viime kaudella se saatiin käyttöön, vaikka se jäi varsin matalalle tasolle, ja siksi on ihan perusteltua, niin kuin tässä edelläkin hyvin kerrottiin, sitä nostaa.

Todellakin selvityksiä näistä erilaisista kaivosveromalleista, koska näitä on monenlaisia, on viime vuosina tehty. On ollut tämmöinen TEAS-hanke, laajempi TEAS-hanke, jossa näitä eri malleja on arvioitu, ja sen lisäksi oli valtiovarainministeriön oma työryhmä sitä pohtimassa. Siitä tehtiin oma selvitys vuonna 22 ennen kuin sitten valittiin viime kaudella se vero, mikä otetaan käyttöön.

No, miksi meidän mielestämme tämä nykyinen malli on parempi kuin tämmöinen hybridimalli, jota kaivosteollisuus ajaa? No sen takia, että tässä nykyisessä mallissa verotuotto on varmempi, elikkä tässä hybridimallissa tämä verotuotto on epävarmempi, ja se on myös epätasaisempi. Se lisää byrokratiaa. Ehkä kaikkein suurimpana ongelmana on se, että se mahdollistaa aggressiivisen verosuunnittelun, ja tämä kaikki on näissä selvityksissä ja tuon työryhmän raportissakin nostettu esiin, kun näitä eri veromallien hyviä ja huonoja puolia on vertailtu. Se toki myös sitten tästä periaatteesta erkanee, että osa siitä ei nyt sitten perustuisikaan Suomen maaperässä nostetun mineraalin määrään tai arvoon, koska tämä nettotuottoverotusarvohan on sellainen, mitä kaivosyhtiöt, jotka ovat usein suuria ylikansallisia yhtiöitä, pystyvät sitten verosuunnittelulla todellakin häivyttämään tarvittaessa sen osan. Se näkyy jo itse asiassa siinäkin, kun on arvioitu — tähän oli todellakin niin, että kaivosteollisuus itse toi tämän mallin esittelyyn silloin, kun valtiovarainvaliokunta tätä veropäätöstä teki — että sen verotuotto olisi näillä nykyisillä, samoilla spekseillä tavallaan, mitä tämä vero nyt tuo verotuloja noin 70 miljoonaa, tuonut veroa 28 miljoonaa, niin että myös tämä verotuottokertymä on tässä huomattavasti pienempi. Tämän takia mielestämme todellakin tämä lausumaehdotus tulisi hylätä.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

No sitten meillä on oma lausumaehdotuksemme tässä vastalauseessa, jonka mukaan mielestämme pitäisi lähteä valmistelemaan kaivosjätteelle jäteveroa. Kaivosjätteet ovat itse asiassa suurin tämmöinen jäteryhmä, mitä Suomesta tulee, peräti 76 prosenttia jätteistämme syntyy kaivosteollisuudesta ja 90 prosenttia vaarallisista jätteistä tulee kaivoksista, mutta kaivosjätteestä ei makseta jäteveroa toisin kuin monesta muusta jätteestä maksetaan.

Tämä vero, vaikka se voisi olla hyvin matala, kuitenkin kannustaisi siihen, koska nämä massat ovat aika suuria, että näistä kaivannaisista otetaan tehokkaammin kaikki arvomineraalit talteen, käytetään nykyistä säästävämpiä louhintamenetelmiä ja hyödynnetään myös muut nostetut maa- ja kiviainekset. Tämä olisi se avain siihen, että saisimme myös tähän kiertotalouteen vauhtia, koska meillä on tällä hetkellä se iso ongelma, että meillä ei ole riittävästi erilaisia taloudellisia kannusteita siihen, miten me jätettä hyödynnämme. Meidän on paljon edullisempaa käyttää neitseellisiä raaka-aineita kuin jätteitä, ja esimerkiksi tämä jätevero olisi nyt yksi työkalu siihen, miten tätä kaivosjätettä, jota syntyy valtavasti, pystyisimme paremmin ottamaan hyötykäyttöön ja miettimään siihen semmoisia kiertotaloutta edistäviä ratkaisuja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela poissa. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

20.58 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Kaivosmineraaliveroa korottava esitys on oikeansuuntainen. Nykyinen kaivosmineraalivero on tasoltaan liian matala ottaen huomioon, että kaivokset käyttävät raaka-aineenaan uusiutumaton kansallisvarallisuutta. On reilua, että kaivosyritykset maksavat verojen muodossa käyttämästään raaka-aineesta, joka voidaan louhia maaperästämme vain kerran. Kaivokset kuormittavat ympäristöä, ja siksi on välttämätöntä, että arvokkaiden, uusiutumattomien luonnonvarojen käytöstä jää nykyisin suurempi korvaus suomalaisille. Ilman riittävää kaivosverotusta uhkana myös on, että matalapitoiset ja heikot mineraaliesiintymät avataan. Tällöin kaivosjätettä ja jätevesiä syntyy paljon suhteessa tuotettuun malmimäärään, ja haitallisia ympäristövaikutuksia aiheutetaan hyötyihin nähden liikaa.

Teollinen rakennemuutos aiheuttaa maametallien kasvavaa kysyntää, ja Suomi on kaivosteollisuudelle houkutteleva maa. Kansainvälisesti vertailtuna Suomen nykyinen kaivosmineraaliveron taso on hyvin matala, ja veromuutos tuo Suomen verotason lähemmäs verrokkimaita. Eri maiden houkuttelevuutta kaivosinvestointien kohteena vuosittain tutkivan raportin mukaan Suomi on investointien houkuttelevuudessa kärkisijalla, eli maailman houkuttelevin kaivosinvestointikohde. Veronkorotus voi aiheuttaa haasteita joillekin toimijoille, ja se voi heikentää Suomen houkuttelevuutta todennäköisesti hieman, mutta se ei poista maaperään ja yhteiskuntaan liittyviä alan vetovoimatekijöitä.

Arvoisa rouva puhemies! Nykyisellään sivuvirrat kuuluvat kaivosveron piiriin. Kaivosveron korotuksen yhteydessä hallitus on rajaamassa kaivosten sivuvirrat kaivosveron ulkopuolelle. Tähän sisältyy ongelmia. Sivuvirtojen sisällyttäminen veron piiriin voi kannustaa minimoimaan ja mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään sivuvirtoja. Kaivosmineraaliveron poistaminen kaivosten sivuvirroilta voi haitata kaivosten kiertotalouden edistämistä ja siten myös resurssien tehokasta ja ympäristön kannalta kestävästä käytöstä.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Sivuvirtojen määrän vähentäminen ja tätä kautta jätteen synnyn välttäminen on ympäristön kannalta tärkeää. On huomattava, että sivukivi on eri asia kuin sivuvirta. Sivukivi ei nykyisinkään kuulu kaivosveron piiriin. Tästä syystä esitämme sivuvirtoihin liittyvää lausumaa.

Arvoisa rouva puhemies! Mietinnössään valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että valtiovarainministeriö valmistelee hallituksen arvioitavaksi mallin kaivosmineraaliveron rakenteellisesta kehittämisestä hybridimalliksi, jossa vero koostuisi arvorojaltista ja nettotuoton verosta siten, että malli olisi mahdollista saattaa voimaan jo vuoden 2027 alusta. Valiokunta ehdottaa tätä koskevaa lausumaa. Valiokunnan lausuma on ongelmallinen, eikä sitä tulisi hyväksyä. Suomessa kaivosveron toteutusmalliksi valittiin alun perin rojaltimalli, koska se nähtiin toteutettavan parhaiten veron käyttöönotolle määritettyä tavoitetta tuottaa yhteiskunnalle kohtuullinen korvaus ainutkertaisten kaivosmineraalien käytöstä.

Rojalti-tyyppinen kaivosmineraalivero tuottaa yhteiskunnalle korvauksen kaikista kaivosyhtiön hyödyntämistä uusiutumattomista kaivosmineraaleista. Nettotuloon perustuvat kaivosveromallit taas tuottavat yhteiskunnalle tuloja vasta siinä vaiheessa, kun kaivosyhtiön kirjanpidollinen tulos on noussut voitolliseksi. Nettotuloon perustuva vero on myös altis kansainvälisten kaivosyhtiöiden aggressiivisille verojärjestelyille, joiden avulla tulosta voidaan keinotekoisesti näyttää ulkomailla, jolloin vältetään Suomessa syntyneestä tuloksesta maksettu vero. Rojaltimalli on toteutukseltaan yksinkertainen. Sen synnyttämät verotuotot ovat helpohkosti arvioitavissa, eikä siihen liity samanlaista voitonsiirtoriskiä kuin nettotulopohjaisiin kaivosveroihin. Veromallin vahvuudet puoltavat sen säilyttämistä nykyisellään.

Arvoisa rouva puhemies! Suomella ei ole öljyä, mutta arvokkaat mineraalit ovat ainutkertaista kansallisvarallisuuttamme. Suomen maaperä on mineraaleiltaan poikkeuksellisen rikas. Tätä kansallisvarallisuutta tulisi käyttää fiksusti ja ylisukupolisesti oikeudenmukaisella tavalla. Norjassa osa öljytuloista on rahastoitettu ja rahastojen varat sijoitettu. Öljyrahaston markkina-arvo on vuosikymmenten saatossa kasvanut valtavaksi, ja sen tuotoilla voidaan rahoittaa yhteiskunnan tarpeita. Suomen tulisi ottaa mallia Norjan öljyrahastosta ja ohjata osa kaivosveron tuotosta rahastoon. Näin kaivannaisverosta syntyvää rahaa laitettaisiin poikimaan ja hyödyttämään myös tulevia sukupolvia. Ehdotamme myös tähän liittyvää lausumaa.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä mainituilla perusteilla ehdotan, että valiokunnan lausumaehdotus hylätään ja että hyväksytään vastalauseen 2 mukaiset kaksi lausumaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

21.03 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Suomi on nyt päättämässä merkittävästä kaivosveron korotuksesta. Hallituksen päätöksellä kaivosvero nelinkertaistetaan ja sen verotuotto kasvaa arvioidusti 70 miljoonalla eurolla.

Suomen ei tule olla Pohjolan kaivossiirtomaa. Meidän ei tule olla maa, josta kaivetaan maan rikkaudet maailmalle ilman, että me myös hyödyimme siitä ja riittävästi. Suomalaisille on jätävä kaivoksistaan käsiin nykyistä enemmän, siis enemmänkin kuin riskit ja mahdolliset ympäristöhaitat. Vaikka ennestään korkean veroasteen maassa entisestään kiristyvä verotus ei yleisesti ottaen ole juhlinnan aihe, on kohtuullista, että me

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

suomalaiset saamme asianmukaisen korvauksen siitä vauraudesta, jota maaperästämme kaivetaan ja jota emme koskaan enää saa takaisin. [Markus Lohen välihuuto]

Suomessa kaivostoiminnan verotus on ollut kansainvälisestikin vertaillen poikkeuksellisen alhaista. Paljon kertoo sekin, että kaivosvero otettiin käyttöön vasta vuoden 2024 alusta ja ensimmäinen noin 30 miljoonan euron veropotti jaettiin tänä vuonna valtion ja kuntien kesken. Kaivoskunnille, kuten Sodankylälle ja Sotkamolle, vero toi jo yli neljän miljoonan euron tulot.

Nyt metallisten kaivosmineraalien vero nostetaan nelinkertaiseksi hallitusta edeltävästä tasosta, siis 0,6 prosentista 2,5 prosenttiin malmin sisältämän metallin verotusarvosta. Teollisuusmineraalien määrärajoitusta puolestaan korotetaan kolminkertaiseksi 20 sentistä 60 senttiin tonnilta malmia tai hyötykiveä. Lisäksi kaivosten niin sanotuista sivuvirroista, eli sellaisista louhitun malmin sisältämisestä kaivosmineraaleista, joita ei oteta talteen tai tuoteta kaivoksesta lainkaan, ei jatkossa pääsääntöisesti tarvitsisi suorittaa veroa. Kokonaisuutena tälle uudistukselle tavoitellaan noin 70 miljoonan euron vuotuista lisätuottoa vuodesta 2027 alkaen. Se on merkittävä parannus tilanteeseen, jossa kaivostoiminnan veroaste on pitkään ollut kansainvälisestikin vertaillen matala.

Kaivosteollisuus on voimakkaasti näitä korotuksia vastustanut, sillä korotus luonnollisesti lisää niiden kuluja ja investointiriskiä. Toisaalta osa keskustelijoista on esittänyt vieläkin tuntuvampia, jopa monikymmenkertaisia veronkorotuksia joidenkin kaivospainotteisten maiden esimerkkiä seuraten. Näen, että Suomen on näiden näkökulmien välillä tasapainoteltava. Suomi tarvitsee kaivoksiaan, emmekä lähtökohtaisesti ole pääomarikkain, kaikilta osin houkuttelevin tai riskittömin kohde kannattavalle kaivostoiminnalle. Toisaalta emme voi myöskään kompensoida tätä aliverottamalla maaperämme kaivantaa, etenkin kun kaivosteollisuutemme on vähemmän kansallista ja enemmän kansainvälistä kuin mitä Ruotsissa. Kun annamme maailmalle mineraaleja, joilla synnytetään teknologioita ja hyvinvointia vielä vuosikymmeniksi, on kohtuullista, että Suomi ja suomalaiset saavat niistä korvauksen jo nyt. Siksi kannatan kaivosveron korottamista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen poissa, edustaja Strandman poissa. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

21.07 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivosmineraaliverolakia, ja ehdotetut veronkorotukset siis lisääisivät kaivosmineraaliveron tuottoa vuositasolla arviolta noin 70 miljoonalla eurolla verrattuna tilanteeseen, jossa muutoksia ei tehtäisi. Esitys on oikeansuuntainen. On hyvä, että kaivosveron tasoa korotetaan nykyisestä. Myönnän auliisti, että ensimmäinen kaivosvero, jonka me viime kaudella säädimme, oli tasoltaan liian matala. Vasemmistoliitolle olisi kelvannut alun perinkin korkeampi kaivosvero. Tämä esitys lienee parasta, mitä valtiovarainministeri Purran esittelemänä tähän taloon on tuotu. Kuten todettua, nykyinen kaivosmineraalivero on tasoltaan liian matala, ottaen huomioon, että kaivokset käyttävät raaka-aineenaan uusiutumattomia kansallisvarallisuutta. Kaivokset kuormittavat ympäristöä, ja siksi on välttämätöntä, että arvokkaiden uusiutumattomien luonnonvarojen käytöstä jää nykyistä suurempi korvaus suomalaisille. Kansainvälisesti vertailtuna Suomen nykyinen kaivosmineraaliveron taso on matala, ja veromuutos tuo Suomen verotason lähemmäs verrokkimaita.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Arvoisa puhemies! Mietinnössään nykyinen valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että valtiovarainministeriö valmistelisi hallituksen arvioitavaksi mallin kaivosmineraaliveron rakenteellisesta kehittämisestä hybridimalliksi, jossa vero koostuisi arvorojaltista ja nettotuoton verosta, siten että malli olisi mahdollista saattaa voimaan jo vuoden 27 alusta. Valiokunta ehdottaa tätä koskevaa lausumaa, mutta se on ongelmallinen eikä sitä tulisi hyväksyä. Olin itse viime eduskuntakaudella valtiovarainvaliokunnan jäsen ja olin mukana verojaoston jäsenenä säätämässä talven 2022—2023 aikana Suomeen tätä ensimmäistä kaivosmineraaliveroa. Siksi näen tärkeänä tuoda esiin perustelut, ja toivottavasti juuri hetki sitten täällä salissa isänmaallisuudesta ja yhteisistä kansallisista luonnonvaroistamme ja niiden rikkauksista puhuneet höristäisivät nyt korviaan ehkä mentyään työhuoneelle.

Suomessa kaivosveron toteutusmalliksi valittiin alun perin rojaltimalli, koska sen nähtiin toteuttavan parhaiten veron käyttöönotolle määritettyä tavoitetta, että se tuottaisi yhteiskunnallemme kohtuullisen korvauksen ainutkertaisten kaivosmineraalien käytöstä. Veromalli vastaa hyvin tähän tavoitteeseen, etenkin kun rojaltin tasoa nyt nostetaan vastaamaan paremmin kansainvälistä normia. Rojaltityyppinen kaivosmineraalivero tuottaa yhteiskunnalle korvauksen kaikista kaivosyhtiön hyödyntämistä uusiutumattomista kaivosmineraaleista, kun taas nettotuloon perustuva veromalli tuottaisi yhteiskunnalle tuloja vasta siinä vaiheessa, kun kaivosyhtiön kirjanpidollinen tulos on noussut voitolliseksi. Nettotuloon perustuva vero olisi myös altis kansainvälisten kaivosyhtiöiden aggressiivisille verojärjestelyille, joiden avulla tätä tulosta voidaan keinotekoisesti piilotella ulkomaille. Tällöin vältetään Suomessa syntyneestä tuloksesta maksettu vero — joten nyt henkilöt, jotka äsken puhuivat isänmaallisuudesta, muistakaapa tämä jatkossa.

Rojaltimalli on toteutukseltaan yksinkertainen. Sen synnyttämät verotuotot ovat helpommin arvioitavissa, eikä siihen liity samanlaista voitonsiirtoriskiä kuin nettotulopohjaisiin kaivosveroihin. Veromallin vahvuudet siis puoltavat sen säilyttämistä nykyisellään.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella kannatan edustaja Furuholmin tekemiä ehdotuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Räsänen, Hanna.

21.11 **Hanna Räsänen kesk:** Arvoisa puhemies! Tulen kaivoskaupunki Outokummusta, ja syntyperäisenä outokumpulaisena, nykyisenä kuntapäättäjänä Outokummussa ja myös kansanedustajana, tämä kaivosveroasia on aika moniulotteinen, ei ollenkaan yksinkertainen asia.

Meillä oli maanpuolustuskurssi vierailulla joku aika sitten Outokummussa, ja meillä oli siellä teemana Outokumpu ennen, nyt ja tulevaisuudessa. Ajatus minulla oli se, että meillekin kun tulee monelta eri elämän osa-alueelta ihmisiä maanpuolustuskursseille, niin halusin vähän peilata sitä historiaa, minkälainen se kaivosteollisuus on ollut ja mitä se on tänä päivänä ja mitä se on tulevaisuudessa. Toki kaikki tiedetään, myös outokumpulaiset, että historiassa kaivostoiminta oli kovin erilaista, ja itse tiedän sen henkilökohtaisestikin, koska asun Sysmäjärven rannalla ja Sysmäjärvi on yksi niistä järvistä, mihin kaivos laski silloin vesiä, ja se on nykyinen lintujärvi, lähes suo. Eli ne haitatkin ovat hyvin selvästi näkyvillä, mutta vastapainona sitten Suomen sotakorvaukset maksettiin Outokummun

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

mineraaleilla, kuparilla, eli sillä kaivosteollisuudella on ollut iso rooli myös meidän itsenäisyydessä.

Meillähän on Outokummussa myös tämmöinen kaivosklusteri, mikä tarkoittaa sitä, että meille on tulossa mahdollisesti uusi kaivos sinne vanhalle kaivosalueelle, ja sen lisäksi meillä on tämmöinen kruununjalokivi eli GTK Mintec Outokummussa. GTK Mintec taas edustaa sitä kaivosteollisuuden tulevaisuutta, eli siellä tehdään erilaisia tutkimuksia. Se on aivan maailmanlaajuisesti tunnettu siitä, että siellä haetaan ratkaisuja tulevaisuuden kaivosteollisuudelle ja siihen, miten saataisiin entistä paremmin malmit irti meidän kallioperästä ja miten ne olisivat ympäristöystävällisempiä, ja ennen kaikkea tähän vesikiertoon siellä kiinnitetään tosi paljon huomiota.

No, sitten taas kuntapäätäjänä mietimme kahta asiaa. Elikkä me tiedämme sieltä historiasta, että kun kaivos tulee kuntaan, niin riskit jäävät sitten sinne kuntaan, jos kaivos lähtee pois. Tästä esimerkkinä on muun muassa se, että olen tehnyt talousarvioaloitteen näiden Outokummun pilaantuneiden maiden puhdistamisesta, koska sen jälkeen, kun kaivos lähtee meiltä pois, niin maathan meille jäävät edelleenkin, ja ne ovat tänäkin päivänä outokumpulaisten riskinä. Tästä näkökulmasta kyllä nähtäisiin, että tämä verotuoton jakautuma on aika epäoikeudenmukainen edelleenkin nyt kuntien ja valtion suhteen. Eli jos kuntapäätäjätkin tulevaisuudessa saavat suuremman roolin, kun päätetään, tuleeko se kaivos sinne kotikuntaan, niin olisi varsin oikeudenmukaista, että silloin riskit ja eurot kulkisivat käsi kädessä ja myös suurempi korvaus jäisi sinne kuntaan sitten siitä, että se kaivos on siellä kunnan alueella.

Sitten jos taas katson tätä asiaa niin kuin kaivosteollisuuden näkökulmasta ja siitä näkökulmasta, että me toivomme vilpittömästi, että se kaivos tulisi Outokumpuun, koska se toisi noin sata kaipaamaamme työpaikkaa sinne alueelle, niin kyllä se näyttäytyy tämmöinen, että vero kerralla nelinkertaistetaan, varsin ennakoimattomalta ja kohtuuttomalta sitten kaivosteollisuuden näkökulmasta. Nyttten tässä sitten odotellaan, onko se kaivos nyt edelleen tulossa meille vai vetävätkö yhtiöt sitten sen johtopäätöksen, että he mahdollisesti haluavat jäädä seuraamaan tilannetta tai sitten vetäytyvät pois, ja toivottavasti eivät ainakaan vetäydy pois sieltä meidän kunnasta. Eli toivon, että tämä ei vaikuta sitten siihen kaivosteollisuuden tulevaisuuteen Suomessa. Tästä syystä vetoankin nyt maan hallitukseen, että kun sinne on jätetty nyt tämä lausuma, että välittömästi alettaisiin valmistella kaivosmineraaliveron hybridimallia, niin ruvetkaa valmistelemaan sitä välittömästi, koska kaivosteollisuus ei todellakaan jää odottamaan nyt, minkälainen maa Suomi tulevaisuudessa on kaivosteollisuudelle.

Sitten otan vielä oikeastaan kolmannen tulokulman tähän asiaan: Niin kuin sanoin, tämä ei ole kovinkaan yksiselitteinen, ja kolmas tulokulma on sitten puolustuksellinen. Itse olen puolustusvaliokunnan jäsenenä. Suomihan on koko Euroopan ainoa nikkelin tuottaja, ja nikkeli on mineraali, mitä tarvitaan myös sitten sotateollisuudessa. Se on aika hullu tilanne, että jos me nyt vaikeutetaan meidän oman maan nikkeli tuotantoa veron muodossa, niin samanaikaisesti me sitten tuodaan Venäjältä nikkeliä, [Tuomas Kettunen: Oho!] mikä jalostetaan Suomessa ja viedään sitten eteenpäin. Onko tämä nyt kovinkaan isänmaallista toimintaa? Käytännössä mehän rahoitamme silloin Venäjän sotateollisuutta tämän nikkelin muodossa. Ymmärrän, että sitä tarvitaan, mutta jos me samanaikaisesti nostetaan kaivosveroa suomalaiselle kaivosteollisuudelle ja tuodaan Venäjältä nikkeliä, niin joku ristiriita tässä kyllä on. Eli minä kyllä tukisin sitä, että Euroopassa saataisiin lisättyä

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

kriittisten mineraalien eurooppalaista tuotantoa, ja en ole kyllä ollenkaan varma, onko tämä kaivosveron nelinkertaistaminen sitä, mikä tekee näin.

Viimeisenä vielä kertaalleen sanon, että viekää eteenpäin äkkiä sitä hybridimallia niin että kaivosteollisuuskin säilyisi Suomessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

21.17 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä asia on niin tärkeä, että näin vähän rampanakin tänne puhujapöytäkiikun, mutta niin se on muuten rampa tämä hallituksen esityskin. [Naurua] — Voisin aloittaa sillä, että kun täällä edustajat Furuholm ja Vigelius käyttivät puheenvuoron, aivan mukavan kuuloisia puheita, he puhuivat siitä, kuinka Suomen kaivosteollisuuden houkuttelevuuden yksi tekijä on meidän maaperässä olevat mineraalit, ja puhuttiin, kuinka meidän pitää maaperässä olevia mineraaleja hyödyntää. Minusta nämä puheenvuorot kertovat siitä yleisestä tasosta, jolla tähän asiaan on perehdytty, nimittäin tietääkseni yksikään kaivos ei meidän multaa ja hiekkaa ja kiviä ja soraa, jotka ovat maaperäainesta, hyödynnä, vaan ne hyödyntävät meidän kallioperässä olevia mineraaleja. [Eduskunnasta: Mites turve?] Sillä on aika iso ero, mikä on maaperä ja kallioperä, mutta moni muukin tarina, mitä täällä kerrotaan, valitettavasti menee pilalle, kun pannaan faktat kohdilleen. Näinhän se tahtoo olla.

Asiastahan voi olla montaa mieltä, ja ymmärrän, että moni aidosti ajattelee, että Suomessa ei saa olla kaivosteollisuutta ja mitä vähemmän meillä on, sitä parempi, mutta samaan aikaan me ollaan Suomessa tilanteessa, jossa tänään meille ilmoitettiin, että Suomen valtio ottaa tänä vuonna 17 miljardia euroa velkaa. [Tuomas Kettunen: Ohhoh! — Lauri Lyly: Ohhoh!] 17 miljardia euroa on se sama summa, joka otettiin pahimpana koronavuonna. Eikö meidän nyt kannattaisi mieluummin tehdä toimia, jotka saavat meidän kasvualat kasvuun, ja hyödyntää niitten kasvupotentiaalia kuin panna kapuloita rattaisiin? Sen takia tämä olisi aivan välttämätöntä, niin kuin edustaja Räsänen nosti esille tämän valiokunnassa esitetyn lausumaehdotuksen, että rakennetaan semmoinen hybridimalli, että me emme ala verotuksella supistamaan meidän kaivostoimintaa.

Mitä yhteensä hallituksen toimet tarkoittavat esimerkiksi Outokummulle, jolla on Elijärven kaivos Keminmaassa? 45 miljoonaa euroa vuodessa tulee sähköistämistuen poistosta, sähköveroluokan muutoksesta ja kaivosveron korotuksesta yhdelle yritykselle kustannuksia lisää vuositasolla. Mihin se on johtanut? Tänään Outokumpu ilmoitti, että he tulevat vähentämään 116 henkilöä tältä kaivokselta ja Outokummun tehtaalta Torniossa. He ovat koerikastamassa nyt Turkista niitä samoja metalleja, mitä he kaivavat Suomesta, koska tulee halvemmaksi todennäköisesti tuoda nytten Turkista sitä Suomeen laivalla, rahdata Suomeen kromia, kuin kaivaa Keminmaasta, joka on erittäin ympäristöystävällinen kaivos ja siellä ei ole minkäänlaisia ongelmia ollut. Onko tämä isänmaan kokonaistalouden kehityksen kannalta järkevää toimintaa? Mehän voidaan vaikka panna kaivosvero satakertaiseksi, mutta jos meillä kaivostoiminta loppuu, niin ei niitä veroja tule yhtään enempää.

Kyllä tässä kannattaisi, arvoisa puhemies, hakea nyt eduskunnan ja hallituksen sellainen ratkaisu, jossa tasapainotellaan ja pannaan sen tyyppinen veroratkaisu ja muoto, kuten tässä hybridiveromallissa esitetään, että kunnat saisivat rojaltpohjaisen veron ja valtiolle tulisi tuottopohjainen vero, joka pitkällä tähtäimellä tähtäisi samaan verotulotasoon kuin mitä nyt haetaan tällä mallilla, jota esitetään tässä. Sehän tämän lausuman idea tässä on.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Otan toisen esimerkin: Terrafame Kainuussa, parituhatta työntekijää kaiken kaikkiaan työllisyysvaikutukset alueelle ja yli 200 miljoonaa verojalanjälki vuodessa. Tällä verolla sen rahoitusasema tulee todennäköisesti menemään niin heikoksi, että voi olla riskinä, että se tulee valtion syliin. Se on valtion enemmistöomisteinen kaivos, ja täällä on puhuttu, että pitää olla kansallisia kaivoksia lisää — suomalaiset sanovat, että miksi ruotsalaiset omistavat valtion kaivoksia, esimerkiksi Kiirunassa rautamalmikaivoksen, ja miksi Suomessa ei näin tehdä. Ei toisen maailmansodan aikaan se ollut Ruotsin valtion omistama kaivos, vaan Ruotsin valtio toisen maailmansodan jälkeen pikkuhiljaa osti sen itselleen. Nyt meillä on Terrafame, joka taitaa olla 67-prosenttisesti valtion sataprozenttisesti omistaman Finnish Minerals Groupin omistama kaivos, Outokumpua omistaa valtio merkittävästi suoraan ja välillisesti, ja meillä on esiintymiä, niin kuin Sokli, jotka ovat valtion hallussa kokonaan.

Nyt meillä olisi mahdollisuus näitä hyödyntää, mutta me itse tällä lainsäädännöllä viemme nämä nimenomaan asemaan, että ne joutuvat rahoituksellisesti erittäin heikkoon tilanteeseen. Eihän tässä ole mitään järkeä, sanotaan Suomen ulkopuolelta tällä hetkellä. Viesti sieltä on se, että hei, teillä on valtava potentiaali, mutta te olette kansantaloudellisesti hankalassa tilanteessa, kun kasvua ei ole vuosiin Suomessa ollut, valtiontalous on heikossa kunnossa ja velkaannutaan Euroopan nopeiten, ja mitä te teette? Te panette kapuloita rattaisiin.

Ymmärrän, että osa vastustaa koko toimialaa ja ajattelee, että kyllä se on hyvä globaalisti, että niitä on, ja kännyköitä itsekkin käytän ja pädi on pöydällä mutta ei niitä metalleita saa Suomesta kaivaa vaan mieluummin kaivetaan sitten kobolttia Kongosta käsin lasten toimesta ja se on sitä eettistä toimintaa. Ei ole. Eettistä toimintaa on se, että ympäristövastuullisesti, sosiaalisesti vastuullisesti ja niin, että on verojalanjälki tänne Suomeen, täällä hyödynnetään niitä mahdollisuuksia, mitä meillä on, eikä olla kiinalaisten eikä afrikkalaisten eikä eteläamerikkalaisten kaivosten kanssa riippuvaisia täällä Euroopassa, lisätään strategista omavaraisuutta ja luodaan kestävästä kaivosteollisuudesta yksi meidän kasvun moottori tänne Suomeen — joka se nyt jo on. Mehän muuten jalostetaan Suomessa enemmän malmia kuin mitä täältä kaivetaan. Se on totta, nimenomaan sen takia, mitä edustaja Räsänen täällä totesi aikaisemmin, että me tuomme paljon nikkeliä muun muassa Venäjältä Harjavaltaan, ja tästä johdosta moni ajattelee, että tähän on vain tämmöistä bulkkituotantoa. Ei ole, kun katsotaan kokonaisuutena toimialaa.

Nyt kannattaa ottaa järki käteen ja kannattaa meidän katsoa yhdessä perään, että eduskunta ensinnäkin hyväksyy tämän lausuman, että ensi kevään aikana valmistetaan hybridimalli, joka pystytään ottamaan vuoden 27 alusta käyttöön, ja sen jälkeen annetaan vakaa toimintaympäristö kaivosteollisuudelle kasvaa, kehittyä ja tietenkin toimia ympäristövastuullisesti, ja näin tulen myös itse tekemään. Jos tämä lausuma hyväksytään, sen perään pitää katsoa, että hallitus myös eduskunnan tahtoa noudattaa. Tuen voimakkaasti tätä lausumaehdotusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

21.24 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Mineraaleja on tosiaan sanotaan nyt sitten kallioperässä rajallinen määrä. Niitä ei kannata antaa ilmaiseksi eikä edes turhan halvalla pois. Hyvä siis, että kaivosvero kasvaa. Olisimme toki me vihreät myös jo viime kaudella

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

kertaheitolla tehneet korkeamman kaivosveron, mutta on tärkeää, että saatiin tämä veroelementti silloin käyntiin, ja nyt sitä on mahdollista kasvattaa lähemmäksi kansainvälistä vertailutasoa. Ympäristöammekään ei kannata uhrata kaivostoiminnalle liian riskialttiilla ympäristövastuulla ja -säätelyllä. Niissäkin on kiristämisen varaa. Edullinen energia, stabiili yhteiskunta ja ne mineraalit itse kyllä houkuttelevat Suomeen kansainvälisiä yrityksiä ja toimintaa. Siitä ei näytä tällä hetkellä olevan pulaa.

Edustaja Räsäselle: Voisin pohtia näitä ympäristövahinkoja, joita sanoitte, että Outokummullekin on jäänyt sinne korjattavaksi. Tämän korjausvastuun ei mielestäni pitäisi jäädä sinne kunnalle ja julkisen kustannettavaksi, ja tätä varten meillä on tämä ympäristövahinkorahasto ja tämän rahaston kokoa voitaisiin merkittävästi kasvattaa. Tämä rahasto kustannetaan eri toimijoilta perittävillä maksuilla. Luonnonsuojeluliitto esimerkiksi on ehdottanut, että nyt maksimissaan 30 miljoonan suuruinen rahasto voitaisiin jopa kymmenkertaistaa, ja silloin kaivoksen jälkeen tehtävässä korjauksessa, jos siellä ympäristövahinkoa on tai maaston entisointiä ei ole tehty riittävästi, tätä rahastoa voitaisiin käyttää näiden vahinkojen korvaamiseen.

Arvoisa puhemies! Tässä valiokunnan mietinnössä ehdotettua kaivosveron hybridimallia ei tule mielestämme edistää. Nykyinen veromalli perustuu siihen, että Suomen maaperästä kaivetuista mineraaleista tulee maksaa korvaus suomalaisille, ja tästä periaatteesta tulee pitää kiinni. Hybridimallin verotuotto valtiolle olisi epävarmaa. Se mahdollistaisi myös verosuunnittelun, joka lisäisi entisestään verotuoton epävarmuutta.

Me vihreät olemme esittäneet, että kaivosveron korotuksen lisäksi kaivosjäte tulisi ottaa mukaan jäteveron piiriin. Suomen jätteistä peräti 76 prosenttia syntyy kaivosteollisuudesta, mutta nykyisellään kaivosjätteestä ei makseta jäteveroa. Kaivosjätteen jätevero kannustaisi ottamaan kaivannaisista tehokkaammin kaikki arvomineraalit talteen, käyttämään säästäviä louhintamenetelmiä sekä hyödyntämään myös muut nostetut maa- ja kiviainekset. Tämä on toki usein jonkun verran kalliimpaa toteuttaa, mutta sen takia tähän tarvitaan tätä verokannustinta. Näin ohjattaisiin kaivostoimintaa myös vaihtoehtoisesti kiertotalouden suuntaan, joka on tätä mineraalien talteenottoa ja myös jo aiemmin kaivettujen mineraalien talteenottoa ja kiertoon saantia. Koska jätettä syntyy kaivostoiminnassa paljon, pienikin jätevero kaivostoiminnalle auttaisi myös vahvistamaan julkista taloutta. Suomen luonnonsuojeluliiton mukaan maltillinen jätevero voisi tuottaa valtiolle vuosittain jopa sata miljoonaa euroa verotuloja. Ehkä tässäkin asiassa voidaan jatkossa perussuomalaisten kanssa lähestyä, kun tämä kaivosveron kasvatusajatus siellä myös herätti ymmärrystä.

Kannatan edustaja Mikkosen esitystä siitä, että valiokunnan lausumaehdotus kaivosveron hybridimallista hylätään, ja kannatan tätä uutta vastalauseen 1 mukaista lausumaa, että eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin kaivosjätteen jäteveron laatimiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

21.29 **Hanna Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Edellisten puheenvuorojen perusteella koen nyt tarpeelliseksi toistaa jo ties kuinka monetta kertaa tämän saman asian käsittelyssä, että vihreät eivät missään tapauksessa lähtökohtaisesti vastusta kaivoksia ja kaivostoimintaa sinänsä. Kaivoksista saatavat raaka-aineet ovat todella tärkeitä, esimerkiksi nyt vaikka vihreän siirtymän toteuttamiseksi. Mistä me kannamme huolta,

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

on se, että kaivostoiminnan täytyy täyttää ne kriteerit, mitä kaikelta muultakin elinkeinotoiminnalta edellytetään, ja niistä ei saa muodostua kohtuutonta vahinkoa ympäristölle. Ne eivät saa pilata suomalaista vesistöä, suomalaista ilmaa tai suomalaista maaperää, eivätkä ne myöskään saa uhata Suomen luonnon monimuotoisuutta.

Aina kun puhuu siitä, että kaivostoiminnalta pitää vaatia lisää ympäristövastuuta, herää vasta-argumentteja siitä, haluammeko karkottaa kaivostoiminnan Suomesta. Olen aina itse ihmetellyt sitä, miksi kaivostoiminta on eräänlainen vapaamatkustaja, kun kaikelle muullekin, esimerkiksi teolliselle toiminnalle, meillä on laadittu varsin paljon ympäristökriteereitä. Niitä lähtökohtaisesti edeltävien kymmenien vuosien aikana aika usein nämä toimijat ovat vastustaneet, mutta sitten kun ne astuvat voimaan, lopputulos on lähes poikkeuksetta ollut se, että niitä prosesseja pystytään kehittämään. Esimerkiksi paperi- ja sellupuolella näin on, ja siinä ohessa myöskin toiminnan laatu, toiminnan turvallisuus ja toiminnan kannattavuus paranevat. Ja kun tämä uusien innovaatioitten ja teknologian kehittäminen tehdään Suomessa, on Suomesta pystytty myöskin viemään näitä innovaatioita, joilla tätä ympäristöystävällisempää toimintaa on siellä teollisuudessa pystytty tekemään, ja me ollaan voitu niitä ratkaisuja myös myydä muualle. Itse lähtökohtaisesti edelleenkin luotan suomalaisten insinöörien osaamiseen ja siihen kykyyn löytää ratkaisuja myöskin tämän kaivostoiminnan vastuullisuuden osalta, kun ensin tätä vastuullisuutta niiltä edellytämme.

Kun viimeksi täällä salissa käsiteltiin tätä aihetta ja keskusteltiin siitä, nostin esiin muun muassa aika tuoreen LUT-yliopistosta valmistuneen väitöskirjan, jossa muun muassa on tällaisia ehdotuksia kestävän kaivostoiminnan uusista ratkaisuista. Varmasti löytyy siis muitakin vastaavia, mutta se nyt on aika tuore, ja nämä ovat minun mielestäni esimerkkejä siitä, että lähtökohtaisesti meidän kannattaa täällä Suomessa huolehtia siitä, että se toiminta, jota täällä on, ei pilaa suomalaista luontoa. Totta kai sitten, kun pystymme kehittämään näitä ratkaisuja, meidän edun mukaista on myöskin vaatia, että kansainvälisesti, maailmanlaajuisesti muuallakin nämä kriteerit ovat korkeat, ja voimme myöskin tätä suomalaista teknologiaosaamista ja ratkaisuja viedä muualle. Tämä on ihan tärkeä lähtökohta siinä, kun mietimme, miten Suomessa voidaan tuottaa lisää kasvua. Sen pitää aina perustua tähän korkeaan osaamiseen. Suomalaiset eivät ikinä hyödy siitä, että täällä tehdään semmoista kestäväntä toimintaa, myöskään ympäristön kannalta kestäväntä toimintaa, koska se ei lähtökohtaisesti meidän kansantaloutta edistä. Pitää aina pystyä katsomaan tätä asiaa pidemmällä tähtäimellä.

Tulen itse tuolta Lappeenrannasta, Saimaan rannalta, ja siellä ihmiset ovat viime vuosina olleet äärimmäisen huolestuneita kaivostoiminnasta siksi, että meillä on aika paljon esimerkkejä Suomessa, kuinka raskaat vesistöpilaamisjäljet monella kaivostoiminnalla on ollut, ja nämä haitalliset vaikutukset jatkuvat vuosikymmeniä sen kaivoksen sulkemisen jälkeen monessa eri kohtaa. Saimaalla on ollut erityinen huoli siitä, kun kysymys on erittäin herkästä vesistöalueesta, että siellä on menneinä vuosina tehty hyvin laaja määrä näitä kaivosvarauksia. Sitten on ollut huoli ja ihmetys siitä, miten tämmöinen kaivostoiminta voi ikään kuin vaarantaa kaikkea muuta toimintaa tai asettaa sen epähoukuttelevaksi sillä, että on epävarmuus siitä, tuleeko siihen lähiympäristöön kaivos, joka mahdollisesti hyvinkin laajalti tätä herkkää vesistöympäristöä sitten voi pilata. Tämän huolen jakaa meidän alueella, siellä Saimaan rannalla, suuri joukko kansalaisia. He ovat olleet myös laittamassa alulle näitä kansalaisaloitteita, joita täälläkin salissa on käsitelty todella paljon, ja tässä ei ole näkyvissä minkäänlaisia puoluekantojen eroja, vaan

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

se on lähtökohtaisesti hyvin siellä jaettu, että kaivostoiminnalle pitää asettaa rajat. Kaivostoimintaa ei kukaan halua ajaa kokonaan pois Suomesta, mutta kaivostoiminnalle halutaan asettaa semmoiset rajat, että se kunnioittaa myöskin suomalaista luontoa, ja että lähtökohta on, että meiltä ei viedä näitä rikkauksia muualle hyödynnettäväksi vaan pystymme sitten myöskin itse hyötymään siitä. Siihen pitkälti pohjaa myöskin tämä kaivosmineraalivero. On hienoa, että viime kaudella vihreitten pitkäaikainen tavoite tämmöisestä kaivosverosta saatiin ylipäättään perustettua. Sekin oli aika pitkän väännön tulos, että se saatiin toteutettua. Tosin veron taso jäi hyvin maltilliseksi, mutta on hyvä, että sitä ollaan pystytty nyt tässä nostamaan, koska se sitten osaltaan myöskin auttaa tässä julkisen talouden tasapainottamisessa.

Mitä jatkossa tavoittelemme, olisi se, että tulisi myös kaivosjätteille tämmöinen jätevero, jolloin sitten edelleenkin sen myötä voisimme ohjata kaivostoimintaa kestävämpään suuntaan niin, että siellä olisi kannuste kehittää tätä louhintaa ja muita menetelmiä, jotta sitä jätettä ja siis samalla haittaa suomalaiselle luonnolle syntyisi mahdollisimman vähän. Tämä kaivoksille suunnattu jätevero ohjaisi juuri siihen.

Mutta todellakin toivoisin, että täällä olisi enemmän kunnianhimoa siinä, että katsoisimme näitä kaivoksia kokonaisvaltaisesti ja pystyisimme asettamaan niille näitä samantyyppisiä vaatimuksia kuin kaikelle muullekin toiminnalle, ja ne eivät olisi enää vapaamatkustajia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

21.36 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Muutama sekalainen ajatus kaivosveroa koskien.

Yksi totuus on tietenkin kaivosveron korotuksen osalta se, että se on tehty siitä syystä, että julkista taloutta halutaan tasapainottaa. Ja kuten kaikki tässä salissa tietävät, kun erilaisia menokohteita ja verokohteita aletaan laittamaan rinnakkain, pitää punnita poliittisesti, mistä joko otetaan tai mitä veroa korotetaan. Ja teet niin tai näin, joku suuttuu, ja jotain sieltä toimista aina sitten puuttuu.

Mutta mitä tulee kaivosveroon, niin tosiasia on se, jos kysytään suomalaisilta, niin väittäisin, uskaltaisin väittää, että se kuuluu niihin veroihin, joiden korottamista enemmistö suomalaisista kannattaa, etenkin jos otetaan huomioon se, että suomalainen kaivosvero noin niin kuin globaalisti vertaillen ei ole hirveän korkea. [Jari Ronkainen: Näin on!]

Sitten jos ajatellaan kaivosteollisuutta, niin ainakaan henkilökohtaisesti en sinänsä vastusta kaivosteollisuutta Suomessa. Päinvastoin on hieno asia, jos tänne syntyy korkean jalostusasteen tuotantoa, ja saadaan kaivoksia tänne.

Toinen totuus on esimerkiksi se, että tässäkin salissa on aika paljon puhuvia päitä, jotka vaativat, että meidän pitäisi olla ilmastonmuutoksen torjunnassa edelläkävijä. Meidän pitäisi olla hiilineutraali melkein ensimmäisenä maailmassa. Mutta sitten kun mennään niihin raaka-aineisiin, mitä se puhdas siirtymä edellyttää, niin sehän tarkoittaa sitä, että me tarvitaan valtava määrä lisää kaivoksia. Eli onko se niin, että ne kaivokset voivat syntyä sinne Kongoon, ne voivat syntyä sinne Kiinaan, mutta kunhan ne ovat poissa meidän silmistä, ne ovat silloin poissa meidän mielestä? Mutta kun ne tulisivat Suomeen, ne ovat ympäristöongelma, vaikka me tiedetään, että ne raaka-aineet, joita saadaan, ovat ikään kuin edellytys sen puhtaan siirtymän menestykselle eteenpäinviemiselle. Tässä muutama ajatus siihen asiaan liittyen.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

No, sitten tähän veron tasoon, arvoisa puhemies.

Nythän se nelinkertaistuu, siis tämän hallituskauden aikana, mikä on siis aika korkea korotus. [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] Se on totta. Mutta samaan aikaan toinen totuus on se, että siis globaalisti vertaillen sekään ei ole vielä kova. Ja toisaalta toinen totuus on se, että jos katsoo kansalaispalautetta kaivosveron osalta, niin sanotaan, että no ihan hyvä, mutta miksi noin vähän. Eli tässä täytyy ottaa monta tämmöistä asiaa huomioon. Toisaalta valtiovarainvaliokunnan mietinnössä lausumassa todetaan, että tämmöisen hybridimallin valmistelu voitaisiin lähteä hallituksessa tekemään, ja sitten sitä kautta tuoda se vuonna 27 eduskuntaan. En ota sinänsä kantaa, olisiko hybridimalli parempi kuin tämä malli, kunhan sillä saavutetaan samat tavoitteet, ja mikä sitten palvelee suomalaista yhteiskuntaa ja suomalaista teollisuutta paremmin, niin varmasti sellaisen mallin kannattaa olla käytössä. Onko se sitten se hybridimalli? Jos on, niin näin on. En ole alan asiantuntija. Mutta pointtihan tässä on ollut nimenomaan se, että saadaan verotuottoja, kun on etsitty säästökohteita. 70 miljoonaa euroa on arvioitu verotuotto nyt tämänhetkisellä kaivostoiminnalla, mitä Suomessa on. Se on aika paljon rahaa, jos se lyödään tuohon pöytään. Mistä se sitten otetaan, 70 miljoonaa euroa? No, kyllä tietysti me perussuomalaiset keksitään montakin kohdetta, mistä leikataan 70 miljoonan euron edestä, mutta jos siivotaan semmoiset kohteet pois, mitkä käyvät perussuomalaisille mutteivät muille, niin aika hiljaista tulee. Sitten ruvetaan katsomaan veroja taikka ruvetaan leikkaamaan sotesta. Tuskin halutaan 70 miljoonaa euroa lisää leikkauksia soteen. — Näin.

No, sitten vielä sellainen näkökulma, kun on puhuttu siitä, mitä mieltä eri teollisuudenalan toimijat ovat, niin se on ihan sama, minkä veronkorotuksen sinä tähän saliin kiikutat. Kuka tahansa täysjärkinen teollisuuden toimija lobbaa kuin viimeistä päivää, että se vero ei tule toteutumaan, oli sitten kyse makeisverosta, sähköverosta, kaivosverosta, niin ainakin itse, jos olisin alan edustaja, pyrkisin tekemään kaikkeni sen eteen, että sen veronkorotuksen läpimeno on epätodennäköistä. Totta kai niin kannattaisi toimia. Sehän on sen yksittäisen alan, mitä se veronkorotus koskee, etujen vastaista, riippumatta siitä, selviääkö se sen veronkorotuksen kanssa. Todennäköisesti selviää. Mutta sinänsä täytyy aina suhtautua varauksella myöskin siihen vaikuttamiseen, mitä eduskunnan ulkopuolelta erilaiset edunvalvojat tänne tuottavat. Ei siinä, hekin voivat olla oikeassa. Otetaan tämäkin huomioon.

No, sitten vielä viimeinen sana EU:sta.

EU:n Resource-ohjelma, kolme miljardia euroa, jonka tavoitteena on vähentää raaka-aineriippuvuutta. Suomalainen kaivosteollisuus tietojeni mukaan on kuitenkin ollut innoissaan tästä, ja itsekin olen siltä osin innoissani siitä Resource-ohjelmasta, että jos käy hyvin, niin voi käydä niin, että suomalainen nettomaksaja, Suomi nettomaksajana kun olemme, voi sieltä muutaman latinkin saada takaisin päin. Hieno juttuhan se on, ja jos sillä vielä voidaan vähentää raaka-aineriippuvuutta autoritäärisiin valtioihin, se on vielä hienompi asia. — Kiitos, rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

21.41 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Edustaja Bergbom, meillä on Euroopan rajuin velkaantumisvauhti. Edustaja Bergbom, meillä on Euroopan surkein talouskasvu. Edustaja Bergbom, meillä on Euroopan toiseksi ankarin työttömyys. Te lupasitte meille, teidänkin suullanne kaksi vuotta sitten tässä salissa sanottiin, että tulee

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

satatuhatta uutta työpaikkaa. Nyt te ilmoitatte tuolla puhujanpöntössä, että te julkista taloutta tasapainotatte niin, että te himoverotatte meidän kaivoksia, mikä johtaa siihen, että kaivoksia, kaivosinvestointeja lykätään. Tänä päivänä, aamupäivällä tuli tieto, Ylen uutinen siitä, kuinka teräsyhtiö Outokumpu vähentää Tornion tehtaalta ja sieltä Kemin kaivokselta, kromikaivokselta, yhteensä 116 työtehtävää. Minä kysyn, tämäkö on sitä uuden kasvun luontia ja satatuhatta uutta työpaikkaa tähän maahan.

Tuossa edustaja Lohi käytti ansiokkaan puheenvuoron, jossa toi esille muun muassa tämän Terrafamen kaivoksen tuolla Kainuussa Sotkamossa. Edustaja Bergbom, tiesittekö, että tämä Sotkamon Terrafamen kaivos on Euroopan suurin nikkelikaiivos — Euroopan suurin nikkelikaiivos — jonka yhteydessä on akkukemikaalitehdas, joka on Euroopan suurimpia akkukemikaalitehtaita tuottaen nikkelisulfaatteja sähköautoihin ja hyödyntäen Euroopan suurinta tunnettua nikkelisulfidiesiintymää siellä Sotkamossa, Terrafamen kaivosalueella.

Ja vielä, siellä kyseisellä kaivosalueella on 2 000 työpaikkaa, ja tällä teidän toimintamallillanne, tällä veron korottamisella, te uhkaatte laittaa tämän kaivoksen kiinni. Uutinen, ihan julkista tietoa: Terrafame on merkittävässä vaikeuksissa. Se on tehnyt tänä vuonna tammikuun alusta syyskuun loppuun mennessä yli 40 miljoonan euron tappion — vaikka yhtiö on vähentänyt vuosittaisia kustannuksiaan 50 miljoonalla eurolla, silti 40 miljoonan euron tappion. Ja jos ja kun tämä teidän hallituksenne esittämä veronkorotus kaivosmineraaliveron osalta nostetaan sieltä 0,6 prosentista 2,5 prosenttiin, niin Terrafamen kaivosyhtiö tulee olemaan suurissa vaikeuksissa. Se saattaa kaatua, ja se kaatuu meidän veronmaksajien syyliin. Ja niin kuin tässä edustaja Lohen puheenvuorossa tuotiin esille, kyseisen kaivoksen suurin pääomistaja on valtionyhtiö Finnish Minerals Group, joka omistaa kaivoksesta 56 prosenttia. Kukahan se tämänkin sotkun sitten siivoaa, jos kyseinen kaivosyhtiö menee konkurssiin ja 2 000 suomalaista on työtä vailla ja moni koti, lapsiperheet leipää vailla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro, edustaja Bergbom, minuutti.

21.44 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kettunen ja muu oppositio, jatkuvasti kun seuraa tätä sadantuhannen työpaikan keskustelua, niin sen sijaan, että te olisitte surullisia siitä, että Suomeen ei tällä hetkellä synny työpaikkoja, niin tuntuu siltä, että se on teille alati jatkuva pilkan aihe, millä te pilkkaatte ikään kuin hallitusta sillä lailla, että ”hahaa, ette saaneet sataatuhatta työpaikkaa, hahaa, onpa hauskaa”. [Jari Ronkainen: Just näin! — Välihuutoja vasemmalta] Haloo, kyse on suomalaisten työpaikoista. Tässä maassa ovat asiat huonosti, ja nyt yritetään nimenomaan tehdä päätöksiä, joilla helpotetaan sitä tilannetta.

Tämä kaivosmineraaliveron korotus, kyllä, sillä pyritään saamaan valtiolle lisää tuottoja. Kyllä, suomalaisten keskuudessa kaivosveron korotukselle on ollut aika myönteinen kannatus. Kyllä, voidaan korottaa veroja jostain muualta tai leikata jostain muualta. Minulla on montakin esitystä annettavana, mutta käyvätkö ne kaikille muille tässä salissa? Tuskin. Perussuomalaisilla on paljon esityksiä. Mutta globaalisti katsoen kaivosveron taso ei tule tämänkään esityksen jälkeen olemaan merkittävän korkea.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistaan, edustaja Honkonen.

21.45 **Petri Honkonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! En usko, että täällä salissa yksikään oppositiopuolue — ei ainakaan keskustan osalta voi niin sanoa — pilkkaisi sitä, että Suomen työttömyystilanne on merkittävästi pahentunut, saati sitä, että hallitus ei ole päässyt niihin tavoitteisiin, mitä hallitusohjelmaneuvoittelujen yhteydessä asetettiin, kun Orpon ja Purran hallitus aloitti, saati sitä, että niihin tavoitteisiin ei ole päästy.

Tämä asiahan on semmoinen, että tämä on vakava asia, ja me keskustassa kovasti toivotaan, edelleenkin toivotaan, että hallitus tekisi sellaisia toimenpiteitä ja sellaista politiikkaa, jolla saataisiin Suomeen talouskasvua, jolla saataisiin sitä työllisyyttä ylös ja parempaa toimeentuloa suomalaisiin perheisiin, mutta nyt hallitus tuntuu keskittyvän muunlaisiin asioihin.

Mitä tulee itse tähän käsittelyssä olevaan kaivosmineraaliverotusta koskevaan esitykseen, niin kun katsoo isoa kuvaa — ja varsinkin tällaisissa asioissa on syytä katsoa sitä isoa kuvaa — niin maailmallahan on valtava kilpajuoksu näistä mineraaleista ja kaivannaisista. Euroopassa on julistettu kovasti strategisen autonomian ajattelua, jossa Euroopan ei tulisi olla enää riippuvainen Kiinasta tai mistään muistakaan mahdollisista, vaan Euroopan tulisi olla näiden keskeisten kaivannaisten osalta, keskeisten komponenttien, keskeisten mineraalien osalta itsenäinen. Tässä Suomi, jossa paljon näitä mineraaleja on, on aivan keskeisessä roolissa. Tämä on ensimmäinen asia.

Toinen asia on sitten se — katsotaan nyt tämän päivän uutisia — että valtion velanotto on paisumassa 17 miljardiin ja Suomen talous on kyykännyt aivan totaalisen pohjalle. Tällaisessa tilanteessa, jossa toisaalta näille mineraaleille on valtava kysyntä ja toisaalta meidän taloudellinen tilanteemme Suomessa on todella huono, pitäisi käyttää energiaa kyllä ihan muuhun kuin siihen, että keksitään ja kehitetään keinoja, joilla Suomeen tulevia investointeja — olivat ne sitten kaivoksia, datakeskuksia tai mitä tahansa muita — estetään eli päinvastoin tehdään vaikeammaksi se tie investointien toteutumiseen ja työllisyyden kasvuun Suomessa.

Minä olen aivan samaa mieltä siitä, ja olen varma siitä, että iso osa suomalaisista kokee niin kuin minäkin, että on oikein, että kun jostakin maasta, sieltä maaperästä, mineraaleja louhitaan ja rikastetaan ja sillä tehdään bisnestä, niin siitä kuuluukin verojalanjälki jäädä siihen maahan. Olen itsekin sitä mieltä, että kaivostoimintaa kuuluu verottaa ja sille kuuluu asettaa lainsäädännöllä selkeät rajat esimerkiksi näiden ympäristökysymysten osalta.

Mutta tämän tasapainon löytyminen tulevaisuudessa on nyt todella tärkeää, ja toivoisin, että täällä keskityttäisiin enemmän luomaan Suomeen investointeja ja talouskasvua kuin etsimään keinoja — niin kuin kovasti edellisissä puheenvuoroissakin sellaista sävyä valitettavasti oli — millä tällaisia investointeja ei toteutuisi. Suomen tilanne on niin vaikea, että me tarvitaan ne kaikki.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

21.49 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kaivosveroesitys tässä on sinänsä hyvä. Se on viime kaudella laitettu liikkeelle, ja nyt sitä korotetaan jopa nelinkertaiseksi. Tavallaan tämä lähtökohta on hyvä, että näistä mineraaleista, joita meidän maasta kaivetaan, myöskin jää tänne Suomeen selkeästi tuloja sen työllisyyden lisäksi, mitä se

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

myöskin aiheuttaa. Tosi asia on, että on nämä EU-strategiat ja meillä on nämä strategiset mineraalit täällä ja niitä kannattaa hyödyntää. Sitten toiseksi nämä puhtaan siirtymän vaatimukset. Emme muuten pysty sitä tekemään, jos emme saa hyödynnettyä näitä meidänkin mineraaleja täältä Suomesta. Tämä on iso kysymys.

Nyt kun katsoo näitä mineraalivarastoja, niin niitä on, mutta miten tämä kaivosveron taso vaikuttaa siihen, kuinka tällaisia pienien pitoisuuksien mineraalivarantoja hyödynnetään ja kuinka se vaikuttaa kaivosten elinikään, jos se vero on korkea tai matala, niihin vastaukset varmasti ovat vielä näkemättä.

Sitten vielä kaikkein tärkein osuus on se, että tällä on myöskin työllisyysvaikutuksia, niin kuin tässä nyt on aikaisemmin tullut esille. Jos me pystytään hyödyntämään niitä hyvin ja sitä ketjua myöskin jalostamaan pitemmälle, niin se vaikuttaa Suomessa myöskin työllisyysnäkökulmasta hyvällä tavalla.

Näen, että nyt kun tämä kaivosvero nostetaan tällä mallilla nelinkertaiseksi, niin tämä on vähän väliaikainen malli, kun meillä on nyt tässä lausuma, jossa ruvetaan kehittämään hybridimallia, mutta me ei tiedetä sen sisältöä vielä tänä päivänä, sitä, minkä näköinen se on. Jonkinlainen perusrunko siellä on olemassa, mutta sitten vasta kun tiedetään, miten se asemoidaan, miten se jaetaan tarkasti, nähdään se jatko. Siinä mielessä tämä ei luo semmoista ennustettavuutta kuin teollisilla investoinneilla yleensä pitäisi olla. Nyt kun meillä on yksi malli ja nyt me teemme sitä toista mallia, niin luoko tämä sitten semmoisen näkymän, että täällä pysyy tämä ennustettavuus? Mutta periaatteessa kaikki näkevät, että meidän pitää niin hyödyntää ne mineraalit kuin myöskin saada siitä tuloja, ja nyt sitten sen mallin pitää olla semmoinen, että me saadaan se tehtyä sillä tavalla, että tämä toiminta jatkuu ja se on niin hyvä, että se kannattaa meidän tehdä.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä vielä tämä kuntien osuus esitetään nostettavaksi, mikä on hyvä asia, ja se oli yksi kriittinen kohta, kun kaivosveroa on tässä valmisteltu. Jäteveron osalta sanoisin, että ehkä myöskin se pitäisi tässä yhteydessä selvittää, kun tätä kaivosveroa mietitään kokonaisuudessaan hybridimalliksi, että miten tämä osio siinä pitäisi sitten kohdentaa ja katsoa, onko siellä semmoiselle mahdollisuutta sitten jatkossa. Mutta siihen kanta pitää tehdä sen mukaan, mitä selvitys antaa tuloksia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

21.52 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Halusin vastata edustaja Bergbomin ja edustaja Lohen väitteisiin, että kaivokset Kongossa olisivat poissa mielestä ja siksi parempi vaihtoehto meidän mielestä.

Kävimme kehityspoliittisen toimikunnan kanssa juuri Sambiassa vierailulla Copperbeltissä, jossa siis muun muassa kuparia kaivetaan ja on valtavan suuria kansainvälisiä kaivosyhtiöitä. Mutta myös niihin kaivoksiin liittyen Suomella on ollut varsin hyvä menestys. Sinne on myyty sekä Konecranesin että Metson laitteistoa satojen miljoonien edestä, ja se on myös Suomen taloudelle hyvinkin hyvä vaihtoehto. Eli ei ole niin, että on joko—tai, vaan meidän pitää tehdä vastuullista kaivostoimintaa, oli se sitten täällä meillä tai esimerkiksi Afrikan alueella, tai Indonesiassahan on myös kasvavia kaivoksia, ja Aasian alueella. Kaikkialla me voimme osallistua yhdessä siihen, että tätä ympäristövastuullista lainsäädäntöä kehitetään, ihmisoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia turvataan.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Näitä me on tehty meidän kehitysyhteistyöhankkeilla, ja siksi oli aika valitettavaa, että nyt SASKille kohdistui tämmöinen 40 prosentin kertaleikkaus kehitysyhteistyöresursseihin, kun he ovat tehneet juuri tätä työtä, että työläisten oikeudet esimerkiksi kaivostoiminnassa saataisiin turvattu. Kehitysyhteistyöhankkeilla me voidaan tehdä myös sitä, että me tämän lainsäädännön toteuttamista pystytään yhdessä näiden paikallisten ministeriöiden, hallitusten, poliisin, koulutuksen kanssa vahvistamaan. Myös veronkeräyksessä suomalaista asiantuntijuutta on käytetty hyväksi. Näin tätä kilpailuetua eri puolilla tasoitetaan. Myös EU:n ympäristövastuulainsäädäntö olisi sellainen, joka on vastuullisten yritysten toiminnan etu. Tämä koskee myös kaivostoimintaa.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion asuntorahastosta annetun lain kumoamisesta ja valtion tukeman asuntotuotannon takausmaksuja koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 135/2025 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 13/2025 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Sieltä aloittaa edustaja Perholehto. Tervetuloa.

Keskustelu

21.55 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Jos tästä esityksestä pitäisi nostaa vielä yksi erityinen asia, niin se olisi oikeastaan varmaan se, että koko oppositio — siis koko oppositio — vastustaa sitä yhtenä rintamana. Se ei ole kyllä mikään itsestäänselvyys vaan kuvaa aika hyvin sitä, kuinka ongelmallista ja lyhytnäköistä päätöstä hallitus on jälleen edistämässä, tällä kertaa nyt sitten Valtion asuntorahastoa lakkauttamalla. Siinä, missä muualla Euroopassa kohtuuhintainen asuminen on noussut poliittiseksi ydinkysymykseksi — aika monessa maassa itse asiassa katsotaan Suomen esimerkkiä, tätä nykymallia — täällä on nyt sitten päätetty tehdä aivan päinvastoin.

Tämä rahaston lakkauttamisesityshän on jatkumoa monelle muulle asuntopoliittiselle päätökselle, joita tämä hallitus on jo tehnyt. Mutta nimenomaan rahasto on ollut aika keskeinen väline suomalaisen asuntopoliitiikan pitkäjänteisyyden ja myös vastasyklisyyden turvaamisessa, ja tähän on todettu useammin myös ympäristöministeriön selvityksissä. Siellä sanotaan selvästi, että rahastolla on vakauttava rooli ennen muuta siksi, että sillä on kyetty rahoittamaan näitä monivuotisia rakennushankkeita. Keskimäärinhän iso rakennushanke voi olla vaikka viisi kuusi vuotta, ja näihin tämä vuotuinen budjettisykli ei ole yhtä hyvin kyennyt vastaamaan. Ja jos rahoituksesta ei sitten ole näkymää yhtä pitkälle kuin mitä hanke kestää, niin hanke jää yksinkertaisesti käynnistymättä ja näin ollen myös asunnot jäävät syntymättä.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Tämän tietäen kuitenkin nyt halutaan laittaa lappu rahaston luukulle ja odottaa, että viimeinen sammuttaa valot. Yksi keskeinen peruste hallituksella on ollut se, että jollakin tapaa lisätään läpinäkyvyyttä, mutta minusta se on aika kummallinen väite, sillä eduskunta päättää jo nyt avustusten ja valtuuksien tasosta talousarviossa. Eli läpinäkyvyyttä tällä ei lisätä, mutta epävarmuutta kyllä luodaan, kun nyt tämä koko rahoitusmekanismi uhrataan tällaiselle vuosittaiselle budjettisyklille ja yhä vahvemmin sitten myös poliittiselle heiluriliikkeelle. Siitähän on saatu myös esimakua tällä kaudella, kun esimerkiksi erityisryhmien investointiavustusta on aika radikaalilla tavalla jo kolmeen otteeseen leikattu.

Puhemies! Tässä hetkessä nähdään, että asumisen kustannukset haukkaavat monilta jo leijonanosan tuloista, ja silti lähdetään edistämään näin perustavanlaatuaista muutosta ilman, että on minkäänlaista visiota tulevaisuudesta, ilman, että on minkäänlaista visiota siitä, millaisilla tavoilla Suomessa jatkossa turvataan kohtuuhintainen asuntotuotanto, ja se on tässä itse asiassa kaikista huolestuttavinta.

Asuntojen vähydestä kärsivät kaikki muut paitsi kovaa tiliä tekevät asuntosijoittajat. Hallituksen esityksen perusteluissakin todetaan, että jos asuntotuotannon tuet jäävät pysyvästi alhaiselle tasolle, jolla ne siis tällä hetkellä ovat, vaikutukset kohdistuvat jälleen erityisen kovasti kaikkein haavoittuvimpiin ihmisiin, esimerkiksi matalapalkkaisiin, lapsiperheisiin, yksinhuoltajiin, työttömiin, köyhiin yleisesti. Samaan aikaan hallituksen pienituloisiin kohdistuneet sosiaaliturvaleikkaukset ovat jo valmiiksi lisänneet esimerkiksi vuokratuottojen, häätöjä ja jopa asunnottomuutta ylipäätään. Se, että valtio nyt vetäytyy pala palalta omasta asuntopoliittisesta roolistaan, tulee yhä vain pahentamaan tilannetta. Moni asiantuntija on nostanut esille myös huolen siitä, että tämän rahaston lakkauttamisen myötä itse asiassa ihmisten riippuvuus sosiaaliturvasta voi jopa lisääntyä, sillä kun kohtuuhintaisen asumisen edellytykset heikentyvät, niin tietenkin luontaisesti kasvaa paine täydentää toimeentuloa sosiaaliturvalla, ja se ei missään nimessä ole hyvä asia.

Puhemies! Sekin on sitten tietenkin hyvä muistaa, ettei asuntopolitiikka ole koskaan pelkästään sosiaalinen kysymys — se on hyvin vahvasti sitä, mutta ei ainoastaan — vaan se on myös talouden ja alueiden elinvoiman ja työvoiman liikkuvuuden kysymys. Usein ajatellaan, että tässä puhutaan suurista kaupungeista, mutta ei puhuta pelkästään niistäkään. Nimittäin asuntopolitiikan välineiden romuttaminen tulee näkymään myös sellaisilla alueilla, jotka ovat väestöltään väheneviä, siis esimerkiksi seuduilla, joilla ei yksinkertaisesti synny tälläkään hetkellä markkinaehtoista tuotantoa juuri ollenkaan tai kirjaimellisesti ollenkaan. Tämä hallitusohjelman tavoite siitä, että hoidetaan asuminen markkinaehtoisesti, ei siis todellakaan ole mitään realismia kaikkialla. Ja jos nyt sitten jatkossa näillä hiljenevillä seuduillakaan ei kyetä vastaamaan uudisrakentamisen tarpeisiin, niin siellä kiihtyy, kuulkaa, väestön väheneminen vain entisestään. En haluaisi uskoa, että se on Orpon—Purran hallituksen tavoite, mutta siltä tässä pahasti alkaa näyttää.

Joten, puhemies, muun muassa näistä syistä ajattelen, että tätä esitystä ei millään muotoa voi kannattaa, ja teen vastalauseen 1 mukaisen esityksen tämän lakiesityksen hylkäämisestä ja niin ikään vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen, jonka mukaan eduskunta edellyttäisi, että hallitus esittää pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen näkymän sekä myös riittävät resurssit siihen, miten kohtuuhintainen asuminen turvataan valtion toimin koko maassa, erityisesti niiden ihmisten keskuudessa, jotka tarvitsevat tukea asumisen järjestämiseen.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

22.00 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Aluksi kiitän valiokuntaa erinomaisesta työstä tämän asian valmistelussa. Tämä hallituksen esitys tuo asuntotuet osaksi valtion talousarviota. Se on vastuullinen ja rehellinen ratkaisu, joka vahvistaa valtiontalouden tasapainoa ja parantaa päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Kun asuntotuet käsitellään avoimesti budjetin kautta, niiden suuruutta ja vaikuttavuutta voidaan verrata muihin valtion menoihin. Tämä on oikeudenmukaista, läpinäkyvää itse veronmaksajia kohtaan sekä antaa meille päättäjille paremman kokonaiskuvan siitä, miten julkisia varoja käytetään asumisen tukemiseen. Siksi tämä esitys on hyvä ja tarpeellinen. Suomi ei elä enää ajassa, jolloin kaikkialle voidaan harkitsematta kaataa yhä lisää rahaa. On oikein, että rahojen kohdentumista valtion kokonaistaloudessa voidaan hallita selkeämmin.

Arvoisa puhemies! Esityksessä otetaan käyttöön takausmaksu valtion takaamille asuntotuotantohankkeille. Maksu toimii harkintaa lisäävänä välineenä. Sen avulla siis varmistetaan, että hankkeet ovat taloudellisesti kestäviä ja että julkista tukea haetaan vastuullisesti ja vankoin perustein. Tämä esitys ottaa huomioon myös kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevat. On tärkeää korostaa, että takausmaksua ei sovelleta erityisasuntohankkeisiin. Näitä ovat muun muassa vanhusten, vammaisten ja opiskelijoiden asumiseen kohdistuvat hankkeet. On selvää, että erityisasuntohankkeiden yhteiskunnallinen merkitys on poikkeuksellisen suuri.

Arvoisa puhemies! On myös syytä todeta selvästi: asuntotukia ei olla lopettamassa. Päinvastoin esityksen tarkoitus on, että niiden hallinta ja rahoitus siirtyvät suoraan valtion budjettiin. Tämä tekee tukijärjestelmästä entistä avoimemman ja johdonmukaisemman. Siksi tämä hallituksen esitys edustaa vastuullista ja kestävästä asumispolitiikkaa. Se turvaa tuen jatkuvuuden ja vahvistaa kansalaisten luottamusta siihen, että valtio kantaa vastuunsa myös tulevaisuudessa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen poissa. — Edustaja Furuholm.

22.04 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Heti tähän alkuun totean, että kannatan edustaja Perholehdon tekemiä ehdotuksia.

Suomessa on vuosien saatossa käynyt paljon kansainvälisiä vieraita tutustumassa Suomen sosiaaliseen asuntopolitiikkaan ja asunnottomuustyöhön. Suomi on toiminut esimerkkinä järjestelmästä, jossa melko onnistuneesti, kustannustehokkaasti on järjestetty kohtuuhintaista asumista ja vähennetty asunnottomuutta. Varmaan näitä kansainvälisiä vieraita ei enää jatkossa vieraaksemme tule, sillä hallitus romuttaa kansainvälisesti toimivan mallimme samalla, kun kohtuuhintainen asuminen ja asunnottomuuden torjuminen ovat nousemassa vahvasti EU:n agendalle.

Hallitus purkaa asuntorahaston, VARin, itsenäisenä virastona ja supistaa voimakkaasti korkotukivaltuuksia. On epäselvää, miten jatkossa varmistetaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon pitkäjänteinen rahoitus ja sosiaalisen asuntotuotannon jatkuvuus. Kyseessä on Suomen asuntopolitiikassa erittäin merkittävä suunnanmuutos, joka tulee näkymään erityisesti kasvukaupungeissa tulevina vuosikymmeninä.

Riskinä on, että asuntorahaston lakkauttaminen heikentää valtion sitoutumista kohtuuhintaisen asumisen edistämiseen ja lyhentää asuntopolitiikan jännettä hallituskauden tai talousarviovuoden mittaiseksi. Lisäksi on todennäköistä, että paine

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

vähentää asuntotuotantoa tukevia määrärahoja kasvaa, millä on heikentävä vaikutus asuntotuotantoon. Mikäli näin käy, asuntoja ei rakenneta riittävästi ja asumisen hinta nousee. Vaikutukset näkyisivät erityisesti kasvukeskuksissa.

Tuen väheneminen siirtäisi asumisen tukien painopistettä asumisen tarjontatuista entistä enemmän sosiaaliturvaan eli etuisuuksiin ja palvelujärjestelmään. Valtion asuntorahaston lakkauttaminen ja valtion tukeman asuntotuotannon rahoituksen supistaminen aiheuttavat merkittäviä riskejä kohtuuhintaisen asumisen toteutumiselle erityisesti kasvavilla alueilla. Kielteisten vaikutusten on arvioitu kohdistuvan erityisesti kaikista heikoimmassa asemassa oleviin ryhmiin, kuten pienituloisiin, lapsiperheisiin tai vammaisiin ja ikääntyneisiin. Tämä tulee heikentämään myös kaupunkien edellytyksiä torjua segregatiota ja tehdä sosiaalisesti sekoittavaa asuntopolitiikkaa, joka on asuinalueiden eriytymisen torjunnan kannalta olennaista.

Romuttamalla Valtion asuntorahaston romutetaan myös yksi keskeinen suhdannepolitiikan väline. Kun asuntotuotannon tukiin tarkoitetut varat ovat olleet erillisessä rahastossa, on korkotukilainavaltuutta tai avustusmäärärahoja voitu suhdanneluonteisesti lisätä. Tämä on ollut tärkeä osa niin sanottua vastasyklisiä talouspolitiikkaa.

Arvoisa rouva puhemies! Pidän ratkaisua lakkauttaa Valtion asuntorahasto lyhytnäköisenä ja epäilen, että kyse on periaatteellisesta ratkaisusta, jolla pyritään oikeistoideologisista syistä vähentämään valtion tukemaa asuntotuotantoa. Kärsijöinä ovat kaikki suomalaiset. Toinen vaihtoehto on, että hallitus tekee tämän sen takia, että joitain vuosia sitten tilastoviranomainen päätti alkaa laskea korkotukilainat osaksi julkista velkaa, vaikka se ei sitä tosiasiallisesti ole. Tämä nosti Suomen julkisen velan tasoa keinotekoisesti noin kuusi prosenttiyksikköä. Purkaako hallitus toimivan asuntotuotantojärjestelmän sen takia, että velkasuhde saataisiin näyttämään alenevalta? Toivottavasti ei. Olisi absurdia, jos suomalaiset joutuisivat tilastomuutoksen vuoksi kärsimään jatkossa kalliimmasta asumisesta ja asunnottomuudesta. Joka tapauksessa hallituksen tulisi voimallisesti ajaa EU:ssa tilastokäytännön muutosta niin, ettei korkotukilainoja lasketa julkiseen velkaan, sillä se ei sitä tosiasiallisesti ole.

Arvoisa rouva puhemies! Oli niin tai näin, kohtuuhintainen asuminen on aivan keskeinen kysymys monella tapaa. Sen vaikutus esimerkiksi työllisyyteen ja alueiden elinvoimaan on merkittävä. Siksi tällainen kolikon heitto voi olla monella tapaa turmiollista, ja toivon, ettei tämä esitys etene. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

22.09 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä on todella surkeaa asuntopolitiikan hoitamista. Lakkautetaan toimivin väline, mikä meillä on tässä vuosien aikana ollut. Aikoinaan, kun asuntorahasto on perustettu, sillä nimenomaan on ollut tarkoitus hakea tämmöistä pitempiaikaista välinettä, joka pystyy vastasyklisesti toimimaan siinä tilanteessa, kun taloudessa on muuten tiukkaa. Sitten meillä tämän rahaston avulla on pystytty laittamaan asioita liikkeelle ja tekemään rakentamista vastasyklisemmin. Sitä, miten hyvin siinä on onnistuttu, olisi ehkä pitänyt katsoa ja käydä sen välineitä lävitse, sitä, ovatko ne olleet kohdallaan, mutta tämä lakkauttaminen ja siirtäminen valtion omaksi toiminnaksi on todella huono kehitys, ja se vaikuttaa kohtuuhintaisten asuntojen rakentamiseen. Ajatellaan, että silloin kun on matalasuhdanne, niin sitten valtiolla olisi

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

jotenkin paremmin tilaa. Kun budjetissa muutenkin kamppaillaan silloin aika kovasti, niin ei ole, vaan sen takia tämä rahasto on ollut hyvä väline.

Tämä on varmasti enempi tämmöinen ideologinen ratkaisu, ja tämä on erittäin lyhytnäköinen ratkaisu. Se on semmoinen tilanne, että ajatellaan, että markkinat rupeavat hoitamaan tätä asuntotuotantoa. Me ollaan nyt nähty markkinoiden toimivuus. Meillä 20 000 asuntoa rakennetaan vuositasolla, kun se normaalisti on ollut se yli 30 000. Sitten erityisesti tässä kärsii tämä tilanne: kun markkinat eivät ole täällä vuokra-asuntomarkkinoilla olleet kauheasti toimimassa, niin siellä tarvitaan tämmöistä korkotukea, näitä asuntorahaston välineitä, että ne pystytään toteuttamaan. Ja sitten kun työvoima liikkuu maan sisällä, niin tarvitaan kohtuuhintaista asumista, että me saadaan työvoimaa eri paikkakunnille. Eli tämä on erittäin lyhytnäköinen ratkaisu, mitä tässä ollaan tekemässä.

Sitten valtion ensi vuoden budjetissa tämä 2,3 miljardia näyttää tietenkin hyvältä. Sillä voidaan lainanottoa vähän vähentää, mutta tosiasiassa sitten kuitenkin se alijäämä on kaksinumeroinen luku näittenkin ratkaisujen jälkeen. Pidän tätä todella yhtenä heikoimpana hallituksen ratkaisuna tässä näitten parin vuoden aikana, ja olisin toivonut kyllä toisenlaista ratkaisua. Jos tässä olisi ollut jotain kehitettävää, niin olisi puututtu siihen eikä tähän itse välineeseen, koska sitä tarvitaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

22.12 **Hanna Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Orpon hallituskaudella asunnottomuus on kääntynyt kasvuun vuosia kestäneen hyvän kehityksen jälkeen, ja myös Ulosottolaitoksen häätötilastot kertovat huomattavasta häätöjen kasvusta. No, sen sijaan, että hallitus lähtisi ratkaisemaan tätä ongelmaa, tehdään toimia, jotka vievät päinvastaiseen suuntaan.

Ihmisarvoisen elämän edellytys on oikeus asumiseen kohtuullisin kustannuksin. Valtion asuntorahastoa on käytetty keskeisenä asuntopoliittikan toteuttamisen ja sitä kautta asumisen perusoikeuden turvaamisen välineenä. Pidän ratkaisua lakkauttaa Valtion asuntorahasto lyhytnäköisenä. Kielteisten vaikutusten on arvioitu kohdistuvan erityisesti kaikista heikoimmassa asemassa oleviin ryhmiin, kuten lapsiperheisiin, ja niin sanottuihin erityisryhmiin, kuten vammaisiin ja ikääntyneisiin.

Nyt käsittelyssä olevien muutosten jälkeen ei ole selvää, miten jatkossa varmistetaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon pitkäjänteinen rahoitus, valtion asuntopoliittisten tavoitteiden toteutuminen ja vastasyklisyys yli hallituskausien. Jatkossa asuntorahoituksen tuet ovat aiempaa vahvemmin poliittisen harkinnan kohteena, mikä heikentää asuntorahoituksen ja siten asuntotuotannon pitkäjänteisyyttä. On todennäköistä, että paine vähentää asuntotuotantoa tukevia määrärahoja kasvaa, millä on heikentävä vaikutus asuntotuotantoon. Mikäli näin käy, asuntoja ei rakenneta riittävästi ja asumisen hinta nousee. Nämä vaikutukset näkyisivät erityisesti kasvukeskuksissa. Kasvukeskusten ulkopuolella tuen määrän lasku vaikuttaisi tarpeellisten erityisryhmien kohteiden toteutumiseen. Asuntojen tarjonnan vähenemisellä voi olla vaikutuksia esimerkiksi työvoiman liikkuvuuteen ja siten alueiden elinvoimaan.

Todellakin tämä hallituksen esitys on äärimmäisen lyhytnäköinen, ja en sitä missään tapauksessa kannata.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

22.14 **Petri Honkonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on ehkä paikallaan pysähtyä hetkeksi sen äärelle, mikä on Valtion asuntorahasto. Mistä rahasta silloin puhutaan, kun puhutaan nyt osaksi valtion budjetin taloutta purettavasta Valtion asuntorahaston pääomasta? Siinä on kyse aravalainoista — takaisin maksetuista, aikanaan suomalaisille perheille myönnetyistä aravalainoista, niiden pääomasta — sekä kunnille ja muille yhteisöille, joille aikanaan aravalainoja valtio myönsi, takaisin maksetusta pääomasta, ja sitten korkoja ynnä muuta siihen päälle. Tästä on kyse, kun puhutaan Valtion asuntorahaston pääomasta, jota nyt ollaan — käytetään nyt tällaista karkeaa kansanomaista termiä — kuppaaamassa, ja kaunistellaan valtion budjettia tällä.

Tässä nyt puretaan aivan keskeinen valtion asuntopolitiikan instrumentti ilman että tuodaan sen tilalle mitään uutta. Tässä edustaja Lyly käytti todella hyvän puheenvuoron edellä. Siis nyt puretaan keskeiset instrumentit ja välineet ilman, että tuodaan mitään uutta tilalle. Se on mielestäni tässä se kaikista suurin vahinko, joka tehdään, varsinkin kun katsomme ympärillemme, mitä Suomessa tapahtuu: asuntomarkkinat ovat aivan pysähdyksissä. Se on se, mihinkä nyt täysin markkinaehtoinen toiminta on johtanut. Se on johtanut tällaiseen totaaliseen syväjäähän, missä asuntorakentaminen ja asuntomarkkinat tällä hetkellä ovat.

No, oma keskustelunaiheensa ovat sitten ne välineet, tämä korkotukilainoitus ja nämä tietyt opiskelijoille, vanhuksille ja vammaisille suunnatut erityisryhmärakentamisen tuet ynnä muut tuet, mitä nyt sitten aikaisemmin ARAn kautta myönnettiin. Olisiko näissä jotain kehitettävää? Olen sitä mieltä, että niissä on paljonkin kehitettävää ja uudistettavaa, mutta se, että tämä uudistus tehdään nyt tällaisen revoluution eikä evoluution kautta eikä tule mitään tilalle, on huono juttu.

Olisin odottanut sitä nyt, kun Suomessa on oikeistohallitus, että olisi muutama ajatus uhrattu ja ehkä toimiakin tehty sen eteen, että omistusasumista jollakin tavalla pyrittäisiin tukemaan ja lisäämään. Nimittäin aikanaan oli aivan keskeinen tämä aravalainoitus, se, että ihmiselle myönnettiin joko omakotitalon rakentamiseen tai sitten omistusasunnon hankkimiseen lainaa, valtio myönsi lainaa. Se oli aivan keskeinen tekijä siinä, että ihmiset pystyivät pääsemään niin sanotusti elämässä eteenpäin, pystyivät aloittamaan vaurastumisen ja ikään kuin pääsemään seuraavalle askeleelle. Nyttän tämä nykyinen mallihan johtaa siihen, että ne perheet — ne nuoret perheet ja vähän vanhemmatkin perheet —, puhumattakaan sitten yhden hengen talouksista, joilla ei ole omassa perheessä tai suvussa isoja omaisuuksia kiinnittää, asettaa asuntorahoituksen pantiksi, eivät pysty omistusasuntoa hankkimaan ja ovat vuokra-asumisen loukussa. Tämä ongelma on todella iso. Tämä on pahentunut finanssikriisin jälkeen, kun pankit ovat tätä luotonantoa tiukentaneet. Tätä ongelmaa pitäisi käydä ratkomaan. Mielestäni asuntorahasto olisi ollut siihen aivan hyvä työkalu, mutta valitettavasti se on nyt mennyttä ilman, että tuodaan mitään tilalle.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 108/2025 vp

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 9/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Lyly.

Keskustelu

22.17 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu on varmaan jatkumoa siihen eiliseen keskusteluun, jossa puhuimme kolmesta muusta lakiesityksestä, jotka liittyvät tähän palveluprosessiin, eli siellä oli kuntouttavaa työtoimintaa, toimeentulotukea ja kuntouttavaa työtoimintaa sekä yleisturvaa koskeva lakiesitys. Tämä on neljäs, ja tämä kokonaisuus, kaikki nämä, liittyy työllisyyspalvelujen ja työn organisoimiseen ja sitten työmarkkinoille pääsyn helpottamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Palveluprosessien kehittäminen työllisyyspalveluissa on tietenkin työnhakijan kannalta hyvä, jos sitä kehitetään parempaan suuntaan, samoin myös viranomaisten harkintavallan lisääminen työnhakuprosessissa, kaikki kannatettavia asioita. Kun kuuntelimme asiantuntijalausuntoja, niin harkintavaltaa olisi toivottu jopa enemmän kuin tässä esityksessä nyt tulee.

Samalla kun tässä palveluprosessissa tehdään muutoksia, niin osana palveluprosessin kehittämistä työnhakijoiden velvollisuuksia lisätään voimakkaasti. Erityisen ongelmallinen kohta liittyy sanktioiden lisäämiseen. Sanktioilla ohjataan nyt todella voimakkaasti ihmisiä, ja ne ovat kertautuvia sanktioita, mistä eilen jo päästiin puhumaan. Tärkeätä olisi, että tässä palveluprosessissa se ihminen olisi tärkeässä roolissa ja sen osalta päästäisiin semmoiseen tilanteeseen, että he kokisivat saavansa palvelut.

Palveluprosessissa, tässä julkisessa työllisyyspalvelussa, on ongelmana se, että kaikki avoimet työpaikat eivät tule esille, ja ne piilotyöpaikat pitäisi saada sinne myös. Tämä lakiesitys ei tuo siihen mitään uutta, ja siinä mielessä tässä on tämmöinen prosessiongelma, että meidän olisi siihen pitänyt enempi laittaa panoksia. Yksittäiselle työntekijälle tämä tilanne on erittäin tärkeä. Tässä syyllistetään yksittäisiä työntekijöitä, työttömiä, hyvin useasti monelta taholta tästä työttömyydestä, vaikka heillä ei ole mitään osuutta siinä. He yrittävät hakea töitä, mutta tämä julkinen paine on aika kova.

Mainitsin nämä kolme muuta lakiesitystä, jotka tässä on eilen käsitelty, ja tämän ja niiden yhteisvaikutuksia ei tässä ole arvioitu, ja se on tässä selvästi iso ongelma. Kun välityömarkkinat ovat pudonneet pois, työttömyysturvan ja asumistuen suojaosuudet on poistettu, niin myös osa-aikatyön tekemistä on vaikeutettu ja sille pääsemistä on hankaloitettu tätäkin kautta. Eli suojaosuudet tulisi palauttaa ja sitä kautta saada tilaa.

Työttömien koulutusmahdollisuuksia työttömyysturvalla tulisi laajentaa, ja erityisesti niitä pitäisi laajentaa työvoimapula-ammatteihin ja -aloille, eli työttömyysturvalla pitäisi pystyä opiskelemaan niihin kohdistuviin ammatteihin. Tavallaan sitä kautta luotaisiin työllistymisen mahdollisuuksia, koska siellä olisi sitä työtä tarjolla, ainakin käytännössä tämä helpottuisi. Jos ja kun työllistymisen suurimpia esteitä — yrittäjien mielestä suurin este — on osaamisen puute, niin siihen nimenomaan pitäisi iskeä, ja tässä ei siihen nyt ole uutta tarjontaa. Eli tämä palveluprosessin kehittäminen on tässä keskiössä.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Sitten sanktioitten osalta täytyy sanoa, että nyt kun sanktioita lisätään, niin sanktioiden osalta tämä muutos on aika dramaattinen. Aikaisemmin meillä tämmöisistä menettelytavoista ja virheistä on huomautuksella selvitty, ja silloin kun on huomautettu, niin 80 prosenttia on korjannut ensimmäisen huomautuksen jälkeen. Täällä on jopa tutkimuksia tältä vuodelta, joissa 60 prosenttia on korjannut virheensä. Tämä kuvastaa sitä, että nyt kun täällä luodaan sanktio ensimmäisestä menettelytapavirheestä, sieltä tulee seitsemän päivän työttömyysturvasanktio, ja sen jälkeen tulee vielä tilanne, että jos sitten työttömyysturvalta putoaa pois ja joutuu hakemaan toimeentulotukea, niin toimeentulotukea leikataan 20 tai 40 prosentilla. Eli meillä on tällaisia isoja ongelmia siellä kaiken kaikkiaan.

Arvoisa rouva puhemies! Teen tässä ehdotuksen: esitän mietintöön sisältyvän 5. lakiehdotuksen hylkäämistä eli vastalauseen mukaista hylkäämistä. Muut seitsemän lakia ovat hyväksyttävissä, eli 1.—4. ovat hyväksyttävissä, 5. hylätään, 6.—8. olisivat hyväksyttävissä. Teen tällaisen ehdotuksen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

22.24 Tuomas Kettunen kesk: Hyvää iltaa, rouva puhemies! Pitkällä ollaan tänäkin iltana, eihän se kello ole vasta kuin 22.25. Nyt on käsittelyssä tämä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi.

Keskusta pitää hyvänä, että jatkossa esimerkiksi työnhakukeskustelujen järjestäminen perustuu työnhakijan tarpeeseen tämmöisen kaavamaisen mallin sijasta. Sääntelyä on syytä keventää, luottaa enemmän työviranomaisen ammattitaitoon ja tapauskohtaiseen harkintaan. Koko työnhakuprosessin innovatiivinen ja ennakkoluuloton kehittäminen on keskeinen osa työvoimapalveluiden onnistumisen edellytyksiä.

Rouva puhemies! Vuonna 2023 Valtiontalouden tarkastusvirasto kiinnitti huomiota siihen, että kaavamainen palveluprosessi ei kohdenna resursseja tehokkaasti työllisyyden edistämiseen, koska se ei huomioi työnhakijoiden vaihtelevia tilanteita ja palvelutarpeita. Kaavamainen prosessi johtaa tällä hetkellä omatoimisten työnhakijoiden ylipalveluun ja vaikeasti työllistettävien alipalveluun.

Keskusta muistuttaa, että myös erilaiset terveysongelmat voivat estää työttömäksi ilmoittautuneen ihmisen edellytyksiä täyttää lain mukainen työnhakuvelvoite ja osallistua palveluihin. Resurssien käytön tai vaikuttavuuden kannalta ei ole mielekästä olla työnhakijana, jos henkilöllä on niin merkittäviä työ- ja toimintakyvyn puutteita, ettei hän ole työllisyyspalvelujen tai monialaisten työllistämistä edistävien yhteistyön keinoin tuettavissa töihin tai koulutukseen. Keskustan mielestä on tärkeää tehdä asiakkaiden ohjauksen ohella saumatonta, ennakoivaa ja oikea-aikaista yhteistyötä Kelan, kuntien, työllisyysalueiden ja hyvinvointialueitten välillä. Asiakastietojen on liikuttava eri viranomaistahojen kesken nopeasti ja ilman ylimääräistä byrokratiaa.

No sitten, puhemies, keskusta ei pidä hyvänä ajatuksena työvoimaviranomaiselle ehdotettua uutta lakisääteistä tehtävää asiakkaan työnhakuprofiilin laatimisesta. Velvoite kohdentaa nyt työnhakuviranomaisen resursseja kokonaan uuteen työlääseen tehtävään, vaikka lakiesityksen tarkoituksena on keventää palveluprosessia ja tehdä siitä vähemmän kaavamainen. Velvollisuus laatia tai julkaista työnhakuprofiili niiden työnhakijoiden puolesta, jotka eivät itse siihen kykene, tulee lisäämään työvoimaviranomaisten työmäärää

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

ja hallinnollista taakkaa merkittävästi. Tämä koskee erityisesti asiakaspalvelutilanteita, joissa asiakkaalla ei ole käytettävissä omaa laitetta tai hän tarvitsee henkilökohtaista apua profiilin laatimisessa.

Pakollisella työnhakuprofiilien julkaisulla on tarkoitus käytännössä tukea työnvälitystoimintaa, mutta muutoksen todelliset vaikutukset työllisyyteen jäävät kyllä epäselviksi. Työnantaja voi saada työntekijästä väärän kuvan, ja pakon edessä tehty profiili ei anna kuvaa aidosta motivaatiosta työmarkkinoille. Profiilin laatimisen tulisikin perustua työnhakijan vapaaehtoisuuteen ja kannustavuuteen. Pakollisella työnhakuprofiilin julkaisemisella tuskin tulee olemaan toivottu vaikutus. Ainoastaan lain vuoksi tehdyt työnhakuprofiilit olisivat todennäköisesti heikkolaatuisempia, mikä laskisi koko tietokannan arvoa työnvälityksessä. Työnantajat eivät voisi luottaa siihen, että tietokannassa esitellyt työnhakijat ovat motivoituneita työmahdollisuuksiin, mikäli profiilin laatiminen perustuisi pakkoon.

Keskusta pitää hyvänä, että jatkossa esimerkiksi työnhakukeskustelujen järjestäminen perustuu työnhakijan tarpeeseen kaavamaisen mallin sijasta.

Me keskustan valiokuntaryhmänä edustaja Oinas-Panuman kanssa ollaan tehty tähän mietintöön vastalause, se on täällä vastalauseena 2, ja täällä vastalauseessa 2 on vastalauseen 2 mukaiset lausumaehdotukset. Esitän kahta lausumaesitystä tämän vastalauseen 2 mukaisesti. Luenpa ne vielä tähän puheeni loppuun.

Lausuma 1: ”Eduskunta edellyttää, että uudistuksen vaikutuksia seurataan systemaattisesti niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisesti, kiinnittäen erityisesti huomiota siihen, miten uudistus vaikuttaa alueen elinvoimaan.” Ja sitten lausuma 2: ”Eduskunta edellyttää selvitettäväksi, miten paljon työviranomaisten työnhakijoiden puolesta laatima työnhakuprofiili työllistää työviranomaisia ja miten hyvin ne palvelevat työnhakijan työllistymistä.” Tässä esitykseni. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen poissa. — Edustaja Suhonen.

22.29 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva esitys työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi on osin tarpeellinen, mutta esityksen ongelmallisin kohta liittyy sanktioiden lisäämiseen. Työttömyysturvalakiin esitetään kiristyksiä. Sitä muutettaisiin niin, että ensimmäisestä työnhakuvelvoitteen laiminlyönnistä seuraisi heti seitsemän päivän karenssi työttömyysturvaan. Kovien sanktioiden lisääminen on täysin kohtuutonta työnhakijan rankaisemista. Valiokunnan asiantuntijalausuntojen mukaan noin 60 prosenttia työnhakijoista korjaa toimintaansa jo nykyisen, ensimmäisestä laiminlyönnistä annettavan huomautuksen perusteella. Nyt moitittavasta toiminnasta seuraisi siis suoraan rangaistus.

Esityksellä ei ole myöskään arvioitu olevan kunnollisia työllisyysvaikutuksia. Orpon hallituksen aikaansaama ennätysellinen heikko työllisyystilanne ja avoimien työpaikkojen olematon määrä ovat luoneet työnhakijoille absurdin tilanteen, jossa omilla aktiivisilla toimillakaan et pysty vaikuttamaan tilanteesi paranemiseen. Leikkurit sekä ansioturvan, asumistuen että toimeentulotuen puolella iskevät työnhakijoiden arkeen ilman, että niille lasketut toimet tuottaisivat tulosta paremmasta työllistymisestä.

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Lylyn tekemää vastalauseen muutosehdotusta. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

22.31 **Olga Oinas-Panuma kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Kettusen tekemiä esityksiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

22.31 **Hanna Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Suomi on tällä hetkellä todella vaikeassa työllisyystilanteessa, ja on todella surullista, että hallitus tekee työllisyystoimia sillä periaatteella, että kyykytetään työttömiä työnhakijoita ikään kuin sillä syntyisi uusia työpaikkoja. Täällähän vain ajetaan ihmisiä ahdinkoon. Kun näitä muutoksia on tuotu monella tapaa tässä perä perään ja kokonaisvaikutuksia on ollut vaikea arvioida, niin uskon, että myös työnhakijoiden on vaikea pysyä perässä, mitä heiltä hallinnollisesti edellytetään minkäkin palvelu- ja tukimuodon saamiseksi.

Nyt tässä käsittelyssä olevalla hallituksen esityksellä säästöt saadaan suurimmilta osin työnhakijoiden sanktioita kiristämällä, eli nyt jatkossa sitten jo ensimmäisestä työnhakuvelvoitteen laiminlyönnistä seuraisi heti seitsemän päivän karenssi työttömyysturvaan. Koen, että näin kovien sanktioiden lisääminen on täysin kohtuutonta työnhakijan rankaisemista. Valiokunnassakin on kuulemma ollut asiantuntijalausuntoja, joiden mukaan 60 prosenttia työnhakijoista korjaa toimintaansa jo nykyisen, ensimmäisestä laiminlyönnistä annettavan huomautuksen perusteella, ja nyt moitittavasta toiminnasta seuraisi siis suoraan rangaistus. Kun sitten otetaan huomioon nämä henkilöt, joita työttöminä on, näistä työnhakuvelvoitteen laiminlyönnistä johtuvista velvoitteista ja sanktioista kaikkein kovimmille joutuvilla on muitakin elämänhallinnallisia ongelmia, jolloin lisärangaistuksen asettaminen johtaa entistä pahempaan tilanteeseen heidän osaltaan. Voi olla, että he eivät yksinkertaisesti enää välitä niistä, koska eivät kasaantuneiden ongelmien vuoksi pysty selviytymään näistä annetuista tehtävistä. Yhteiskunnan kannalta se ei ole järkevää toimintaa, sillä jokaista työtöntä työnhakijaa on kohdeltava ihmisarvoisesti.

Tämä on todella hankala tilanne, ja toivottavasti tässä nyt sitten, kun tästä asiasta äänestetään, myöskin hallituspuolelta löytyisi vielä kykyä tuntea sympatiaa työttömiä työnhakijoita kohtaan ja ei tehtäisi työnhakuvelvoitteista tulevia sanktiota, näitä epäoikeudenmukaisia ja täysin käsittämättömiä ja kestäättömiä muutoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

22.33 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Työllisyyspalveluiden haaste on ollut se, että he saivat rahoituksen vuoden 23 tasossa silloin, kun työllisyyspalvelut siirtyivät kuntaan ja työllisyystilanne oli aivan eri kuin mikä se on nyt. Tällä hetkellä siellä on resurssipulaa vastata tähän suureen työttömyyteen, ja resurssit etsiä näitä piiloon jääneitä työpaikkoja eivät millään riitä. Sen osalta on hyvä, että tätä palveluprosessia nyt kevennetään tässä ja niitä työllisyyspalveluita pystytään paremmin kohdentamaan heille, jotka sitä palvelua tarvitsevat, ja näitä tavallaan ei niin hyödyllisiä säännöllisiä haastattelukertoja voidaan vähentää.

Mutta olen samaa mieltä edellisten puhujien kanssa — ja olemmekin yhteisessä vastalauseessa SDP:n kanssa — että nämä sanktiot, joita tässä nyt sitten osoitetaan, ovat

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

hyvin kovia ja eivät ihan käsitä sitä tilannetta, missä meillä osa työttömistä on. Ennemminkin, jos hallitukselle voisi antaa vinkkejä, siellä on esimerkiksi kuntoutuksen tarvetta hyvin paljon, ja se voisi auttaa siihen työllistymiseen enemmän kuin tällainen sanktiopolitiikka.

Toisena ehdotuksena voisi tarjota hallitukselle sitä, että palkkatukea voitaisiin muuttaa takaisin siihen suuntaan, että jos työllistyt palkkatuella, niin se kerryttäisi myös tätä työssäoloehdotusta, jolloin olisi kunnallekin kannattavaa tätä palkkatukea myöntää ja välttyä sitten sakkomaksuilta. Tätä kautta esimerkiksi osatyökykyiset ja yliopäätään useammat työttömänä olevat pääsisivät työhön kiinni. Me tiedetään se, että työssä ollessa se työllistyminen on helpompaa kuin työttömänä niitä töitä hakien.

Sitten voisi vielä penätä, jos täällä olisi hallituksen edustajia — no, kansanedustajia on, mutta ministeri ei ole kuulemassa. Ministeri Marttinen eräällä kyselytunnilla vastasi sillä tavalla, että hallituksella on tarkoitus näitä opiskelun ehtoja työttömänä ollessa jollain tavalla helpottaa ja yhtenäistää. Tästä kuulisin mielelläni lisää, sillä kyllähän se on järkevämpää, että jos ihminen työttömäksi jää ja meillä ei ole tällä hetkellä työtä kovasti tarjolla, silloin mahdollistuisi se opiskelu tai myös vapaaehtoistyönteko. Tähän monella ihmisellä olisi halukkuutta, mutta nämä työttömyysturvan ehdot sen usein estävät.

Suojaosista oli myös puhetta. Kyllä, niiden palauttaminen auttaisi sen työn vastaanottamisen kannattavuutta.

Näitä toivoisin hallituksen harkitsevan näiden sanktioiden sijaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

22.36 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama asia. Ensinnäkin kannattaa muistaa, että meillä on yli 300 000 työtöntä ja noin 30 000 avointa työpaikkaa. Jokaista avointa työpaikkaa kohti on 10 hakijaa. Jos näin pelkistetään, niin ymmärtää, että vaikka meillä olisi minkälainen työnvälitysprosessi, niin se ei tuo niitä uusia työpaikkoja. Ne pitäisi saada kaikki näkyviin, ja nyt siellä on vain noin 30 000:n luokkaa. Minkä tässä aiemmin jo sanoin, niin piilotyöpaikat pitäisi saada näkyviin, ja se toisi vähän lisää niitä polkuja työllistää.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä tästä sanktiopuolesta: Me haluttaisiin pitää tämä nykyinen sanktiokäytäntö tilanteessa, että ensimmäisestä rikkeestä pääsee huomautuksilla ja seuraavista tulee sitten kovenevia sanktioita. Ne ovat nykyiselläänkin aika kovia jo, ja siinä mielessä tässä työllisyys- ja taloustilanteessa niitä ei meidän mielestä olisi syytä kiristää. Tämä on sellainen iso linja, joka pitäisi pitää yllä.

Kun miettii työnhakijaa ja tätä kokonaisuutta, niin kun he tulevat sinne työllisyyspalveluihin, heidän on aika vaikea pysyä näitten kaikkien asioiden perässä, kun puhutaan työllistymissuunnitelmasta, monialaisesta työllistymissuunnitelmasta, aktivointisuunnitelmasta, annetaan työvoimapolitiittisia lausuntoja ja tehdään uutena työnhakuprofiileja. Tässä kun tätä kokonaisuutta katsotaan, niin heidän on vaikea pysyä perässä ja avata tämä, mitä kaikkea on tarjolla, kun tulee sinne työnhakijana. Sen takia tämä koko neljän paketin juttu olisi pitänyt tehdä vähän selkeämmäksi ja piirtää tämä koko kaavio tässä läpinäkyväksi. Tässä mielessä tämä hallituksen esitys on puutteellinen.

Hyvää tässä on se, jota me ollaan kannattamassa, että tätä harkintavaltaa sinne työllisyysalueille lisätään. Se, että TE-palvelut sinne alimitoitettuna siirrettiin tämän

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

vuoden alussa, näkyy nyt sitten aktivointiasteena ja siinä, että ei ole riittävästi tarjolla niitä toimenpiteitä, mitä työttömät tarvitsevat.

Sen lisäksi, arvoisa rouva puhemies, tässä on valiokunnan yhteinen lausumaehdotus, jonka me teimme, ja siihen sitten myöskin hallituspuolueet yhtyivät. Tässä on tarkoitus, että näistä neljästä lakiesityksestä, jotka koskevat yleistukea, kuntouttavaa työtoimintaa, toimeentulotukea ja kuntouttavaa työtoimintaa sekä tätä palveluprosessia, selvitettäisiin yhteisvaikutuksia, miten ne vaikuttavat työttömille ja kuinka tämä palveluprosessi toimii. Tämä pitäisi antaa vuoden 27 loppuun mennessä, eli me saadaan aika nopeasti tästä tietoja. Siinä mielessä tämä lausuma, joka tulee toivottavasti yksimielisesti hyväksytyä, auttaa tässä jatkotyöskentelyssä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle koulutuskorvauksen lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 147/2025 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 8/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

22.40 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tänään käsittelemme esitystä koulutuskorvauksien lakkauttamisesta osana valtionhallinnon säästö-, sopeutustoimia. Koulutuskorvaus on ollut jälkikäteinen rahallinen tuki, jota julkisen ja kolmannen sektorin työnantajat ovat voineet hakea kattamaan työntekijöiden kouluttamisesta aiheutuvia kustannuksia. Sen käyttö on kuitenkin jäänyt hyvin vähäiseksi ja hallinnollisesti raskaaksi, mikä ei ole yhteiskuntamme tulevaisuuden kannalta positiivista. Yksittäisen tukimuodon tekohengittämisen sijaan nyt ehdotetulla muutoksella julkisia menoja vähennetään noin 12 miljoonalla eurolla vuodessa. Se on paljon rahaa. Samalla on tärkeää todeta, että koulutuskorvauksen poistaminen ei tarkoita koulutuksen tai osaamisen kehittämisen väheksymistä.

Arvoisa puhemies! Jatkuva oppiminen on edelleen yksi suomalaisen yhteiskunnan vahvuuksista ja tulevaisuuden kilpailukyvyn perusta. Hallitus on ohjelmansa mukaisesti tuonut myös uusia keinoja osaamisen kehittämisen tukemiseen ilman varsin kallista tukijärjestelmää. Esimerkiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus pilotoi joustavia koulutus- ja urapolkuja sosiaali- ja terveysalalla sekä kasvatusalalla, joilla työvoimapula on suurin. Samoin varhaiskasvatuksen henkilöstön kehittämisohjelmassa panostetaan työn ohessa tapahtuviin opintoihin. Digitalisaation myötä on panostettu myös siihen, että koulutustarjontaa on entistä helpommin saatavilla erilaajuisina kokonaisuuksina. Näillä toimilla varmistetaan, että työntekijöiden osaamisen päivittäminen ei pysähdy, vaikka koulutuskorvaus päättyy.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Arvoisa puhemies! Kyse ei siis ole koulutuksen arvon heikentämisestä vaan sen vaikuttavuuden vahvistamisesta. Kyse on siitä, että me haluamme suunnata yhteiskunnan hyvin rajalliset koulutusresurssit tehokkaammin heille, jotka nostavat koulutustasoaan, sekä niihin koulutuksiin, jotka tukevat työllistymistä. Yksilön kannalta koulutuksen merkittävin tehtävä on sivistyksen ja osaamisen karttuminen, mutta yhteiskunnallisesti yhtä tärkeää on myös, että koulutusjärjestelmä tukee yhteiskuntamme kehittymistä tässä ajassa. Tämänkaltaisilla uudistuksilla varmistamme, että meidän maksamiemme verovaroja käytetään vastuullisesti ja että työnteon rinnalla oppiminen säilyy mahdollisuutena aivan kaikille. Jatkuva oppiminen on edelleen keskeinen osa Suomen menestystä, vaikka keinot sen tukemiseen muuttuvat ajassa.

Lopuksi tahdon vielä kiittää valiokuntaa huolellisesta paneutumisesta esitykseen ja sen tarkastelusta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

22.44 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! En ymmärrä noita äskeisen puheenvuoron perusteluja, että kun leikataan rahat pois, niin sitten koulutus paranee. Tässä tavallaan ajatellaan niin päin tätä, vaikka nimenomaan pitää tehdä panostuksia koko työuran aikaiseen osaamiseen ja tässä on ollut yksi väline tämä koulutuskorvaus, jolla on julkisella puolella pystytty tukemaan kouluttautumista.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä näkyy tämä Orpon hallituksen linja, ja se näkyy monella tapaa koulutusvastaisuutena, erityisesti työuran aikaisen koulutuksen leikkauksina. Tässä aikuiskoulutustuen, koulutusvähennyksen ja nyt tämän koulutuskorvauksen poisto, kaikki, ovat sitä samaa ketjua, jossa ajatellaan, että kun rahat ottaa pois, niin kyllä sitten saadaan parempaa koulutusta aikaiseksi. Tämä on tavallaan väärä linja.

Sitten, arvoisa rouva puhemies, mielenkiintoisin asia tässä on, että niin työnantajapuoli kuin palkansaajapuoli, molemmat, vastustavat tämän koulutuskorvauksen poistoa, työnantajapuoli ja palkansaajapuoli. Ne näkevät, että tämä on väline, jota tarvitaan, kun halutaan pitää yllä osaamista. Varmasti se lakisääteinen koulutus tehdään, mitä tarvitaan näillä alueilla, mutta kun pitää tehdä lisä- ja täydennyskoulutusta, niin siinä kaikki eurot ovat tarpeen. Ja kun tässä puhutaan noin 12 miljoonan satsauksesta, niin myös näissä selvityksissä, myös valiokunnan mietinnössä, todetaan, että sitä ei todellisuudessa ole, koska hyvinvointialueet saavat noin kolmasosan tästä rahasta ja he joutuvat joka tapauksessa sen laittamaan ja valtio rahoittaa sen käytännössä kokonaan. Samoin myöskin kuntien puolella on valtionrahoitusta valtionosuusjärjestelmien ja muitten kautta. Ja sitä ajatellen, miten tarpeellinen tämä on tuolla järjestö- ja yliopistokentässä, tässä on muistettava tämä lähestymistapa, että mitä tällä kymmenellä prosentilla saadaan aikaiseksi.

Sitten ehkä kaikkein pysäyttävin luku tässä on, että tätä on noin 500 000 koulutuspäivää, vähän ylitse, vuositasolla, ja se menee noin kolmen päivän mukaan. Keskiarvona jos lasketaan, niin varmasti 150 000—170 000 ihmistä on saanut tämän avulla koulutusta. Puhutaan valtavasta määrästä, kun julkisen puolen työntekijämäärästä kaiken kaikkiaan on kyse.

Eli näistä syistä, mitä tässä tässä luettelin, me näemme erittäin tarpeelliseksi tämän koulutuskorvauksen jatkossakin. Tätä esitystä ollaan yhdessä tehty sosiaalidemokraattien,

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

keskustan, vihreitten ja vasemmistoliiton kanssa. Me ollaan yhtä mieltä tästä linjasta, ja sen vuoksi esitämme, että lakiehdotukset 1—3 hylätään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

22.48 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On syytä todeta aivan suoraan: hallituksen esitys koulutuskorvauksen lakkauttamiseksi on sekä sisällöltään että valmistelultaan heikosti perusteltu, ja sen vaikutukset suomalaisen työelämän osaamiseen ovat yksiselitteisen vahingolliset. Lausuntokierroksen palaute oli poikkeuksellisen yksimielinen. Hyvinvointialueet, kunnat, palkansaajajärjestöt ja lukuisat muut toimijat vastustivat koulutuskorvauksen poistamista selvin sanoin. Hallitus kuitenkin päätti sivuuttaa tämän asiantuntijatiedon ja tuoda esityksen eduskuntaan 12 miljoonan euron säästön vuoksi.

Arvoisa rouva puhemies! 12 miljoonaa on valtion budjetissa marginaalinen summa, mutta koulutusjärjestelmässä se on paljon enemmän. Se on viesti työntekijöille, viesti siitä, että hallitus ei pidä heidän osaamistaan ja ammatillista kehittymistään investointina vaan kulueränä. Kun samaan aikaan poistetaan aikuiskoulutustuki, lakkautetaan koulutusvähennys ja nyt ollaan poistamassa koulutuskorvaus julkiselta sektorilta, kokonaisuus on täysin selvä: hallitus heikentää järjestelmällisesti työntekijöiden mahdollisuuksia kouluttautua ja kehittyä työssään. Ja kun tähän lisätään ammatillisen koulutuksen mittavat leikkaukset, voidaan perustellusti kysyä, millä logiikalla Suomi aikoo rakentaa tulevaisuuden osaamista. Miten yritysten ja julkisen sektorin työvoimapula ratkaistaan, jos työntekijöiden osaamista ei tueta?

Arvoisa rouva puhemies! Me emme hyväksy hallituksen linjaa, joka näivettää koulutusta, heikentää työelämän osaamista ja supistaa ihmisten mahdollisuuksia ja kehittyä työssään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

22.50 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Koulutuskorvauksen lakkauttaminen on virhe samalla tavalla kuin aikuiskoulutustuen lakkauttaminen oli. Hallitus ei tunnu ymmärtävän osaamisen päivittämisen ja jatkuvan oppimisen merkitystä tämän päivän työelämässä. Kerta toisensa jälkeen lyhytaikaiset säästöt ajavat pitkän aikavälin hyödyn edelle.

Nyt eduskunnan käsittelyssä oleva koulutuskorvauksen lakkauttaminen osuu etenkin samoille naisvaltaisille aloille, jotka myös hyödynsivät eniten jo lakkautettua aikuiskoulutustukea. Sillä on erityisen suuri vaikutus erityisesti opetuslalla ja sosiaali- ja terveydenhuollon parissa työskentelevien kannalta. Koulutuskorvauksen lakkauttaminen tulee heikentämään työntekijöiden pääsyä työnantajan kustantamaan ja työajalla tapahtuvaan koulutukseen. Esimerkiksi opetuslalla on tärkeää, että opettajilla on käytössään viimeisin tieto ja toimivat pedagogiset työkalut, jos haluamme todella parantaa lasten ja nuorten oppimistuloksia. Esimerkiksi sivistysvaliokunnassa ollaan kuultu opettajia toistamiseen, ja sieltä tulee viesti, että tekoälykoulutus olisi nyt sellainen, jota todella tarvittaisiin, sitä osaamista. Mutta samaan aikaan aikuiskoulutustuki on lakkautettu, Opetushallituksen rahoitus opettajien täydennyskoulutukseen on lakkautettu, avien tarjoama opettajien täydennyskoulutuksen rahoitus on lakkautettu. Jäljellä ei ole

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

tähän täydennyskoulutukseen mitään. En tiedä, kuka haluaisi mennä lääkärille, joka ei ole päivittänyt osaamistaan. Minkä takia me hyväksytään tämä tällainen tilanne sitten opettajien ja hoitajien kohdalla? Oman osaamisen päivittäminen vahvistaisi myös työntekijöiden työmotivaatiota ja siten myös pidentäisi työuria. Sosiaali- ja terveystieteillä henkilöstön osaaminen varmistaa myös potilasturvallisuutta. Puutteellisesta osaamisesta johtuvat hoitovirheet voivat helposti maksaa yksilölle ja kansantaloudelle henkilöstön kouluttamista enemmän.

Hallituksen koulutus- ja työelämäpolitiikka näyttää laajemmin johtavan eriarvoisuuden kasvuun. Samaan aikaan esimerkiksi heikennetään näiden samojen naisvaltaisten alojen osaamisen täydentämistä sekä irtisanomisen suojaa, ja nämä alat ovat niitä, jotka ovat myös palkkakuopassa valmiiksi. Meillä ei ole varaa luoda työelämään sellaisia rakenteita, jotka jakavat eri ihmisryhmiä aiempaa vahvemmin voittajiin ja häviäjiin. Ja vaikka rahat ovat tiukassa, kaikki sen tiedämme, ei kannata tällaisia typeryyksiä tehdä. Kannatan edustaja Lylyn tekemiä hylkäysesityksiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

22.53 **Hanna Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Suomen menestys on aina nojannut koulutukseen ja osaamiseen. On vaikea ymmärtää, miksi Petteri Orpon hallitus on valinnut täysin eri tien. Nämä esitykset, joita tänne on tuotu, vaikeuttavat osaamisvajetta työpaikoilla. Aikuiskoulutustuen poisto, koulutusvähennyksen poisto yksityisiltä työnantajilta ja nyt koulutuskorvauksen poisto julkisen sektorin työnantajilta todellakin vaikeuttavat Suomessa kouluttautumista ja osaamista.

Tämä koulutuskorvauksen lakkauttaminen heikentää kuntien ja hyvinvointialueitten mahdollisuutta tukea sote-, kasvatus- ja opetusaloilla työskentelevien osaamisen kehittämistä. Tätä perustellaan säästöillä, mutta kun tämä on ollut äärimmäisen tärkeä keino ja kun tämä nyt myöskin kohdentuu näille samoille julkisille naisvaltaisille aloille, jotka jo aikaisemmin ovat todellakin kärsineet, niin tämä heikentää myös näitten alojen veto- ja pitovoimaa. Tässä tilanteessa, jossa meillä ei ole siihen varaa, että meillä ei ole jatkossa saatavilla osaavaa työvoimaa sote- ja kasvatusaloille, on todella vaikea ymmärtää, miksi hallitus toimii näin lyhytnäköisesti kuin se tässä on toimimassa.

Tässä on edellä esitetty, että lakiehdotus hylätään, ja todellakin on vaikea nähdä, miksi tätä lakiehdotusta pitäisi viedä eteenpäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

22.55 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän isoon kuvaan koulutuksen merkityksestä. Jos ajatellaan, että Suomen suurimpia haasteita on ollut tuottavuuden kasvu, niin kaikki ymmärtävät, että tuottavuuden kasvun taustalla on osaaminen ja se, miten sitä hankitaan, ja kouluttautuminen on siellä erittäin isossa roolissa. Kaiken kaikkiaan niihin välineihin, joilla pidetään osaamista yllä, pitää uskaltaa panostaa.

Sitten toinen asia: Jos ajatellaan, että meidän pitäisi ottaa uusia asioita vastaan työelämässä — äsken mainittiin tekoäly ja muita — niin voi kysyä, minkälaiseen osaamis pohjaan rakennetaan sitä uutta työelämää. Siinäkin kouluttautuminen ja osaamisen kasvattaminen on äärimmäisen tärkeitä. Teknologia muuttuu. Esimerkiksi

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

terveysteknologiassa tulee paljon haasteita vastaan, varmaan jonkun laitteen käyttöönotossa opastetaan, mutta noin laajemmin sen osalta tarvitaan tietämystä lisää.

Sitten kolmanneksi korostaisin sitä, että työuralla ihminen saisi osaamisestaan pidettyä huolta. Jos työpaikka jostain syystä menee alta, niin helpommin sellaiset ihmiset työllistyvät, jotka ovat osaamisen pitäneet sellaisella tasolla, että siitä sitten voidaan mennä seuraaviin työtehtäviin ja uusiin työpaikkoihin. Ne ihmiset, jotka ovat pudonneet siellä työuran aikana osaamistasossa alemmalle tasolle eivätkä ole päivittäneet sitä osaamistaan, niin heille käy huonosti ja työttömyys kestää pitempään.

Ja sitten neljäntenä vielä: Aiemmin tässä tuli esille tämä työurien pituus, ja me voidaan suoraan näyttää, että niillä ihmisillä, joilla on hyvä osaaminen, jota on päivitetty, ja joilla on hyvä koulutustaso, on pitemmät työurat kuin matalan koulutuksen tason omaavilla.

Nämä kaikki puoltavat sitä, että tämä on investointi, ja tämä pitää myöskin nähdä tällaisena. Totta kai pitää olla se työntekijän oma motiivi hakea uutta osaamista ja muuta, mutta näitä välineitä meidän ei pitäisi särkeä, kuten tässä Orpon hallitus on nyt tekemässä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola.

22.57 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässähän on kyseessä käytännössä säästötoimi, jolla valtion julkisia menoja arvioidaan säästyvän noin 12 miljoonaa euroa. Toisaalta tässä on myös säästötoimena harkittu kokonaisuus, jolla pyritään näitä koulutusresursseja kohdistamaan tarkoituksenmukaisemmin.

Tämä kulukorvaus on ollut järjestelmä, jonka kautta julkisen ja kolmannen sektorin työnantajat ovat voineet hakea tukea henkilöstön osaamisen kehittämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tosiaan nyt tätä korvausta ei enää maksettaisi 1.1.26 tai sen jälkeen toteutettavista koulutuksista, mutta sen sijaan nämä tänä vuonna toteutuneet koulutukset maksettaisiin ihan normaalisti.

On syytä palauttaa mieliin, että koulutuskorvaus on osa samaa kokonaisuutta, jossa yksityisen sektorin koulutusvähennys jo aiemmin lakkautettiin. Näitten molempien järjestelmien haasteena oli tietyllä tavalla se, että ne eivät toteutuneet ihan täysinmittäisesti, ja hyöty suhteessa siihen hallintoon on ollut rajallinen. Mutta tosiaan ydin tässä ovat säästöt. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus Jotpa toteuttaa parhaillaan laajoja pilotteja, joilla kehitetään sosiaali- ja terveysalan sekä kasvatustieteen joustavia koulutus- ja urapolkuja eli just niiden alojen, missä meillä on suurimmat työvoimapulot, ja tänne on kohdistettu merkittävästi rahoitusta.

Mutta tosiaan nämä ovat harmittavia säästöjä. Tuossa äkkiä vilkaisin SDP:n vaihtoehtobudjettia. Sieltä esimerkiksi en tämän leikkauksen perumista löytänyt. Voi olla, että hakusana oli väärä, mutta toivottavasti se siellä oli, kun vastustatte tätä. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

23.00 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on isompi asia siellä se aikuiskoulutustuen poisto kuin tämä 2.0, eli se on paljon isompi juttu kuin tämä kaiken kaikkiaan. Jos aikuiskoulutustukeen käytettiin rahaa aikaisemmin noin 170 miljoonaa sillä vanhalla mallilla, niin täytyy muistaa tämä, että kokoluokka on vähän erilainen.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Tässä edustaja Valtola nosti esiin, että tämä on säästötoimenpide. Tämä tosiasia ei säästä niin paljon kuin tämä 12 miljoonaa on. Tosiasia se hyvinvointialueitten neljä miljoonaa on käytännössä ihan samaa valtion rahaa, ja se ei säästä valtiolta yhtään siltä osin. Sitten kuntien valtionosuusjärjestelmästä kuitenkin osa tulee sinne kuntienkin suuntaan. Ja sitten nämä yliopistojen rahoitukseen liittyvät jutut: tämä on osittain valtion käytännössä rahoittamaa toimintaa. Eli tämä kokonaissäästö vähän hapertuu tässä kyllä käytännössä aika isolta osin.

Se, mikä jäi tässä sanomatta vielä, on se, että tässä julkisen puolen koulutuskorvauksessa ja sitten koulutusvähennyksessä tuolla yksityisellä puolella, kaikissa, on ollut se idea, että se on suunnitelmallista koulutusta ja katsotaan sitä, minkätyyppistä koulutusta ja osaamista me tarvitaan, ja suunnitelmallisesti nostetaan sitä osaamistasoa siellä yhteisössä. Se on tämän taustalla, ja tämä kannustaa siihen, ja näitä rahoja on saanut tämäntyyppiseen suunnitelmalliseen koulutukseen. Tämä ei ole ad hoc -asioita vaan vähän pidemmän aikavälin asioita. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 46/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

23.02 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tekoäly on tullut jäädäkseen. Se auttaa meitä kirjoittamaan, laskemaan, kääntämään, suunnittelemaan, arvioimaan ja tekee sen usein nopeammin, tehokkaammin kuin ihminen. Samalla sen käyttö tuo mukanaan kysymyksiä, joihin lainsäätäjän on vastattava ajoissa. Siksi on hyvä, että hallitus tuo eduskuntaan esityksen, jolla säädetään tekoälyn käytöstä ja valvonnasta Suomessa osana EU:n yhteistä asetusta.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen taustalla on Euroopan unionin tekoälyasetus, joka tuli voimaan viime vuonna. Sen tarkoituksena on suojella ihmisten terveyttä, turvallisuutta ja perusoikeuksia. Asetus kieltää haitallisimmat tekoälyn käyttötavat, kuten järjestelmät, jotka voivat seurata, manipuloida tai syrjiä ihmisiä. Lisäksi niin sanotuille korkean riskin järjestelmille, esimerkiksi viranomaistoiminnassa tai turvallisuudessa käytettävälle tekoälylle, asetetaan tiukemmat vaatimukset. On meidän tehtävämme varmistaa, että nämä säännöt toimivat myös Suomessa.

Arvoisa puhemies! Suomessa valvonta on hajautettu eri viranomaisten kesken. Traficom toimii koordinoivana viranomaisena, mutta kukin toimialaviranomainen, kuten poliisi, Tulli tai Rajavartiolaitos, vastaa omasta alastaan. Tämä on järkevä ratkaisu siksi, että tekoäly ei ole yksi asia, vaan sillä on erilaisia käyttötarkoituksia aina

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

terveydenhuollosta rikostutkintaan ja rajavalvontaan. Siksi on tärkeää, että myös toimialaviranomaisia koskeviin lakeihin lisätään säännökset, joiden avulla viranomaiset voivat käyttää sallittuja tekoälyratkaisuja esimerkiksi rikosten ennaltaehkäisyyn tai riskien arviointiin. Yhtä tärkeää on, että tekoälyn käyttöä valvotaan ja sen rajat ovat selvät.

Arvoisa puhemies! Kun tekoälyä käytetään viranomaistyössä, se pitää tehdä avoimesti ja vastuullisesti. Tämän lain tarkoitus on auttaa rakentamaan luottamusta. Kyse ei ole tekoälyn vastustamisesta vaan laista, joka mahdollistaa tekoälyn käytön yhteiskuntamme ehdoilla ja meille sopivalla tavalla. Tekoälyn hyötyä ei saavuteta, jos sen käyttö tuntuu kansalaisista epävarmalta tai pelottavalta.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys valiokunnan esittämien muutoksien on osa sitä työtä, jolla rakennamme turvallista ja toimivaa digitalisaatiota. Se ei rajoita innovaatioita vaan ohjaa ne vastuulliseen suuntaan. Me tarvitsemme tekoälyä, mutta vielä enemmän tarvitsemme selkeitä sääntöjä, jotka suojaavat niin yksilöä kuin yhteiskuntaamme. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen poissa, edustaja Rasinkangas poissa. — Edustaja Holopainen.

23.06 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Totean ensin tähän alkuun, että esitän, että mietinnön perusteluita muutetaan vastalauseen mukaisesti. Ja sitten perusteluita sille:

Minä olen huolestunut siitä, että tässä ollaan aikeissa käynnistää uusi ja suomalaisen teknologiaekosysteemin kannalta tärkeä tekoälyn valvonta- ja neuvontatoiminta, mutta kuitenkin sille ei myönnetä tarvittavia resursseja. Liikenne- ja viestintävirasto on tämän asian käsittelyssä korostanut omassa lausunnossaan, että mikäli tämä toiminta käynnistetään ilman lisäresursseja, siitä aiheutuu merkittäviä riskejä. Kun sitten otetaan huomioon, että jo aiemmin Liikenne- ja viestintävirasto on joutunut ottamaan haltuun useita uusia tehtäväkokonaisuuksia nykyisen henkilöstön ja resurssien puitteissa, niin tilanne on todella haastava, ja kun vielä sitten lisäksi tälle virastolle on osoitettu julkisen talouden sopeuttamistoimissa tuottavuustoimenpiteillä noin 14 miljoonan euron vuosittainen vähennys, niin herää kyllä kysymys, miten voidaan asettaa heidät näin mahdottoman tilanteen eteen. Täällä liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnossakin lukee, että kuulemisten mukaan ilman lisäresursseja on olemassa riski, etteivät tekoälyasetuksen mukaiset tavoitteet, erityisesti innovaatioiden tukeminen ja oikeudellisen ennakoitavuuden varmistaminen, toteudu.

Vielä enemmän huolta herättää se, että täällä liikenne- ja viestintävaliokunta toteaa myös, että Liikenne- ja viestintäviraston resurssitilanne johtaa siihen, että virasto ei kykene hoitamaan kyberturvallisuuteen liittyviä tehtäviä vaadittavalla tasolla. Siellä valiokunnassa on tuotu esiin, että tästä voi aiheutua vakavaa uhkaa kansalliselle kokonaisturvallisuudelle. On todellakin siis vastuutonta, että tässä nykyisessä geopolitiisessä tilanteessa emme huolehtisi siitä, että resurssien ja muutoin kyberturvallisuus ja kansallinen kokonaisturvallisuus on varmistettu. Sikäli on tärkeää nyt nostaa esiin se, että tätä tärkeää lisätehtävää ollaan todellakin toteuttamassa ilman resursseja. Se on kyllä äärimmäisen lyhytnäköistä, ja toivon, että näin ei tehdä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

23.09 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Holopainen perusteli hyvin tätä esitystä, ja kannatan edustaja Holopaisen tekemää vastalauseen mukaista perustelujen muuttamishdotusta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tupakkaverosta annetun lain ja valmisteverotuslain 72 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tupakkaverosta annetun lain ja valmisteverotuslain 72 §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 96/2025 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 96/2025 vp

Hallituksen esitys HE 168/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. — Edustaja Lohi poissa, edustaja Kalli poissa. — Edustaja Honkonen.

Keskustelu

23.09 **Petri Honkonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Teen keskustan vastalauseen mukaiset lausumaehdotukset 1 ja 2:

”1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee ja antaa tarvittavat esitykset tupakkaveron lisäkorottamiseksi 100 miljoonalla eurolla.

2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää, voitaisiinko kuluttajia ohjata matkustajatuonnin sijaan ostamaan tupakkatuotteita Suomesta sillä, että alennettaisiin kaikkien tupakkatuotteiden verovapaan tuonnin rajoja.”

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Hanna.

23.10 **Hanna Räsänen kesk:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Honkosen tekemiä esityksiä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 100/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 26/2025 vp

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. — Edustaja Strandman poissa. — Edustaja Lyly.

Keskustelu

23.10 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on iso muutos, kun 75 miljoonaa euroa otetaan valtionosuuksien kautta pois. Mutta ennen kaikkea halusin käyttää tämän puheenvuoron sen takia, että kun hallitus on luvannut uudistaa valtionosuusjärjestelmää ja sen piti alkaa jo ensi vuoden alusta ja valtionosuusjärjestelmäuudistus kaatui tässä pari viikkoa sitten, niin voi sanoa, että epävarmuus kuntien sektorilla säilyy edelleen isona. Nyt näyttää siltä, että tämä valtionosuusuudistus venyy sitten seuraavalle vaalikaudelle, ja se tarkoittaa sitä, että nopeimmillaankin tämä uusi valtionosuusjärjestelmä voi tulla vasta vuonna 2029. Eli monta vuotta kuntien epävarmuus tässä jatkuu, ja siinä mielessä ollaan todella huonossa tilanteessa. Tämä 75 miljoonaa on oma juttunsa sitten, tämä valtionosuusjärjestelmän kaatuminen.

Siitä isosta kuvasta, minkä takia tämä valtionosuusjärjestelmä kunnissa on niin tärkeä, kertovat ne veroerot, mitä niillä kunnilla on: 4,7 prosenttia, 10,9 prosenttia kuntaverotaso, ja ne erot näkyvät tuossa yli 6 prosenttiyksikkönä. Se on todella valtava ero. Valtionosuusjärjestelmän pitäisi tasoittaa kuntien välisiä eroja. Sitten osa kunnista joutuu maksamaan valtionosuutta valtiolle päin. Se tuntuu aika oudolta, että kun kunnat saisivat järjestää palveluja, niin tämän osalta valtionosuusjärjestelmä on ehkä kaikkein eniten rikki. Valtionosuusjärjestelmän rikkinäisyys näkyi, kun sote-erät otettiin tästä pois. Se vähän yli 11,6 prosenttiyksikköä kuntaverosta otettiin pois, ja sitten jäi tämä osuus jäljelle, ja siellä sitten näkyi aika selkeästi, mitä tämä valtionosuusjärjestelmä piti enää sisällään. Tämä on todella, todella iso ongelma, ja toivoisinkin, että tähän päästäisiin nopeasti kiinni.

Nyt kun on näitä laskelmia näistä neuvotteluista, mitä hallitus on sisällään käynyt, niin pitäisi julkaista ne ja sitten laittaa nopeasti parlamentaarinen työ liikkeelle, jotta saataisiin ehkä nopeammin aikaiseksi valtionosuusjärjestelmän uudistus ja niin, ettei yksi puolue sitä toiminnallaan kaada, vaan se vaatisi vähän isompaa, yli vaalikausien tehtävää työtä. Tämä on niin tärkeä osa, että tämä parlamentaarinen työ pitää saada liikkeelle nopeasti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Hanna.

23.14 **Hanna Räsänen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllä täytyy sanoa, että kun tätä valtionosuusuudistuksen kaatumistakin on seurannut, niin ei tästä muuta voi tulla mieleen kuin se, että tämä ei voi olla kyllä kokoomusjohtoiselta hallitukselta vahinko. Jos katsoo, niin silloin, kun hallitus järjestäytyi ja teki hallitusohjelman, siellä oli kauniita kirjauksia kuntien suhteen. Siellä oli valtionosuusuudistuksen tekemistä ja monta muuta kaunista, kuten byrokratian purku, mutta mitä tämä hallitus on saanut aikaiseksi kuntien hyväksi? Tasan ei yhtään mitään. Nyt kun katsotaan, että ensin kaatui tämä valtionosuusuudistus, sitten heti perään on kohta tulossa tämä hankintalain uudistus, niin se kyllä niittää ne

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

loputkiin toiveet ja itse asiassa se näyttää myös ne kunnat, mitä varsinkin tuolla harvalla alueella on, ja pienet kunnat.

Itse kerroin silloin ensimmäisessä käsittelyssä, että lähdin mukaan silloin Kataisen hallituksen aikaan kuntapolitiikkaan, kun omaa kotikuntaa oltiin hautaamassa sen jättikuntahankkeen alle. Silloinhan Suomeen olisi jäänyt vain 70 kuntaa, eli noin 200 kuntaa olisi hävinnyt tästä. Nyt kun katsoo tätä meininkiä, niin hallituksessa sanottiin, että ei ole mitään pakkokuntaliitoksia tulossa, mutta tähän on aivan selvästi kuntien pakkoliitosta rahoituksen vetämisen kautta. Eli pienet kunnat pakotetaan liittymään isompien kylkeen, ja voisi sanoa, että eikä tässä vielä kaikki, vähän kuin tv-markkinoinnissa, että kyllä se Kataisen näkymä myös siitä, että lähdetään suuralueita Suomeen miettimään, on toteutumassa, kun katsoo, että nyt hallitus jo lausui siitäkin, että hyvinvointialueita pitäisi yhdistää. Eli ensin kyykytetään kunnat, pakotetaan ne yhteen, sen jälkeen yhdistetään vielä hyvinvointialueet. Tämä jos jokin on oikea keskittäjähallitus.

Me keskustassa kannamme kyllä huolta paitsi tästä, että emme halua keskittämistä, myös ennen kaikkea ihmisten palveluista. Se on jo nähty aikaisemminkin, että mitä suuremmat ovat yksiköt, sen kauemmas menevät palvelut, ja se palveluverkko lähtee aina sieltä laidalta ensin häviämään, ja tätä me emme todellakaan tahdo.

Vähintä nyt, mitä kuntaministeri voisi tehdä, olisi vastata kunnille, miten kuntien tulee nyt selvittää tämä väliaika, ennen kuin seuraava hallitus alkaa sitten taas uudestaan kasaamaan kuntien valtionosuusuudistusta. Varsinkin näistä negatiivisista valtionosuuksista, mistä äsken edustaja Lyly puhui, pitäisi selvittää, että onko se edes perustuslain mukaista, koska silloinhan käy niin, että ihmisillä ei ole tasa-arvoisia palveluja kaikkialla Suomessa. Se olisi ainakin ensimmäiseksi päätettävä, mitä tehdään näille negatiivisille osuuksille, jos ne saataisiin edes nollaan, edes siihen, että ei tarvitse maksaa siitä hyvästä, että tuotetaan valtiolle palveluita.

Sitten olemme myös sitä mieltä, että täytyisi välittömästi perustaa parlamentaarinen työryhmä, joka lähtee jo nyt tekemään sitä valtionosuusuudistusta sitten seuraavalle vaalikaudelle. Se on aivan kohtuutonta vaatia nyt, että ensin odotetaan, että vaalikausi loppuu, sitten on hallitusneuvottelut ja sitten lähdetään tekemään uutta. Näin vaan ei käy.

Me jätimme valiokunnassa tähän vastalauseen 2 mukaisen lausumaehdotuksen: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus perustaa viipymättä parlamentaarisen työryhmän valmistelemaan kuntien rahoitusjärjestelmän uudistusta kansalaisten lähi- ja peruspalveluiden turvaamiseksi samalta pohjalta kuin on kirjattu pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan.” — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

23.17 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aluksi kannatan tätä edustaja Räsäsen tekemää keskustan vastalauseen mukaista lausumaehdotusta.

Tässähän todellakin, niin kuin kollega edellä kuvasi, kuntien tilanne on aika synkkä monin paikoin, toisilla se on aika valoisakin. Tämä kahtiajakautuminen, mikä Suomen kuntakentässä nyt on, on kyllä todella valitettava ja vakava asia ennen kaikkea sen takia, että nyt omalla toiminnallaan Petteri Orpon hallitus tätä vauhdittaa, kun kesken vaalikauden — vaalikautta olisi ollut vielä vuosi ja neljä kuukautta jäljellä — nostettiin kädet pystyyn ja kuntaministeri Ikonen ilmoitti, että valtionosuusremonttia ei tulla

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

tekemään, vaikka se oli hallitusohjelmaan kirjattu ja siihen jo viime vuonna selvityshenkilöiden tekemän työn pohjalta olisi kaikki edellytykset olleet.

No, sitäkin suuremmalla syyllä nyt pitää tähän isompaan kuntien rahoituksen kokonaistarkasteluun käydä jo nyt, koska jos tämä nyt lykätään kokonaan tulevan hallituksen syliin, ovat siellä sitten mitkä puolueet tahansa, niin sehän tarkoittaa sitä, että kun ensin käydään hallitusohjelmaneuvottelut vuoden 27 keväällä, sitten vähän käynnistellään, niin pahimmassa tapauksessa vasta 2030 on uusi valtionosuusjärjestelmä toiminnassa. Tämä samahan koskee muuten hyvinvointialueiden rahoitustakin ja siinä olevia ongelmia, ja niihin pitäisi kanssa tarttua nyt välittömästi, jotta voidaan nämä ihmisille keskeiset peruspalvelut turvata.

Tässä puhutaan nyt kuntien rahoituksesta. Kyllähän kunta on hyvinvointivaltiolla aivan keskeinen. Se ei ole tietysti pelkästään se työkalu, jonka kautta ne lakisääteiset palvelut järjestetään, vaan kunnallahan on myös yleinen toimiala. Se voi demokraattisesti valittujen päättäjien haluamalla tavalla sitten sitä omaa aluettaan kehittää — ja näin usein tapahtuukin — ja tarjota muita täydentäviä palveluita voimavarojen mukaan, mutta nyt tilanne on johtanut todellakin siihen tämän lain uudistamisen tarpeen... Tämän lain uudistamisen tarvehan tulee siitä, että nyt tosiaankin on näitä negatiivisen valtionosuuden kuntia, taitaa Kemi olla sieltä pahimmasta päästä, Kouvola ynnä muita, jotka joutuvat maksamaan valtiolle siitä ilosta, että saavat valtion lailla säätämiä palveluita järjestää. Nämä räikeimmät tilanteet olisi nyt pitänyt vähintäänkin korjata.

Pakko sanoa vielä tähän loppuun omasta maakunnastani: Keski-Suomihan on se, jonka väestö suhteellisesti varmastikin eniten tästä kärsii, koska meillä Jyväskylä, Jämsä ja Laukaa ovat kuitenkin väkimäärältään isohkoja kuntia ja Jyväskylänkin on kuitenkin Suomen mittakaavassa iso kaupunki. Nämä ovat juuri niitä kuntia, jotka kipuilevat, kun eivät pysty järjestämään edes perusopetusta säällisesti johtuen nyt näistä valtionosuusjärjestelmäongelmista, siis saavat paljon vähemmän rahaa suhteessa kuin moni muu verokkikunta. Tämä pitäisi nyt korjata. Hallitus voisi sen vieläkin tehdä, ja toivon, että se tehdään nyt hallitusohjelmassa kirjatun pohjalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

23.20 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kun Petteri Orpon hallitus aloitti kaksi ja puoli vuotta sitten, he kertoivat julkisen talouden tasapainottamisen tavoitteesta, mutta silloin luvattiin, että koulutus olisi tällaisessa erityissuojeluksessa ja koulutuksesta ei pitäisi leikata. No, on tehty koulutuksesta leikkauksia, mutta kaikkein salakavalimpia ovat nämä leikkaukset, jotka kohdistuvat kuntiin. Kun tiedetään, että koulutuksen, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen, järjestäminen vie tällä hetkellä valtaosan kuntien budjetista, niin nämä leikkaukset, mitä kohdistuu kuntiin, väistämättä ovat nimenomaan koulutusleikkauksia käytännössä hyvin pitkälti.

Vuonna 2026 kuntien tehtävät laajentuvat. Arvion mukaan ne sisältävät yli 70 miljoonan euron edestä uusia sivistystoimen tehtäviä mukaan lukien oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen, joka jo yksinään on noin 53,5 miljoonaa euroa. Samaan aikaan nyt sitten tehdään noin 75 miljoonan euron leikkaus. Tästä seuraa — kun sitten vielä erikseen on tehty tämä valtionosuusleikkaus ja siihen yhteenlaskettuna vielä aiemmin tehty indeksikorotukseen toteutettava vähennys vuosille 2024—2027 — että tällä

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

hallituskaudella tänne kuntien puolelle tulee yhteensä noin 200 miljoonan euron leikkaukset.

On todellakin huolestuttavaa, että hallitus ei ole millään tavoin halunnut huomioida, mitkä ovat leikkausten vaikutukset varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluitten resursseihin ja laatuun. On hyvin todennäköistä, että tämä leikkaus vaarantaa oppimisen tuen uudistuksen ylipäänsä ja voi johtaa siihen, että kunnilla ei ole riittäviä resursseja toteuttaa lakisääteisiä velvoitteita lasten ja nuorten palveluissa. Esimerkiksi Kuntaliitto on arvioinut, että samaan aikaan tehtävät leikkaukset myöskin näihin kotoutumispalveluihin saattavat kunnissa kohdistua myöskin sivistyspalveluihin, kun ne tässä samanaikaisesti toteutuvat.

Kyllä on todella valitettavaa, että tällä tavalla kuntien mahdollisuuksia heikennetään. Ja vielä on valitettavaa, että sitten kuntapäätäjien pöydälle asetetaan näin isoja haasteita ja kuntapäätäjät asetetaan todella mahdottoman tilanteen eteen. Eivät hekään varmasti sieltä koulutuksesta haluaisi leikata, mutta heidät käytännössä siihen pakotetaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

23.23 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvokas puhemies! Edustaja Räsänen sai minut — lähti kylläkin pois tuossa — innostumaan tästä väittelystä, eli kerrotaan, että kokoomus pakottaa kuntia ja hyvinvointialueita yhdistymään.

Esimerkiksi tämä hyvinvointialueasia oli nähtävissä. Silloin aikoinaan ne suuret viisaat kertoivat, että äärimmillään 5—12 voisi olla näitä hyvinvointialueita. Kuitenkin se edellinen hallitus halusi tehdä 21 plus 1 hyvinvointialuetta, eli oli selkeästi nähtävissä jo silloin, että sillä alueiden määrällä, sillä rahoitussuunnitelmalla ja sillä järjestämissuunnitelmalla tämä ei tule onnistumaan. Se oli nähtävissä kolme neljä vuotta sitten, ja syyllinen on tietenkin kokoomus. Kokoomus pakottaa teitä yhteen ja tekemään, ja hallitus ja ennen kaikkea perussuomalaisethan ovat pääsyyllisiä näihin asioihin.

Kun on yhdet rahat ja sitten niitä on aikaisemmin jaettu kunnille ja kaupungeille ja valtakunta on ottanut sen, mitä tarvinnut, niin oli nähtävissä, että tuolla rahamäärällä tämä hyvinvointialue ei tule onnistumaan, ja se tuli nyt seuraavan hallituksen syliin eli meidän syliin. Me kannetaan kyllä ihan varmasti vastuu siitä asiasta, älkää yhtään epäilkö. Valtionosuusjärjestelmä pitää saada kuntoon ja mahdollisimman pian ja mielellään vielä tällä kaudella, koska se on vakava asia kunnille, koska kunnat kärsivät tästä rahoitusvajeesta vahvasti nyt edelleen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola.

23.24 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustajakollega Hänninen puhui edellä vahvasti ja hyvin tilanteesta. Kuntien tilanne on todella jakaantunut ja monessa kunnassa todella vaikeakin. Olen aivan varma, että kuntaministerit tekivät näissä valtiosuusneuvotteluissa kaikkensa, että tämä uudistus olisi saatu valmiiksi. Nythän VM:n sivuilla on näitä taustatietoja julkaistu, ja sieltä voi käydä katsomassa, miten vaikea harjoitus tässä nyt on kyseessä. Itse en yleensä harrasta hirveästi peruutuspeiliin katsomista paitsi autolla ajaessa, mutta kyllä edellisten puheenvuorojen jälkeen pakko on mainita, että Marinin hallitus teki tämän soteuudistuksen, joka on aiheuttanut ne sotehännät, jotka vaikuttavat siihen, että meillä on kuntia, joissa on negatiiviset valtiosuudet. Se, että valtiosuus uudistukset on äärettömän vaikea tehdä kuntakentällä, on tästä seuraus. Ne

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

ovat poliittisesti todella vaikeita. Nyt meillä on myös hyvinvointialueilla samanlainen tilanne. Eli kun on yhteiset rahat, yksi rahakirstu, ja näitä kun jaetaan, niin siellä on voittajia ja häviäjiä. Samanlainen vaikeus on myös hyvinvointialueilla.

Edustaja Holopainen jätti tuossa edellisessä hyvässä puheenvuorossaan mainitsematta sen, että hallitus on panostanut 200 miljoonaa perusopetukseen ja oppimisen tukeen. Eli tätä rahoitusta on myös sinne kuntiin saatu. Jos katsotaan päätöksiä kymmenen miljardin sopeutuksista, jotka hallitus on tehnyt, niin se, että ammatillisesta koulutuksesta on pieni, 120 miljoonan euron, leikkaus tehty, [Petri Honkonen: Sekö on pieni?] niin käytännössä kyllä voidaan puhua, että Orpon hallitus ei koulutuksesta ole leikannut. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

23.27 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu menee mielenkiintoisesti. Ensinnäkin tästä hyvinvointialueesta voi sanoa sen, että niitten lukumäärä, paljonko niitä on, ei ratkaise sitä hyvinvointialueitten isoa rahoitustilannetta, koska se hallinto ei ole se ratkaiseva tekijä siinä kustannusrakenteessa, vaan se on aika pieni osa sitä. Se, mitä sillä pitkässä juoksussa saadaan... Jos on vähemmän alueita, niin se on oma lukunsa, mutta silti suuruusluokat pitää aina näissä muistaa. Ja sitten tämä hyvinvointialueitten rahoitus on kasvanut sen rahoituslain mukaisesti sen pohjalta, mitä tarveharkinnat antavat eri alueille, ja sitten tämä palvelutarvekasvu on osaltaan siellä. Eli kyllä ne rahoitusmekanismit ovat siellä. Tämä rakennekeskustelu me varmaan käydään muualla.

Mutta se, minkä takia pyysin puheenvuoron, liittyy tähän, että kukaan ei täällä ole väittänyt, että olisi helppo tehdä tällainen valtionosuusjärjestelmä uudistus, mutta se oli kuitenkin hallitusohjelmassa ihan keskeisenä asiana, ja se piti jo vuosi sitten, puolitoista vuotta sitten, saada valmiiksi, ja kyllä se on nyt jäänyt ihan kuin jalkoihin, ja tässä mielessä se olisi ollut tarpeellinen. Tämä olisi pitänyt viedä eteenpäin ja saada tulos aikaiseksi, koska kunnilla on erilaisia tilanteita. Toiset kunnat kasvavat ja toiset supistuvat, ja valtionosuusjärjestelmällä pitäisi näihin tilanteisiin pystyä vaikuttamaan.

Sitten itse toivoisin, että valtionosuusjärjestelmään tulisi elementtejä siitä, mitä tuonne hyvinvointialueitten palveluitten suuntaan tehdään. Eli hyvinvoinnin kehittämiseen liittyvien asioiden eli sen HYTE-raham, mikä on hyvinvointialueilla, pitäisi periaatteessa olla kuntapuolella sen takia, että kaikki, mitä kunnissa tehdään asumisen, koulutuksen, liikkumisen, vapaa-ajan toimintojen osalta, näkyy sitten hyvinvointialueilla niinä palvelutarpeina, joko vähempinä tai enempinä palvelutarpeina. Tavallaan siellä ovat ne lähtökohdan välineet, ja tätä pitäisi viedä siihen suuntaan ja pitäisi sitä kautta ruveta löytämään niitä ratkaisuja.

Sitten kuntien ja hyvinvointialueitten yhteistyössä esimerkiksi työttömyyden hoidossa on selvästi ongelmia, ja tavallaan siellä pitäisi olla kannusteita hyvinvointialueille, jotta ne kuntoutukseen liittyvät jutut menisivät siellä nopeammin eteenpäin ja taas sitten palauduttaisiin nopeammin työelämään.

Mutta ehkä kaikkein tärkein asia kuitenkin julkisen puolen osalta on se, että meiltä puuttuu kasvu, ja kun meiltä puuttuu talouskasvu kokonaan, niin se myös näkyy meidän verotuloissa, myös kuntataloudessa ja valtiontaloudessa. Se on se kaikkein isoin ongelma tässä kaiken kaikkiaan. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

23.30 **Petri Honkonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Minun on pakko nyt sanoa tästä peruutuspeiliin katsomisesta edustaja Valtolalle ja Hänniselle ja muillekin läsnä oleville, että kyllähän Marinin hallituksessa olisi varmasti pitänyt todeta, kuinka kehtasikaan Teuvo Auran kakkoshallitus jättää tällaisen soteuudistuksen meidän harteille ja kuinka kehtasi Holkerin hallitus säätää tällaisen erikoissairaanhoidon ja jättää sen meidän harteille. [Mauri Peltokangas: Menee vähän liian pitkälle!] Siis jokainen hallitus saa perintönä sen todellisuuden, mikä on, mutta se ei ole mikään selitys jättää asioita tekemättä, seisoa tumput suorana, niin kuin nyt tehdään kuntien valtionosuusuudistuksen kanssa ja myöskin hyvinvointialueiden rahoituksen ongelmien — selkeiden, kaikkien yhteen ääneen myöntämien ongelmien — korjaamisessa.

Mitä tulee tähän sosiaali- ja terveydenhuoltoon, niin pakko on myöskin se todeta, nyt kun täällä kokoomuksesta tuli voimakas kritiikki, minkä takia Matti Vanhasen hallitus, jossa muuten kokoomus oli mukana, Jyrki Kataisen hallitus, Alexander Stubbin hallitus tai Juha Sipilän hallitus, jossa kokoomus oli mukana, ei sitten tehnyt sitä soteuudistusta, kun se kerran nyt on niin pielessä, kun Marinin hallituksen Marinin hallitus sen toteutti. Eli tätä peruutuspeiliin katsomista toivoisin täällä olevan nyt paljon vähemmän ja enemmänkin sitten niitä ratkaisuja.

Mitä tulee sitten tähän kuntien peruspalvelujen valtionosuuden uudistamiseen, niin kyllä tätä ovat edellisetkin hallitukset uudistaneet. Tämä Jyrki Kataisen hallitus muuten uudisti, taisi Sipilän hallituskin tehdä tähän muutoksia. Eli tämä on vaikea. Minä tiedän, että tämä on todella vaikea uudistus. Minä en ollenkaan vähättele tätä poliittista vaikeuskerrointa enkä mitään muutakaan, mutta sanon vain sen, että se kertoo kulloisenkin hallituksen prioriteeteista, minkälaisia uudistuksia se haluaa viedä eteenpäin ja mihinkä se sitä poliittista painetta laittaa.

Tämä nyt vain valitettavasti johtaa siihen, kun tämän kanssa nyt on jappaisteltu tässä, että esimerkiksi Laukaan kunnassa on oppimateriaalirahaa 80 euroa ensi vuodelle per perusopetuksen oppilas. 80 eurolla et saa hankittua juuri mitään. Tämä johtaa todella isoihin epäkohtiin ja siihen, että esimerkiksi perusopetuksen taso huononee tällaisissa Laukaan kaltaisissa lapsivoittoisissa kunnissa merkittävästi. Jos vertaa vaikka omakotipaikkakuntaa Saarijärveä, saadaan noin 7—8 miljoonaa vuodessa tätä peruspalvelujen valtionosuutta, Kauniaisiin, siellä on parituhatta asukasta enempi, ne saavat 24 miljoonaa, ja siellä on puolet pienempi verotus kuin meillä. Joku voisi kysyä, onko tämä oikein ja miksi tälle ei mitään tehdä. No, nyt tässä ei kunnollista vastausta saatu. Itse en kyllä aivan usko, että tässä on tehty kaikki voitava, mutta se voi ollakin, että on tarkoitus jättää kunnat ajelehtimaan, ja sitten tämä in-house-sääntely kyllä on se lopullinen kirveen isku. [Mauri Peltokangas: Voi kun olisi ollut edellisessä hallituksessa mukana suunnittelemassa, miten tullaan toimimaan!] — Noin voi sanoa, kun ei ole mitään muuta sanottavaa.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 133/2025 vp

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Valtola, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

23.33 **Oskari Valtola kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen nyt sivistysvaliokunnan mietinnön hallituksen esitykseen 133/2025 Osaamispolkua koskevaan säätelyyn. Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja koulutustarjonnan tietovarannosta, jotka liittyvät Osaamispolku-palveluun. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

Osaamispolku-hankkeen taustalla ovat vuoden 2020 lopussa valmistuneet parlamentaarisesti valmistellut jatkuvan oppimisen linjaukset. Osaamispolku on koulutus- ja urasuunnittelun, osaamisen kehittämisen ja työllistämisen tueksi tarkoitettu sähköinen palvelu. Sen tarkoituksena on tukea yksilöiden osaamisen kehittämistä ja osaamisen tunnistamista yksilöllisiin tarpeisiin sopivien koulutusvalintojen tekemiseksi. Osaamispolku-palvelu tarjoaa sitä hyödyntäville henkilöille mahdollisuuden saada tietoa itselle sopivista opiskelu- ja työllistymismahdollisuuksista sekä jäsentää toiveitaan koulutus- ja uramahdollisuuksistaan. Palvelulla voidaan sujuvoittaa siirtymiä koulutuksen ja työuran nivelvaiheissa, kuten nopeuttaa hakeutumista jatko-opintoihin ja edistää osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä oman tehtäväkuvan tai työmahdollisuuksien laajentamiseksi.

Hallituksen esitys sai valiokunnan asiantuntijakuulemisissa laajaa kannatusta. Sivistysvaliokunta antoi esityksestä yksimielisen mietinnön ja puoltaa lakiesityksen hyväksymistä eräin muutosehdotuksin.

Valiokunta esittää, että ensimmäisen lakiesityksen, joka koskee valtakunnallista osaamistietovarantoa, 3 §:ää täsmennetään siten, että siitä ilmenee tarkemmin, mitä henkilötietoja henkilö voi tietovarantoon tallentaa. 4 §:ää täsmennetään lisäämällä siihen säännös Opetushallituksen velvollisuudesta lähettää henkilölle muistutus hänen tallentamistaan tiedoista, jos hän ei ole kirjautunut palveluun viiden vuoden aikana, ja tiedot on poistettava, jos henkilö ei muistutuksen jälkeenkään kirjaudu palveluun vuoden kuluessa. 5 §:ää tarkennetaan siten, että siihen lisätään vaatimus, jonka mukaan henkilön tietoja voidaan käyttää säännöksessä mainittuun tarkoitukseen, jos henkilö on valinnut sen mahdollisuuden nimenomaisesti ja joka kerralla palvelua käytettäessä. 9 §:n 1 momentin loppuun lisätään säännös, joka ulottaa säännöksen soveltamisen tietojen luovuttamisen lisäksi muillakin tavoilla annettuihin tietoihin.

Valiokunta esittää lisäksi, että toisen lakiesityksen eli lain valtakunnallisesta opinto- ja tutkintorekisteristä annetun lain muuttamisesta 22 b §:stä poistetaan maininta ensihoitaja-, terveydenhoitaja- ja kättilökoulutuksesta, koska tätä koskeva lakiesitys on vielä valmisteilla opetus- ja kulttuuriministeriössä. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

23.37 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys on tärkeä askel kohti tulevaisuuden koulutus- ja työelämäpolitiikkaa. Sen tavoitteena on perustaa valtakunnallinen oppimistietovaranto, jonka pohjalta rakennettaisiin Osaamispolkupalvelu, joka kokoaa yhteen tietoa koulutuksesta, osaamisesta, työelämän tarpeista. Tarkoituksena on tukea kansalaisten mahdollisuuksia kehittää osaamistaan, suunnitella opinto- ja urapolkujaan sekä vastata koko yhteiskunnan osaajien tarpeisiin. Tiedämme hyvin, että etenkin nuoruudessa tulevaisuuden suunnittelun ja toiveikkuuden tukeminen on tärkeää myös mielenterveydelle ja turvallisuudelle aikuistumiselle. Samalla esitys edistää hallituksen tavoitetta hyödyntää digitalisaatiota tehokkaammin julkisessa hallinnossa, mikä parantaa koulutusjärjestelmän tiedonhallintaa

Arvoisa puhemies! Lakimuutosten myötä Opetushallitukselle perustetaan uusi tehtävä tietovarannon ylläpitäjänä. Osaamistietovaranto kokoaa julkisesti rahoitetun koulutuksen tiedot yhteen paikkaan. Tämä uudistus helpottaa tiedonkäsittelyä ja kokonaiskuvan muodostamista koulutussuositusten ja urapolkujen suunnittelussa, jolloin nuorekin on entistä helpompaa valita tulevaisuuden koulutusalanensa myös ennustettujen työvoimatarpeiden mukaan. Lainsäädäntöön sisältyy totta kai selkeät säännökset tietojen käsittelystä ja henkilötietojen suojaamisesta, jotta suomalaisten tiedot pysyvät turvassa jatkossakin. Näin uudistus tukee sekä koulutusjärjestelmän tehokkuutta että yksilön oikeuksia ja mahdollisuuksia.

Myös sivistysvaliokunta on huolellisesti tarkastellut esitystä ja tehnyt siihen tarpeellisia muutoksia. Näin kokonaisuudesta on tullut entistäkin parempi, hyvä niin.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys perustuu selkeään tarpeeseen. On meidän tehtävämme varmistaa, että jokaisella suomalaisella on ajantasainen ja turvallinen pääsy omaan osaamistaan koskevaan tietoon ja että koulutuksen ja työelämän tiedot tukevat toisiaan. Uudistus vähentää päällekkäistä hallinnollista työtä, parantaa koulutuksen ohjauksen laatua ja auttaa vastaamaan työelämän muuttuviin tarpeisiin. Kyse on ennen kaikkea investoinnista osaamiseen ja kilpailukykyyn koulutuksen avulla. Kyse on uudistuksesta, joka vahvistaa sekä yksilön mahdollisuuksia että Suomen tulevaisuutta, ja juuri tässä ajassa nämä ovat erityisen tärkeitä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 133/2025 vp sisältyvien 1.—9. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain ja sijoitusrahastolain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 139/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 24/2025 vp

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 139/2025 vp sisältyvien 1.—5. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Tullin hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 172/2025 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 29/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 29/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

Keskustelu

23.42 Mauri Peltokangas ps (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tullin hallinnosta annettuun lakiin ehdotetut muutokset selkeyttävät Tullin johtamisjärjestelmää, parantavat Tullin valmiuksia varautua toimintaympäristön muutoksiin ja edistävät Tullin tehtävien tuloksellista hoitamista. Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Tullin neuvottelukunnasta on tarkoitus säätää jatkossakin valtioneuvoston asetuksella. Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 10 §:n 1 momentin asetuksenantovaltuutta tältä osin täsmennettäväksi. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä näin muutettuna.

Mietintö on, arvoisa rouva puhemies, yksimielinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

23.44 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! [Mikrofoni on kiinni] — Otetaanpa uudestaan, kun jäi tuo mikki kiinni. — Turvallisuus ei synny itsestään. Se syntyy ennakoinnista, selkeistä pelisäännöistä ja toimivasta viranomaistyöstä. Hallituksen esitys laiksi Tullin hallinnosta annetun lain muuttamisesta on juuri tällainen ennakoiva ja vastuullinen toimi, jonka ytimessä on yksi keskeinen tavoite: vahvistaa Suomen turvallisuutta nykyisessä, muuttuvassa toimintaympäristössä.

Tulli ei ole vain tavaroiden liikettä vaan valvova viranomainen. Se on osa kansallista kokonaisturvallisuuden perustaa. Se on etulinjassa torjumassa salakuljetuksia, huumausainekauppaa, laittomia aseita, pakotteiden kiertämistä ja harmaata taloutta. Kansainvälisen tilanteen kiristyessä ja rikollisuuden muuttuessa yhä järjestäytyneemmäksi Tullin rooli sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden takaajana on entistä tärkeämpi.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä Tullin hallinto tuodaan tähän päivään. Sen tehtäviä sekä toimivaltuuksia selkeytetään. Tämä ei ole hallinnollinen teknisyyss- vaan turvallisuusteko. Esityksessä vahvistetaan Tullin johtamisen rakenteita ja selkeytetään

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

toimivaltuuksia niin, että viranomaisen kyky tehdä johdonmukaisia, oikea-aikaisia, turvallisuutta varmistavia päätöksiä paranee.

Selkeämmät rakenteet myös parantavat Tullin kykyä toimia nopeasti, tehokkaasti ja yhteistyössä muiden viranomaisten, kuten poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien, kanssa. Juuri viranomaisten saumaton yhteistoiminta on yksi suomalaisen kokonaisturvallisuuden suurimmista vahvuuksista. Uudistus vahvistaa myös varautumista poikkeusoloihin. Meidän on kyettävä pitämään kiinni huoltovarmuudesta kaikissa tilanteissa, kriiseissä ja häiriötilanteissa. Tulli on keskeisessä asemassa varmistamassa, että yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömät tavarat, lääkkeet, polttoaineet ja elintarvikkeet kulkevat turvallisesti myös silloin, kun muu maailma horjuu. Tämän saman on nähnyt merkitykselliseksi hallintovaliokunta, joka on tehnyt esitykseen vain yhden tarkennuksen koskien Tullin neuvottelukunnan asettamista. Olen ylpeä siitä, että suomalaisten turvallisuus yhdistää meitä täällä eduskunnassa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 172/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

19. Lakialoite laiksi eduskunnan turvatoimista

Lakialoite LA 22/2025 vp

Toimenpidealoite TPA 86/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Peltokangas, valiokunnan puheenjohtaja, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

23.47 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä jälleen ollaan lähellä puoltayötä, mikä on hieno asia, koska parlamentarismiin kuuluu laaja keskustelu, ja täällä me vielä ainakin muutaman hallintovaliokunnan jäsen olemme. Ilmeisesti tämä homma on niin, että tämä on rakkaudesta lajiin.

Esittelen pääpiirteittäin eduskunnan hallintovaliokunnan mietinnön turvatoimilaista. Eduskuntaryhmien puheenjohtajien yhteisessä lakialoitteessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eduskunnan turvatoimista, jolla korvataan nykyinen, vuonna 2008 annettu laki turvatoimista eduskunnassa. Lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta.

Uudella lailla tarkistetaan muun ohella turvatoimilain, alueellista ja henkilöllistä soveltamisalaa, teknistä valvontaa ja voimankäyttövälineitä koskevaa sääntelyä. Lakiehdotuksen kokonaan uudet säännökset liittyvät miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseen ja henkilösuojaustehtävään.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Valiokunta tähdentää, että lain nimenomaisena tarkoituksena on suojata eduskunnan toimintaa sekä huolehtia turvallisuuden ja järjestyksen säilymisestä eduskunnassa. Valiokunta pitää tärkeänä, että eduskunnan turvallisuudesta vastaavalla henkilöstöllä on riittävät toimivaltuudet tehtäviensä hoitamiseen sekä asianmukainen koulutus toimivaltuuksien käyttöön. Eduskunta tekee turvallisuusasioissa jatkossakin tiivistä yhteistyötä yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta vastaavan poliisin kanssa.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta pitää välttämättömänä, että eduskunnan turvatoimia koskeva sääntely täydennetään vastaamaan mahdollisimman kattavasti nykyistä turvallisuusympäristöä. Valiokunta toteaa, että eduskunnan toiminta ylimpänä valtioelimenä ja eduskunnassa työskentelevien turvallisuus tulee kyetä kaikissa oloissa varmistamaan.

Hallintovaliokunta käsittelee mietinnössään lakiehdotuksen soveltamisalaa, henkilösuojaustehtävää ja voimankäyttövälineitä koskevaa sääntelyä. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä mietinnöstä ilmenevin vähäisin muutoksin. Valiokunnan keskeisin muutosehdotus liittyy henkilösuojaustehtävän asiallisen soveltamisalan täsmentämiseen.

Voimassa olevassa turvatoimilaissa ei ole säännöksiä henkilösuojaustehtävästä. Nykyisessä toimintaympäristössä joudutaan perustelujen mukaan aikaisempaa useammin harkitsemaan turvahenkilön määräämistä, suojaamaan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta. Henkilösuojaustehtäviä toteutetaan nykyisin joko yhdessä poliisin kanssa tai ilman poliisiviranomaisen apua.

Turvallisuusjohtaja voi uuden sääntelyn mukaan asettaa henkilösuojaukseen erityisen koulutuksen saaneen turvahenkilön suojaamaan erityistä suojelua tarvitsevan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta. Eduskunnan turvallisuusjohtaja ilmoittaa henkilösuojaustehtävästä poliisille.

Henkilösuojauksen antaminen on aina harkinnanvaraista. Valiokunta painottaa, että henkilösuojaustehtävään voidaan asettaa vain tällaiseen tehtävään erityisen koulutuksen saanut turvahenkilö. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että henkilösuojaustehtävästä ilmoitetaan poliisille mahdollisuuksien mukaan etukäteen ja niin ajoissa, että poliisi voi suunnitella tarvittaessa omat toimenpiteensä tehtävään liittyen. Lisäksi on tärkeää, että kunkin henkilösuojaustehtävän tarkoituksenmukaisin toteuttamistapa harkitaan riskiarvioon perustuen tapauskohtaisesti. Valiokunta kuitenkin toteaa, että tarve henkilösuojaustehtävää määräämiseen voi tulla nopeastikin, eikä virka-avun saaminen poliisilta ole aina mahdollista.

Lakialoitteessa ehdotetaan päivitettäväksi turvahenkilön yleisiä voimankäyttövaltuuksia ja voimankäyttövälineitä koskevan turvatoimilain säännöksiä. Voimankäyttövälineisiin voivat ehdotuksen mukaan kuulua nykyisten välineiden lisäksi etälamautin ja projektiililaukaisin. Henkilösuojaustehtävään määrätyn turvahenkilön voimankäyttövälineisiin voi jatkossa kuulua edellä mainittujen välineiden lisäksi myös ampuma-ase. Valiokunta pitää mietinnössään tärkeänä, että riittävästä voimankäyttökoulutuksesta ja säännöllisestä harjoittelusta huolehditaan. Voimankäyttökoulutukseen on myös varattava riittävät resurssit.

Valiokunta korostaa eduskunnan turvahenkilöstön ja poliisin saumattoman yhteistyön merkitystä eduskunnan turvallisuuden varmistamisessa. Tämä edellyttää toimivaa ja oikea-aikaista tiedonvaihtoa ja yhdenmukaisia johtamis- ja toimintamalleja etenkin tilanteissa, joissa varaudutaan kovimpien voimakeinojen käyttöön.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Myös tämä mietintö on yksimielinen. [Juha Hänninen: Erinomainen esittely!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

23.53 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! On tullut aika päivittää eduskunnan turvatoimista annettua lainsäädäntöä. Nykyinen laki on vuodelta 2008, ja olemme varmasti kaikki edustaja Peltokankaan mielestä sitä mieltä, että sen säätäminen ja turvallisuusympäristömme ovat vahvasti muuttuneet sen jälkeen. Teknologian huima kehitys, uudet uhat sekä jopa valitettavan tarpeellisiksi tunnistetut henkilösuojaustehtävät tekevät välttämättömäksi sen, että myös eduskunta huolehtii turvallisuudestaan ja on valppaana ajan tasalla.

Nyt tämä aiemmin syksyllä keskusteltu lakialoite on palannut käsittelyymme valiokunnasta. Hallintovaliokunnassa esitykseen on tehty pieniä mutta tarpeellisia tarkennuksia ja kokonaisuutta selkeyttäviä muotoiluja. Näin lakiesityksen voi mielestäni lämpimästi lähettää eteenpäin kohti lopullista hyväksyntää.

Arvoisa puhemies! Haluan korostaa, että eduskunta on paikka, jossa kansakunnan keskeisimmät päätökset tehdään. Tämä asettaa meille aivan erityisen vastuun varmistaa, että täällä työskentelevät kansanedustajat, virkamiehet, toimittajat ja vierailijat voivat olla turvassa, jokainen heistä. Ajantasainen turvallisuus ei synny itsestään. Se syntyy pysähtymällä juuri näiden kysymysten ääreen, joista tänään keskustelemme. Meillä on oltava ajantasaiset säädökset siitä, miten turvallisuus eduskunnassa voidaan taata, millaista voimankäyttöä ja keneltä voimme tässä talossa sallia sekä miten kohtaamme muuttuneen turvallisuusympäristön uudet uhat, kuten viime aikoina Eurooppaa koetelleet miehittämättömät ilma-alukset. Tahdon kiittää lakialoitetta, valmistelua, työryhmää näiden kysymysten ääreen pysähtymisestä. Olette tehneet arvokasta työtä.

Arvoisa puhemies! Kuten sanottua, turvallisuus eduskuntatyössä on ehdottoman tärkeää. Jokaisella meistä on oikeus tehdä työtään ilman pelkoa. Siksi tämä lakialoite ei ole vähäinen — se on meille paljon itseään suurempi. Se osoittaa, että otamme tässä salissa vakavasti ympäröivän maailman muutokset ja suojaamme demokraattisen päätöksenteon toimintaedellytykset.

Olen erittäin ilahtunut siitä, että ajankohtaiset turvallisuuskysymykset ja huoli turvallisuudesta yhdistävät meitä laajasti yli puoluerajojen. Toivon kuitenkin, hyvät kollegat, että tämä yhteinen tahtotila ei rajoitu vain siihen, kun kyse on meistä itsestämme ja eduskunnan arjesta. Meidän on muistettava turvallisuuden merkitys myös kansalaistemme arjessa. Meidän tärkein tehtävämme on taata kansalaisten arjen turvallisuus. Siis muistakaamme, että myös kansa kaipaa ajantasaista turvaa. — Kiitos, arvoisa puhemies. [Mauri Peltokangas: Erinomainen puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen poissa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi lakialoitteeseen LA 22/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain ja arvopaperimarkkinalain 11 luvun 21 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 153/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 17/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 153/2025 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 11 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 47/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 16/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 16/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. — Edustaja Eerola poissa, edustaja Ronkainen poissa. — Edustaja Hänninen. [Juha Hänninen: Paikalla!] — Paikalla.

Keskustelu

23.58 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Maailma on täynnä julmuutta. Holokausti on ihmiskunnan historian synkimpiä hetkiä. Se muistuttaa meitä siitä, kuinka pitkälle viha, välinpitämättömyys ja valehtelu voivat johtaa. Siksi tänään käsiteltävä esitys rikoslain täydentämisestä on erityisen tärkeä. Esityksessä ehdotetaan rikoslain 11 lukuun lisättäväksi säännös, joka kriminalisoi vakavien kansainvälisten rikosten kieltämisen, puolustelun ja vakavan vähättelyn silloin, kun se yllyttää vihaan tai väkivaltaan tai häiritsee yleistä järjestystä. Valiokunnassa esitystä vielä tarkennettiin oikeasuuntaisesti, sillä siihen lisättiin toiminnan tietoisuus. Tietoisesta teosta voidaan tuomita, ja tällaisissa tapauksissa niin tulee tehdä. Tällä muutoksella parannetaan turvallisuutta ja yhteiskuntarauhaa. Vihapuhe ei saa jäädä vastauksettomaksi silloin, kun se uhkaa ihmisarvoa ja demokratiaa.

Arvoisa puhemies! On tärkeää painottaa, ettei esitys ole uhka sananvapaudelle. Historiallisia tapahtumia ja niiden taustoja voidaan ja pitääkin voida tutkia ja kritisoida ja niistä keskustella. Esitys on siksi tarkkarajainen. Rangaistavaksi tulisi vain selkeä ja julkinen kiistäminen tavalla, joka yllyttää vihaan ja vaarantaa järjestystä. Siksi valiokunnan tarkennukset esitykseen ovat tervetulleita. Vilpittömän tietämättömyys ei täyttäisi rikoksen tunnusmerkistöä.

Samalla tämä esitys tuo Suomen lainsäädännön sille tasolle, jota kansainväliset ihmisoikeussopimukset ja Euroopan unioni meiltä edellyttävät. Suomi on saanut asiasta huomautuksia, ja nyt tämä hallitus on tarttunut puutteeseen vastuullisesti ja oikea-aikaisesti.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on osa laajempaa rasisminvastaista työtä. Emme voi antaa tilaa ideologioille, jotka pyrkivät mitätöimään toisten ihmisarvoa. Holokaustin uhrin ansaitsevat muistonsa suojelemisen. On meidän velvollisuutemme varmistaa, että mitään vastaavaa ei koskaan enää tapahdu. Kansalaisten on voitava elää turvallista arkea. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 47/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

22. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle valtioneuvoston jäsenen sidonnaisuuksista (Marttinen)

Valtioneuvoston kirjelmä VN 6/2025 vp

Keskustelu

Työjärjestyksen mukaan eduskunta ei tee päätöstä asiasta. Asian käsittely päättyi.

23. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 180/2025 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.12.2025 pidettävään täysistuntoon.

24. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 150/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 31/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.12.2025 pidettävään täysistuntoon.

25. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 129/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 32/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.12.2025 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 125/2025 vp

26. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2026 talousarvioesityksen (HE 99/2025 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 99/2025 vp
Hallituksen esitys HE 171/2025 vp
Talousarvioaloite TAA 1-112, 114-279, 281-323/2025 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 29/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 26. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 15.12.2025 pidettävään täysistuntoon.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksyttiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että talousarvioehdotuksen ainoassa käsittelyssä noudatetaan puhemiesneuvoston 2.12.2025 ehdottamaa menettelytapaa.

Menettelytapa hyväksyttiin.

Mietintö pantiin pöydälle 15.12.2025 pidettävään täysistuntoon.

27. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 11.12.2025 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 0.03 torstaina 11.12.2025.

Pöytäkirjan vakuudeksi: